

大般若波罗蜜多经

(六百卷：第五十一卷至第六十卷)

唐三藏法师玄奘奉 诏译

南無本師釋迦牟尼佛

说明

本简体注音版《大般若波罗蜜多经》电子书，根据《乾隆大藏经》大乘般若部，第 0001 部，唐三藏法师玄奘奉诏译《大般若波罗蜜多经》原藏影印本校正注音，句读及注音仅供参考。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇一九年四月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

目 录

起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
净口业真言	- 1 -
净三业真言	- 1 -
安土地真言	- 1 -
普供养真言	- 2 -
开经偈	- 2 -
大般若波罗蜜多经卷第五十一	- 3 -
初分大乘铠品第十四之三	- 3 -
初分辩大乘品第十五之一	- 18 -
大般若波罗蜜多经卷第五十二	- 28 -
初分辩大乘品第十五之二	- 28 -
大般若波罗蜜多经卷第五十三	- 64 -
初分辩大乘品第十五之三	- 64 -
大般若波罗蜜多经卷第五十四	- 94 -
初分辩大乘品第十五之四	- 94 -
大般若波罗蜜多经卷第五十五	- 127 -
初分辩大乘品第十五之五	- 127 -
大般若波罗蜜多经卷第五十六	- 157 -
初分辩大乘品第十五之六	- 157 -
初分赞大乘品第十六之一	- 175 -
大般若波罗蜜多经卷第五十七	- 186 -
初分赞大乘品第十六之二	- 186 -
大般若波罗蜜多经卷第五十八	- 213 -
初分赞大乘品第十六之三	- 213 -
大般若波罗蜜多经卷第五十九	- 238 -
初分赞大乘品第十六之四	- 238 -
大般若波罗蜜多经卷第六十	- 265 -
初分赞大乘品第十六之五	- 265 -
补阙真言	- 293 -
回向偈	- 293 -

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiànuǎnshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

jìngkǒu yè zhēnyán

净口业真言

(三遍)

ōng xiū lì xiū lì mó hē xiū lì xiū xiū lì sà pó hē
唵.修唎修唎.摩诃修唎.修修唎.萨婆诃.

jìngsān yè zhēnyán

净三业真言

(三遍)

ōng suō wǎ pó wǎ shú tuó suō wǎ dá mó suō wǎ pó wǎ shú dù hàn
唵.娑嚩.婆嚩秫驮.娑嚩达摩娑嚩.婆嚩秫度憾

ān tǔ dì zhēnyán

安土地真言

(三遍)

ná mó sān mǎnduō mǔ tuó nán ōng dù lū dù lū dì wěi suō pó hē
南無三满哆.母驮喃.唵度噜度噜.地尾.娑婆诃

pǔ gòngyǎngzhēnyán
普 供 养 真 言

(三遍)

ōng yé yé nǎng sān pó wǎ wà zǐ là hú
唵. 誝 誝 曩 . 三 婆 嚩 . 鞞 日 啰 斛 .

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南 无 本 师 释 迦 牟 尼 佛 (合掌三称)

kāi jīng jì
开 经 偈

(一遍)

wú shàng shēn shēn wēi miào fǎ bǎi qiān wàn jié nán zāo yù
无 上 甚 深 微 妙 法 百 千 万 劫 难 遭 遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我 今 见 闻 得 受 持 愿 解 如 来 真 实 义

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí yī
大般若波罗蜜多经卷第五十一

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn dà shèng kāi pǐn dì shí sì zhī sān
初分大乘铠品第十四之三

shì zūn bù shī bō luó mì duō wú fù wú jiě jìng jiè ān
“世尊！布施波罗蜜多无缚无解，净戒、安
rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō wú fù wú jiě hé yǐ
忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无缚无解。何以
gù shì zūn bù shī bō luó mì duō xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě
故？世尊！布施波罗蜜多性无所有故无缚无解，
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō xìng wú suǒ
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多性无所
yǒu gù wú fù wú jiě bù shī bō luó mì duō xìng yuǎn lí gù wú fù wú
有故无缚无解；布施波罗蜜多性远离故无缚无
jiě jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě
解，净戒乃至般若波罗蜜多性远离故无缚无解；
bù shī bō luó mì duō xìng jì jìng gù wú fù wú jiě jìng jiè nǎi zhì bō rě
布施波罗蜜多性寂静故无缚无解，净戒乃至般若
bō luó mì duō xìng jì jìng gù wú fù wú jiě bù shī bō luó mì duō xìng
波罗蜜多性寂静故无缚无解；布施波罗蜜多性
kōng gù wú fù wú jiě jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō xìng kōng gù
空故无缚无解，净戒乃至般若波罗蜜多性空故
wú fù wú jiě bù shī bō luó mì duō xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě jìng
无缚无解；布施波罗蜜多性无相故无缚无解，净
jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě bù shī
戒乃至般若波罗蜜多性无相故无缚无解；布施
bō luó mì duō xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě jìng jiè nǎi zhì bō rě bō
波罗蜜多性无愿故无缚无解，净戒乃至般若波
luó mì duō xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě bù shī bō luó mì duō xìng wú
罗蜜多性无愿故无缚无解；布施波罗蜜多性无
shēng gù wú fù wú jiě jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duō xìng wú
生故无缚无解，净戒乃至般若波罗蜜多性无

shēng gù wú fù wú jiě bù shī bō luó mì duōxìng wú miè gù wú fù wú
生 故无缚无解； 布施波罗蜜多性无灭故无缚无
jiě jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duōxìng wú miè gù wú fù wú jiě
解， 净戒乃至般若波罗蜜多性无灭故无缚无解；
bù shī bō luó mì duōxìng wú rǎn gù wú fù wú jiě jìng jiè nǎi zhì bō rě
布施波罗蜜多性无染故无缚无解， 净戒乃至般若
bō luó mì duōxìng wú rǎn gù wú fù wú jiě bù shī bō luó mì duōxìng
波罗蜜多性无染故无缚无解； 布施波罗蜜多性
wú jìng gù wú fù wú jiě jìng jiè nǎi zhì bō rě bō luó mì duōxìng wú jìng
无净故无缚无解， 净戒乃至般若波罗蜜多性无净
gù wú fù wú jiě
故无缚无解。

shì zūn wǔ yǎn wú fù wú jiě liù shéntōng wú fù wú jiě
“世尊！五眼无缚无解，六神通无缚无解。

hé yǐ gù shì zūn wǔ yǎnxìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě liù shén
何以故？ 世尊！五眼性无所有故无缚无解，六神
tōngxìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě wǔ yǎnxìng yuǎn lí gù wú fù wú
通性无所有故无缚无解； 五眼性远离故无缚无
jiě liù shéntōngxìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě wǔ yǎnxìng jì jìng gù
解， 六神通性远离故无缚无解； 五眼性寂静故
wú fù wú jiě liù shéntōngxìng jì jìng gù wú fù wú jiě wǔ yǎnxìng
无缚无解， 六神通性寂静故无缚无解； 五眼性
kōng gù wú fù wú jiě liù shéntōngxìng kōng gù wú fù wú jiě wǔ yǎn
空故无缚无解， 六神通性空故无缚无解； 五眼
xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě liù shéntōngxìng wú xiàng gù wú fù wú
性无相故无缚无解， 六神通性无相故无缚无
jiě wǔ yǎnxìng wú yuàn gù wú fù wú jiě liù shéntōngxìng wú yuàn gù
解； 五眼性无愿故无缚无解， 六神通性无愿故
wú fù wú jiě wǔ yǎnxìng wú shēng gù wú fù wú jiě liù shéntōngxìng
无缚无解； 五眼性无生故无缚无解， 六神通性
wú shēng gù wú fù wú jiě wǔ yǎnxìng wú miè gù wú fù wú jiě liù
无生故无缚无解； 五眼性无灭故无缚无解， 六
shéntōngxìng wú miè gù wú fù wú jiě wǔ yǎnxìng wú rǎn gù wú fù wú
神通性无灭故无缚无解； 五眼性无染故无缚无
jiě liù shéntōngxìng wú rǎn gù wú fù wú jiě wǔ yǎnxìng wú jìng gù wú
解， 六神通性无染故无缚无解； 五眼性无净故无
fù wú jiě liù shéntōngxìng wú jìng gù wú fù wú jiě
缚无解， 六神通性无净故无缚无解。

shì zūn fó shí lì wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi sì wú
“世尊！佛十力无缚无解，四无所畏、四无

ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、

yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú fù wú jiě hé yǐ gù
一切智、道相智、一切相智无缚无解。何以故？

shì zūn fó shí lì xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi
世尊！佛十力性无所有故无缚无解，四无所畏、

sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不

gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì xìng wú suǒ yǒu gù
共法、一切智、道相智、一切相智性无所有故

wú fù wú jiě fó shí lì xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi
无缚无解；佛十力性远离故无缚无解，四无所畏

nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě fó shí lì xìng jì
乃至一切相智性远离故无缚无解；佛十力性寂

jìng gù wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng jì jìng
静故无缚无解，四无所畏乃至一切相智性寂静

gù wú fù wú jiě fó shí lì xìng kōng gù wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi
故无缚无解；佛十力性空故无缚无解，四无所畏

nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng kōng gù wú fù wú jiě fó shí lì xìng wú xiàng
乃至一切相智性空故无缚无解；佛十力性无相

gù wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng wú xiàng gù
故无缚无解，四无所畏乃至一切相智性无相故

wú fù wú jiě fó shí lì xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi
无缚无解；佛十力性无愿故无缚无解，四无所畏

nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě fó shí lì xìng wú
乃至一切相智性无愿故无缚无解；佛十力性无

shēng gù wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng wú
生故无缚无解，四无所畏乃至一切相智性无

shēng gù wú fù wú jiě fó shí lì xìng wú miè gù wú fù wú jiě sì wú
生故无缚无解；佛十力性无灭故无缚无解，四无

suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng wú miè gù wú fù wú jiě fó shí lì
所畏乃至一切相智性无灭故无缚无解；佛十力

xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng
性无染故无缚无解，四无所畏乃至一切相智性

wú rǎn gù wú fù wú jiě fó shí lì xìng wú jìng gù wú fù wú jiě sì
无染故无缚无解；佛十力性无净故无缚无解，四

wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng wú jìng gù wú fù wú jiě
无所畏乃至一切相智性无净故无缚无解。

shì zūn zhēn rú wú fù wú jiě fǎ jiè fǎ xìng bù xū
“世尊！真如无缚无解，法界、法性、不虚

wàng xìng bú biàn yì xìng fǎ dìng fǎ zhù píngděng xìng lí shēng
妄性、不变异性、法定、法住、平等性、离生

xìng shí jì wú wéixìng wú fù wú jiě hé yǐ gù shì zūn zhēn
性、实际、无为性¹无缚无解。何以故？世尊！真

rú xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng
如性无所有故无缚无解，法界、法性、不虚妄性、

bú biàn yì xìng fǎ dìng fǎ zhù píngděng xìng lí shēng xìng shí
不变异性、法定、法住、平等性、离生性、实

jì wú wéixìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě zhēn rú xìng yuǎn lí gù wú
际、无为性无所有故无缚无解；真如性远离故无

fù wú jiě fǎ jiè nǎi zhì wú wéixìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě zhēn rú
缚无解，法界乃至无为性远离故无缚无解；真如

xìng jì jìng gù wú fù wú jiě fǎ jiè nǎi zhì wú wéixìng jì jìng gù wú fù
性寂静故无缚无解，法界乃至无为性寂静故无缚

wú jiě zhēn rú xìng kōng gù wú fù wú jiě fǎ jiè nǎi zhì wú wéixìng
无解；真如性空故无缚无解，法界乃至无为性

kōng gù wú fù wú jiě zhēn rú xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě fǎ jiè
空故无缚无解；真如性无相故无缚无解，法界

nǎi zhì wú wéixìng wú xiàng gù wú fù wú jiě zhēn rú xìng wú yuàn gù wú
乃至无为性无相故无缚无解；真如性无愿故无

fù wú jiě fǎ jiè nǎi zhì wú wéixìng wú yuàn gù wú fù wú jiě zhēn rú
缚无解，法界乃至无为性无愿故无缚无解；真如

xìng wú shēng gù wú fù wú jiě fǎ jiè nǎi zhì wú wéixìng wú shēng gù wú
性无生故无缚无解，法界乃至无为性无生故无

fù wú jiě zhēn rú xìng wú miè gù wú fù wú jiě fǎ jiè nǎi zhì wú wéi
缚无解；真如性无灭故无缚无解，法界乃至无为

xìng wú miè gù wú fù wú jiě zhēn rú xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě fǎ
性无灭故无缚无解；真如性无染故无缚无解，法

jiè nǎi zhì wú wéixìng wú rǎn gù wú fù wú jiě zhēn rú xìng wú jìng gù
界乃至无为性无染故无缚无解；真如性无净故

wú fù wú jiě fǎ jiè nǎi zhì wú wéixìng wú jìng gù wú fù wú jiě
无缚无解，法界乃至无为性无净故无缚无解。

¹ 大正藏：为；永乐北藏及龙藏：为性

shì zūn pú tí wú fù wú jiě hé yǐ gù shì zūn pú
“世尊！菩提无缚无解。何以故？世尊！菩

tí xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě pú tí xìng yuǎn lí gù wú fù wú
提性无所有故无缚无解，菩提性远离故无缚无

jiě pú tí xìng jì jìng gù wú fù wú jiě pú tí xìng kōng gù wú fù wú
解，菩提性寂静故无缚无解，菩提性空故无缚无

jiě pú tí xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě pú tí xìng wú yuàn gù wú
解，菩提性无相故无缚无解，菩提性无愿故无

fù wú jiě pú tí xìng wú shēng gù wú fù wú jiě pú tí xìng wú miè gù
缚无解，菩提性无生故无缚无解，菩提性无灭故

wú fù wú jiě pú tí xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě pú tí xìng wú jìng
无缚无解，菩提性无染故无缚无解，菩提性无净

gù wú fù wú jiě
故无缚无解。

shì zūn sà duǒ wú fù wú jiě hé yǐ gù shì zūn sà
“世尊！萨埵无缚无解。何以故？世尊！萨

duǒ xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě sà duǒ xìng yuǎn lí gù wú fù wú
埵性无所有故无缚无解，萨埵性远离故无缚无

jiě sà duǒ xìng jì jìng gù wú fù wú jiě sà duǒ xìng kōng gù wú fù wú
解，萨埵性寂静故无缚无解，萨埵性空故无缚无

jiě sà duǒ xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě sà duǒ xìng wú yuàn gù wú
解，萨埵性无相故无缚无解，萨埵性无愿故无

fù wú jiě sà duǒ xìng wú shēng gù wú fù wú jiě sà duǒ xìng wú miè
缚无解，萨埵性无生故无缚无解，萨埵性无灭

gù wú fù wú jiě sà duǒ xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě sà duǒ xìng wú
故无缚无解，萨埵性无染故无缚无解，萨埵性无

jìng gù wú fù wú jiě
净故无缚无解。

shì zūn pú sà mó hē sà wú fù wú jiě hé yǐ gù shì
“世尊！菩萨摩訶萨无缚无解。何以故？世

zūn pú sà mó hē sà xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě pú sà mó hē
尊！菩萨摩訶萨性无所有故无缚无解，菩萨摩訶

sà xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě pú sà mó hē sà xìng jì jìng gù wú
萨性远离故无缚无解，菩萨摩訶萨性寂静故无

fù wú jiě pú sà mó hē sà xìng kōng gù wú fù wú jiě pú sà mó hē
缚无解，菩萨摩訶萨性空故无缚无解，菩萨摩訶

sà xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě pú sà mó hē sà xìng wú yuàn gù wú
萨性无相故无缚无解，菩萨摩訶萨性无愿故无

fù wú jiě pú sà mó hē sà xìng wú shēng gù wú fù wú jiě pú sà mó
缚无解，菩萨摩诃萨性无生故无缚无解，菩萨摩
hē sà xìng wú miè gù wú fù wú jiě pú sà mó hē sà xìng wú rǎn gù wú
诃萨性无灭故无缚无解，菩萨摩诃萨性无染故无
fù wú jiě pú sà mó hē sà xìng wú jìng gù wú fù wú jiě
缚无解，菩萨摩诃萨性无净故无缚无解。

shì zūn wú shàngzhèngděng pú tí wú fù wú jiě hé yǐ gù
“世尊！无上正等菩提无缚无解。何以故？

shì zūn wú shàngzhèngděng pú tí xìng wú suǒyǒu gù wú fù wú jiě wú
世尊！无上正等菩提性无所有故无缚无解，无
shàngzhèngděng pú tí xìngyuǎn lí gù wú fù wú jiě wú shàngzhèng
上正等菩提性远离故无缚无解，无上正
děng pú tí xìng jì jìng gù wú fù wú jiě wú shàngzhèngděng pú tí xìng
等菩提性寂静故无缚无解，无上正等菩提性
kōng gù wú fù wú jiě wú shàngzhèngděng pú tí xìng wú xiàng gù wú fù
空故无缚无解，无上正等菩提性无相故无缚
wú jiě wú shàngzhèngděng pú tí xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě wú
无解，无上正等菩提性无愿故无缚无解，无
shàngzhèngděng pú tí xìng wú shēng gù wú fù wú jiě wú shàngzhèng
上正等菩提性无生故无缚无解，无上正
děng pú tí xìng wú miè gù wú fù wú jiě wú shàngzhèngděng pú tí xìng
等菩提性无灭故无缚无解，无上正等菩提性
wú rǎn gù wú fù wú jiě wú shàngzhèngděng pú tí xìng wú jìng gù wú
无染故无缚无解，无上正等菩提性无净故无
fù wú jiě
缚无解。

shì zūn wú shàngzhèngděng jué zhě wú fù wú jiě hé yǐ gù
“世尊！无上正等觉者无缚无解。何以故？

shì zūn wú shàngzhèngděng jué zhě xìng wú suǒyǒu gù wú fù wú jiě wú
世尊！无上正等觉者性无所有故无缚无解，无
shàngzhèngděng jué zhě xìngyuǎn lí gù wú fù wú jiě wú shàngzhèng
上正等觉者性远离故无缚无解，无上正
děng jué zhě xìng jì jìng gù wú fù wú jiě wú shàngzhèngděng jué zhě xìng
等觉者性寂静故无缚无解，无上正等觉者性
kōng gù wú fù wú jiě wú shàngzhèngděng jué zhě xìng wú xiàng gù wú fù
空故无缚无解，无上正等觉者性无相故无缚
wú jiě wú shàngzhèngděng jué zhě xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě wú
无解，无上正等觉者性无愿故无缚无解，无

shàngzhèngděng jué zhěxìng wú shēng gù wú fù wú jiě wú shàngzhèng
上 正 等 觉 者 性 无 生 故 无 缚 无 解， 无 上 正
děng jué zhěxìng wú miè gù wú fù wú jiě wú shàngzhèngděng jué zhěxìng
等 觉 者 性 无 灭 故 无 缚 无 解， 无 上 正 等 觉 者 性
wú rǎn gù wú fù wú jiě wú shàngzhèngděng jué zhěxìng wú jìng gù wú
无 染 故 无 缚 无 解， 无 上 正 等 觉 者 性 无 净 故 无
fù wú jiě
缚 无 解。

shì zūn yǐ yào yán zhī yī qiè fǎ jiē wú fù wú jiě hé
“世 尊！ 以 要 言 之， 一 切 法 皆 无 缚 无 解。 何
yǐ gù shì zūn yī qiè fǎ xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě yī qiè
以 故？ 世 尊！ 一 切 法 性 无 所 有 故 无 缚 无 解， 一 切
fǎ xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě yī qiè fǎ xìng jì jìng gù wú fù wú
法 性 远 离 故 无 缚 无 解， 一 切 法 性 寂 静 故 无 缚 无
jiě yī qiè fǎ xìng kōng gù wú fù wú jiě yī qiè fǎ xìng wú xiàng gù
解， 一 切 法 性 空 故 无 缚 无 解， 一 切 法 性 无 相 故
wú fù wú jiě yī qiè fǎ xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě yī qiè fǎ xìng
无 缚 无 解， 一 切 法 性 无 愿 故 无 缚 无 解， 一 切 法 性
wú shēng gù wú fù wú jiě yī qiè fǎ xìng wú miè gù wú fù wú jiě yī
无 生 故 无 缚 无 解， 一 切 法 性 无 灭 故 无 缚 无 解， 一
qiè fǎ xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě yī qiè fǎ xìng wú jìng gù wú fù wú
切 法 性 无 染 故 无 缚 无 解， 一 切 法 性 无 净 故 无 缚 无
jiě
解。”

shí mǎn cí zǐ wèn shàn xiàn yán zūn zhě shuō sè wú fù wú jiě
时， 满 慈 子 问 善 现 言：“ 尊 者 说 色 无 缚 无 解，
shuō shòu xiǎng xíng shí děng wú fù wú jiě yé
说 受、 想、 行、 识 等 无 缚 无 解 耶？”

shàn xiàn dá yán rú shì rú shì
善 现 答 言：“ 如 是！ 如 是！”

mǎn cí zǐ yán hé děng sè wú fù wú jiě hé děng shòu
满 慈 子 言：“ 何 等 色 无 缚 无 解？ 何 等 受、
xiǎng xíng shí děng wú fù wú jiě
想、 行、 识 等 无 缚 无 解？”

shàn xiàn dá yán rú huàn sè wú fù wú jiě rú huàn shòu
善 现 答 言：“ 如 幻 色 无 缚 无 解， 如 幻 受、
xiǎng xíng shí wú fù wú jiě rú mèng sè wú fù wú jiě rú mèng
想、 行、 识 无 缚 无 解； 如 梦 色 无 缚 无 解， 如 梦

shòu xiǎng xíng shí wú fù wú jiě rú xiàng sè wú fù wú jiě
受、想、行、识无缚无解；如像色无缚无解，
rú xiàngshòu xiǎng xíng shí wú fù wú jiě rú xiǎng sè wú fù wú
如像受、想、行、识无缚无解；如响色无缚无
jiě rú xiǎngshòu xiǎng xíng shí wú fù wú jiě rú guāngyǐng
解，如响受、想、行、识无缚无解；如光影
sè wú fù wú jiě rú guāngyǐngshòu xiǎng xíng shí wú fù wú jiě
色无缚无解，如光影受、想、行、识无缚无解；
rú kōnghuā sè wú fù wú jiě rú kōnghuāshòu xiǎng xíng shí wú
如空花色无缚无解，如空花受、想、行、识无
fù wú jiě rú yángyàn sè wú fù wú jiě rú yángyànshòu xiǎng
缚无解；如阳焰色无缚无解，如阳焰受、想、
xíng shí wú fù wú jiě rú xúnxiāngchéng sè wú fù wú jiě rú xún
行、识无缚无解；如寻香城色无缚无解，如寻
xiāngchéngshòu xiǎng xíng shí wú fù wú jiě rú biànhuà shì sè
香城受、想、行、识无缚无解；如变化事色
wú fù wú jiě rú biànhuà shì shòu xiǎng xíng shí wú fù wú jiě
无缚无解，如变化事受、想、行、识无缚无解。
hé yǐ gù mǎn cí zǐ rú huàn sè xìng nǎi zhì rú biànhuà shì sè xìng
何以故？满慈子，如幻色性乃至如变化事色性
wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě rú huànshòu xiǎng xíng shí xìng nǎi
无所有故无缚无解，如幻受、想、行、识性乃
zhì rú biànhuà shì shòu xiǎng xíng shí xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú
至如变化事受、想、行、识性无所有故无缚无
jiě rú huàn sè xìng nǎi zhì rú biànhuà shì sè xìng yuǎn lí gù wú fù wú
解；如幻色性乃至如变化事色性远离故无缚无
jiě rú huànshòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì rú biànhuà shì shòu
解，如幻受、想、行、识性乃至如变化事受、
xiǎng xíng shí xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě rú huàn sè xìng nǎi zhì
想、行、识性远离故无缚无解；如幻色性乃至
rú biànhuà shì sè xìng jì jìng gù wú fù wú jiě rú huànshòu xiǎng
如变化事色性寂静故无缚无解，如幻受、想、
xíng shí xìng nǎi zhì rú biànhuà shì shòu xiǎng xíng shí xìng jì jìng
行、识性乃至如变化事受、想、行、识性寂静
gù wú fù wú jiě rú huàn sè xìng nǎi zhì rú biànhuà shì sè xìng kōng gù
故无缚无解；如幻色性乃至如变化事色性空故
wú fù wú jiě rú huànshòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì rú biànhuà
无缚无解，如幻受、想、行、识性乃至如变化

shì shòu xiǎng xíng shí xìngkōng gù wú fù wú jiě rú huàn sè xìng
事受、想、行、识性空故无缚无解；如幻色性
nǎi zhì rú biànhuà shì sè xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě rú huànshòu
乃至如变化事色性无相故无缚无解，如幻受、
xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì rú biànhuà shì shòu xiǎng xíng shí xìng
想、行、识性乃至如变化事受、想、行、识性
wú xiàng gù wú fù wú jiě rú huàn sè xìng nǎi zhì rú biànhuà shì sè xìng
无相故无缚无解；如幻色性乃至如变化事色性
wú yuàn gù wú fù wú jiě rú huànshòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì
无愿故无缚无解，如幻受、想、行、识性乃至
rú biànhuà shì shòu xiǎng xíng shí xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě
如变化事受、想、行、识性无愿故无缚无解；
rú huàn sè xìng nǎi zhì rú biànhuà shì sè xìng wú shēng gù wú fù wú jiě
如幻色性乃至如变化事色性无生故无缚无解，
rú huànshòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì rú biànhuà shì shòu xiǎng
如幻受、想、行、识性乃至如变化事受、想、
xíng shí xìng wú shēng gù wú fù wú jiě rú huàn sè xìng nǎi zhì rú biàn
行、识性无生故无缚无解；如幻色性乃至如变
huà shì sè xìng wú miè gù wú fù wú jiě rú huànshòu xiǎng xíng
化事色性无灭故无缚无解，如幻受、想、行、
shí xìng nǎi zhì rú biànhuà shì shòu xiǎng xíng shí xìng wú miè gù wú
识性乃至如变化事受、想、行、识性无灭故无
fù wú jiě rú huàn sè xìng nǎi zhì rú biànhuà shì sè xìng wú rǎn gù wú
缚无解；如幻色性乃至如变化事色性无染故无
fù wú jiě rú huànshòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì rú biànhuà shì
缚无解，如幻受、想、行、识性乃至如变化事
shòu xiǎng xíng shí xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě rú huàn sè xìng
受、想、行、识性无染故无缚无解；如幻色性
nǎi zhì rú biànhuà shì sè xìng wú jìng gù wú fù wú jiě rú huànshòu
乃至如变化事色性无净故无缚无解，如幻受、
xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì rú biànhuà shì shòu xiǎng xíng shí xìng
想、行、识性乃至如变化事受、想、行、识性
wú jìng gù wú fù wú jiě
无净故无缚无解。

mǎn cí zǐ guò qù sè wú fù wú jiě guò qù shòu xiǎng
“满慈子，过去色无缚无解，过去受、想、
xíng shí wú fù wú jiě wèi lái sè wú fù wú jiě wèi lái shòu xiǎng
行、识无缚无解；未来色无缚无解，未来受、想、

xíng shí wú fù wú jiě xiàn zài sè wú fù wú jiě xiàn zài shòu xiǎng
行、识无缚无解；现在色无缚无解，现在受、想、
xíng shí wú fù wú jiě hé yǐ gù mǎn cí zǐ guò qù wèi lái
行、识无缚无解。何以故？满慈子，过去、未来、
xiàn zài sè xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái xiàn zài
现在色性无所有故无缚无解，过去、未来、现在
shòu xiǎng xíng shí xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě guò qù wèi
受、想、行、识性无所有故无缚无解；过去、未
lái xiàn zài sè xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái xiàn
来、现在色性远离故无缚无解，过去、未来、现
zài shòu xiǎng xíng shí xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě guò qù
在受、想、行、识性远离故无缚无解；过去、
wèi lái xiàn zài sè xìng jì jìng gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái
未来、现在色性寂静故无缚无解，过去、未来、
xiàn zài shòu xiǎng xíng shí xìng jì jìng gù wú fù wú jiě guò qù
现在受、想、行、识性寂静故无缚无解；过去、
wèi lái xiàn zài sè xìng kōng gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái xiàn
未来、现在色性空故无缚无解，过去、未来、现
zài shòu xiǎng xíng shí xìng kōng gù wú fù wú jiě guò qù wèi
在受、想、行、识性空故无缚无解；过去、未
lái xiàn zài sè xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái xiàn
来、现在色性无相故无缚无解，过去、未来、现
zài shòu xiǎng xíng shí xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě guò qù
在受、想、行、识性无相故无缚无解；过去、
wèi lái xiàn zài sè xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái
未来、现在色性无愿故无缚无解，过去、未来、
xiàn zài shòu xiǎng xíng shí xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě guò qù
现在受、想、行、识性无愿故无缚无解；过去、
wèi lái xiàn zài sè xìng wú shēng gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái
未来、现在色性无生故无缚无解，过去、未来、
xiàn zài shòu xiǎng xíng shí xìng wú shēng gù wú fù wú jiě guò qù
现在受、想、行、识性无生故无缚无解；过去、
wèi lái xiàn zài sè xìng wú miè gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái
未来、现在色性无灭故无缚无解，过去、未来、
xiàn zài shòu xiǎng xíng shí xìng wú miè gù wú fù wú jiě guò qù
现在受、想、行、识性无灭故无缚无解；过去、
wèi lái xiàn zài sè xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái
未来、现在色性无染故无缚无解，过去、未来、

xiàn zài shòu xiǎng xíng shí xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě guò qù
现在受、想、行、识性无染故无缚无解；过去、

wèi lái xiàn zài sè xìng wú jìng gù wú fù wú jiě guò qù wèi lái
未来、现在色性无净故无缚无解，过去、未来、

xiàn zài shòu xiǎng xíng shí xìng wú jìng gù wú fù wú jiě
现在受、想、行、识性无净故无缚无解。

mǎn cí zǐ shàn sè wú fù wú jiě shànshòu xiǎng xíng
“满慈子，善色无缚无解，善受、想、行、

shí wú fù wú jiě bú shàn sè wú fù wú jiě bú shànshòu xiǎng
识无缚无解；不善色无缚无解，不善受、想、

xíng shí wú fù wú jiě wú jì sè wú fù wú jiě wú jì shòu xiǎng
行、识无缚无解；无记色无缚无解，无记受、想、

xíng shí wú fù wú jiě hé yǐ gù mǎn cí zǐ shàn bú shàn
行、识无缚无解。何以故？满慈子，善、不善、

wú jì sè xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu
无记色性无所有故无缚无解，善、不善、无记受、

xiǎng xíng shí xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě shàn bú shàn
想、行、识性无所有故无缚无解；善、不善、

wú jì sè xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu
无记色性远离故无缚无解，善、不善、无记受、

xiǎng xíng shí xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú
想、行、识性远离故无缚无解；善、不善、无

jì sè xìng jì jìng gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu
记色性寂静故无缚无解，善、不善、无记受、

xiǎng xíng shí xìng jì jìng gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú
想、行、识性寂静故无缚无解；善、不善、无

jì sè xìng kōng gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu xiǎng
记色性空故无缚无解，善、不善、无记受、想、

xíng shí xìng kōng gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì sè xìng
行、识性空故无缚无解；善、不善、无记色性

wú xiàng gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu xiǎng xíng
无相故无缚无解，善、不善、无记受、想、行、

shí xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì sè xìng wú
识性无相故无缚无解；善、不善、无记色性无

yuàn gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu xiǎng xíng
愿故无缚无解，善、不善、无记受、想、行、

shí xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì sè xìng wú
识性无愿故无缚无解；善、不善、无记色性无

shēng gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu xiǎng xíng
生故无缚无解，善、不善、无记受、想、行、
shí xìng wú shēng gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì sè xìng wú
识性无生故无缚无解；善、不善、无记色性无
miè gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu xiǎng xíng
灭故无缚无解，善、不善、无记受、想、行、
shí xìng wú miè gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì sè xìng wú rǎn
识性无灭故无缚无解；善、不善、无记色性无染
gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu xiǎng xíng shí
故无缚无解，善、不善、无记受、想、行、识
xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì sè xìng wú jìng gù
性无染故无缚无解；善、不善、无记色性无净故
wú fù wú jiě shàn bú shàn wú jì shòu xiǎng xíng shí xìng
无缚无解，善、不善、无记受、想、行、识性
wú jìng gù wú fù wú jiě
无净故无缚无解。

mǎn cí zǐ yǒurǎn sè wú fù wú jiě yǒurǎnshòu xiǎng
“满慈子，有染色无缚无解，有染受、想、
xíng shí wú fù wú jiě wú rǎn sè wú fù wú jiě wú rǎnshòu xiǎng
行、识无缚无解；无染色无缚无解，无染受、想、
xíng shí wú fù wú jiě yǒu zuì sè wú fù wú jiě yǒu zuì shòu xiǎng
行、识无缚无解。有罪色无缚无解，有罪受、想、
xíng shí wú fù wú jiě wú zuì sè wú fù wú jiě wú zuì shòu xiǎng
行、识无缚无解；无罪色无缚无解，无罪受、想、
xíng shí wú fù wú jiě yǒu lòu sè wú fù wú jiě yǒu lòu shòu xiǎng
行、识无缚无解。有漏色无缚无解，有漏受、想、
xíng shí wú fù wú jiě wú lòu sè wú fù wú jiě wú lòu shòu xiǎng
行、识无缚无解；无漏色无缚无解，无漏受、想、
xíng shí wú fù wú jiě zá rǎn sè wú fù wú jiě zá rǎnshòu xiǎng
行、识无缚无解。杂染色无缚无解，杂染受、想、
xíng shí wú fù wú jiě qīngjìng sè wú fù wú jiě qīngjìngshòu xiǎng
行、识无缚无解；清净色无缚无解，清净受、想、
xíng shí wú fù wú jiě shì jiān sè wú fù wú jiě shì jiānshòu xiǎng
行、识无缚无解。世间色无缚无解，世间受、想、
xíng shí wú fù wú jiě chū shì jiān sè wú fù wú jiě chū shì jiānshòu
行、识无缚无解；出世间色无缚无解，出世间受、
xiǎng xíng shí wú fù wú jiě hé yǐ gù mǎn cí zǐ yǒurǎn sè
想、行、识无缚无解。何以故？满慈子，有染色

xìng nǎi zhì chū shì jiān sè xìng wú suǒ yǒu gù wú fù wú jiě yǒu rǎn shòu
性乃至出世间色性无所有故无缚无解，有染受、
xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì chū shì jiān shòu xiǎng xíng shí xìng wú
想、行、识性乃至出世间受、想、行、识性无
suǒ yǒu gù wú fù wú jiě yǒu rǎn sè xìng nǎi zhì chū shì jiān sè xìng yuǎn
所有故无缚无解；有染色性乃至出世间色性远
lí gù wú fù wú jiě yǒu rǎn shòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì chū
离故无缚无解，有染受、想、行、识性乃至出
shì jiān shòu xiǎng xíng shí xìng yuǎn lí gù wú fù wú jiě yǒu rǎn
世间受、想、行、识性远离故无缚无解；有染
sè xìng nǎi zhì chū shì jiān sè xìng jì jìng gù wú fù wú jiě yǒu rǎn shòu
色性乃至出世间色性寂静故无缚无解，有染受、
xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì chū shì jiān shòu xiǎng xíng shí xìng jì
想、行、识性乃至出世间受、想、行、识性寂
jìng gù wú fù wú jiě yǒu rǎn sè xìng nǎi zhì chū shì jiān sè xìng kōng gù
静故无缚无解；有染色性乃至出世间色性空故
wú fù wú jiě yǒu rǎn shòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì chū shì jiān
无缚无解，有染受、想、行、识性乃至出世间
shòu xiǎng xíng shí xìng kōng gù wú fù wú jiě yǒu rǎn sè xìng nǎi
受、想、行、识性空故无缚无解；有染色性乃
zhì chū shì jiān sè xìng wú xiàng gù wú fù wú jiě yǒu rǎn shòu xiǎng
至出世间色性无相故无缚无解，有染受、想、
xíng shí xìng nǎi zhì chū shì jiān shòu xiǎng xíng shí xìng wú xiàng gù
行、识性乃至出世间受、想、行、识性无相故
wú fù wú jiě yǒu rǎn sè xìng nǎi zhì chū shì jiān sè xìng wú yuàn gù wú
无缚无解；有染色性乃至出世间色性无愿故无
fù wú jiě yǒu rǎn shòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì chū shì jiān shòu
缚无解，有染受、想、行、识性乃至出世间受、
xiǎng xíng shí xìng wú yuàn gù wú fù wú jiě yǒu rǎn sè xìng nǎi zhì
想、行、识性无愿故无缚无解；有染色性乃至
chū shì jiān sè xìng wú shēng gù wú fù wú jiě yǒu rǎn shòu xiǎng xíng
出世间色性无生故无缚无解，有染受、想、行、
shí xìng nǎi zhì chū shì jiān shòu xiǎng xíng shí xìng wú shēng gù wú fù
识性乃至出世间受、想、行、识性无生故无缚
wú jiě yǒu rǎn sè xìng nǎi zhì chū shì jiān sè xìng wú miè gù wú fù wú jiě
无解；有染色性乃至出世间色性无灭故无缚无解，
yǒu rǎn shòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì chū shì jiān shòu xiǎng xíng
有染受、想、行、识性乃至出世间受、想、行、

shí xìng wú miè gù wú fù wú jiě yǒu rǎn sè xìng nǎi zhì chū shì jiān sè xìng
识性无灭故无缚无解；有染色性乃至出世间色性
wú rǎn gù wú fù wú jiě yǒu rǎn shòu xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì chū
无染故无缚无解，有染受、想、行、识性乃至出
shì jiān shòu xiǎng xíng shí xìng wú rǎn gù wú fù wú jiě yǒu rǎn sè
世间受、想、行、识性无染故无缚无解；有染色
xìng nǎi zhì chū shì jiān sè xìng wú jìng gù wú fù wú jiě yǒu rǎn shòu
性乃至出世间色性无净故无缚无解，有染受、
xiǎng xíng shí xìng nǎi zhì chū shì jiān shòu xiǎng xíng shí xìng wú
想、行、识性乃至出世间受、想、行、识性无
jìng gù wú fù wú jiě
净故无缚无解。

mǎn cí zǐ rú shì sè shòu xiǎng xíng shí wú fù
“满慈子，如是色、受、想、行、识无缚
wú jiě dāng zhī rú shì yǎn chù nǎi zhì yì chù sè chù nǎi zhì fǎ chù
无解，当知如是眼处乃至意处，色处乃至法处，
yǎn jiè sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
眼界、色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸
shòu nǎi zhì yì jiè fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ
受乃至眼界、法界、意识界及意触、意触为缘所
shēng zhū shòu dì jiè nǎi zhì shí jiè kǔ shèng dì nǎi zhì dào shèng dì
生诸受，地界乃至识界，苦圣谛乃至道圣谛，
wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo nèi kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng
无明乃至老死愁叹苦忧恼，内空乃至无性自性
kōng sì jìng lǜ nǎi zhì sì wú sè dìng sì niàn zhù nǎi zhì bā shèng dào
空，四静虑乃至四无色定，四念住乃至八圣道
zhī kōng jiě tuō mén nǎi zhì wú yuàn jiě tuō mén bù shī bō luó mì duō
支，空解脱门乃至无愿解脱门，布施波罗蜜多
nǎi zhì bō rě bō luó mì duō wǔ yǎn liù shéntōng fó shí lì nǎi zhì
乃至般若波罗蜜多，五眼、六神通，佛十力乃至
yī qiè xiàng zhì zhēn rú nǎi zhì wú wéi pú tí sà duǒ pú sà mó
一切相智，真如乃至无为，菩提萨埵、菩萨摩
hē sà wú shàng zhèng děng pú tí wú shàng zhèng děng jué zhě yī
诃萨、无上正等菩提、无上正等觉者，一
qiè fǎ suí qí suǒ yìng wú fù wú jiě yì fù rú shì
切法随其所应无缚无解亦复如是。

mǎn cí zǐ zhū pú sà mó hē sà yú rú shì wú fù wú jiě
“满慈子，诸菩萨摩诃萨于如是无缚无解

fǎ mén yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yīng rú shí zhī yú rú shì wú fù
法门，以无所得而为方便，应如实知于如是无缚
wú jiě sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng sì niànzhù sì
无解。四静虑、四无量、四无色定、四念住、四
zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèng
正断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣
dào zhī kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù shī jìng jiè
道支、空、无相、无愿解脱门、布施、净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō wǔ yǎn liù shén
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多、五眼、六神
tōng fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
通、佛十力、四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、
dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì
大喜、大舍、十八佛不共法、一切智、道相智、
yī qiè xiàng zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yīng qín xiū xué
一切相智，以无所得而为方便，应勤修学。

mǎn cí zǐ zhū pú sà mó hē sà yǐ wú suǒ dé ér wéifāng
“满慈子，诸菩萨摩诃萨以无所得而为方
biàn yīngzhù wú fù wú jiě sì jìng lǜ nǎi zhì yīngzhù wú fù wú jiě yī
便，应住无缚无解四静虑，乃至应住无缚无解一
qiè xiàng zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yīng chéng shú wú fù wú jiě
切相智；以无所得而为方便，应成熟无缚无解
yǒu qíng yīng yán jìng wú fù wú jiě fó tǔ yīng qīn jìn gòng yǎng wú fù
有情，应严净无缚无解佛土，应亲近供养无缚
wú jiě zhū fó yīng tīng shòu wú fù wú jiě fǎ mén
无解诸佛，应听受无缚无解法门。

mǎn cí zǐ shì pú sà mó hē sà cháng bù yuǎn lí wú fù
“满慈子，是菩萨摩诃萨常不远离无缚
wú jiě zhū fó shì zūn cháng bù yuǎn lí wú fù wú jiě qīng jìng wǔ yǎn
无解诸佛世尊，常不远离无缚无解清净五眼，
cháng bù yuǎn lí wú fù wú jiě shū shèng liù shén tōng cháng bù yuǎn lí
常不远离无缚无解殊胜六神通，常不远离
wú fù wú jiě tuó luó ní mén cháng bù yuǎn lí wú fù wú jiě sān mó
无缚无解陀罗尼门，常不远离无缚无解三摩
dì mén
地门。

mǎn cí zǐ shì pú sà mó hē sà dāng shēng wú fù wú jiě
“满慈子，是菩萨摩诃萨当生无缚无解

dào xiàng zhì dāng zhèng wú fù wú jiě yī qiè zhì yī qiè xiàng zhì
道相智，当证无缚无解一切智、一切相智，
dāng zhuǎn wú fù wú jiě fǎ lún dāng yǐ wú fù wú jiě sān shèng fǎ ān
当转无缚无解法轮，当以无缚无解三乘法安
lì wú fù wú jiě zhū yǒu qíng
立无缚无解诸有情。

mǎn cí zǐ ruò pú sà mó hē sà xiū xíng wú fù wú jiě liù
“满慈子，若菩萨摩诃萨修行无缚无解六

bō luó mì duō néng zhèng wú fù wú jiě yī qiè fǎ wú suǒ yǒu gù
波罗蜜多，能证无缚无解，一切法无所有故、
yuǎn lí gù jì jìng gù kōng gù wú xiàng gù wú yuàn gù wú
远离故、寂静故、空故、无相故、无愿故、无
shēng gù wú miè gù wú rǎn gù wú jìng gù wú fù wú jiě mǎn
生故、无灭故、无染故、无净故无缚无解。满
cí zǐ dāng zhī shì pú sà mó hē sà míng huàn wú fù wú jiě dà shèng
慈子，当知是菩萨摩诃萨名 擐无缚无解大乘
kǎi zhě
铠者。”

chū fēn biàn dà shèng pǐn dì shí wǔ zhī yī
初分辩²大乘品第十五之一

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé dāng zhī
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何当知
pú sà mó hē sà dà shèng xiàng yún hé dāng zhī pú sà mó hē sà fā
菩萨摩诃萨大乘相？云何当知菩萨摩诃萨发
qù dà shèng rú shì dà shèng cóng hé chù chū zhì hé chù zhù rú
趣大乘？如是大乘从何处出？至何处住？如
shì dà shèng wéi hé suǒ zhù shéi fù chéng shì dà shèng ér chū
是大乘为何所住？谁复乘是大乘而出？”

fó gào shàn xiàn rǔ wèn yún hé dāng zhī pú sà mó hē sà dà
佛告善现：“汝问‘云何当知菩萨摩诃萨大
shèng xiàng zhě wèi liù bō luó mì duō shì pú sà mó hē sà dà shèng
乘相？’者，谓六波罗蜜多是菩萨摩诃萨大乘
xiàng hé děng wéi liù wèi bù shī bō luó mì duō jìng jiè bō luó mì
相。何等为六？谓布施波罗蜜多、净戒波罗蜜

² 大正藏：辩；永乐北藏及龙藏：辨

duō ān rěn bō luó mì duō jīng jìn bō luó mì duō jìng lù bō luó mì
多、安忍波罗蜜多、精进波罗蜜多、静虑波罗蜜
duō bō rě bō luó mì duō
多、般若波罗蜜多。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bù shī
善现白佛言：“世尊！云何菩萨摩诃萨布施

bō luó mì duō
波罗蜜多？”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà fā yìng yī qiè zhì zhì
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨发应一切智智

xīn dà bēi wéishàngshǒu yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zì shī yī
心，大悲为上首，以无所得而为方便，自施一

qiè nèi wàisuǒyǒu yì quàn tā shī nèi wàisuǒyǒu chí cǐ shàngēn yǔ
切内外所有，亦劝他施内外所有，持此善根与

yī qiè yǒuqíngtónggòng huí xiàng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shàn
一切有情同共回向阿耨多罗三藐三菩提。善

xiàn shì wéi pú sà mó hē sà bù shī bō luó mì duō
现，是为菩萨摩诃萨布施波罗蜜多。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà mó hē sà jìng jiè
善现白佛言：“世尊！云何菩萨摩诃萨净戒

bō luó mì duō
波罗蜜多？”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà fā yìng yī qiè zhì zhì
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨发应一切智智

xīn dà bēi wéishàngshǒu yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zì zhù shí
心，大悲为上首，以无所得而为方便，自住十

shàn yè dào yì quàn tā zhù shí shàn yè dào chí cǐ shàngēn yǔ yī qiè
善业道，亦劝他住十善业道，持此善根与一切

yǒuqíngtónggòng huí xiàng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shànxiàn
有情同共回向阿耨多罗三藐三菩提。善现，

shì wéi pú sà mó hē sà jìng jiè bō luó mì duō
是为菩萨摩诃萨净戒波罗蜜多。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà mó hē sà ān rěn
善现白佛言：“世尊！云何菩萨摩诃萨安忍

bō luó mì duō
波罗蜜多？”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà fā yìng yī qiè zhì zhì
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨发应一切智智

xīn dà bēi wéishàngshǒu yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zì jù zēng
心，大悲为上首，以无所得而为方便，自具增
shàng ān rěn yì quàn tā jù zēngshàng ān rěn chí cǐ shàngēn yǔ yī
上安忍，亦劝他具增上安忍，持此善根与一
qiè yǒuqíngtónggòng huíxiàng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shànxiàn
切有情同共回向阿耨多罗三藐三菩提。善现，
shì wéi pú sà mó hē sà ān rěn bō luó mì duō
是为菩萨摩诃萨安忍波罗蜜多。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà mó hē sà jīng jìn
善现白佛言：“世尊！云何菩萨摩诃萨精进
bō luó mì duō
波罗蜜多？”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà fā yìng yī qiè zhì zhì
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨发应一切智智
xīn dà bēi wéishàngshǒu yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zì yú liù
心，大悲为上首，以无所得而为方便，自于六
bō luó mì duō qín xiū bù xī yì quàn tā yú liù bō luó mì duō qín xiū
波罗蜜多勤修不息，亦劝他于六波罗蜜多勤修
bù xī chí cǐ shàngēn yǔ yī qiè yǒuqíngtónggòng huíxiàng ā nòuduō
不息，持此善根与一切有情同共回向阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà jīng jìn bō
罗三藐三菩提。善现，是为菩萨摩诃萨精进波
luó mì duō
罗蜜多。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà mó hē sà jìng lù
善现白佛言：“世尊！云何菩萨摩诃萨静虑
bō luó mì duō
波罗蜜多？”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà fā yìng yī qiè zhì zhì
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨发应一切智智
xīn dà bēi wéishàngshǒu yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zì néngqiǎo
心，大悲为上首，以无所得而为方便，自能巧
biàn rù zhū jìng lù wú liàng wú sè zhōng bù suí bǐ shì lì shòushēng
便入诸静虑、无量、无色，终不随彼势力受生，
yì néngquàn tā rù zhū jìng lù wú liàng wú sè tóng jǐ shànqiǎo chí
亦能劝他入诸静虑、无量、无色同己善巧，持
cǐ shàngēn yǔ yī qiè yǒuqíngtónggòng huíxiàng ā nòuduō luó sān miǎo
此善根与一切有情同共回向阿耨多罗三藐

sān pú tí shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà jìng lǜ bō luó mì duō
三菩提。善现，是为菩萨摩诃萨静虑波罗蜜多。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bō rě
善现白佛言：“世尊！云何菩萨摩诃萨般若
bō luó mì duō
波罗蜜多？”

fó yán shànxiàn ruò pú sà mó hē sà fā yìng yī qiè zhì zhì
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨发应³一切智智
xīn dà bēi wéishàngshǒu yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zì néng rú
心，大悲为上首，以无所得而为方便，自能如
shí guān yī qiè fǎ xìng yú zhū fǎ xìng wú suǒ zhí zhuó yì quàn tā rú
实观一切法性，于诸法性无所执著，亦劝他如
shí guān yī qiè fǎ xìng yú zhū fǎ xìng wú suǒ zhí zhuó chí cǐ shàngēn
实观一切法性，于诸法性无所执著，持此善根
yǔ yī qiè yǒuqíngtónggòng huí xiàng ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
与一切有情同共回向阿耨多罗三藐三菩提。

shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà bō rě bō luó mì duō
善现，是为菩萨摩诃萨般若波罗蜜多。

shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
“善现当知！是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

nèi kōng wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng
内空、外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法
kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空

shì pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
是菩萨摩诃萨大乘相。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé nèi kōng
善现白佛言：“世尊！云何内空？”

fó yán shànxiàn nèi wèi nèi fǎ jí shì yǎn ěr bí
佛言：“善现，内谓内法，即是眼、耳、鼻、

³ 大正藏：发应；永乐北藏及龙藏：应发；校勘：发应

shé shēn yì cǐ zhōngyǎnyóuyǎnkōng hé yǐ gù fēi cháng
舌、身、意。此中眼由眼空。何以故？非常

fēi huàiběnxìng ěr gù ěr bí shé shēn yì yóu ěr bí
非坏本性尔故。耳、鼻、舌、身、意由耳、鼻、

shé shēn yì kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù
舌、身、意空。何以故？非常非坏本性尔故。

shànxiàn shì wéi nèikōng
善现，是为内空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé wàikōng
善现白佛言：“世尊！云何外空？”

fó yán shànxiàn wàiwèiwài fǎ jí shì sè shēng xiāng
佛言：“善现，外谓外法，即是色、声、香、

wèi chù fǎ cǐ zhōng sè yóu sè kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi
味、触、法。此中色由色空。何以故？非常非

huàiběnxìng ěr gù shēng xiāng wèi chù fǎ yóushēng xiāng
坏本性尔故。声、香、味、触、法由声、香、

wèi chù fǎ kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù
味、触、法空。何以故？非常非坏本性尔故。

shànxiàn shì wéi wàikōng
善现，是为外空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé nèi wàikōng
善现白佛言：“世尊！云何内外空？”

fó yán shànxiàn nèi wèiwèi nèi wài fǎ jí shì nèi liù chù
佛言：“善现，内外谓内外法，即是内六处、

wài liù chù cǐ zhōng nèi liù chùyóuwài liù chùkōng hé yǐ gù fēi
外六处。此中内六处由外六处空。何以故？非

cháng fēi huàiběnxìng ěr gù wài liù chùyóu nèi liù chùkōng hé yǐ gù
常非坏本性尔故。外六处由内六处空。何以故？

fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù shànxiàn shì wéi nèi wàikōng
非常非坏本性尔故。善现，是为内外空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé kōngkōng
善现白佛言：“世尊！云何空空？”

fó yán shànxiàn kōngwèi yī qiè fǎ kōng cǐ kōngyóukōng
佛言：“善现，空谓一切法空。此空由空

kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù shànxiàn shì wéi
空。何以故？非常非坏本性尔故。善现，是为

kōngkōng
空空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé dà kōng
善现白佛言：“世尊！云何大空？”

fó yán shànxiàn dà wèi shí fāng jí shì dōngnán xī běi sì
佛言：“善现，大谓十方，即是东南西北四

wéishàng xià cǐ zhōngdōngfāng yóu dōngfāng kōng hé yǐ gù fēi
维上下。此中东方由东方空。何以故？非

cháng fēi huàiběnxìng ěr gù nán xī běifāng sì wéishàng xià yóunán xī
常非坏本性尔故。南西北方四维上下由南西

běifāng sì wéishàng xià kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr
北方四维上下空。何以故？非常非坏本性尔

gù shànxiàn shì wéi dà kōng
故。善现，是为大空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé shèng yì kōng
善现白佛言：“世尊！云何胜义空？”

fó yán shànxiàn shèng yì wèi niè pán cǐ shèng yì yóushèng
佛言：“善现，胜义谓涅槃。此胜义由胜

yì kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù shànxiàn shì
义空。何以故？非常非坏本性尔故。善现，是

wéishèng yì kōng
为胜义空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé yǒuwéikōng
善现白佛言：“世尊！云何有为空？”

fó yán shànxiàn yǒuwéiwèi yù jiè sè jiè wú sè jiè
佛言：“善现，有为谓欲界、色界、无色界。

cǐ zhōng yù jiè yóu yù jiè kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng
此中欲界由欲界空。何以故？非常非坏本性

ěr gù sè wú sè jiè yóu sè wú sè jiè kōng hé yǐ gù fēi
尔故。色、无色界由色、无色界空。何以故？非

cháng fēi huàiběnxìng ěr gù shànxiàn shì wéiyǒuwéikōng
常非坏本性尔故。善现，是为有为空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé wú wéikōng
善现白佛言：“世尊！云何无为空？”

fó yán shànxiàn wú wéiwèi wú shēng wú zhù wú yì
佛言：“善现，无为谓无生、无住、无异、

wú miè cǐ wú wéiyóu wú wéikōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng
无灭。此无为由无为空。何以故？非常非坏本

xìng ěr gù shànxiàn shì wéi wú wéikōng
性尔故。善现，是为无为空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé bì jìngkōng
善现白佛言：“世尊！云何毕竟空？”

fó yán shànxiàn bì jìng wèi zhū fǎ jiū jìng bù kě dé cǐ
佛言：“善现，毕竟谓诸法究竟不可得。此

bì jìng yóu bì jìng kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huài běn xìng ěr gù
毕竟由毕竟空。何以故？非常非坏本性尔故。

shànxiàn shì wéi bì jìng kōng
善现，是为毕竟空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé wú jì kōng
善现白佛言：“世尊！云何无际空？”

fó yán shànxiàn wú jì wèi wú chū zhōng hòu jì kě dé jí wú
佛言：“善现，无际谓无初中后际可得及无

wǎng lái jì kě dé cǐ wú jì yóu wú jì kōng hé yǐ gù fēi cháng
往来际可得。此无际由无际空。何以故？非常

fēi huài běn xìng ěr gù shànxiàn shì wéi wú jì kōng
非坏本性尔故。善现，是为无际空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé sàn kōng
善现白佛言：“世尊！云何散空？”

fó yán shànxiàn sàn wèi yǒu fàng yǒu qì yǒu shě kě dé
佛言：“善现，散谓有放、有弃、有舍可得。

cǐ sàn yóu sàn kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huài běn xìng ěr gù shàn
此散由散空。何以故？非常非坏本性尔故。善

xiàn shì wéi sàn kōng
现，是为散空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé wú biàn yì kōng
善现白佛言：“世尊！云何无变异空？”

fó yán shànxiàn wú biàn yì wèi wú fàng wú qì wú shě
佛言：“善现，无变异谓无放、无弃、无舍

kě dé cǐ wú biàn yì yóu wú biàn yì kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi
可得。此无变异由无变异空。何以故？非常非

huài běn xìng ěr gù shànxiàn shì wéi wú biàn yì kōng
坏本性尔故。善现，是为无变异空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé běn xìng kōng
善现白佛言：“世尊！云何本性空？”

fó yán shànxiàn běn xìng wèi yī qiè fǎ běn xìng ruò yǒu wéi
佛言：“善现，本性谓一切法本性，若有为

fǎ xìng ruò wú wéi fǎ xìng jiē fēi shēng wén suǒ zuò fēi dú jué suǒ zuò
法性若无为法性皆非声闻所作，非独觉所作，

fēi pú sà suǒ zuò fēi rú lái suǒ zuò yì fēi yú suǒ zuò cǐ běn xìng
非菩萨所作，非如来所作，亦非余所作。此本性
yóu běn xìng kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huài běn xìng ěr gù shàn xiàn
由本性空。何以故？非常非坏本性尔故。善现，
shì wéi běn xìng kōng
是为本性空。”

shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé zì xiàng kōng
善现白佛言：“世尊！云何自相空？”

fó yán shàn xiàn zì xiàng wèi yī qiè fǎ zì xiàng rú biàn
佛言：“善现，自相谓一切法自相，如变
ài shì sè zì xiàng lǐng nà shì shòu zì xiàng qǔ xiàng shì xiǎng zì xiàng
碍是色自相，领纳是受自相，取像是想自相，
zào zuò shì xíng zì xiàng liǎo bié shì shí zì xiàng rú shì děng ruò yǒu wéi
造作是行自相，了别是识自相，如是等若有为
fǎ zì xiàng ruò wú wéi fǎ zì xiàng cǐ zì xiàng yóu zì xiàng kōng
法自相，若无为法自相。此自相由自相空。
hé yǐ gù fēi cháng fēi huài běn xìng ěr gù shàn xiàn shì wéi zì xiàng
何以故？非常非坏本性尔故。善现，是为自相
kōng
空。”

shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé gòng xiàng kōng
善现白佛言：“世尊！云何共相空？”

fó yán shàn xiàn gòng xiàng wèi yī qiè fǎ gòng xiàng rú kǔ
佛言：“善现，共相谓一切法共相，如苦
shì yǒu lòu fǎ gòng xiàng wú cháng shì yǒu wéi fǎ gòng xiàng kōng wú
是有漏法共相，无常是有为法共相，空、无
wǒ shì yī qiè fǎ gòng xiàng rú shì děng yǒu wú liàng gòng xiàng cǐ gòng
我是一切法共相，如是等有无量共相。此共
xiàng yóu gòng xiàng kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huài běn xìng ěr gù
相由共相空。何以故？非常非坏本性尔故。
shàn xiàn shì wéi gòng xiàng kōng
善现，是为共相空。”

shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé yī qiè fǎ kōng
善现白佛言：“世尊！云何一切法空？”

fó yán shàn xiàn yī qiè fǎ wèi wǔ yùn shí èr chù shí
佛言：“善现，一切法谓五蕴、十二处、十
bā jiè ruò yǒu sè wú sè yǒu jiàn wú jiàn yǒu duì wú duì yǒu lòu wú
八界若有色无色、有见未见、有对无对、有漏无

lòu yǒu wéi wú wéi fǎ cǐ yī qiè fǎ yóu yī qiè fǎ kōng hé yǐ gù
漏、有为无为法。此一切法由一切法空。何以故？

fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù shànxiàn shì wéi yī qiè fǎ kōng
非常非坏本性尔故。善现，是为一切法空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé bù kě dé kōng
善现白佛言：“世尊！云何不可得空？”

fó yán shànxiàn bù kě dé wèi cǐ zhōng yī qiè fǎ bù kě dé
佛言：“善现，不可得谓此中一切法不可得，

ruòguò qù bù kě dé wèi lái bù kě dé xiàn zài bù kě dé ruòguò
若过去不可得，未来不可得，现在不可得；若过

qù wú wèi lái xiàn zài kě dé ruò wèi lái wú guò qù xiàn zài
去，无未来、现在可得；若未来，无过去、现在

kě dé ruò xiàn zài wú guò qù wèi lái kě dé cǐ bù kě dé yóu
可得；若现在，无过去、未来可得。此不可得由

bù kě dé kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù shànxiàn
不可得空。何以故？非常非坏本性尔故。善现，

shì wéi bù kě dé kōng
是为不可得空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé wú xìng kōng
善现白佛言：“世尊！云何无性空？”

fó yán shànxiàn wú xìng wèi cǐ zhōng wú shǎo xìng kě dé
佛言：“善现，无性谓此中无少性可得。

cǐ wú xìng yóu wú xìng kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr
此无性由无性空。何以故？非常非坏本性尔

gù shànxiàn shì wéi wú xìng kōng
故。善现，是为无性空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé zì xìng kōng
善现白佛言：“世尊！云何自性空？”

fó yán shànxiàn zì xìng wèi zhū fǎ néng hé hé zì xìng cǐ
佛言：“善现，自性谓诸法能和合自性。此

zì xìng yóu zì xìng kōng hé yǐ gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù
自性由自性空。何以故？非常非坏本性尔故。

shànxiàn shì wéi zì xìng kōng
善现，是为自性空。”

shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé wú xìng zì xìng kōng
善现白佛言：“世尊！云何无性自性空？”

fó yán shànxiàn wú xìng zì xìng wèi zhū fǎ wú néng hé hé xìng
佛言：“善现，无性自性谓诸法无能和合性，

yǒusuǒ hé hé zì xìng cǐ wú xìng zì xìngyóu wú xìng zì xìngkōng hé yǐ
有所和合自性。此无性自性由无性自性空。何以
gù fēi cháng fēi huàiběnxìng ěr gù shànxiàn shì wéi wú xìng zì xìng
故？非常非坏本性尔故。善现，是为无性自性
kōng
空。”

fù cì shànxiàn yǒuxìngyóuyǒuxìngkōng wú xìngyóu wú xìng
“复次，善现，有性由有性空，无性由无性
kōng zì xìngyóu zì xìngkōng tā xìngyóu tā xìngkōng yún hé yǒuxìng
空，自性由自性空，他性由他性空。云何有性
yóuyǒuxìngkōng yǒuxìngwèi wǔ yùn cǐ yǒuxìngyóuyǒuxìngkōng wǔ yùn
由有性空？有性谓五蕴，此有性由有性空，五蕴
shēngxìng bù kě dé gù shì wéiyǒuxìngyóuyǒuxìngkōng yún hé wú xìng
生性不可得故，是为有性由有性空。云何无性
yóu wú xìngkōng wú xìngwèi wú wéi cǐ wú xìngyóu wú xìngkōng shì wéi
由无性空？无性谓无为，此无性由无性空，是为
wú xìngyóu wú xìngkōng yún hé zì xìngyóu zì xìngkōng wèi yī qiè fǎ
无性由无性空。云何自性由自性空？谓一切法
jiē zì xìngkōng cǐ kōng fēi zhì suǒ zuò fēi jiàn suǒ zuò yì fēi yú suǒ
皆自性空，此空非智所作，非见所作，亦非余所
zuò shì wéi zì xìngyóu zì xìngkōng yún hé tā xìngyóu tā xìngkōng wèi
作，是为自性由自性空。云何他性由他性空？谓
ruò fó chū shì ruò bù chū shì yī qiè fǎ fǎ zhù fǎ dìng fǎ xìng
若佛出世若不出世，一切法法住、法定、法性、
fǎ jiè píngděngxìng⁴ lí shēngxìng⁵ zhēn rú bù xū wàng xìng
法界、平等性⁴、离生性⁵、真如、不虚妄性、
bú biàn yì xìng shí jì jiē yóu tā xìng gù kōng shì wéi tā xìngyóu tā
不变异性、实际，皆由他性故空，是为他性由他
xìngkōng shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
性空。善现当知！是为菩萨摩诃萨大乘相。

大般若波罗蜜多经卷第五十一

⁴ 大正藏：法平等性；永乐北藏及龙藏：平等性

⁵ 大正藏：法离生性；永乐北藏及龙藏：离生性

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí èr 大般若波罗蜜多经卷第五十二

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn biàn dà shèng pǐn dì shí wǔ zhī èr 初分辩大乘品第十五之二

fù cì shàn xiàn pú sà mó hē sà dà shèng xiàng zhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

jiàn xíng sān mó dì bǎo yìn sān mó dì shī zǐ yóu xì sān mó dì miào
健行三摩地、宝印三摩地、师子游戏三摩地、妙

yuè sān mó dì yuè chuáng xiàng sān mó dì yī qiè fǎ yǒng sān mó dì
月三摩地、月幢相三摩地、一切法涌三摩地、

guān dǐng sān mó dì fǎ jiè jué dìng sān mó dì jué dìng chuáng xiàng sān
观顶三摩地、法界决定三摩地、决定幢相三

mó dì jīn gāng yù sān mó dì rù fǎ yìn sān mó dì sān mó dì wáng
摩地、金刚喻三摩地、入法印三摩地、三摩地王

sān mó dì shàn ān zhù sān mó dì shàn lì dìng wáng sān mó dì fàng
三摩地、善安住三摩地、善立定王三摩地、放

guāng sān mó dì wú wàng shī sān mó dì fàng guāng wú wàng shī sān mó
光三摩地、无忘失三摩地、放光无忘失三摩

dì jīng jìn lì sān mó dì zhuāng yán lì sān mó dì děng yǒng sān mó
地、精进力三摩地、庄严力三摩地、等涌三摩

dì rù yī qiè yán cí jué dìng sān mó dì rù yī qiè míng zì jué dìng sān
地、入一切言词决定三摩地、入一切名字决定三

mó dì guān fāng sān mó dì zǒng chí yìn sān mó dì zhū fǎ děng qù
摩地、观方三摩地、总持印三摩地、诸法等趣

hǎi yìn sān mó dì wáng yìn sān mó dì biàn fù xū kōng sān mó dì
海印三摩地、王印三摩地、遍覆虚空三摩地、

jīn gāng lún sān mó dì sān lún qīng jìng sān mó dì wú liàng guāng sān mó
金刚轮三摩地、三轮清净三摩地、无量光三摩

dì wú zhuó wú zhàng sān mó dì duàn zhū fǎ lún sān mó dì qì shě
地、无著无障三摩地、断诸法轮⁶三摩地、弃舍

⁶ 大正藏：转；永乐北藏及龙藏：轮

zhēnbǎosān mó dì biànzhào sān mó dì bú xuànsān mó dì wú xiàng
珍宝三摩地、遍照三摩地、不眴三摩地、无相
zhù sān mó dì bù sī wéi sān mó dì xiáng fú sì mó sān mó dì wú
住三摩地、不思惟三摩地、降伏四魔三摩地、无
gòudēng sān mó dì wú biānguāng sān mó dì fā guāng sān mó dì
垢灯三摩地、无边光三摩地、发光三摩地、
pǔ zhào sān mó dì jìng jiān dìng sān mó dì shī zǐ fèn xùn sān mó dì
普照三摩地、净坚定三摩地、师子奋迅三摩地、
shī zǐ pín shēn sān mó dì shī zǐ qiàn qù sān mó dì wú gòuguāng sān
师子频申三摩地、师子欠喏三摩地、无垢光三
mó dì miào lè sān mó dì diàndēng sān mó dì wú jìn sān mó dì
摩地、妙乐三摩地、电灯三摩地、无尽三摩地、
zuì shèng chuáng xiàng sān mó dì dì xiàng sān mó dì shùn míng zhèng liú
最胜幢相三摩地、帝相三摩地、顺明正流
sān mó dì jù wēi guāng sān mó dì lí jìn sān mó dì bù kě dòng
三摩地、具威光三摩地、离尽三摩地、不可动
zhuǎn sān mó dì jì jìng sān mó dì wú xiá xì sān mó dì rì dēng
转三摩地、寂静三摩地、无瑕隙三摩地、日灯
sān mó dì jìng yuè sān mó dì jìng yǎn sān mó dì jìng guāng sān mó
三摩地、净月三摩地、净眼三摩地、净光三摩
dì yuè dēng sān mó dì fā míng sān mó dì yīng zuò bù yīng zuò sān
地、月灯三摩地、发明三摩地、应作不应作三
mó dì zhì xiàng sān mó dì jīn gāng mǎn sān mó dì zhù xīn sān mó
摩地、智相三摩地、金刚鬘三摩地、住心三摩
dì pǔ míng sān mó dì miào ān lì sān mó dì bǎo jī sān mó dì
地、普明三摩地、妙安立三摩地、宝积三摩地、
miào fǎ yìn sān mó dì yī qiè fǎ píng děng xìng sān mó dì qì shě chén
妙法印三摩地、一切法平等性三摩地、弃舍尘
ài sān mó dì fǎ yǒng yuán mǎn sān mó dì rù fǎ dǐng sān mó dì
爱三摩地、法涌圆满三摩地、入法顶三摩地、
bǎo xìng sān mó dì shě xuān zhēng sān mó dì piāo sǎn sān mó dì fēn
宝性三摩地、舍喧诤三摩地、飘散三摩地、分
bié fǎ jù sān mó dì jué dìng sān mó dì wú gòu xíng sān mó dì zì
别法句三摩地、决定三摩地、无垢行三摩地、字
píng děng xiàng sān mó dì lí wén zì xiàng sān mó dì duàn suǒ yuán sān
平等相三摩地、离文字相三摩地、断所缘三
mó dì wú biàn yì sān mó dì wú pǐn lèi sān mó dì rù míng xiàng
摩地、无变异三摩地、无品类三摩地、入名相

sān mó dì wú suǒ zuò sān mó dì rù jué dìng míng sān mó dì wú xiàng
三摩地、无所作三摩地、入决定名三摩地、无相
xíng sān mó dì lí yì àn sān mó dì jù xíng sān mó dì bú biàn dòng
行三摩地、离翳暗三摩地、具行三摩地、不变动
sān mó dì dù jìng jiè sān mó dì jí yī qiè gōng dé sān mó dì wú
三摩地、度境界三摩地、集一切功德三摩地、无
xīn zhù sān mó dì jué dìng zhù sān mó dì jìng miào huā sān mó dì jù
心住三摩地、决定住三摩地、净妙华三摩地、具
jué zhī sān mó dì wú biān biàn sān mó dì wú biān dēng sān mó dì
觉支三摩地、无边辩三摩地、无边灯三摩地、
wú děng děng sān mó dì chāo yī qiè fǎ sān mó dì jué pàn zhū fǎ sān
无等等三摩地、超一切法三摩地、决判诸法三
mó dì sàn yí sān mó dì wú suǒ zhù sān mó dì yī xiàng zhuāng yán
摩地、散疑三摩地、无所住三摩地、一相庄严
sān mó dì yǐn fā xíng xiàng sān mó dì yī xíng xiàng sān mó dì lí
三摩地、引发行相三摩地、一行相三摩地、离
zhū xíng xiàng sān mó dì miào xíng sān mó dì dá zhū yǒu dǐ yuǎn lí sān
诸行相三摩地、妙行三摩地、达诸有底远离三
mó dì rù yī qiè shī shè yǔ yán sān mó dì jiān gù bǎo sān mó dì
摩地、入一切施設语言三摩地、坚固宝三摩地、
yú yī qiè fǎ wú suǒ qǔ zhū ó sān mó dì diàn yàn zhuāng yán sān mó dì
于一切法无所取著三摩地、电焰庄严三摩地、
chú qiǎn sān mó dì wú shèng sān mó dì fǎ jù sān mó dì huì dēng
除遣三摩地、无胜三摩地、法炬三摩地、慧灯
sān mó dì qù xiàng bú tuì zhuǎn shén tōng sān mó dì jiě tuō yīn shēng
三摩地、趣向不退转神通三摩地、解脱音声
wén zì sān mó dì jù chì rán sān mó dì yán jìng xiàng sān mó dì wú
文字三摩地、炬炽然三摩地、严净相三摩地、无
xiàng sān mó dì wú zhuó rěn xiàng sān mó dì jù yī qiè miào xiàng sān
相三摩地、无浊忍相三摩地、具一切妙相三
mó dì jù zǒng chí sān mó dì bù xǐ yī qiè kǔ lè sān mó dì wú
摩地、具总持三摩地、不喜一切苦乐三摩地、无
jìn xíng xiàng sān mó dì shè fú yī qiè zhèng xié xìng sān mó dì duàn zēng
尽行相三摩地、摄伏一切正邪性三摩地、断憎
ài sān mó dì lí wéi shùn sān mó dì wú gòu míng sān mó dì jí jiān
爱三摩地、离违顺三摩地、无垢明三摩地、极坚
gù sān mó dì mǎn yuè jìng guāng sān mó dì dà zhuāng yán sān mó dì
固三摩地、满月净光三摩地、大庄严三摩地、

wú rè diànguāngsān mó dì néngzhào yī qiè shì jiānsān mó dì néng
无热电光三摩地、能照一切世间三摩地、能
jiù yī qiè shì jiānsān mó dì dìngpíngděngxìngsān mó dì wú chén yǒu
救一切世间三摩地、定平等性三摩地、无尘有
chén píngděng lǐ qù sān mó dì wú zhēng yǒu zhēng píngděng lǐ qù sān
尘平等理趣三摩地、无诤有诤平等理趣三
mó dì wú cháo xué wú biāo zhì wú ài lè sān mó dì jué dìng ān zhù
摩地、无巢穴无标⁷帜无爱乐三摩地、决定安住
zhēn rú sān mó dì qì zhōng yǒng chū sān mó dì shāo zhū fán nǎo sān mó
真如三摩地、器中涌出三摩地、烧诸烦恼三摩
dì dà zhì huì jù sān mó dì chū shēng shí lì sān mó dì kāi chǎn
地、大智慧炬三摩地、出生十力三摩地、开阐
sān mó dì huài shēn è xíng sān mó dì huài yǔ è xíng sān mó dì huài
三摩地、坏身恶行三摩地、坏语恶行三摩地、坏
yì è xíng sān mó dì shàn guān chá sān mó dì rú xū kōng sān mó dì
意恶行三摩地、善观察三摩地、如虚空三摩地、
wú rǎn zhuó rú xū kōng sān mó dì rú shì děng sān mó dì yǒu wú liàng bǎi
不染著如虚空三摩地，如是等三摩地有无量百
qiān shì pú sà mó hē sà dà shèng xiàng
千，是菩萨摩诃萨大乘相。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé míng wéi
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何名为

jiàn xíng sān mó dì
健行三摩地？”

fó yán shàn xiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí néng shòu yī
佛言：“善现，谓若住此三摩地时，能受一
qiè sān mó dì jìng néng bàn wú biān shū shèng jiàn xíng néng wéi yī qiè
切三摩地境，能办无边殊胜健行，能为一切
děng chí dǎo shǒu shì gù míng wéi jiàn xíng sān mó dì
等持导首，是故名为健行三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi bǎo yìn sān mó dì
“世尊！云何名为宝印三摩地？”

shàn xiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí néng yìn yī qiè sān
“善现，谓若住此三摩地时，能印一切三
mó dì jìng jí dìng xíng xiàng suǒ zuò shì yè shì gù míng wéi bǎo yìn sān mó
摩地境及定行相所作事业，是故名为宝印三摩

⁷ 大正藏：標；永乐北藏及龙藏：标

dì
地。”

shì zūn yún hé míngwéi shī zǐ yóu xì sān mó dì
“世尊！云何名为师子游戏三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhūděng chí yóu
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持游
xì zì zài shì gù míngwéi shī zǐ yóu xì sān mó dì
戏自在，是故名为师子游戏三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéimiào yuè sān mó dì
“世尊！云何名为妙月三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí rú jìng mǎnyuè pǔ
“善现，谓若住此三摩地时，如净满月普
zhào zhū dìng shì gù míngwéimiào yuè sān mó dì
照诸定，是故名为妙月三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yuè chuáng xiàng sān mó dì
“世尊！云何名为月幢相三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí pǔ néng zhí chí yī
“善现，谓若住此三摩地时，普能执持一
qiè dìng xiàng rú jìng mǎnyuè chuī miào guāng chuáng shì gù míngwéi yuè
切定相，如净满月垂妙光幢，是故名为月
chuáng xiàng sān mó dì
幢相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yī qiè fǎ yǒng sān mó dì
“世尊！云何名为一切法涌三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí pǔ néng yǒng chū zhū
“善现，谓若住此三摩地时，普能涌出诸
sān mó dì rú dà quán chí yǒng chū zhòng shuǐ shì gù míngwéi yī qiè fǎ
三摩地，如大泉池涌出众水，是故名为一切法
yǒng sān mó dì
涌三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi guān dǐng sān mó dì
“世尊！云何名为观顶三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néng guān yī qiè sān
“善现，谓若住此三摩地时，能观一切三
mó dì dǐng shì gù míngwéi guān dǐng sān mó dì
摩地顶，是故名为观顶三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi fǎ jiè jué dìng sān mó dì
“世尊！云何名为法界决定三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí jué dìngzhàoliǎo yī
“善现，谓若住此三摩地时，决定照了一切法界，是故名为法界决定三摩地。”
qiè fǎ jiè shì gù míngwéi fǎ jiè jué dìngsān mó dì

shì zūn yún hé míngwéi jué dìngchuángxiàngsān mó dì
“世尊！云何名为决定幢相三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí néng jué dìng chí zhū
“善现，谓若住此三摩地时，能决定持诸定幢相，是故名为决定幢相三摩地。”
dìngchuángxiàng shì gù míngwéi jué dìngchuángxiàngsān mó dì

shì zūn yún hé míngwéi jīn gāng yù sān mó dì
“世尊！云何名为金刚喻三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí néng cuī zhū dìng fēi
“善现，谓若住此三摩地时，能摧诸定非彼所伏，是故名为金刚喻三摩地。”
bǐ suǒ fú shì gù míngwéi jīn gāng yù sān mó dì

shì zūn yún hé míngwéi rù fǎ yìn sān mó dì
“世尊！云何名为入法印三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí pǔ néngzhèng rù yī
“善现，谓若住此三摩地时，普能证入一切法印，是故名为入法印三摩地。”
qiè fǎ yìn shì gù míngwéi rù fǎ yìn sān mó dì

shì zūn yún hé míngwéi sān mó dì wáng sān mó dì
“世尊！云何名为三摩地王三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí tǒngshè zhū dìng rú
“善现，谓若住此三摩地时，统摄诸定如王自在，是故名为三摩地王三摩地。”
wáng zì zài shì gù míngwéi sān mó dì wáng sān mó dì

shì zūn yún hé míngwéi shàn ān zhù sān mó dì
“世尊！云何名为善安住三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí chí zhū gōng dé lìng bù
“善现，谓若住此三摩地时，持诸功德令不倾动，是故名为善安住三摩地。”
qīngdòng shì gù míngwéi shàn ān zhù sān mó dì

shì zūn yún hé míngwéi shàn lì dìng wáng sān mó dì
“世尊！云何名为善立定王三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìng wáng shàn
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定王善

néngjiàn lì shì gù míngwéishàn lì dìngwángsān mó dì
能建立，是故名为善立定王三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéifàngguāngsān mó dì
“世尊！云何名为放光三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìngguāng pǔ
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定光普

néng kāi fā shì gù míngwéifàngguāngsān mó dì
能开发，是故名为放光三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú wàng shī sān mó dì
“世尊！云何名为无忘失三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū děng chí jìng
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持境

jiè xíngxiàng jiē néng jì yì lìng wú suǒ yí shì gù míngwéi wú wàng shī sān mó dì
界行相，皆能记忆令无所遗，是故名为无忘失三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéifàngguāng wú wàng shī sān mó dì
“世尊！云何名为放光无忘失三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí fàngshèng dìngguāng
“善现，谓若住此三摩地时，放胜定光

zhào yǒu qíng lèi lìng bǐ yì chí céng suǒ gèng shì shì gù míngwéifàng guāng wú wàng shī sān mó dì
照有情类，令彼忆持曾所更事，是故名为放光无忘失三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jīng jìn lì sān mó dì
“世尊！云何名为精进力三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néng fā zhū dìng jīng
“善现，谓若住此三摩地时，能发诸定精

jìn shì lì shì gù míngwéi jīng jìn lì sān mó dì
进势力，是故名为精进力三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéizhuāngyán lì sān mó dì
“世尊！云何名为庄严力三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néng yǐn zhū dìng
“善现，谓若住此三摩地时，能引诸定

zhuāngyán shì lì shì gù míngwéizhuāngyán lì sān mó dì
庄严势力，是故名为庄严力三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéiděngyǒngsān mó dì
“世尊！云何名为等涌三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí lìng zhūděng chí píng
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持平

děngyǒngxiàn shì gù míngwéiděngyǒngsān mó dì
等涌现，是故名为等涌三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi rù yī qiè yán cí jué dìng sān mó
“世尊！云何名为入一切言词决定三摩
地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí pǔ yú yī qiè jué dìng
“善现，谓若住此三摩地时，普于一切决定
yán cí jiē néng wù rù shì gù míngwéi rù yī qiè yán cí jué dìng sān mó
言词皆能悟入，是故名为入一切言词决定三摩
地。”

shì zūn yún hé míng wéi rù yī qiè míng zì jué dìng sān mó
“世尊！云何名为入一切名字决定三摩
地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí pǔ yú yī qiè jué dìng
“善现，谓若住此三摩地时，普于一切决定
míng zì jiē néng wù rù shì gù míngwéi rù yī qiè míng zì jué dìng sān
名字皆能悟入，是故名为入一切名字决定三
mó dì
摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi guān fāng sān mó dì
“世尊！云何名为观方三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìng fāng pǔ
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定方普
néng guān zhào shì gù míngwéi guān fāng sān mó dì
能观照，是故名为观方三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi zǒng chí yìn sān mó dì
“世尊！云何名为总持印三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí zǒng néng rèn chí zhū
“善现，谓若住此三摩地时，总能任⁸持诸
miào dìng yìn shì gù míngwéi zǒng chí yìn sān mó dì
妙定印，是故名为总持印三摩地。”

⁸ 大正藏：住；永乐北藏及龙藏：任

shì zūn yún hé míngwéizhū fǎ děng qù hǎi yìn sān mó dì
“世尊！云何名为诸法等趣海印三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū shèng dìng děng
“善现，谓若住此三摩地时，令诸胜定等
jiē qù rù rú dà hǎi yìn shèshòuzhòng liú shì gù míngwéizhū fǎ děng
皆趣入，如大海印摄受众流，是故名为诸法等
qù hǎi yìn sān mó dì
趣海印三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéiwáng yìn sān mó dì
“世尊！云何名为王印三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū shì yè jiē dé
“善现，谓若住此三摩地时，令诸事业皆得
jué dìng rú huòwáng yìn suǒ yù jiē chéng shì gù míngwéiwáng yìn sān
决定，如获王印所欲皆成，是故名为王印三
mó dì
摩地。”

shì zūn yún hé míngwéibiàn fù xū kōng sān mó dì
“世尊！云何名为遍覆虚空三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū děng chí néng
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持能
biàn fù hù wú suǒ jiǎn bié rú tài xū kōng shì gù míngwéibiàn fù xū
遍覆护，无所简别如太⁹虚空，是故名为遍覆虚
kōng sān mó dì
空三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jīn gāng lún sān mó dì
“世尊！云何名为金刚轮三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí pǔ néng rèn¹⁰ chí yī
“善现，谓若住此三摩地时，普能任¹⁰持一
qiè shèng dìng lìng bú sǎnhuài rú jīn gāng lún shì gù míngwéi jīn gāng
切胜定，令不散坏如金刚轮，是故名为金刚
lún sān mó dì
轮三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi sān lún qīng jìng sān mó dì
“世尊！云何名为三轮清净三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí bù zhí zhū dìng dìng
“善现，谓若住此三摩地时，不执诸定、定

⁹ 大正藏：大；永乐北藏及龙藏：太

¹⁰ 大正藏：住；永乐北藏及龙藏：任

zhě dìng jìng shì gù míng wéi sān lún qīng jìng sān mó dì
者、定境，是故名为三轮清净三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi wú liàng guāng sān mó dì
“世尊！云何名为无量光三摩地？”

shàn xiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí fàng zhǒng zhǒng guāng
“善现，谓若住此三摩地时，放种种光
guò zhū shù liàng shì gù míng wéi wú liàng guāng sān mó dì
过诸数量，是故名为无量光三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi wú zhuó wú zhàng sān mó dì
“世尊！云何名为无著无障三摩地？”

shàn xiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí yú yī qiè fǎ wú zhí
“善现，谓若住此三摩地时，于一切法无执
wú ài shì gù míng wéi wú zhuó wú zhàng sān mó dì
无碍，是故名为无著无障三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi duàn zhū fǎ lún sān mó dì
“世尊！云何名为断诸法轮¹¹三摩地？”

shàn xiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí néng jié yī qiè liú
“善现，谓若住此三摩地时，能截一切流
zhuǎn zhī fǎ shì gù míng wéi duàn zhū fǎ lún sān mó dì
转之法，是故名为断诸法轮¹²三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi qì shě zhēn bǎo sān mó dì
“世尊！云何名为弃舍珍宝三摩地？”

shàn xiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìng xiàng shàng
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定相尚
jiē qì shě kuàng bú qì shě zhū fán nǎo xiàng shì gù míng wéi qì shě zhēn
皆弃舍，况不弃舍诸烦恼相，是故名为弃舍珍
bǎo sān mó dì
宝三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi biàn zhào sān mó dì
“世尊！云何名为遍照三摩地？”

shàn xiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí biàn zhào zhū dìng lìng
“善现，谓若住此三摩地时，遍照诸定令
bǐ guāng xiǎn shì gù míng wéi biàn zhào sān mó dì
彼光显，是故名为遍照三摩地。”

shì zūn yún hé míng wéi bú xuàn sān mó dì
“世尊！云何名为不眴三摩地？”

¹¹ 大正藏：转；永乐北藏及龙藏：轮

¹² 大正藏：转；永乐北藏及龙藏：轮

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú cǐ děng chí qí
“善现，谓若住此三摩地时，于此等持其
xīn zhuān yī yú dìng yú fǎ wú qǔ wú qiú shì gù míngwéi bú xuànsān
心专一，余定余法无取无求，是故名为不昞三
mó dì
摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú xiàngzhù sān mó dì
“世尊！云何名为无相住三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí bú jiàn zhū dìng fǎ yǒu
“善现，谓若住此三摩地时，不见诸定法有
shǎoxiàng kě zhù shì gù míngwéi wú xiàngzhù sān mó dì
少相可住，是故名为无相住三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi bù sī wéi sān mó dì
“世尊！云何名为不思维三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí bù qǐ yī qiè xīn jí
“善现，谓若住此三摩地时，不起一切心及
xīn suǒ shì gù míngwéi bù sī wéi sān mó dì
心所，是故名为不思维三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéixiáng fú sì mó sān mó dì
“世尊！云何名为降伏四魔三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú sì mó yuàn jiē
“善现，谓若住此三摩地时，于四魔怨皆
néng xiáng fú shì gù míngwéixiáng fú sì mó sān mó dì
能降伏，是故名为降伏四魔三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú gòu dēng sān mó dì
“世尊！云何名为无垢灯三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí rú chí jìng dēng zhào
“善现，谓若住此三摩地时，如持净灯照
liǎo zhū dìng shì gù míngwéi wú gòu dēng sān mó dì
了诸定，是故名为无垢灯三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú biān guāng sān mó dì
“世尊！云何名为无边光三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí néng fā dà guāng zhào
“善现，谓若住此三摩地时，能发大光照
wú biān jì shì gù míngwéi wú biān guāng sān mó dì
无边际，是故名为无边光三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi fā guāng sān mó dì
“世尊！云何名为发光三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí zhàozhūděng chí lìng
“善现，谓若住此三摩地时，照诸等持令

qí wú jiàn yīn fā zhǒngzhǒngshū shèngguāngmíng shì gù míngwéi fā
其无间，引发种种殊胜光明，是故名为发

guāngsān mó dì
光三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi pǔ zhàosān mó dì
“世尊！云何名为普照三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìngmén jiē
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定门皆

néng pǔ zhào shì gù míngwéi pǔ zhàosān mó dì
能普照，是故名为普照三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jìng jiāndìngsān mó dì
“世尊！云何名为净坚定三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí dé zhūděng chí jìng
“善现，谓若住此三摩地时，得诸等持净

píngděngxìng shì gù míngwéi jìng jiāndìngsān mó dì
平等性，是故名为净坚定三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi shī zǐ fèn xùn sān mó dì
“世尊！云何名为师子奋迅三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū gòu huì zòngrèn
“善现，谓若住此三摩地时，于诸垢秽纵任

qì shě rú shī zǐ wáng zì zài fèn xùn shì gù míngwéi shī zǐ fèn xùn
弃舍，如师子王自在奋迅，是故名为师子奋迅

sān mó dì
三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi shī zǐ pín shēn sān mó dì
“世尊！云何名为师子频申¹³三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí qǐ shèngshéntōng zì
“善现，谓若住此三摩地时，起胜神通自

zài wú wèi xiáng fú yī qiè bào è mó jūn shì gù míngwéi shī zǐ pín
在无畏，降伏一切暴恶魔军，是故名为师子频

shēn sān mó dì
申¹⁴三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi shī zǐ qiàn qù sān mó dì
“世尊！云何名为师子欠呿三摩地？”

¹³ 大正藏：𩚑呻；永乐北藏及龙藏：频申

¹⁴ 大正藏：𩚑呻；永乐北藏及龙藏：频申

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí yǐn miào biàn cái chǔ
“善现，谓若住此三摩地时，引妙辩才处

zhòng wú wèi cuī miè yī qiè wàidào xié zōng shì gù míngwéi shī zǐ qiàn
众无畏，摧灭一切外道邪宗，是故名为师子欠

qù sān mó dì
喏三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú gòuguāng sān mó dì
“世尊！云何名为无垢光三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí pǔ néng juānchú yī
“善现，谓若住此三摩地时，普能蠲除一

qiè dìnggòu yì néng biànzhào zhū shèng děng chí shì gù míngwéi wú gòu
切定垢，亦能遍照诸胜等持，是故名为无垢

guāng sān mó dì
光三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi miào lè sān mó dì
“世尊！云何名为妙乐三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí lǐng shòu yī qiè děng
“善现，谓若住此三摩地时，领受一切等

chí miào lè shì gù míngwéi miào lè sān mó dì
持妙乐，是故名为妙乐三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi diàndēng sān mó dì
“世尊！云何名为电灯三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí zhào zhū děng chí rú
“善现，谓若住此三摩地时，照诸等持如

diàndēng yàn shì gù míngwéi diàndēng sān mó dì
电灯焰，是故名为电灯三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú jìn sān mó dì
“世尊！云何名为无尽三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí yǐn zhū děng chí gōng
“善现，谓若住此三摩地时，引诸等持功

dé wú jìn ér bú jiàn bǐ jìn bú jìn xiàng shì gù míngwéi wú jìn sān
德无尽，而不见彼尽不尽相，是故名为无尽三

mó dì
摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi zuì shèng chuáng xiàng sān mó dì
“世尊！云何名为最胜幢相三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí rú zuì shèng chuáng
“善现，谓若住此三摩地时，如最胜幢

chāozhòngdìngxiàng shì gù míngwéi zuì shèngchuángxiàngsān mó dì
超众定相，是故名为最胜幢相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi dì xiàngsān mó dì
“世尊！云何名为帝相三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhūděng chí dé
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持得

zì zài xiàng shì gù míngwéi dì xiàngsān mó dì
自在相，是故名为帝相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéishùn míngzhèng liú sān mó dì
“世尊！云何名为顺明正流三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú míngzhèng liú bìng
“善现，谓若住此三摩地时，于明正流并

jiē suí shùn shì gù míngwéishùn míngzhèng liú sān mó dì
皆随顺，是故名为顺明正流三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jù wēiguāngsān mó dì
“世尊！云何名为具威光三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhūděng chí wēi
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持威

guāng dú shèng shì gù míngwéi jù wēiguāngsān mó dì
光独盛，是故名为具威光三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi lí jìn sān mó dì
“世尊！云何名为离尽三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí jiàn zhūděng chí yī
“善现，谓若住此三摩地时，见诸等持一

qiè wú jìn ér bú jiànshǎo fǎ yǒu jìn bú jìn xiàng shì gù míngwéi lí
切无尽，而不见少法有尽不尽相，是故名为离

jìn sān mó dì
尽三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi bù kě dòngzhuǎnsān mó dì
“世尊！云何名为不可动转三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhūděng chí wú
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持无

dòng wú zhuó wú tuì zhuǎn wú xì lùn shì gù míngwéi bù kě dòng
动、无著、无退转、无戏论，是故名为不可动

zhuǎnsān mó dì
转三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jì jìng sān mó dì
“世尊！云何名为寂静三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhūdēng chí jiē
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持皆

jiàn jì jìng shì gù míngwéi jì jìng sān mó dì
见寂静，是故名为寂静三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú xiá xì sān mó dì
“世尊！云何名为无隙三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí lìng zhūdēng chí zhào
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持照
wú xiá xì shì gù míngwéi wú xiá xì sān mó dì
无隙，是故名为无隙三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi rì dēng sān mó dì
“世尊！云何名为日灯三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhūdìngmén fā
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定门发
guāng pǔ zhào shì gù míngwéi rì dēng sān mó dì
光普照，是故名为日灯三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jìng yuè sān mó dì
“世尊！云何名为净月三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhūdēng chí chú
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持除
àn rú yuè shì gù míngwéi jìng yuè sān mó dì
暗如月，是故名为净月三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jìng yǎn sān mó dì
“世尊！云何名为净眼三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí néng lìng wǔ yǎn xián
“善现，谓若住此三摩地时，能令五眼咸
dé qīng jìng shì gù míngwéi jìng yǎn sān mó dì
得清净，是故名为净眼三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jìng guāng sān mó dì
“世尊！云何名为净光三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhūdēng chí dé
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持得
sì wú ài yì lìng bǐ dìng jiē néng fā qǐ shì gù míngwéi jìng guāng sān
四无碍，亦令彼定皆能发起，是故名为净光三
mó dì
摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yuè dēng sān mó dì
“世尊！云何名为月灯三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí chúzhūyǒuqíng yú àn
“善现，谓若住此三摩地时，除诸有情愚暗

rú yuè shì gù míngwéiyuèdēngsān mó dì
如月，是故名为月灯三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi fā míngsān mó dì
“世尊！云何名为发明三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū dìngmén fā
“善现，谓若住此三摩地时，令诸定门发
míng pǔ zhào shì gù míngwéi fā míngsān mó dì
明普照，是故名为发明三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéiyīngzuò bù yīngzuò sān mó dì
“世尊！云何名为应作不应作三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí zhī yī qiè dēng chí
“善现，谓若住此三摩地时，知一切等持
yīngzuò bù yīngzuò yì lìng zhū dìng rú cǐ shì chéng shì gù míngwéiyīng
应作不应作，亦令诸定如此事成，是故名为应
zuò bù yīngzuò sān mó dì
作不应作三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi zhì xiàngsān mó dì
“世尊！云何名为智相三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí jiàn zhū dēng chí suǒ
“善现，谓若住此三摩地时，见诸等持所
yǒu zhì xiàng shì gù míngwéi zhì xiàngsān mó dì
有智相，是故名为智相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jīn gāngmánsān mó dì
“世尊！云何名为金刚鬘三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí tōng dá yī qiè dēng
“善现，谓若住此三摩地时，通达一切等
chí jí fǎ yú dìng jí fǎ dōu wú suǒ jiàn shì gù míngwéi jīn gāngmán
持及法，于定及法都无所见，是故名为金刚鬘
sān mó dì
三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi zhù xīn sān mó dì
“世尊！云何名为住心三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí xīn bú dòngyáo
“善现，谓若住此三摩地时，心不动摇、
bù zhuǎn bú zhào yì bù kuī sǔn bú niànyǒu xīn shì gù míngwéi
不转、不照、亦不亏损，不念有心，是故名为

zhù xīn sān mó dì
住心三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi pǔ míngsān mó dì
“世尊！云何名为普明三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìng míng pǔ
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定明普
néngzhàoliǎo shì gù míngwéi pǔ míngsān mó dì
能照了，是故名为普明三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéimiào ān lì sān mó dì
“世尊！云何名为妙安立三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū děng chí miào
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持妙
néng ān lì shì gù míngwéimiào ān lì sān mó dì
能安立，是故名为妙安立三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéibǎo jī sān mó dì
“世尊！云何名为宝积三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí jiàn zhū děng chí jiē
“善现，谓若住此三摩地时，见诸等持皆
rú bǎo jù shì gù míngwéibǎo jī sān mó dì
如宝聚，是故名为宝积三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéimiào fǎ yìn sān mó dì
“世尊！云何名为妙法印三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néng yìn zhū děng chí
“善现，谓若住此三摩地时，能印诸等持，
yǐ wú yìn yìn gù shì gù míngwéimiào fǎ yìn sān mó dì
以无印印故，是故名为妙法印三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yī qiè fǎ píngděngxìng sān mó dì
“世尊！云何名为一切法平等性三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí bú jiànyǒu fǎ lí píng
“善现，谓若住此三摩地时，不见有法离平
děngxìng shì gù míngwéi yī qiè fǎ píngděngxìng sān mó dì
等性，是故名为一切法平等性三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi qì shě chén ài sān mó dì
“世尊！云何名为弃舍尘爱三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìng fǎ qì shě
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定法弃舍
chén ài shì gù míngwéi qì shě chén ài sān mó dì
尘爱，是故名为弃舍尘爱三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi fǎ yǒngyuánmǎnsān mó dì
“世尊！云何名为法涌圆满三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū fó fǎ yǒng
“善现，谓若住此三摩地时，令诸佛法涌

xiànyuánmǎn shì gù míngwéi fǎ yǒngyuánmǎnsān mó dì
现圆满，是故名为法涌圆满三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi rù fǎ dǐngsān mó dì
“世尊！云何名为入法顶三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néng yǒngmièchú yī
“善现，谓若住此三摩地时，能永灭除一

qiè fǎ àn yì chāozhūding ér wéishàngshǒu shì gù míngwéi rù fǎ
切法暗，亦超诸定而为上首，是故名为入法

dǐngsān mó dì
顶三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéibǎoxìngsān mó dì
“世尊！云何名为宝性三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néngchū wú biān dà
“善现，谓若住此三摩地时，能出无边大

gōng dé bǎo shì gù míngwéibǎoxìngsān mó dì
功德宝，是故名为宝性三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéishěxuānzhēngsān mó dì
“世尊！云何名为舍喧诤三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí shě zhū shì jiānzhǒng
“善现，谓若住此三摩地时，舍诸世间种

zhǒngxuānzhēng shì gù míngwéishěxuānzhēngsān mó dì
种喧诤，是故名为舍喧诤三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéipiāosànsān mó dì
“世尊！云何名为飘散三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí piāosàn yī qièděng
“善现，谓若住此三摩地时，飘散一切等

chí fǎ zhí shì gù míngwéipiāosànsān mó dì
持法执，是故名为飘散三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéifēn bié fǎ jù sān mó dì
“世尊！云何名为分别法句三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí shànnéng fēn bié zhū
“善现，谓若住此三摩地时，善能分别诸

dìng fǎ jù shì gù míngwéifēn bié fǎ jù sān mó dì
定法句，是故名为分别法句三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jué dìngsān mó dì
“世尊！云何名为决定三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú fǎ děng chí jiē
“善现，谓若住此三摩地时，于法等持皆
dé jué dìng shì gù míngwéi jué dìngsān mó dì
得决定，是故名为决定三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú gòuxíngsān mó dì
“世尊！云何名为无垢行三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néng fā wú biānqīng
“善现，谓若住此三摩地时，能发无边清
jìng shèng xíng shì gù míngwéi wú gòuxíngsān mó dì
净胜行，是故名为无垢行三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi zì píngděngxiàngsān mó dì
“世尊！云何名为字平等相三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí dé zhū děng chí zì
“善现，谓若住此三摩地时，得诸等持字
píngděngxiàng shì gù míngwéi zì píngděngxiàngsān mó dì
平等相，是故名为字平等相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi lí wén zì xiàngsān mó dì
“世尊！云何名为离文字相三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū děng chí bù
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持不
dé yī zì shì gù míngwéi lí wén zì xiàngsān mó dì
得一字，是故名为离文字相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi duàn suǒ yuán sān mó dì
“世尊！云何名为断所缘三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí jué zhū děng chí suǒ
“善现，谓若住此三摩地时，绝诸等持所
yuán jìng xiàng shì gù míngwéi duàn suǒ yuán sān mó dì
缘境相，是故名为断所缘三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú biàn yì sān mó dì
“世尊！云何名为无变异三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí bù dé zhū fǎ biàn yì
“善现，谓若住此三摩地时，不得诸法变异
zhī xiàng shì gù míngwéi wú biàn yì sān mó dì
之相，是故名为无变异三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú pǐn lèi sān mó dì
“世尊！云何名为无品类三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí bú jiànzhū fǎ pǐn lèi
“善现，谓若住此三摩地时，不见诸法品类

yì xiàng shì gù míngwéi wú pǐn lèi sānmó dì
异相，是故名为无品类三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi rù míngxiàngsānmó dì
“世尊！云何名为入名相三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí wù rù zhū fǎ míng
“善现，谓若住此三摩地时，悟入诸法名

xiàng shí jì shì gù míngwéi rù míngxiàngsānmó dì
相实际，是故名为入名相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú suǒ zuò sānmó dì
“世尊！云何名为无所作三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí yī qiè suǒ wéi wú bù
“善现，谓若住此三摩地时，一切所为无不

jiē xī shì gù míngwéi wú suǒ zuò sānmó dì
皆息，是故名为无所作三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi rù jué dìng míngsānmó dì
“世尊！云何名为入决定名三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí wù rù zhū fǎ jué dìng
“善现，谓若住此三摩地时，悟入诸法决定

míng zì dōu wú suǒ yǒu dàn jiǎ shī shè shì gù míngwéi rù jué dìng míng
名字，都无所有但假施設，是故名为入决定名
sānmó dì
三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú xiàng xíng sānmó dì
“世尊！云何名为无相行三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí yú zhū dìng xiàng dōu
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定相都

wú suǒ dé shì gù míngwéi wú xiàng xíng sānmó dì
无所得，是故名为无相行三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi lí yì àn sānmó dì
“世尊！云何名为离翳暗三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sānmó dì shí zhū dìng yì àn wú bù
“善现，谓若住此三摩地时，诸定翳暗无不

chú qiǎn shì gù míngwéi lí yì àn sānmó dì
除遣，是故名为离翳暗三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jù xíng sānmó dì
“世尊！云何名为具行三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìng xíng zhōng
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定行中

sū jiàn ér bú jiàn shì gù míngwéi jù xíng sān mó dì
虽见而不见，是故名为具行三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi bú biàndòng sān mó dì
“世尊！云何名为不变动三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū děng chí bú
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持不
jiàn biàndòng shì gù míngwéi bú biàndòng sān mó dì
见变动，是故名为不变动三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi dù jìng jiè sān mó dì
“世尊！云何名为度境界三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí chāozhū děng chí suǒ
“善现，谓若住此三摩地时，超诸等持所
yuán jìng jiè shì gù míngwéi dù jìng jiè sān mó dì
缘境界，是故名为度境界三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jí yī qiè gōng dé sān mó dì
“世尊！云何名为集一切功德三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néng jí zhū dìng suǒ
“善现，谓若住此三摩地时，能集诸定所
yǒu gōng dé yú yī qiè fǎ ér wú jí xiǎng shì gù míngwéi jí yī qiè
有功德，于一切法而无集想，是故名为集一切
gōng dé sān mó dì
功德三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú xīn zhù sān mó dì
“世尊！云何名为无心住三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí xīn yú zhū dìng wú
“善现，谓若住此三摩地时，心于诸定无
zhuǎn wú duò shì gù míngwéi wú xīn zhù sān mó dì
转无堕，是故名为无心住三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jué dìng zhù sān mó dì
“世尊！云何名为决定住三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū dìng xīn suī jué
“善现，谓若住此三摩地时，于诸定心虽决
dìng zhù ér zhī qí xiàng liǎo bù kě dé shì gù míngwéi jué dìng zhù sān
定住，而知其相了不可得，是故名为决定住三
mó dì
摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jìng miào huā sān mó dì
“世尊！云何名为净妙华三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū děng chí jiē
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持皆
dé qīng jìng yán shì guāng xiǎn yóu rú miào huā shì gù míngwéi jìng miào
得清净，严饰光显犹如妙华，是故名为净妙
huā sān mó dì
华三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jù jué zhī sān mó dì
“世尊！云何名为具觉支三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng yī qiè dìng yú qī
“善现，谓若住此三摩地时，令一切定于七
jué zhī sù dé yuán mǎn shì gù míngwéi jù jué zhī sān mó dì
觉支速得圆满，是故名为具觉支三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú biān biàn sān mó dì
“世尊！云何名为无边辩三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū fǎ zhōng dé
“善现，谓若住此三摩地时，于诸法中得
wú biān biàn shì gù míngwéi wú biān biàn sān mó dì
无边辩，是故名为无边辩三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú biān dēng sān mó dì
“世尊！云何名为无边灯三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí yú yī qiè fǎ jiē
“善现，谓若住此三摩地时，于一切法皆
néng zhào liǎo yóu ruò míng dēng shì gù míngwéi wú biān dēng sān mó dì
能照了犹若明灯，是故名为无边灯三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú děng děng sān mó dì
“世尊！云何名为无等等三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū děng chí dé
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持得
wú děng děng shì gù míngwéi wú děng děng sān mó dì
无等等，是故名为无等等三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi chāo yī qiè fǎ sān mó dì
“世尊！云何名为超一切法三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí yú sān jiè fǎ jiē dé
“善现，谓若住此三摩地时，于三界法皆得

chāo dù shì gù míngwéichāo yī qiè fǎ sān mó dì
15 超度，是故名为超一切法三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jué pànzhū fǎ sān mó dì
“世尊！云何名为决判诸法三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí jiànzhūshèngdìng jí
“善现，谓若住此三摩地时，见诸胜定及
yī qiè fǎ wèizhūyǒuqíng fēn bié wú luàn shì gù míngwéi jué pànzhū fǎ
一切法，为诸有情分别无乱，是故名为决判诸法
sān mó dì
三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi sǎn yí sān mó dì
“世尊！云何名为散疑三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhūděng chí jí
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持及
yī qiè fǎ suǒyǒu yí wǎng jiē néngchúsàn shì gù míngwéi sǎn yí sān
一切法，所有疑网皆能除散，是故名为散疑三
mó dì
摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú suǒ zhù sān mó dì
“世尊！云何名为无所住三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí bú jiànzhū fǎ yǒusuǒ
“善现，谓若住此三摩地时，不见诸法有所
zhù chù shì gù míngwéi wú suǒ zhù sān mó dì
住处，是故名为无所住三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yī xiàngzhuāngyán sān mó dì
“世尊！云何名为一相庄严三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí bú jiànzhū fǎ ér yǒu
“善现，谓若住此三摩地时，不见诸法而有
èr xiàng shì gù míngwéi yī xiàngzhuāngyán sān mó dì
二相，是故名为一相庄严三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yīn fā xíngxiàng sān mó dì
“世尊！云何名为引发行相三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhūděng chí jí
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持及
yī qiè fǎ suī néng yīn fā zhǒngzhǒng xíngxiàng ér dōu bú jiàn néng yīn
一切法，虽能引发种种行相，而都不见能引

15 大正藏：能；永乐北藏及龙藏：得

fā zhě shì gù míngwéi yīn fā xíngxiàngsān mó dì
发者，是故名为引发行相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yī xíngxiàngsān mó dì
“世尊！云何名为一行相三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí jiàn zhūděng chí wú
“善现，谓若住此三摩地时，见诸等持无
èr xíngxiàng shì gù míngwéi yī xíngxiàngsān mó dì
二行相，是故名为一行相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi lí zhū xíngxiàngsān mó dì
“世尊！云何名为离诸行相三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí jiàn zhūděng chí dōu
“善现，谓若住此三摩地时，见诸等持都
wú xíngxiàng shì gù míngwéi lí zhū xíngxiàngsān mó dì
无行相，是故名为离诸行相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi miào xíngsān mó dì
“世尊！云何名为妙行三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhūděng chí suī
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持虽
qǐ zhǒngzhǒng wēi miào shèng xíng ér wú suǒ zhí shì gù míngwéi miào xíng
起种种微妙胜行而无所执，是故名为妙行
sān mó dì
三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi dá zhū yǒu dǐ yuǎn lí sān mó dì
“世尊！云何名为达诸有底远离三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhūděng chí jí
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持及
yī qiè fǎ dé tōng dá zhì dé cǐ zhì yǐ yú zhū yǒu fǎ tōng dá yuǎn
一切法得通达智，得此智已，于诸有法通达远
lí shì gù míngwéi dá zhū yǒu dǐ yuǎn lí sān mó dì
离，是故名为达诸有底远离三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi rù yī qiè shī shè yǔ yán sān mó
“世尊！云何名为入一切施設语言三摩
dì
地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí wù rù yī qiè sān mó
“善现，谓若住此三摩地时，悟入一切三摩
dì fǎ shī shè yǔ yán ér wú suǒ shì shì gù míngwéi rù yī qiè shī shè
地法，施設语言而无所恃，是故名为入一切施設

yǔ yánsān mó dì
语言三摩地。

shì zūn yún hé míngwéijiān gù bǎosān mó dì
“世尊！云何名为坚固宝三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí néng yǐn wú biān
“善现，谓若住此三摩地时，能引无边、
wú tuì wú huàiwēimiào shū shèngōng dé zhēnbǎo shì gù míngwéijiān
无退、无坏微妙殊胜功德珍宝，是故名为坚
gù bǎosān mó dì
固宝三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yú yī qiè fǎ wú suǒ qǔ zhuósān mó
“世尊！云何名为于一切法无所取著三摩
dì
地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū fǎ zhōng wú
“善现，谓若住此三摩地时，于诸法中无
suǒ qǔ zhuó yǐ yī qiè fǎ lí xìngxiàng gù shì gù míngwéi yú yī qiè
所取著，以一切法离性相故，是故名为于一切
fǎ wú suǒ qǔ zhuósān mó dì
法无所取著三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéidiànyàn zhuāngyán sān mó dì
“世尊！云何名为电焰庄严三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí fā zhǒngzhǒng guāng
“善现，谓若住此三摩地时，发种种光
zhào zhū míng àn fù yǐ wú liàngōng dé zhuāngyán shì gù míngwéidiàn
照诸冥暗，复以无量功德庄严，是故名为电
yàn zhuāngyán sān mó dì
焰庄严三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéichúqiānsān mó dì
“世尊！云何名为除遣三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí chúqiān wú biān fán
“善现，谓若住此三摩地时，除遣无边烦
nǎo xí qì shì gù míngwéichúqiānsān mó dì
恼习气，是故名为除遣三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi fǎ jù sān mó dì
“世尊！云何名为法炬三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí zhào liǎo zhū fǎ zì
“善现，谓若住此三摩地时，照了诸法自

xiànggòngxiàng shì gù míngwéi fǎ jù sān mó dì
相共相，是故名为法炬三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi huì dēng sān mó dì
“世尊！云何名为慧灯三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí zhàoliào zhū fǎ kōng
“善现，谓若住此三摩地时，照了诸法空

wú wǒ lǐ shì gù míngwéi huì dēng sān mó dì
无我理，是故名为慧灯三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi qù xiàng bú tuì zhuǎnshéntōng sān mó dì
“世尊！云何名为趣向不退转神通三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí néng yǐn wú liàng bú tuì nán fú zuì shèngshéntōng shì gù míngwéi qù xiàng bú tuì zhuǎnshéntōng sān mó dì
“善现，谓若住此三摩地时，能引无量不退难伏最胜神通，是故名为趣向不退转神通三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jiě tuō yīn shēngwén zì sān mó dì
“世尊！云何名为解脱音声文字三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí jiàn zhū děng chí jiě tuō yī qiè yīn shēngwén zì zhòngxiàng jì miè shì gù míngwéi jiě tuō yīn shēngwén zì sān mó dì
“善现，谓若住此三摩地时，见诸等持解脱一切音声文字众相寂灭¹⁶，是故名为解脱音声文字三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jù chì rán sān mó dì
“世尊！云何名为炬炽然三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū děng chí wēi dé dú shèng zhàoliǎo zhū dìng yóu rú chì jù shì gù míngwéi jù chì rán sān mó dì
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持威德独盛，照了诸定犹如炽炬，是故名为炬炽然三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi yán jìng xiàng sān mó dì
“世尊！云何名为严净相三摩地？”

¹⁶ 大正藏：静；永乐北藏及龙藏：灭

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhūdēng chí yán
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持严

jìng qí xiàng shì gù míngwéiyán jìng xiàng sān mó dì
净其相，是故名为严净相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú xiàng sān mó dì
“世尊！云何名为无相三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhūdēng chí bú
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持不

jiàn qí xiàng shì gù míngwéi wú xiàng sān mó dì
见其相，是故名为无相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú zhuórěn xiàng sān mó dì
“世尊！云何名为无浊忍相三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú yī qiè fǎ dé wú
“善现，谓若住此三摩地时，于一切法得无

zhuórěn shì gù míngwéi wú zhuórěn xiàng sān mó dì
浊忍，是故名为无浊忍相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jù yī qiè miào xiàng sān mó dì
“世尊！云何名为具一切妙相三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí zhūdìng miào xiàng wú
“善现，谓若住此三摩地时，诸定妙相无

bú jù zú shì gù míngwéi jù yī qiè miào xiàng sān mó dì
不具足，是故名为具一切妙相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jù zǒng chí sān mó dì
“世尊！云何名为具总持三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí néng zǒng rèn chí zhū
“善现，谓若住此三摩地时，能总任持诸

dìng shèng shì shì gù míngwéi jù zǒng chí sān mó dì
定胜事，是故名为具总持三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi bù xǐ yī qiè kǔ lè sān mó dì
“世尊！云何名为不喜一切苦乐三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhūdēng chí kǔ
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持苦

lè zhī xiàng bú lè guānchá shì gù míngwéi bù xǐ yī qiè kǔ lè sān mó
乐之相不乐观察，是故名为不喜一切苦乐三摩

dì
地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú jìn xíng xiàng sān mó dì
“世尊！云何名为无尽行相三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí bú jiàn zhū dìng xíng
“善现，谓若住此三摩地时，不见诸定行

xiàngyǒu jìn shì gù míngwéi wú jìn xíngxiàng sān mó dì
相有尽，是故名为无尽行相三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi shè fú yī qiè zhèng xié xìng sān mó
“世尊！云何名为摄伏一切正邪性三摩
dì？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhū děng chí zhèng
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持正
xìng xié xìng shè fú zhū jiàn jiē lìng bù qǐ shì gù míngwéi shè fú yī qiè
性邪性，摄伏诸见皆令不起，是故名为摄伏一切
zhèng xié xìng sān mó dì
正邪性三摩地。

shì zūn yún hé míngwéi duàn zēng¹⁷ ài sān mó dì
“世尊！云何名为断憎¹⁷爱三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí bú jiàn zhū dìng fǎ yǒu
“善现，谓若住此三摩地时，不见诸定法有
zēngyǒu ài xiàng shì gù míngwéi duàn zēng ài sān mó dì
憎有爱相，是故名为断憎爱三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi lí wéishùn sān mó dì
“世尊！云何名为离违顺三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí bú jiàn zhū dìng fǎ yǒu
“善现，谓若住此三摩地时，不见诸定法有
wéiyǒushùnxiàng shì gù míngwéi lí wéishùn sān mó dì
违有顺相，是故名为离违顺三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú gòu míng sān mó dì
“世尊！云何名为无垢明三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí yú zhū děng chí ruò
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持若
míng ruò gòu xián xī bú jiàn shì gù míngwéi wú gòu míng sān mó dì
明若垢咸悉不见，是故名为无垢明三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jí jiān gù sān mó dì
“世尊！云何名为极坚固三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū děng chí wú
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持无

¹⁷ 大正藏：增；永乐北藏及龙藏：憎

bù jiān gù shì gù míngwéi jí jiān gù sān mó dì
不坚固，是故名为极坚固三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéimǎnyuè jìngguāngsān mó dì
“世尊！云何名为满月净光三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū děng chí gōng
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持功

dé jù zú rú jìng mǎnyuè zēng zhū hǎi shuǐ shì gù míngwéimǎnyuè jìng
德具足，如净满月增诸海水，是故名为满月净
guāngsān mó dì
光三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi dà zhuāng yán sān mó dì
“世尊！云何名为大庄严三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhū děng chí chéng
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持成

jiù zhǒng zhǒng wēi miào xī yǒu dà zhuāng yán shì shì gù míngwéi dà
就种种微妙希有大庄严事，是故名为大
zhuāng yán sān mó dì
庄严三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú rè diànguāngsān mó dì
“世尊！云何名为无热电光三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí fàng qīng lěng guāng
“善现，谓若住此三摩地时，放清冷光

zhào yǒu qíng lèi lìng xī yī qiè hēi àn dú rè shì gù míngwéi wú rè
照有情类，令息一切黑暗毒热，是故名为无热
diànguāngsān mó dì
电光三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéinéngzhào yī qiè shì jiān sān mó dì
“世尊！云何名为能照一切世间三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí zhào zhū děng chí jí
“善现，谓若住此三摩地时，照诸等持及

yī qiè fǎ lìng yǒu qíng lèi xián dé kāi xiǎo shì gù míngwéinéngzhào yī
一切法，令有情类咸得开晓，是故名为能照一
qiè shì jiān sān mó dì
切世间三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéinéng jiù yī qiè shì jiān sān mó dì
“世尊！云何名为能救¹⁸一切世间三摩地？”

¹⁸ 大正藏：救；永乐北藏及龙藏：能救

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí néng jiù shì jiānzhǒng
“善现，谓若住此三摩地时，能救世间种

zhǒngyōu kǔ shì gù míngwéinéng jiù yī qiè shì jiānsān mó dì
种忧苦，是故名为能救¹⁹一切世间三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéidìngpíngděngxìngsān mó dì
“世尊！云何名为定平等性三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí bú jiànděng chí dìng
“善现，谓若住此三摩地时，不见等持定
sàn chā bié shì gù míngwéidìngpíngděngxìngsān mó dì
散差别，是故名为定平等性三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú chényǒuchénpíngděng lǐ qù sān
“世尊！云何名为无尘有尘平等理趣三
mó dì
摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí liǎo dá zhū dìng jí yī
“善现，谓若住此三摩地时，了达诸定及一
qiè fǎ yǒu chén wú chénpíngděng lǐ qù shì gù míngwéi wú chényǒu
切法有尘无尘平等理趣，是故名为无尘有
chénpíngděng lǐ qù sān mó dì
尘平等理趣三摩地。

shì zūn yún hé míngwéi wú zhēngyǒuzhēngpíngděng lǐ qù sān
“世尊！云何名为无诤有诤平等理趣三
mó dì
摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí bú jiànzhū fǎ jí yī
“善现，谓若住此三摩地时，不见诸法及一
qiè dìngyǒuzhēng wú zhēngxìngxiàngchā bié shì gù míngwéi wú zhēngyǒu
切定有诤无诤性相差别，是故名为无诤有
zhēngpíngděng lǐ qù sān mó dì
诤平等理趣三摩地。

shì zūn yún hé míngwéi wú cháo xué wú biāo zhì wú ài lè
“世尊！云何名为无巢穴无标²⁰帜无爱乐
sān mó dì
三摩地？”

shànxiàn wèiruòzhù cǐ sān mó dì shí pò zhū cháo xué shě
“善现，谓若住此三摩地时，破诸巢穴舍

¹⁹ 大正藏：救；永乐北藏及龙藏：能救

²⁰ 大正藏：标；永乐北藏及龙藏：标

zhūbiāo²¹ zhì duànzhū ài lè ér wú suǒ zhí shì gù míngwéi wú cháo xué
诸标²¹ 帜断诸爱乐而无所执，是故名为无巢穴

wúbiāo²² zhì wú ài lè sān mó dì
无标²² 帜无爱乐三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi jué dìng ān zhùzhēn rú sān mó dì
“世尊！云何名为决定安住真如三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhūděng chí jí
“善现，谓若住此三摩地时，于诸等持及
yī qiè fǎ cháng bú qì shězhēn rú shí xiàng shì gù míngwéi jué dìng
一切法，常不弃舍真如实相，是故名为决定
ān zhùzhēn rú sān mó dì
安住真如三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi qì zhōng yǒng chū sān mó dì
“世尊！云何名为器中涌出三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng zhūděng chí chū
“善现，谓若住此三摩地时，令诸等持出
shēngōng dé rú tiān fú lì shí yǒng qì zhōng shì gù míngwéi qì zhōng
生功德，如天福力食涌器中，是故名为器中
yǒng chū sān mó dì
涌出三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi shāo zhū fán nǎo sān mó dì
“世尊！云何名为烧诸烦恼三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí shāo zhū fán nǎo lìng
“善现，谓若住此三摩地时，烧诸烦恼令
wú yí jìn shì gù míngwéi shāo zhū fán nǎo sān mó dì
无遗烬，是故名为烧诸烦恼三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi dà zhì huì jù sān mó dì
“世尊！云何名为大智慧炬三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí fā zhì huì guāng zhào
“善现，谓若住此三摩地时，发智慧光照
liǎo yī qiè shì gù míngwéi dà zhì huì jù sān mó dì
了一切，是故名为大智慧炬三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi chū shēng shí lì sān mó dì
“世尊！云何名为出生十力三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí lìng fó shí lì sù dé
“善现，谓若住此三摩地时，令佛十力速得

²¹ 大正藏：标；永乐北藏及龙藏：标

²² 大正藏：标；永乐北藏及龙藏：标

yuánmǎn shì gù míngwéichūshēng shí lì sān mó dì
圆满，是故名为出生十力三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi kāi chǎnsān mó dì
“世尊！云何名为开阐三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí néng wèi yǒu qíng kāi
“善现，谓若住此三摩地时，能为有情开
chǎn fǎ yào lìng sù jiě tuō shēng sǐ dà kǔ shì gù míngwéi kāi chǎnsān
阐法要，令速解脱生死大苦，是故名为开阐三
mó dì
摩地。”

shì zūn yún hé míngwéihuàishēn è xíng sān mó dì
“世尊！云何名为坏身恶行三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí suī bú jiàn yǒu shēn ér
“善现，谓若住此三摩地时，虽不见有身而
xī shēn è xíng shì gù míngwéihuàishēn è xíng sān mó dì
息身恶行，是故名为坏身恶行三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéihuài yǔ è xíng sān mó dì
“世尊！云何名为坏语恶行三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí suī bú jiàn yǒu shēng
“善现，谓若住此三摩地时，虽不见有声
ér xī yǔ è xíng shì gù míngwéihuài yǔ è xíng sān mó dì
而息语恶行，是故名为坏语恶行三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéihuài yì è xíng sān mó dì
“世尊！云何名为坏意恶行三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí suī bú jiàn yǒu xīn ér
“善现，谓若住此三摩地时，虽不见有心而
xī yì è xíng shì gù míngwéihuài yì è xíng sān mó dì
息意恶行，是故名为坏意恶行三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéishànguānchāsān mó dì
“世尊！云何名为善观察三摩地？”

shànxiàn wèi ruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū yǒu qíng néng
“善现，谓若住此三摩地时，于诸有情能
shànguānchágēnxìngshèng jiě ér dù tuō zhī shì gù míngwéishànguānchá
善观察根性胜解而度脱之，是故名为善观察
sān mó dì
三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi rú xū kōng sān mó dì
“世尊！云何名为如虚空三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí yú zhū yǒuqíng pǔ
“善现，谓若住此三摩地时，于诸有情普
néng rǎo yì qí xīn píngděng rú tài xū kōng shì gù míngwéi rú xū
能饶益，其心平等如太²³虚空，是故名为如虚
kōng sān mó dì
空三摩地。”

shì zūn yún hé míngwéi wú rǎn zhuó rú xū kōng sān mó dì
“世尊！云何名为无染著如虚空三摩地？”

shànxiàn wèiruò zhù cǐ sān mó dì shí guān yī qiè fǎ dōu
“善现，谓若住此三摩地时，观一切法都
wú suǒ yǒu yóu rú xū kōng wú rǎn wú zhuó shì gù míngwéi wú rǎn zhuó
无所有，犹如虚空无染无著，是故名为无染著
rú xū kōng sān mó dì
如虚空三摩地。”

shànxiàn rú shì děngyǒu wú liàng bǎi qiān sān mó dì dāng zhī
“善现，如是等有无量百千三摩地，当知
shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
是为菩萨摩诃萨大乘相。”

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓
sì niànzhù hé děngwéi sì wèishēnniànzhù shòuniànzhù xīn niàn
四念住。何等为四？谓身念住、受念住、心念
zhù fǎ niànzhù
住、法念住。”

shànxiàn shēnniànzhùzhě zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō
“善现，身念住者，诸菩萨摩诃萨修行般
rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú nèishēn
若波罗蜜多时，以无所得而为方便，虽于内身
zhù xúnshēnguān ér jìng bù qǐ shēn jù xún sī chì rán jīng jìn jù niàn
住循身观，而竟不起身俱寻思，炽然精进具念
zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō
正知，为欲调伏世贪忧故；诸菩萨摩诃萨修行般
rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú wàishēn
若波罗蜜多时，以无所得而为方便，虽于外身
zhù xúnshēnguān ér jìng bù qǐ shēn jù xún sī chì rán jīng jìn jù niàn
住循身观，而竟不起身俱寻思，炽然精进具念

²³ 大正藏：大；永乐北藏及龙藏：太

zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō
正知，为欲调伏世贪忧故；诸菩萨摩诃萨修行般
rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú nèi wài
若波罗蜜多时，以无所得而为方便，虽于内外
shēnzhù xúnshēnguān ér jìng bù qǐ shēn jù xún sī chì rán jīng jìn jù
身住循身观，而竟不起身俱寻思，炽然精进具
niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù shànxiàn shì wéi pú sà
念正知，为欲调伏世贪忧故。善现，是为菩萨
mó hē sà shēnniànzhù
摩诃萨身念住。

shànxiàn shòuniànzhùzhě zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō
“善现，受念住者，诸菩萨摩诃萨修行般
rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú nèi shòu
若波罗蜜多时，以无所得而为方便，虽于内受
zhù xúnshòuguān ér jìng bù qǐ shòu jù xún sī chì rán jīng jìn jù niàn
住循受观，而竟不起受俱寻思，炽然精进具念

zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō
正知，为欲调伏世贪忧故；诸菩萨摩诃萨修行般
rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú wài shòu
若波罗蜜多时，以无所得而为方便，虽于外受
zhù xúnshòuguān ér jìng bù qǐ shòu jù xún sī chì rán jīng jìn jù niàn
住循受观，而竟不起受俱寻思，炽然精进具念

zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō
正知，为欲调伏世贪忧故；诸菩萨摩诃萨修行般
rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú nèi wài
若波罗蜜多时，以无所得而为方便，虽于内外
shòuzhù xúnshòuguān ér jìng bù qǐ shòu jù xún sī chì rán jīng jìn jù
受住循受观，而竟不起受俱寻思，炽然精进具

niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù shànxiàn shì wéi pú sà
念正知，为欲调伏世贪忧故。善现，是为菩萨
mó hē sà shòuniànzhù
摩诃萨受念住。

shànxiàn xīn niànzhùzhě zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě
“善现，心念住者，诸菩萨摩诃萨修行般若
bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú nèi xīn zhù xún
波罗蜜多时，以无所得而为方便，虽于内心住循
xīn guān ér jìng bù qǐ xīn jù xún sī chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī
心观，而竟不起心俱寻思，炽然精进具念正知，

wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
为欲调伏世贪忧故；诸菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú wài xīn zhù xún xīn
蜜多时，以无所得而为方便，虽于外心住循心

guān ér jìng bù qǐ xīn jù xún sī chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī
观，而竟不起心俱寻思，炽然精进具念正知，

wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
为欲调伏世贪忧故；诸菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú nèi wài xīn zhù xún xīn
蜜多时，以无所得而为方便，虽于内外心住循心

guān ér jìng bù qǐ xīn jù xún sī chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī
观，而竟不起心俱寻思，炽然精进具念正知，

wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xīn niàn
为欲调伏世贪忧故。善现，是为菩萨摩诃萨心念

zhù
住。

shànxiàn fǎ niànzhù zhě zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě
“善现，法念住者，诸菩萨摩诃萨修行般若

bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú nèi fǎ zhù xún
波罗蜜多时，以无所得而为方便，虽于内法住循

fǎ guān ér jìng bù qǐ fǎ jù xún sī chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī
法观，而竟不起法俱寻思，炽然精进具念正知，

wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
为欲调伏世贪忧故；诸菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú wài fǎ zhù xún fǎ
蜜多时，以无所得而为方便，虽于外法住循法

guān ér jìng bù qǐ fǎ jù xún sī chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī
观，而竟不起法俱寻思，炽然精进具念正知，

wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
为欲调伏世贪忧故；诸菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suī yú nèi wài fǎ zhù xún fǎ
蜜多时，以无所得而为方便，虽于内外法住循法

guān ér jìng bù qǐ fǎ jù xún sī chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī
观，而竟不起法俱寻思，炽然精进具念正知，

wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà fǎ niàn
为欲调伏世贪忧故。善现，是为菩萨摩诃萨法念

zhù
住。”

大般若波罗蜜多经卷第五十二

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí sān 大般若波罗蜜多经卷第五十三

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn biàn dà shèng pǐn dì shí wǔ zhī sān 初分辩大乘品第十五之三

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何菩萨
mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng
摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而为方
biàn yú nèi wài jù shēn shòu xīn fǎ zhù xún shēn shòu xīn
便，于内外俱身、受、心、法住循身、受、心、
fǎ guān chì rán jīng jìn jù niàn zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tān yōu
法观，炽然精进具念正知，为欲调伏世贪忧
gù ”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗
mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn shěn guān zì shēn xíng shí
蜜多时，以无所得而为方便，审观自身，行时
zhī xíng zhù shí zhī zhù zuò shí zhī zuò wò shí zhī wò rú rú zì
知行，住时知住，坐时知坐，卧时知卧，如如自
shēn wēi yí chā bié rú shì rú shì jù niàn zhèng zhī shàn xiàn shì wéi
身威仪差别，如是如是具念正知。善现，是为
pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi
菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而为
fāng biàn yú nèi shēn zhù xún shēn guān chì rán jīng jìn jù niàn zhèng zhī
方便，于内身住循身观，炽然精进具念正知，
wèi yù tiáo fú shì tān yōu gù
为欲调伏世贪忧故。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗
mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn shěn guān zì shēn zhèng
蜜多时，以无所得而为方便，审观自身，正

zhī wǎng lái zhèng zhī zhān shì zhèng zhī fǔ yǎng zhèng zhī qū shēn
知往来，正知瞻视，正知俯仰，正知屈申，
fú sēng qié zhī zhí chí yī bō cháng shí chuò yǐn wò xī jīng xíng
服僧伽胝，执持衣钵，尝食嚼饮，卧息经行，
zuò qǐ chéng yíng wù qǐn yǔ mò²⁴ rù chū zhū dìng jiē niàn zhèng zhī
坐起承迎，寤寝语默²⁴，入出诸定，皆念正知。

shàn xiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ
善现，是为菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以
wú suǒ dé ér wéi fāng biàn yú nèi shēn zhù xún shēn guān chì rán jīng jìn
无所得而为方便，于内身住循身观，炽然精进
jù niàn zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tān yōu gù
具念正知，为欲调伏世贪忧故。

fù cì shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn shěn guān zì shēn yú xī
蜜多时，以无所得而为方便，审观自身，于息
rù shí rú shí niàn zhī xī rù yú xī chū shí rú shí niàn zhī xī chū yú
入时如实念知息入，于息出时如实念知息出；于
rù xī cháng shí rú shí niàn zhī rù xī cháng yú chū xī cháng shí rú
入息长时如实念知入息长，于出息长时如
shí niàn zhī chū xī cháng yú rù xī duǎn shí rú shí niàn zhī rù xī duǎn
实念知出息长；于入息短时如实念知入息短，
yú chū xī duǎn shí rú shí niàn zhī chū xī duǎn rú gōng lún shī huò bǐ
于出息短时如实念知出息短。如工轮师或彼
dì zǐ lún shì cháng shí rú shí niàn zhī lún shì cháng lún shì duǎn shí
弟子，轮势长时如实念知轮势长，轮势短时
rú shí niàn zhī lún shì duǎn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
如实念知轮势短。诸菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn shěn guān zì shēn rù xī chū
蜜多时，以无所得而为方便，审观自身入息出
xī ruò cháng ruò duǎn rú shí niàn zhī yì fù rú shì shàn xiàn shì wéi
息若长若短，如实念知亦复如是。善现，是为
pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi
菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而为
fāng biàn yú nèi shēn zhù xún shēn guān chì rán jīng jìn jù niàn zhèng zhī
方便，于内身住循身观，炽然精进具念正知，

²⁴ 大正藏：嘿；永乐北藏及龙藏：默

wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù
为欲调伏世贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn shěnguān zì shēn rú shí
蜜多时，以无所得而为方便，审观自身，如实

niàn zhī sì jiè chābié suǒ wèi dì jiè shuǐ huǒ fēng jiè rú qiǎo
念知四界差别，所谓地界、水、火、风界。如巧

tú shī huò bǐ dì zǐ duàn niú mìng yǐ fù yòng lì dāo fēn xī qí shēn
屠师或彼弟子断牛命已，复用利刀分析其身

pōuwéi sì fēn ruò zuò ruò lì rú shí guān zhī zhū pú sà mó hē sà xiū
剖为四分，若坐若立如实观知。诸菩萨摩诃萨修

xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn shěnguān
行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，审观

zì shēn rú shí niàn zhī dì shuǐ huǒ fēng sì jiè chābié yì fù rú
自身，如实念知地、水、火、风四界差别亦复如

shì shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí
是。善现，是为菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，

yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú nèi shēn zhù xún shēnguān chì rán jīng
以无所得而为方便，于内身住循身观，炽然精

jìn jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù
进具念正知，为欲调伏世贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn shěnguān zì shēn rú shí
蜜多时，以无所得而为方便，审观自身，如实

niàn zhī cóng zú zhì dǐngzhōngzhōng bú jìng chōngmǎn qí zhōng wài wéi
念知从足至顶种种不净充满其中，外为

báo pí zhī suǒ chánguǒ suǒ wèi wéiyǒu fā máozhǎo chǐ pí gé xuè ròu
薄皮之所缠裹，所谓唯有发毛爪齿、皮革血肉、

jīn mài gǔ suǐ xīn gān fèi shèn pí dǎnbāowèi dà chángxiǎocháng
筋脉骨髓、心肝肺肾、脾胆胞胃、大肠小肠、

shǐ niào tì tuò xián lèi gòuhàn tán nóngfángshān nǎo mó chí nǐng
屎尿涕唾、涎泪垢汗、痰²⁵脓肪膈、脑膜膻膻

²⁵ 大正藏：淡；永乐北藏及龙藏：痰

26 rú shì bú jìng chōngmǎnshēnzhōng 如是不净充满身中。rú yǒunóng fū huòzhūzhǎngzhě 如有农夫或诸长者，
cāngzhōngchéngmǎnzhǒngzhǒng zá gǔ suǒwèidào má sù dòu 仓中盛满种种杂谷，所谓稻、麻、粟、豆、
màiděng yǒumíng mù zhě kāi cāng dǔ zhī jí rú shí zhī qí zhōngwéiyǒu 麦等，有明目者开仓睹之，即如实知其中唯有
dào má sù děngzhǒngzhǒng zá gǔ zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō 稻、麻、粟等种种杂谷。诸菩萨摩诃萨修行般
rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn shěnguān zì shēn 若波罗蜜多时，以无所得而为方便，审观自身，
rú shí niàn zhī cóng zú zhì dǐng wéiyǒuzhǒngzhǒng bú jìng chòu wù chōng 如实念知从足至顶，唯有种种不净臭物充
mǎn qí zhōng yì fù rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎowán cǐ shēn wéi zhū 满其中亦复如是，谁有智者宝玩此身？唯诸
yú fū mí miùdānzhuó shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū xíng bō 愚夫迷谬耽著！善现，是为菩萨摩诃萨修行般
rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú nèishēnzhù 若波罗蜜多时，以无所得而为方便，于内身住
xúnshēnguān chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu 循身观，炽然精进具念正知，为欲调伏世贪忧
gù 故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó “复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗
mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì 蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃
shī sǐ jīng yī rì huòjīng èr rì nǎi zhì qī rì qí shēnpāngzhàng 尸，死经一日或经二日乃至七日，其身肿胀，
sè biànqīng yū chòulàn pí chuān nóngxuè liú chū jiàn shì shì yǐ 色变青瘀，臭烂皮穿，脓血流出。见是事已，
zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì xìng jù rú shì fǎ wèi dé jiě tuōzhōng guī 自念我身有如是性，具如是法，未得解脱终归
rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎowán cǐ shēn wéi zhū yú fū mí miùdānzhuó 如是，谁有智者宝玩此身？唯诸愚夫迷谬耽著
shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ 善现，是为菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以

26 大正藏：聆；永乐北藏及龙藏：臆

wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú nèishēnzhù xúnshēnguān chì rán jīng jìn
无所得而为方便，于内身住循身观，炽然精进

jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù
具念正知，为欲调伏世贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì
蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃

shī sǐ jīng yī rì huò jīng èr rì nǎi zhì qī rì wéizhūdiāo jiù
尸，死经一日或经二日乃至七日，为诸鵙、鸢、

wū què chī xiāo hǔ bào hú láng yě gān gǒuděng
乌、鹊、鷓、枭、虎、豹、狐、狼、野干、狗等

zhǒngzhǒng qín shòuhuò zhuóhuò jué gǔ ròuláng jí zhāchē shí dàn
种种禽兽或啄或齧²⁷，骨肉狼籍²⁸，齧掣食噉。

jiàn shì shì yǐ zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì xìng jù rú shì fǎ wèi dé
见是事已，自念我身有如是性，具如是法，未得

jiě tuō zhōng guī rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎowán cǐ shēn wéizhū yú fū
解脱终归如是，谁有智者宝玩此身？唯诸愚夫

mí miùdānzhuó shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō
迷谬耽著！善现，是为菩萨摩诃萨修行般若波

luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú nèishēnzhù xúnshēn
罗蜜多时，以无所得而为方便，于内身住循身

guān chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù
观，炽然精进具念正知，为欲调伏世贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì
蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃

shī qín shòu shí yǐ bú jìng huì làn nóng xuè liú lí yǒu wú liàng
尸，禽兽食已，不净溃烂，脓血流离，有无量

zhǒngchóng qū zá chū chòuchù kě wù guò yú sǐ gǒu jiàn shì shì yǐ
种虫蛆杂出，臭处可恶过于死狗。见是事已，

zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì xìng jù rú shì fǎ wèi dé jiě tuō zhōng guī
自念我身有如是性，具如是法，未得解脱终归

²⁷ 大正藏：攫；永乐北藏及龙藏：齧

²⁸ 大正藏：藉；永乐北藏及龙藏：籍

rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎowán cǐ shēn wéizhū yú fū mí miùdān
如²⁹是，谁有智者宝玩此身？唯诸愚夫迷谬耽
zhuó shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
著！善现，是为菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú nèishēnzhù xúnshēnguān chì
时，以无所得而为方便，于内身住循身观，炽
rán jīng jìn jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù
然精进具念正知，为欲调伏世贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì
蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃
shī chóng qū shí yǐ ròu lí gǔ xiàn zhī jié xiānglián jīn chán³⁰
尸，虫蛆食已，肉离骨现，支节相连，筋缠
xuè tú shàng yú fǔ ròu jiàn shì shì yǐ zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì
血涂，尚余腐肉。见是事已，自念我身有如是
xìng jù rú shì fǎ wèi dé jiě tuōzhōng guī rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎo
性，具如是法，未得解脱终归如是，谁有智者宝
wán cǐ shēn wéizhū yú fū mí miùdānzhuó shànxiàn shì wéi pú sà
玩此身？唯诸愚夫迷谬耽著！善现，是为菩萨
mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāng
摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而为方
biàn yú nèishēnzhù xúnshēnguān chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī
便，于内身住循身观，炽然精进具念正知，
wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù
为欲调伏世贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì
蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃
shī yǐ chéng gǔ suǒ xuè ròu dōu jìn yú jīn suǒ lián jiàn shì shì
尸，已成骨瓌，血肉都尽，余筋所连。见是事
yǐ zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì xìng jù rú shì fǎ wèi dé jiě tuōzhōng
已，自念我身有如是性，具如是法，未得解脱终
guī rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎowán cǐ shēn wéizhū yú fū mí miùdān
归如是，谁有智者宝玩此身？唯诸愚夫迷谬耽

²⁹ 大正藏：如；永乐北藏：如；龙藏：于；校勘：如

³⁰ 大正藏：筋；永乐北藏及龙藏：筋

zhuó shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
著！善现，是为菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多
shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú nèi shēnzhù xúnshēnguān chì
时，以无所得而为方便，于内身住循身观，炽
rán jīng jìn jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tānyōu gù
然精进具念正知，为欲调伏世贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì
蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃

shī dàn yú zhòng gǔ qí sè hào bái rú xuě kē bēi zhū jīn mí làn
尸，但余众骨，其色皓白如雪珂贝，诸筋糜烂

zhī jié fēn lí jiàn shì shì yǐ zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì xìng jù rú
支节分离。见是事已，自念我身有如是性，具如

shì fǎ wèi dé jiě tuō zhōng guī rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎowán cǐ shēn
是法，未得解脱终归如是，谁有智者宝玩此身？

wéi zhū yú fū mí miùdānzhuó shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū
唯诸愚夫迷谬耽著！善现，是为菩萨摩诃萨修

xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú nèi
行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，于内

shēnzhù xúnshēnguān chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì
身住循身观，炽然精进具念正知，为欲调伏世

tānyōu gù
贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗

mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì
蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃

shī chéngbái gǔ yǐ zhī jié fēn sàn líng luò yì fāng suǒ wèi zú gǔ
尸，成白骨已，支节分散零落异方，所谓足骨、

shuàn gǔ xī gǔ bì gǔ kuān gǔ jí gǔ xié gǔ xiōng gǔ
腓骨、膝骨、髌骨、髌骨、脊骨、胁骨、胸骨、

bó gǔ bì gǔ shǒu gǔ xiàng gǔ hàn gǔ jiá gǔ dú lóu
膊骨、臂骨、手骨、项骨、颌骨、颊骨、髑髅

gè zài yì chù jiàn shì shì yǐ zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì xìng jù rú
各在异处。见是事已，自念我身有如是性，具如

shì fǎ wèi dé jiě tuō zhōng guī rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎowán cǐ shēn
是法，未得解脱终归如是，谁有智者宝玩此身？

wéizhū yú fū mí miùtān zhuó shànxiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū
唯诸愚夫迷谬贪³¹ 著！善现，是为菩萨摩诃萨修
xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú nèi
行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，于内
shēnzhù xúnshēnguān chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo fú shì
身住循身观，炽然精进具念正知，为欲调伏世
tānyōu gù
贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗
mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì
蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃
shī hái gǔ láng jí fēngchuī rì bào yǔ guànshuāngfēng jī yǒu
尸，骸骨狼籍³²，风吹日曝，雨灌霜封，积有
suì nián sè rú kē xuě jiàn shì shì yǐ zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì xìng
岁年色如珂雪。见是事已，自念我身有如是性，
jù rú shì fǎ wèi dé jiě tuō zhōng guī rú shì shéiyǒu zhì zhěbǎowán
具如是法，未得解脱终归如是，谁有智者宝玩
cǐ shēn wéizhū yú fū mí miùdānzhuó shànxiàn shì wéi pú sà mó
此身？唯诸愚夫迷谬耽著！善现，是为菩萨摩
hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn
诃萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，
yú nèi shēnzhù xúnshēnguān chì rán jīng jìn jù niànzhèng zhī wèi yù tiáo
于内身住循身观，炽然精进具念正知，为欲调
fú shì tānyōu gù
伏世贪忧故。

fù cì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“复次，善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗
mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wǎngdàn bó lù guānsuǒ qì
蜜多时，以无所得而为方便，往澹泊路观所弃
shī yú gǔ sàn dì jīng duō bǎi suì huò duō qiānnián qí xiàngbiànqīng
尸，余骨散地经多百岁或多千年，其相变青，
zhuàngyóu gē sè huòyǒu fǔ xiǔ suì mò rú chén yǔ tǔ xiàng huó bù
状犹鸽色，或有腐朽碎末如尘，与土相和不
kě fēn bié jiàn shì shì yǐ zì niàn wǒ shēnyǒu rú shì xìng jù rú shì
可分别。见是事已，自念我身有如是性，具如是

³¹ 大正藏：耽；永乐北藏及龙藏：贪

³² 大正藏：藉；永乐北藏及龙藏：籍

fǎ wèi dé jiě tuō zhōng guī rú shì shéi yǒu zhì zhě bǎo wán cǐ shēn
法，未得解脱终归如是，谁有智者宝玩此身？

wéi zhū yú fū mí miù dān zhuó shàn xiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū
唯诸愚夫迷谬耽著！善现，是为菩萨摩诃萨修

xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn yú nèi
行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，于内

shēn zhù xún shēn guān chì rán jīng jìn jù niàn zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì
身住循身观，炽然精进具念正知，为欲调伏世

tān yōu gù
贪忧故。

shàn xiàn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“善现，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn rú yú nèi shēn rú shì chā bié zhù
时，以无所得而为方便，如于内身如是差别住

xún shēn guān chì rán jīng jìn jù niàn zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tān yōu
循身观，炽然精进具念正知，为欲调伏世贪忧

gù yú wài shēn zhù xún shēn guān yú nèi wài shēn zhù xún shēn guān chì
故；于外身住循身观，于内外身住循身观，炽

rán jīng jìn jù niàn zhèng zhī wèi yù tiáo fú shì tān yōu gù suí qí suǒ
然精进具念正知，为欲调伏世贪忧故，随其所

yìng yì fù rú shì
应亦复如是。

shàn xiàn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“善现，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn yú nèi wài jù shòu xīn fǎ zhù
时，以无所得而为方便，于内外俱受、心、法住

xún shòu xīn fǎ guān chì rán jīng jìn jù niàn zhèng zhī wèi yù tiáo
循受、心、法观，炽然精进具念正知，为欲调

fú shì tān yōu gù suí qí suǒ yìng jiē yīng guǎng shuō
伏世贪忧故，随其所应皆应广说。

shàn xiàn rú shì pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì
“善现，如是菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜

duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn yú nèi wài jù shēn³³ shòu
多时，以无所得而为方便，于内外俱身³³、受、

xīn fǎ zhù xún shēn shòu xīn fǎ guān shí suī zuò shì guān ér
心、法住循身、受、心、法观时，虽作是观而

³³ 大正藏：俱身；永乐北藏及龙藏：身俱；校勘：俱身

wú suǒ dé shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
无所得。善现当知！是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

sì zhèngduàn hé děngwéi sì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū
四正断。何等为四？善现，若菩萨摩诃萨修

xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú zhū wèi
行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，于诸未

shēng è bú shàn fǎ wèi bù shēng gù shēng yù cè lì fā qǐ zhèng qín
生恶不善法为不生故，生欲策励，发起正勤

cè xīn chí xīn shì wéi dì yī ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō
策心持心，是为第一。若菩萨摩诃萨修行般若波

luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn yú zhū yǐ shēng è bú
罗蜜多时，以无所得而为方便，于诸已生恶不

shàn fǎ wèiyǒngduàn gù shēng yù cè lì fā qǐ zhèng qín cè xīn chí
善法为永断故，生欲策励，发起正勤策心持

xīn shì wéi dì èr ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
心，是为第二。若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn wèishēngshàn fǎ wèi lìngshēng gù
时，以无所得而为方便，未生善法为令生故，

shēng yù cè lì fā qǐ zhèng qín cè xīn chí xīn shì wéi dì sān ruò
生欲策励，发起正勤策心持心，是为第三。若

pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéi
菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而为

fāngbiàn yǐ shēngshàn fǎ wèi lìng ān zhù bú wàngzēngguǎngbèi xiū
方便，已生善法为令安住，不忘增广倍修

mǎn gù shēng yù cè lì fā qǐ zhèng qín cè xīn chí xīn shì wéi dì
满故，生欲策励，发起正勤策心持心，是为第

sì shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
四。善现当知！是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

sì shén zú hé děngwéi sì shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng
四神足。何等为四？善现，若菩萨摩诃萨修行

bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn xiū yù sān mó
般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，修欲三摩

dì duàn xíng chéng jiù shén zú yī lí yī wú rǎn yī miè huí xiàng
地断行成就神足，依离、依无染、依灭、回向

shě shì wéi dì yī ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
舍，是为第一。若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn xiū qín sān mó dì duàn xíng chéng jiù
时，以无所得而为方便，修勤三摩地断行成就

shén zú yī lí yī wú rǎn yī miè huí xiàng shě shì wéi dì èr
神足，依离、依无染、依灭、回向舍，是为第二。

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér
若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而

wéifāngbiàn xiū xīn sān mó dì duàn xíng chéng jiù shén zú yī lí
为方便，修心三摩地断行成就神足，依离、

yī wú rǎn yī miè huí xiàng shě shì wéi dì sān ruò pú sà mó hē
依无染、依灭、回向舍，是为第三。若菩萨摩诃

sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn xiū
萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，修

guān sān mó dì duàn xíng chéng jiù shén zú yī lí yī wú rǎn yī
观三摩地断行成就神足，依离、依无染、依

miè huí xiàng shě shì wéi dì sì shàn xiān dāng zhī shì wéi pú sà
灭、回向舍，是为第四。善现当知！是为菩萨

mó hē sà dà shèng xiàng
摩诃萨大乘相。

fù cì shàn xiān pú sà mó hē sà dà shèng xiàng zhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

wǔ gēn hé děng wéi wǔ shàn xiān ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō
五根。何等为五？善现，若菩萨摩诃萨修行般

rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suǒ xiū xìn gēn
若波罗蜜多时，以无所得而为方便，所修信根、

jīng jìn gēn niàn gēn dìng gēn huì gēn shàn xiān dāng zhī shì wéi
精进根、念根、定根、慧根。善现当知！是为

pú sà mó hē sà dà shèng xiàng
菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shàn xiān pú sà mó hē sà dà shèng xiàng zhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

wǔ lì hé děng wéi wǔ shàn xiān ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō
五力。何等为五？善现，若菩萨摩诃萨修行般

rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suǒ xiū xìn lì
若波罗蜜多时，以无所得而为方便，所修信力、

jīng jìn lì niàn lì dìng lì huì lì shàn xiān dāng zhī shì wéi
精进力、念力、定力、慧力。善现当知！是为

pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

qī děngjué zhī hé děngwéi qī shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū
七等觉支。何等为七？善现，若菩萨摩诃萨修

xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suǒ xiū niàn
行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，所修念

děngjué zhī zé fǎ děngjué zhī jīng jìn děngjué zhī xǐ děngjué zhī
等觉支、择法等觉支、精进等觉支、喜等觉支、

qīng ān děngjué zhī dìngděngjué zhī shěděngjué zhī yī lí yī
轻安等觉支、定等觉支、舍等觉支，依离、依

wú rǎn yī miè huíxiàngshě shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó
无染、依灭、回向舍。善现当知！是为菩萨摩

hē sà dà shèngxiàng
诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

bā shèngdào zhī hé děngwéi bā shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū
八圣道支。何等为八？善现，若菩萨摩诃萨修

xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn suǒ xiū
行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，所修

zhèngjiàn zhèng sī wéi zhèng yǔ zhèng yè zhèngmìng zhèngjīng
正见、正思惟、正语、正业、正命、正精

jìn zhèngniàn zhèngdìng yī lí yī wú rǎn yī miè huíxiàng
进、正念、正定，依离、依无染、依灭、回向

shě shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
舍。善现当知！是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

sān sān mó dì hé děngwéi sān shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū
三三摩地。何等为三？善现，若菩萨摩诃萨修

xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn guān yī
行般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，观一

qiè fǎ zì xiàng jiē kōng qí xīn ān zhù míngkōng jiě tuō mén yì míng
切法自相皆空，其心安住，名空解脱门，亦名

kōng sān mó dì shì wéi dì yī ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō
空三摩地，是为第一。若菩萨摩诃萨修行般若波

luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn guān yī qiè fǎ zì xiàng
罗蜜多时，以无所得而为方便，观一切法自相

kōng gù jiē wú yǒuxiàng qí xīn ān zhù míng wú xiàng jiě tuō mén yì
空故皆无有相，其心安住，名无相解脱门，亦

míng wú xiàng sān mó dì shì wéi dì èr ruò pú sà mó hē sà xiū xíng
名无相三摩地，是为第二。若菩萨摩诃萨修行

bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn guān yī qiè
般若波罗蜜多时，以无所得而为方便，观一切

fǎ zì xiàng kōng gù jiē wú suǒ yuàn qí xīn ān zhù míng wú yuàn jiě tuō
法自相空故皆无所愿，其心安住，名无愿解脱

mén yì míng wú yuàn sān mó dì shì wéi dì sān shàn xiàn dāng zhī
门，亦名无愿三摩地，是为第三。善现当知！

shì wéi pú sà mó hē sà dà shèng xiàng
是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shàn xiàn pú sà mó hē sà dà shèng xiàng zhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

fǎ zhì lèi zhì shì sù zhì tā xīn zhì kǔ zhì jí zhì miè
法智、类智、世俗智、他心智、苦智、集智、灭

zhì dào zhì jìn zhì wú shēng zhì rú shí zhì shì wéi pú sà
智、道智、尽智、无生智、如实智，是为菩萨

mó hē sà dà shèng xiàng ěr shí zūn zhě shàn xiàn bó fó yán shì
摩诃萨大乘相。”尔时，尊者善现白佛言：“世

zūn yún hé fǎ zhì
尊！云何法智？”

fó yán shàn xiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī
佛言：“善现，若智以无所得而为方便，知

wǔ yùnděngchā bié xiàng zhuǎn shì wéi fǎ zhì
五蕴等差别相转，是为法智。”

shì zūn yún hé lèi zhì
“世尊！云何类智？”

shàn xiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī yùn
“善现，若智以无所得而为方便，知蕴、

jiè chù jí zhū yuán qǐ ruò zǒng ruò bié shì wú chángděng shì wéi lèi
界、处及诸缘起若总若别是无常等，是为类

zhì
智。”

shì zūn yún hé shì sù zhì
“世尊！云何世俗智？”

shànxiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī yī qiè
“善现，若智以无所得而为方便，知一切

fǎ jiǎ shè míng zì shì wéi shì sù zhì
法假设名字，是为世俗智。”

shì zūn yún hé tā xīn zhì
“世尊！云何他心智？”

shànxiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī tā yǒu
“善现，若智以无所得而为方便，知他有

qíng xīn xīn suǒ fǎ jí xiū xíng zhèng miè shì wéi tā xīn zhì
情心、心所法及修行证灭，是为他心智。”

shì zūn yún hé kǔ zhì
“世尊！云何苦智？”

shànxiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī kǔ yīng
“善现，若智以无所得而为方便，知苦应

bù shēng shì wéi kǔ zhì
不生，是为苦智。”

shì zūn yún hé jí zhì
“世尊！云何集智？”

shànxiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī jí yīng
“善现，若智以无所得而为方便，知集应

yǒng duàn shì wéi jí zhì
永断，是为集智。”

shì zūn yún hé miè zhì
“世尊！云何灭智？”

shànxiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī miè yīng
“善现，若智以无所得而为方便，知灭应

zuò zhèng shì wéi miè zhì
作证，是为灭智。”

shì zūn yún hé dào zhì
“世尊！云何道智？”

shànxiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī dào yīng
“善现，若智以无所得而为方便，知道应

xiū xí shì wéi dào zhì
修习，是为道智。”

shì zūn yún hé jìn zhì
“世尊！云何尽智？”

shànxiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī tān
“善现，若智以无所得而为方便，知贪、

chēn chī jìn shì wéi jìn zhì
瞋、痴尽，是为尽智。”

shì zūn yún hé wú shēng zhì
“世尊！云何无生智？”

shànxiàn ruò zhì yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn zhī yǒu qù
“善现，若智以无所得而为方便，知有趣

bú fù shēng shì wéi wú shēng zhì
不复生，是为无生智。”

shì zūn yún hé rú shí zhì
“世尊！云何如实智？”

shànxiàn rú lái yī qiè zhì yī qiè xiàng zhì shì wéi rú
“善现，如来一切智、一切相智，是为如

shí zhì
实智。

shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
“善现当知！是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

sān wú lòu gēn hé děng wéi sān wèi wèi zhī dāng zhī gēn yǐ zhī gēn
三无漏根。何等为三？谓未知当知根、已知根、

jù zhī gēn
具知根。”

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé wèi zhī
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何未知

dāng zhī gēn
当知根？”

fó yán shànxiàn ruò zhū xué zhě yú zhū shèng dì wèi yǐ xiàn
佛言：“善现，若诸学者于诸圣谛未已现

guān wèi dé shèngguǒ suǒ yǒu xìn gēn jīng jìn gēn niàngēn dìng
观、未得圣果，所有信根、精进根、念根、定

gēn huì gēn shì wéi wèi zhī dāng zhī gēn
根、慧根，是为未知当知根。”

shì zūn yún hé yǐ zhī gēn
“世尊！云何已知根？”

shànxiàn ruò zhū xué zhě yú zhū shèng dì yǐ dé xiànguān yǐ
“善现，若诸学者于诸圣谛已得现观、已

dé shèngguǒ suǒ yǒu xìn gēn jīng jìn gēn niàngēn dìnggēn huì
得圣果，所有信根、精进根、念根、定根、慧

gēn shì wéi yǐ zhī gēn
根，是为已知根。”

shì zūn yún hé jù zhī gēn
“世尊！云何具知根？”

shànxiàn wèi zhū wú xuézhě ruò ā luó hàn ruò dú jué
“善现，谓诸无学者，若阿罗汉、若独觉、
ruò zhū pú sà yǐ zhù shí dì ruò zhū rú lái yīng zhèngděng jué
若诸菩萨已住十地、若诸如来、应、正等觉，
suǒ yǒu xìn gēn jīng jìn gēn niàngēn dìnggēn huì gēn shì wéi jù
所有信根、精进根、念根、定根、慧根，是为具
zhī gēn
知根。”

shànxiàn rú shì sāngēn ruò yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn
“善现，如是三根，若以无所得而为方便
zhě dāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng fù cì shàn
者，当知是为菩萨摩诃萨大乘相。“复次，善
xiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi sān sān mó dì hé děng
现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓三三摩地。何等
wéi sān wèi yǒu xún yǒu sì sān mó dì wú xún wéi sì sān mó dì wú
为三？谓有寻有伺三摩地、无寻唯伺三摩地、无
xún wú sì sān mó dì
寻无伺三摩地。”

ěr shí jù shòu shànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé yǒu xún
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何有寻
yǒu sì sān mó dì
有伺三摩地？”

fó yán shànxiàn ruò lí yù è bú shàn fǎ yǒu xún yǒu sì
佛言：“善现，若离欲恶不善法，有寻有伺
lí shēng xǐ lè rù chū jìng lǜ jù zú zhù shì wéi yǒu xún yǒu sì sān mó
离生喜乐，入初静虑具足住，是为有寻有伺三摩
dì
地。”

shì zūn yún hé wú xún wéi sì sān mó dì
“世尊！云何无寻唯伺三摩地？”

shànxiàn ruò chū jìng lǜ dì èr jìng lǜ zhōngjiāndìng shì
“善现，若初静虑、第二静虑中间定，是
wéi wú xún wéi sì sān mó dì
为无寻唯伺三摩地。”

shì zūn yún hé wú xún wú sì sān mó dì
“世尊！云何无寻无伺三摩地？”

shànxiàn ruò dì sān jìng lǜ nǎi zhì fēi xiǎng fēi fēi xiǎngchù
“善现，若第三³⁴静虑乃至非想非非想处，

shì wéi wú xún wú sì sān mó dì
是为无寻无伺三摩地。

shànxiàn rú shì sānsān mó dì ruò yǐ wú suǒ dé ér wéifāng
“善现，如是三三摩地，若以无所得而为方

biànzhě dāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
便者，当知是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

shí suí niàn hé děng wéi shí wèi fó suí niàn fǎ suí niàn sēng suí
十随念。何等为十？谓佛随念、法随念、僧随

niàn jiè suí niàn shě suí niàn tiān suí niàn jì jìng yàn lí suí niàn
念、戒随念、舍随念、天随念、寂静厌离随念、

rù chū xī suí niàn shēn suí niàn sǐ suí niàn shànxiàn rú shì shí
入出息随念、身随念、死随念。善现，如是十

suí niàn ruò yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiànzhě dāng zhī shì wéi pú sà
随念，若以无所得而为方便者，当知是为菩萨

mó hē sà dà shèngxiàng
摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng bā jiě tuō bā shèngchù
四静虑、四无量、四无色定、八解脱、八胜处、

jiǔ cì dì dìng shí biànchùděngsuǒyǒushàn fǎ yǐ wú suǒ dé wéifāng
九次第定、十遍处等所有善法，以无所得为方

biànzhě dāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
便者，当知是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓

fó shí lì hé děng wéi shí wèi chù fēi chù zhì lì yè yì shú zhì lì
佛十力。何等为十？谓处非处智力、业异熟智力、

zhǒngzhǒng jiè zhì lì zhǒngzhǒng shèng jiě zhì lì gēn shèng liè zhì lì
种种界智力、种种胜解智力、根胜劣智力、

³⁴ 大正藏：二；永乐北藏及龙藏：三

biànxíngxíng zhì lì jìng lǜ jiě tuōděng chíděng zhì zá rǎnqīngjìng zhì lì
遍行行智力、静虑解脱等持等至杂染清净智力、
sù zhù suí niàn zhì lì sǐ shēng zhì lì lòu jìn zhì lì
宿住随念智力、死生智力、漏尽智力。”

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé chù fēi
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何处非

chù zhì lì
处智力？”

fó yán shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo
佛言：“善现，若以无所得为方便，如实了

zhī yīn guǒděng fǎ chù fēi chùxiàng shì wéichù fēi chù zhì lì
知因果等法处非处相，是为处非处智力。”

shì zūn yún hé yè yì shú zhì lì
“世尊！云何业异熟智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

yǒuqíng lèi guò qù wèi lái xiàn zài zhū yè fǎ shòuzhǒngzhǒng yīn guǒ
有情类过去、未来、现在诸业法受种种因果

xiàng shì wéi yè yì shú zhì lì
相，是为业异熟智力。”

shì zūn yún hé zhǒng zhǒng jiè zhì lì
“世尊！云何种种界智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

yǒuqíng lèi wú liàng jiè xiàng shì wéizhǒngzhǒng jiè zhì lì
有情类无量界相，是为种种界智力。”

shì zūn yún hé zhǒng zhǒng shèng jiě zhì lì
“世尊！云何种种胜解智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

yǒuqíng lèi wú liàng shèng jiě xiàng shì wéizhǒngzhǒng shèng jiě zhì lì
有情类无量胜解相，是为种种胜解智力。”

shì zūn yún hé gēn shèng liè zhì lì
“世尊！云何根胜劣智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

yǒuqíng lèi gēn shèng liè xiàng shì wéigēn shèng liè zhì lì
有情类根胜劣相，是为根胜劣智力。”

shì zūn yún hé biànxíngxíng zhì lì
“世尊！云何遍行行智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

yǒuqíng lèi biànxíngxíngxiàng shì wéibiànxíngxíng zhì lì
有情类遍行行相，是为遍行行智力。”

shì zūn yún hé jìng lù jiě tuō děng chí děng zhì zá rǎn qīngjìng
“世尊！云何静虑解脱等持等至杂染清净
智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

yǒuqíng lèi jìng lù jiě tuō děng chí děng zhì zá rǎn qīngjìng
有情类静虑、解脱、等持、等至、杂染、清净、

gēn lì jué zhī dào zhī děngxiàng shì wéi jìng lù jiě tuō
根、力、觉支、道支等相，是为静虑、解脱、

děng chí děng zhì zá rǎn qīngjìng zhì lì
等持、等至、杂染、清净智力。”

shì zūn yún hé sù zhù suí niàn zhì lì
“世尊！云何宿住随念智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

yǒuqíng lèi wú liàng wú shù sù zhù shì xiàng shì wéi sù zhù suí niàn zhì
有情类无量无数宿住事相，是为宿住随念智

力。”

shì zūn yún hé sǐ shēng zhì lì
“世尊！云何死生智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

yǒuqíng lèi wú liàng wú shù sǐ shēng shì xiàng shì wéi sǐ shēng zhì lì
有情类无量无数死生事相，是为死生智力。”

shì zūn yún hé lòu jìn zhì lì
“世尊！云何漏尽智力？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn rú shí liǎo zhī zhū
“善现，若以无所得为方便，如实了知诸

lòu yǒng jìn wú lòu xīn jiě tuō wú lòu huì jiě tuō yú xiàn fǎ zhōng
漏永尽，无漏心解脱、无漏慧解脱，于现法中

zì zuòzhèng jù zú zhù néngzhèngliǎo zhī wǒ shēng yǐ jìn fànxíng yǐ
自作证具足住，能正了知我生已尽、梵行已
lì suǒzuò yǐ bàn bú shòuhòuyǒu shì wéi lòu jìn zhì lì
立、所作已办、不受后有，是为漏尽智力。

shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
“善现当知！是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓
sì wú suǒwèi hé dēngwéi sì wèizhèngděngjué wú wèi lòu jìn wú
四无所畏。何等为四？谓正等觉无畏、漏尽无
wèi zhàng fǎ wú wèi jìn kǔ dào wú wèi
畏、障法无畏、尽苦道无畏。”

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé zhèngděng
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何正等
jué wú wèi
觉无畏？”

fó yán shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn zì chēng
佛言：“善现，若以无所得为方便，自称
wǒ shì zhèngděngjué zhě shè yǒu shā mén ruò pó luó mén ruò tiān mó
我是正等觉者，设有沙门、若婆罗门、若天魔
fàn huò yú shì jiān yī fǎ lì nán jí lìng yì niàn yán yú shì fǎ fēi
梵、或余世间，依法立难及令忆念，言于是法非
zhèngděngjué wǒ yú bǐ nànzhèngjiàn wú yóu yǐ yú bǐ nànjiàn wú yóu
正等觉，我于彼难正见无由。以于彼难见无由
gù dé ān wěnzhù wú bù wú wèi zì chēng wǒ chǔ dà xiānzūn wèi
故，得安隐住无怖无畏，自称我处大仙尊位，
yú dà zhòngzhōngzhèng shī zǐ hǒuzhuànmiào fàn lún qí lún qīng jìng
于大众中正师子吼转妙梵轮，其轮清净
zhèngzhēn wú shàng yī qiè shā mén ruò pó luó mén ruò tiān mó fàn
正真无上，一切沙门、若婆罗门、若天魔梵、
huò yú shì jiān jiē wú yǒunéng rú fǎ zhuànzhě shì wéizhèngděngjué
或余世间，皆无有能如法转者，是为正等觉
wú wèi
无畏。”

shì zūn yún hé lòu jìn wú wèi
“世尊！云何漏尽无畏？”

shànxiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn zì chēng wǒ yǐ
“善现，若以无所得为方便，自称我已

yǒng jìn zhū lòu shè yǒu shā mén ruò pó luó mén ruò tiān mó fàn
永尽诸漏，设有沙门、若婆罗门、若天魔梵、
huò yú shì jiān yī fǎ lì nán jí lìng yì niàn yán yǒu rú shì lòu wèi yǒng
或余世间，依法立难及令忆念，言有如是漏未永
jìn wǒ yú bǐ nán zhèng jiàn wú yóu yǐ yú bǐ nán jiàn wú yóu gù
尽，我于彼难正见无由。以于彼难见无由故，
dé ān wěn zhù wú bù wú wèi zì chēng wǒ chǔ dà xiān zūn wèi yú dà
得安隐住无怖无畏，自称我处大仙尊位，于大
zhòng zhōng zhèng shī zǐ hǒu zhuàn miào fàn lún qí lún qīng jìng zhèng zhēn
众中正师子吼转妙梵轮，其轮清净正真
wú shàng yī qiè shā mén ruò pó luó mén ruò tiān mó fàn huò yú
无上，一切沙门、若婆罗门、若天魔梵、或余
shì jiān jiē wú yǒu néng rú fǎ zhuàn zhě shì wéi lòu jìn wú wèi
世间，皆无有能如法转者，是为漏尽无畏。”

shì zūn yún hé zhàng fǎ wú wèi
“世尊！云何障法无畏？”

shàn xiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéi fāng biàn wèi zhū dì zǐ shuō
“善现，若以无所得为方便，为诸弟子说
zhàng dào fǎ shè yǒu shā mén ruò pó luó mén ruò tiān mó fàn huò
障道法，设有沙门、若婆罗门、若天魔梵、或
yú shì jiān yī fǎ lì nán jí lìng yì niàn yán xí cǐ fǎ bù néng zhàng
余世间，依法立难及令忆念，言习此法不能障
dào wǒ yú bǐ nán zhèng jiàn wú yóu yǐ yú bǐ nán jiàn wú yóu gù
道，我于彼难正见无由。以于彼难见无由故，
dé ān wěn zhù wú bù wú wèi zì chēng wǒ chǔ dà xiān zūn wèi yú dà
得安隐住无怖无畏，自称我处大仙尊位，于大
zhòng zhōng zhèng shī zǐ hǒu zhuàn miào fàn lún qí lún qīng jìng zhèng zhēn
众中正师子吼转妙梵轮，其轮清净正真
wú shàng yī qiè shā mén ruò pó luó mén ruò tiān mó fàn huò yú
无上，一切沙门、若婆罗门、若天魔梵、或余
shì jiān jiē wú yǒu néng rú fǎ zhuàn zhě shì wéi zhàng fǎ wú wèi
世间，皆无有能如法转者，是为障法无畏。”

shì zūn yún hé jìn kǔ dào wú wèi
“世尊！云何尽苦道无畏？”

shàn xiàn ruò yǐ wú suǒ dé wéi fāng biàn wèi zhū dì zǐ shuō
“善现，若以无所得为方便，为诸弟子说
jìn kǔ dào shè yǒu shā mén ruò pó luó mén ruò tiān mó fàn huò yú
尽苦道，设有沙门、若婆罗门、若天魔梵、或余

shì jiān yī fǎ lì nán jí lìng yì niàn yán xiū cǐ dào bù néng jìn kǔ
世间，依法立难及令忆念，言修此道不能尽苦，
wǒ yú bǐ nànzhèngjiàn wú yóu yǐ yú bǐ nànjiàn wú yóu gù dé ān
我于彼难正见无由。以于彼难见无由故，得安
wēnzhù wú bù wú wèi zì chēng wǒ chǔ dà xiānzūn wèi yú dà zhòng
隐住无怖无畏，自称我处大仙尊位，于大众
zhōngzhèng shī zǐ hǒuzhuànmiào fàn lún qí lún qīng jìng zhèngzhēn wú
中正师子吼转妙梵轮，其轮清净正真无
shàng yī qiè shā mén ruò pó luó mén ruò tiān mó fàn huò yú shì
上，一切沙门、若婆罗门、若天魔梵、或余世
jiān jiē wú yǒu néng rú fǎ zhuàn zhě shì wéi jìn kǔ dào wú wèi
间，皆无有能如法转者，是为尽苦道无畏。

shànxiàndāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
“善现当知！是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓
sì wú ài jiě hé děng wéi sì wèi yì wú ài jiě fǎ wú ài jiě
四无碍解。何等为四？谓义无碍解、法无碍解、
cí wú ài jiě biàn wú ài jiě shànxiàn rú shì sì wú ài jiě ruò
词无碍解、辩无碍解。善现，如是四无碍解，若
yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn dāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèng
以无所得为方便，当知是为菩萨摩诃萨大乘
xiàng
相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓
dà cí dà bēi dà xǐ dà shě wǔ yǎn liù shéntōng yī qiè
大慈、大悲、大喜、大舍、五眼、六神通、一切
zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì shànxiàn rú shì děng fǎ ruò
智、道相智、一切相智。善现，如是等法，若
yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn dāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèng
以无所得为方便，当知是为菩萨摩诃萨大乘
xiàng
相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓
shí bā fó bú gòng fǎ hé děng shí bā wèi wǒ rú lái yīng zhèng
十八佛不共法。何等十八？谓我如来、应、正

děngjué cóngchūzhèng dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yè nǎi zhì
等觉从初证得阿耨多罗三藐三菩提夜，乃至
zuì hòusuǒ zuò yǐ bàn rù wú yú yī dà niè pán yè yú qí zhōngjiān
最后所作已办入无余依大涅槃夜，于其中间：
cháng wú wù shī wú cù bào yīn wú wàng shī niàn wú bú dìng xīn
常无误失，无卒暴音，无忘失念，无不定心，
wú zhǒngzhǒngxiǎng wú bù zé shě zhì yù wú tuì jīng jìn wú tuì
无种种想，无不择舍，志欲无退，精进无退，
niàn wú tuì huì wú tuì jiě tuō wú tuì jiě tuō zhì jiàn wú tuì yī
念无退，慧无退，解脱无退，解脱智见无退，一
qiè shēn yè zhì wéiqiándǎo suí zhì ér zhuǎn yī qiè yǔ yè zhì wéiqián
切身业智为前导随智而转，一切语业智为前
dǎo suí zhì ér zhuǎn yī qiè yì yè zhì wéiqiándǎo suí zhì ér zhuǎn yú
导随智而转，一切意业智为前导随智而转，于
guò qù shì suǒ qǐ zhì jiàn wú zhuó wú ài yú wèi lái shì suǒ qǐ zhì jiàn
过去世所起智见无著无碍，于未来世所起智见
wú zhuó wú ài yú xiàn zài shì suǒ qǐ zhì jiàn wú zhuó wú ài shànxiàn
无著无碍，于现在世所起智见无著无碍。善现，
rú shì shí bā fó bú gòng fǎ wú bù jiē yǐ wú suǒ dé wéifāngbiàn
如是十八佛不共法，无不皆以无所得为方便，
dāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà dà shèngxiàng
当知是为菩萨摩诃萨大乘相。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà dà shèngxiàngzhě wèi
“复次，善现，菩萨摩诃萨大乘相者，谓
zhūwén zì tuóluó ní mén
诸文字陀罗尼门。”

ěr shí jù shòushànxiàn bó fó yán shì zūn yún hé wén zì
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何文字
tuóluó ní mén
陀罗尼门？”

fó yán shànxiàn zì píngděngxìng yǔ píngděngxìng yán
佛言：“善现，字平等性、语平等性，言
shuō lǐ qù píngděngxìng rù zhū zì mén shì wéiwén zì tuóluó ní mén
说理趣平等性入诸字门，是为文字陀罗尼门。”

shì zūn yún hé rù zhū zì mén
“世尊！云何入诸字门？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō
“善现，若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多

shí yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn rù ǎ zì mén wù yī qiè fǎ
时，以无所得而为方便，入哀³⁵字门，悟一切法
běn bù shēng gù rù luò zì mén wù yī qiè fǎ lí chéngòu gù rù
本不生故；入洛字门，悟一切法离尘垢故；入
bō zì mén wù yī qiè fǎ shèng yì jiào gù rù zhě zì mén wù yī
跋³⁶字门，悟一切法胜义教故；入者字门，悟一
qiè fǎ wú sǐ shēng gù rù nuó zì mén wù yī qiè fǎ yuǎn lí míng
切法无死生故；入娜³⁷字门，悟一切法远离名
xiàng wú dé shī gù rù luǒ zì mén wù yī qiè fǎ chū shì jiān gù
相无得失故；入砢³⁸字门，悟一切法出世间故，
ài zhī yīn yuányǒng bú xiàn gù rù tuó zì mén wù yī qiè fǎ tiáo fú
爱支因缘永不现故；入柁³⁹字门，悟一切法调伏
jì jìngzhēn rú píngděng wú fēn bié gù rù pó zì mén wù yī qiè fǎ
寂静真如平等无分别故；入婆字门，悟一切法
lí xì fù gù rù chá zì mén wù yī qiè fǎ lí rè jiǎo huì dé qīng
离系缚故；入茶⁴⁰字门，悟一切法离热矫秽得清
jìng gù rù shā zì mén wù yī qiè fǎ wú guà ài gù rù fù zì
净故；入沙字门，悟一切法无罣碍故；入缚⁴¹字
mén wù yī qiè fǎ yán yīn dào duàn gù rù duǒ zì mén wù yī qiè
门，悟一切法言音道断故；入頹⁴²字门，悟一切
fǎ zhēn rú bú dòng gù rù yě zì mén wù yī qiè fǎ rú shí bù shēng
法真如不动故；入也字门，悟一切法如实不生
gù rù sè zhā zì mén wù yī qiè fǎ zhì fú rèn chí xiàng bù kě dé
故；入瑟吒⁴³字门，悟一切法制伏任持相不可得
gù rù jiā zì mén wù yī qiè fǎ zuò zhě bù kě dé gù rù suō zì
故；入迦字门，悟一切法作者不可得故；入娑字
mén wù yī qiè fǎ shí píngděng xìng bù kě dé gù rù mó zì mén
门，悟一切法时平等性不可得故；入磨字门，
wù yī qiè fǎ wǒ jí wǒ suǒ xìng bù kě dé gù rù qié zì mén wù
悟一切法我及我所性不可得故；入伽⁴⁴字门，悟

³⁵ 永乐北藏及龙藏：哀（一可切）

³⁶ 永乐北藏及龙藏：跋（补火切）

³⁷ 永乐北藏及龙藏：娜（奴可切）

³⁸ 永乐北藏及龙藏：砢（郎可切）

³⁹ 永乐北藏及龙藏：柁（徒可切）

⁴⁰ 大正藏：茶；永乐北藏及龙藏：茶（徒解切）

⁴¹ 永乐北藏及龙藏：缚（符卧切）

⁴² 永乐北藏及龙藏：頹（丁可切）

⁴³ 永乐北藏及龙藏：瑟吒（瑟色栴切）

⁴⁴ 永乐北藏及龙藏：伽（丘迦切）

yī qiè fǎ xíng qǔ xìng bù kě dé gù rù tuō zì mén wù yī qiè fǎ chù
一切法行取性不可得故；入他字门，悟一切法处
suǒ bù kě dé gù rù shé zì mén wù yī qiè fǎ shēng qǐ bù kě dé
所不可得故；入阇⁴⁵字门，悟一切法生起不可得
gù rù shī fù zì mén wù yī qiè fǎ ān wǎn xìng bù kě dé gù rù
故；入湿缚字门，悟一切法安隐性不可得故；入
dá zì mén wù yī qiè fǎ jiè xìng bù kě dé gù rù shě zì mén wù
达字门，悟一切法界性不可得故；入舍字门，悟
yī qiè fǎ jì jìng xìng bù kě dé gù rù qiā zì mén wù yī qiè fǎ
一切法寂静性不可得故；入佉⁴⁶字门，悟一切法
rú xū kōng xìng bù kě dé gù rù chàn zì mén wù yī qiè fǎ qióng
如虚空性不可得故；入羸⁴⁷字门，悟一切法穷
jìn xìng bù kě dé gù rù sà duō zì mén wù yī qiè fǎ rèn chí chù fēi
尽性不可得故；入萨颚字门，悟一切法任持处非
chù lìng bú dòng zhuǎn xìng bù kě dé gù rù rě zì mén wù yī qiè
处令不动转性不可得故；入若⁴⁸字门，悟一切
fǎ suǒ liǎo zhī xìng bù kě dé gù rù là tuō zì mén wù yī qiè fǎ
法所了知性不可得故；入辣他⁴⁹字门，悟一切法
zhí zhuó yì xìng bù kě dé gù rù hē zì mén wù yī qiè fǎ yīn xìng bù
执著义性不可得故；入呵字门，悟一切法因性不
kě dé gù rù pò zì mén wù yī qiè fǎ kě pò huài xìng bù kě dé gù
可得故；入薄字门，悟一切法可破坏性不可得故；
rù chuò zì mén wù yī qiè fǎ yù lè fù xìng bù kě dé gù rù sà
入绰⁵⁰字门，悟一切法欲乐覆性不可得故；入飒
mó zì mén wù yī qiè fǎ kě yì niàn xìng bù kě dé gù rù hé fù
磨⁵¹字门，悟一切法可忆念性不可得故；入嗑缚
zì mén wù yī qiè fǎ kě hū zhào xìng bù kě dé gù rù cuō zì
⁵²字门，悟一切法可呼召性不可得故；入蹉⁵³字
mén wù yī qiè fǎ yǒng jiàn xìng bù kě dé gù rù jiàn zì mén wù
门，悟一切法勇健性不可得故；入键⁵⁴字门，悟

⁴⁵ 永乐北藏及龙藏：阇（音蛇上声）

⁴⁶ 永乐北藏及龙藏：佉（丘迺切）

⁴⁷ 永乐北藏及龙藏：羸（初润切）

⁴⁸ 永乐北藏及龙藏：若（尔者切）

⁴⁹ 永乐北藏及龙藏：辣他（辣郎达切）

⁵⁰ 永乐北藏及龙藏：绰（尺约切）

⁵¹ 永乐北藏及龙藏：颚磨（颚悉合切）

⁵² 永乐北藏及龙藏：嗑缚（嗑曷合切）

⁵³ 永乐北藏及龙藏：蹉（仓何切）

⁵⁴ 永乐北藏及龙藏：键（音件）

yī qiè fǎ hòupíngděngxìng bù kě dé gù rù chā zì mén wù yī qiè
一切法厚平等性不可得故；入搵⁵⁵字门，悟一切
fǎ jī jí xìng bù kě dé gù rù ná zì mén wù yī qiè fǎ lí zhū
法积集性不可得故；入拏⁵⁶字门，悟一切法离诸
xuānzhēng wú wǎng wú lái xíngzhù zuò wò bù kě dé gù rù pō⁵⁷
喧诤，无往无来，行住坐卧不可得故；入颇⁵⁷
zì mén wù yī qiè fǎ biànmǎnguǒbào bù kě dé gù rù sè jiā zì
字门，悟一切法遍满果报不可得故；入塞迦字
mén wù yī qiè fǎ jù jī yùnxìng bù kě dé gù rù yì suō zì mén
门，悟一切法聚积蕴性不可得故；入逸娑字门，
wù yī qiè fǎ shuāilǎoxìngxiàng bù kě dé gù rù zhuó zì mén wù yī
悟一切法衰老性相不可得故；入酌字门，悟一
qiè fǎ jù jí zú jì bù kě dé gù rù zhà zì mén wù yī qiè fǎ xiàng
切法聚集足迹不可得故；入吒字门，悟一切法相
qū pò xìng bù kě dé gù rù zé zì mén wù yī qiè fǎ jiū jìng chù suǒ
驱迫性不可得故；入择字门，悟一切法究竟处所
bù kě dé gù
不可得故。

shànxiàn rú shì zì mén shì néng wù rù fǎ kōngbiān jì chú
“善现，如是字门是能悟入法空边际，除
rú shì zì biǎozhū fǎ kōnggèng bù kě dé hé yǐ gù shànxiàn rú
如是字表诸法空更不可得。何以故？善现，如
shì zì yì bù kě xuānshuō bù kě xiǎn shì bù kě zhí qǔ bù kě
是字义，不可宣说，不可显示，不可执取，不可
shū chí bù kě guānchá lí zhūxiàng gù shànxiàn pì rú xū kōng
书持，不可观察，离诸相故。善现，譬如虚空
shì yī qiè wù suǒ guī qù chù cǐ zhū zì mén yì fù rú shì zhū fǎ kōng
是一切物所归趣处，此诸字门亦复如是，诸法空
yì jiē rù cǐ ménfāng dé xiǎnliǎo
义皆入此门方得显了。

shànxiàn rù cǐ ǎ zì děng míng rù zhū zì mén shànxiàn
“善现，入此衰字等，名入诸字门。善现，
ruò pú sà mó hē sà yú rú shì rù zhū zì mén dé shànqiǎo zhì yú zhū
若菩萨摩诃萨于如是入诸字门得善巧智，于诸

⁵⁵ 永乐北藏及龙藏：搵（丑皆切）

⁵⁶ 永乐北藏及龙藏：拏（女加切）

⁵⁷ 永乐北藏及龙藏：颇（普火切，已上从衰字起皆四十二字母中字也）

yán yīn suǒ quān suǒ biǎo jiē wú guà ài yú yī qiè fǎ píngděngkōngxìng
言音所诠、所表皆无罣碍，于一切法平等空性

jìn néngzhèng chí yú zhòngyán yīn xián dé shànqiǎo
尽能证持，于众言音咸得善巧。

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà néngtīng rú shì rù zhū zì mén
“善现，若菩萨摩诃萨能听如是入诸字门

yìn xiàng yìn jù wén yǐ shòu chí dú sòng tōng lì wèi tā jiě
印相、印句，闻已受持、读诵、通利、为他解

shuō bù tān míng lì yóu cǐ yīn yuán dé èr shí zhǒngshūshènggōng dé
说不贪名利，由此因缘得二十种殊胜功德。

hé děng èr shí wèi dé qiáng yì niàn dé shèngcán kuì dé jiān gù
何等二十？谓得强忆念，得胜惭愧，得坚固

lì dé fǎ zhǐ qù dé zēngshàngjué dé shūshèng huì dé wú ài
力，得法旨趣，得增上觉，得殊胜慧，得无碍

biàn dé zǒng chí mén dé wú yí huò dé wéishùn yǔ bù shēng huì ài
辩，得总持门，得无疑惑，得违顺语不生恚爱，

dé wú gāo xià píngděng ér zhù dé yú yǒuqíngyán yīn shànqiǎo dé yùn
得无高下平等而住，得于有情言音善巧，得蕴

shànqiǎo chùshànqiǎo jiè shànqiǎo dé yuán qǐ shànqiǎo yīn shàn
善巧、处善巧、界善巧，得缘起善巧、因善

qiǎo yuánshànqiǎo fǎ shànqiǎo dé gēnshèng liè zhì shànqiǎo tā
巧、缘善巧、法善巧，得根胜劣智善巧、他

xīn zhì shànqiǎo dé guānxīng lì shànqiǎo dé tiān ěr zhì shànqiǎo
心智善巧，得观星历善巧，得天耳智善巧、

sù zhù suí niàn zhì shànqiǎo shénjìng zhì shànqiǎo sǐ shēng zhì shànqiǎo
宿住随念智善巧、神境智善巧、死生智善巧，

dé lòu jìn zhì shànqiǎo dé shuōchù fēi chù zhì shànqiǎo dé wǎng lái
得漏尽智善巧，得说处非处智善巧，得往来

děngwēi yí lù shànqiǎo
等威仪路善巧。

shànxiàn shì wéi dé èr shí zhǒngshūshènggōng dé shànxiàn
“善现，是为得二十种殊胜功德。善现，

ruò pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó mì duō shí yǐ wú suǒ dé ér
若菩萨摩诃萨修行般若波罗蜜多时，以无所得而

wéifāngbiàn suǒ dé wén zì tuó luó ní mén dāng zhī shì wéi pú sà mó
为方便，所得文字陀罗尼门，当知是为菩萨摩

hē sà dà shèngxiàng
诃萨大乘相。”

fó gào shàn xiàn rǔ wèn yún hé dāng zhī pú sà mó hē sà fā
佛告善现：“汝问‘云何当知菩萨摩诃萨发

qù dà shèng zhě shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xíng liù bō
趣大乘？’者，善现，若菩萨摩诃萨修行六波

luó mì duō shí cóng yī dì qù yī dì dāng zhī shì wéi pú sà mó hē
罗蜜多时，从一地趣一地，当知是为菩萨摩诃

sà fā qù dà shèng
萨发趣大乘。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何菩萨

mó hē sà xiū xíng liù bō luó mì duō shí cóng yī dì qù yī dì
摩诃萨修行六波罗蜜多时，从一地趣一地？”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà zhī yī qiè fǎ wú suǒ
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨知一切法无所

cóng lái yì wú suǒ qù hé yǐ gù yī yī qiè fǎ wú qù wú lái wú
从来亦无所趣。何以故？以一切法无去无来、无

cóng wú qù yóu bǐ zhū fǎ wú biàn huài gù shì pú sà mó hē sà yú
从无趣，由彼诸法无变坏故。是菩萨摩诃萨于

suǒ cóng qù dì bú shì bù sī wéi suī xiū zhì dì yè ér bú jiàn bǐ dì
所从趣地不恃不思惟，虽修治地业而不见彼地。

shàn xiàn shì wéi pú sà mó hē sà xiū xíng liù bō luó mì duō shí cóng
善现，是为菩萨摩诃萨修行六波罗蜜多时，从

yī dì qù yī dì
一地趣一地。”

shì zūn hé wèi pú sà mó hē sà xiū zhì dì yè
“世尊！何谓菩萨摩诃萨修治地业？”

shàn xiàn pú sà mó hē sà zhù chū jí xǐ dì shí yīng shàn
“善现，菩萨摩诃萨住初极喜地时，应善

xiū zhì shí zhǒng shèng yè hé děng wéi shí yī zhě yǐ wú suǒ dé ér
修治十种胜业。何等为十？一者、以无所得而

wéi fāng biàn xiū zhì jìng shèng yì lè yè shèng yì lè shì bù kě dé gù
为方便，修治净胜意乐业，胜意乐事不可得故。

èr zhě yǐ wú suǒ dé ér wéi fāng biàn xiū zhì yī qiè yǒu qíng píng děng
二者、以无所得而为方便，修治一切有情平等

xīn yè yī qiè yǒu qíng bù kě dé gù sān zhě yǐ wú suǒ dé ér wéi
心业，一切有情不可得故。三者、以无所得而为

fāng biàn xiū zhì bù shī yè shī zhě shòu zhě jí suǒ shī wù bù kě dé
方便，修治布施业，施者、受者及所施物不可得

gù sì zhě yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn xiū zhì qīn jìn shànyǒu yè
故。四者、以无所得而为方便，修治亲近善友业，
shànyǒu è yǒu wú èr xiàng gù wǔ zhě yǐ wú suǒ dé ér wéifāng
善友、恶友无二相故。五者、以无所得而为方
biàn xiū zhì qiú fǎ yè zhū suǒ qiú fǎ bù kě dé gù liù zhě yǐ
便，修治求法业，诸所求法不可得故。六者、以
wú suǒ dé ér wéifāngbiàn xiū zhì cháng yào chū jiā yè suǒ qì shě jiā
无所得而为方便，修治常乐出家业，所弃舍家
bù kě dé gù qī zhě yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn xiū zhì ài yào
不可得故。七者、以无所得而为方便，修治爱乐
fó shēn yè zhū xiàng suí hǎo bù kě dé gù bā zhě yǐ wú suǒ dé
佛身业，诸相随好不可得故。八者、以无所得
ér wéifāngbiàn xiū zhì kāi chǎn fǎ jiào yè suǒ fēn bié fǎ bù kě dé
而为方便，修治开阐法教业，所分别法不可得
gù jiǔ zhě yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn xiū zhì pò jiāomàn yè
故。九者、以无所得而为方便，修治破憍慢业，
zhū xīng shèng fǎ bù kě dé gù shí zhě yǐ wú suǒ dé ér wéifāngbiàn
诸兴盛法不可得故。十者、以无所得而为方便，
xiū zhì héng dì yǔ yè yī qiè yǔ xìng bù kě dé gù shàn xiàn pú
修治恒谛语业，一切语性不可得故。善现，菩
sà mó hē sà zhù chū jí xǐ dì shí yīng shàn xiū zhì rú shì shí zhǒng
萨摩诃萨住初极喜地时，应善修治如是十种
shèng yè
胜业。

fù cì shàn xiàn pú sà mó hē sà zhù dì èr lí gòu dì shí
“复次，善现，菩萨摩诃萨住第二离垢地时，
yīng yú bā fǎ sī wéi xiū xí sù lìng yuán mǎn hé děng wéi bā yī zhě
应于八法思惟修习速令圆满。何等为八？一者、
qīng jìng jìn jiè èr zhě zhī ēn bào ēn sān zhě zhù ān rěn lì
清净禁戒。二者、知恩报恩。三者、住安忍力。
sì zhě shòu shèng huān xǐ wǔ zhě bù shě yǒu qíng liù zhě héng
四者、受胜欢喜。五者、不舍有情。六者、恒
qǐ dà bēi qī zhě yú zhū shī zhǎng yǐ jìng xìn xīn zī chéng gòng yǎng
起大悲。七者、于诸师长以敬信心，咨承供养
rú shì fó xiǎng bā zhě qín qiú xiū xí bō luó mì duō shàn xiàn
如事佛想。八者、勤求修习波罗蜜多。善现，
pú sà mó hē sà zhù dì èr lí gòu dì shí yīng yú rú shì bā fǎ sī wéi
菩萨摩诃萨住第二离垢地时，应于如是八法思惟

xiū xí sù lìng yuán mǎn
修习速令圆满。

fù cì shàn xiàn pú sà mó hē sà zhù dì sān fā guāng dì
“复次，善现，菩萨摩诃萨住第三发光地
shí yīng zhù wǔ fǎ hé děng wéi wǔ yī zhě qín qiú duō wén cháng
时，应住五法。何等为五？一者、勤求多闻尝
wú yàn zú yú suǒ wén fǎ bù zhuó wén zì èr zhě yǐ wú rǎn xīn
无厌足，于所闻法不著文字。二者、以无染心
cháng xíng fǎ shī suī guǎng kāi huà ér bú zì gāo sān zhě wèi yán jìng
常行法施，虽广开化而不自高。三者、为严净
tǔ zhí zhū shàn gēn suī yòng huí xiàng ér bú zì jǔ sì zhě wèi huà
土植诸善根，虽用回向而不自举。四者、为化
yǒu qíng suī bú yàn juàn wú biān shēng sǐ ér bú zì gāo wǔ zhě suī
有情，虽不厌倦无边生死而不自高。五者、虽
zhù cán kuì ér wú suǒ zhuó shàn xiàn pú sà mó hē sà zhù dì sān fā
住惭愧而无所著。善现，菩萨摩诃萨住第三发
guāng dì shí yīng cháng ān zhù rú shì wǔ fǎ
光地时，应常安住如是五法。

fù cì shàn xiàn pú sà mó hē sà zhù dì sì yàn huì dì shí
“复次，善现，菩萨摩诃萨住第四焰慧地时，
yīng zhù shí fǎ cháng xíng bù shě hé děng wéi shí yī zhě zhù ā liàn
应住十法常行不舍。何等为十？一者、住阿练
rě cháng bù shě lí èr zhě shǎo yù sān zhě xǐ zú sì zhě
若常不舍离。二者、少欲。三者、喜足。四者、
cháng bù shě lí dù duō gōng dé wǔ zhě yú zhū xué chù wèi céng qì shě
常不舍离杜多功德。五者、于诸学处未曾弃舍。
liù zhě yú zhū yù yào shēn shēng yàn lí qī zhě cháng yào fā qǐ jì
六者、于诸欲乐深生厌离。七者、常乐发起寂
miè jù xīn bā zhě shě zhū suǒ yǒu jiǔ zhě xīn bú zhì mò shí
灭俱心。八者、舍诸所有。九者、心不滞没。十
zhě yú zhū suǒ yǒu wú suǒ gù liàn shàn xiàn pú sà mó hē sà zhù dì
者、于诸所有无所顾恋。善现，菩萨摩诃萨住第
sì yàn huì dì shí yīng zhù rú shì shí fǎ cháng xíng bù shě
四焰慧地时，应住如是十法常行不舍。

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí sì
大般若波罗蜜多经卷第五十四

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn biàn dà shèng pǐn dì shí wǔ zhī sì
初分辩大乘品第十五之四

fù cì shàn xiàn pú sà mó hē sà zhù dì wǔ jí nán shèng
“复次，善现，菩萨摩訶萨住第五极难胜
dì shí yīng yuǎn lí shí fǎ hé děng wéi shí yī zhě yīng yuǎn lí
地时，应远离十法。何等为十？一者、应远离
jū jiā èr zhě yīng yuǎn lí bì chū ní sān zhě yīng yuǎn lí jiā
居家。二者、应远离苾刍尼。三者、应远离家
qiān sì zhě yīng yuǎn lí zhòng huì fèn zhēng wǔ zhě yīng yuǎn lí
慳。四者、应远离众会忿诤。五者、应远离
zì zàn huǐ tā liù zhě yīng yuǎn lí shí bú shàn yè dào qī zhě
自赞毁他。六者、应远离十不善业道。七者、
yīng yuǎn lí zēng shàng màn ào bā zhě yīng yuǎn lí diān dǎo jiǔ zhě
应远离增上慢傲。八者、应远离颠倒。九者、
yīng yuǎn lí yóu yù shí zhě yīng yuǎn lí tān chēn chī shàn xiàn
应远离犹豫。十者、应远离贪、瞋、痴。善现，
pú sà mó hē sà zhù dì wǔ jí nán shèng dì shí yīng cháng yuǎn lí rú
菩萨摩訶萨住第五极难胜地时，应常远离如
shì shí fǎ
是十法。

fù cì shàn xiàn pú sà mó hē sà zhù dì liù xiàn qián dì shí
“复次，善现，菩萨摩訶萨住第六现前地时，
yīng yuán mǎn liù fǎ hé děng wéi liù yī zhě yīng yuán mǎn bù shī bō
应圆满六法。何等为六？一者、应圆满布施波
luó mì duō èr zhě yīng yuán mǎn jìng jiè bō luó mì duō sān zhě
罗蜜多。二者、应圆满净戒波罗蜜多。三者、
yīng yuán mǎn ān rěn bō luó mì duō sì zhě yīng yuán mǎn jīng jìn bō luó
应圆满安忍波罗蜜多。四者、应圆满精进波罗
mì duō wǔ zhě yīng yuán mǎn jìng lǜ bō luó mì duō liù zhě yīng
蜜多。五者、应圆满静虑波罗蜜多。六者、应

yuánmǎn bō rě bō luó mì duō

圆 满 般 若 波 罗 蜜 多。

fù yīngyuǎn lí liù fǎ hé děng wéi liù yī zhě yīngyuǎn
“复 应 远 离 六 法。何 等 为 六？一 者、应 远

lí shēngwén xīn èr zhě yīngyuǎn lí dú jué xīn sān zhě yīngyuǎn
离 声 闻 心。二 者、应 远 离 独 觉 心。三 者、应 远

lí rè nǎo xīn sì zhě jiàn qǐ zhě lái xīn bú yàn qī wǔ zhě shě
离 热 恼 心。四 者、见 乞 者 来 心 不 厌 戚。五 者、舍

suǒ yǒu wù wú yōu huǐ xīn liù zhě yú lái qiú zhě zhōng bù jiǎo kuáng
所 有 物 无 忧 悔 心。六 者、于 来 求 者 终 不 矫 诳。

shànxiàn pú sà mó hē sà zhù dì liù xiànrán dì shí yīng
“善 现，菩 萨 摩 诃 萨 住 第 六 现 前 地 时，应

yuánmǎn rú shì liù fǎ jí yīngyuǎn lí rú shì liù fǎ
圆 满 如 是 六 法，及 应 远 离 如 是 六 法。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà zhù dì qī yuǎnxíng dì
“复 次，善 现，菩 萨 摩 诃 萨 住 第 七 远 行 地

shí yīngyuǎn lí èr shí fǎ hé děng èr shí yī zhě yīngyuǎn lí
时，应 远 离 二 十 法。何 等 二 十？一 者、应 远 离

wǒ zhí yǒuqíng zhí nǎi zhì zhī zhě zhí jiànzhě zhí èr zhě yīngyuǎn
我 执、有 情 执 乃 至 知 者 执、见 者 执。二 者、应 远

lí duàn zhí sān zhě yīngyuǎn lí cháng zhí sì zhě yīngyuǎn lí
离 断 执。三 者、应 远 离 常 执。四 者、应 远 离

xiàng zhí⁵⁸ wǔ zhě yīngyuǎn lí yīn děngjiàn zhí liù zhě yīngyuǎn
相 执⁵⁸。五 者、应 远 离 因 等 见 执。六 者、应 远

lí míng sè zhí qī zhě yīngyuǎn lí yùn zhí bā zhě yīngyuǎn lí
离 名 色 执。七 者、应 远 离 蕴 执。八 者、应 远 离

chù zhí jiǔ zhě yīngyuǎn lí jiè zhí shí zhě yīngyuǎn lí dì zhí
处 执。九 者、应 远 离 界 执。十 者、应 远 离 谛 执。

shí yī zhě yīngyuǎn lí yuán qǐ zhí shí èr zhě yīngyuǎn lí zhù zhuó
十 一 者、应 远 离 缘 起 执。十 二 者、应 远 离 住 著

sān jiè zhí shí sān zhě yīngyuǎn lí yī qiè fǎ zhí shí sì zhě yīng
三 界 执。十 三 者、应 远 离 一 切 法 执。十 四 者、应

yuǎn lí yú yī qiè fǎ rú lǐ bù rú lǐ zhí shí wǔ zhě yīngyuǎn
远 离 于 一 切 法 如 理、不 如 理 执。十 五 者、应 远

lí yī fó jiàn zhí shí liù zhě yīngyuǎn lí yī fǎ jiàn zhí shí qī zhě
离 依 佛 见 执。十 六 者、应 远 离 依 法 见 执。十 七 者、

⁵⁸ 大正藏：想；永乐北藏及龙藏：执

yīngyuǎn lí yī sēngjiàn zhí shí bā zhě yīngyuǎn lí yī jiè jiàn zhí
应 远 离 依 僧 见 执。 十 八 者、 应 远 离 依 戒 见 执。
shí jiǔ zhě yīngyuǎn lí bù wèikōng fǎ èr shí zhě yīngyuǎn lí wéi
十 九 者、 应 远 离 怖 畏 空 法。 二 十 者、 应 远 离 违
bèikōngxìng
背 空 性。

fù yīngyuánmǎn èr shí fǎ hé děng èr shí yī zhě yīng
“ 复 应 圆 满 二 十 法。 何 等 二 十？ 一 者、 应
yuánmǎntōng dá kōng èr zhě yīngyuánmǎnzhèng wú xiàng sān zhě
圆 满 通 达 空。 二 者、 应 圆 满 证 无 相。 三 者、
yīngyuánmǎn zhī wú yuàn sì zhě yīngyuánmǎnsān lún qīng jìng wǔ zhě
应 圆 满 知 无 愿。 四 者、 应 圆 满 三 轮 清 净。 五 者、
yīngyuánmǎn bēi mǐnyǒuqíng jí yú yǒuqíng wú suǒ zhí zhuó liù zhě
应 圆 满 悲 愍 有 情， 及 于 有 情 无 所 执 著。 六 者、
yīngyuánmǎn yī qiè fǎ píngděngjiàn jí yú cǐ zhōng wú suǒ zhí zhuó
应 圆 满 一 切 法 平 等 见， 及 于 此 中 无 所 执 著。
qī zhě yīngyuánmǎn yī qiè yǒuqíng píngděngjiàn jí yú cǐ zhōng wú
七 者、 应 圆 满 一 切 有 情 平 等 见， 及 于 此 中 无
suǒ zhí zhuó bā zhě yīngyuánmǎntōng dá zhēn shí lǐ qù jí yú cǐ
所 执 著。 八 者、 应 圆 满 通 达 真 实 理 趣， 及 于 此
zhōng wú suǒ zhí zhuó jiǔ zhě yīngyuánmǎn wú shēng rěn zhì shí zhě
中 无 所 执 著。 九 者、 应 圆 满 无 生 忍 智。 十 者、
yīngyuánmǎnshuō yī qiè fǎ yī xiàng lǐ qù shí yī zhě yīngyuánmǎn
应 圆 满 说 一 切 法 一 相 理 趣。 十 一 者、 应 圆 满
mièchú fēn bié shí èr zhě yīngyuánmǎnyuǎn lí zhū xiǎng shí sān zhě
灭 除 分 别。 十 二 者、 应 圆 满 远 离 诸 想。 十 三 者、
yīngyuánmǎnyuǎn lí zhū jiàn shí sì zhě yīngyuánmǎnyuǎn lí fán nǎo
应 圆 满 远 离 诸 见。 十 四 者、 应 圆 满 远 离 烦 恼。
shí wǔ zhě yīngyuánmǎnshē mó tā pí bō shè nà dì shí liù zhě
十 五 者、 应 圆 满 奢 摩 他、 毘 钵 舍 那 地。 十 六 者、
yīngyuánmǎntiáo fú xīn xìng shí qī zhě yīngyuánmǎn jì jìng xīn xìng
应 圆 满 调 伏 心 性。 十 七 者、 应 圆 满 寂 静 心 性。
shí bā zhě yīngyuánmǎn wú ài zhì xìng shí jiǔ zhě yīngyuánmǎn wú
十 八 者、 应 圆 满 无 碍 智 性。 十 九 者、 应 圆 满 无
suǒ ài rǎn èr shí zhě yīngyuánmǎn suí xīn suǒ yù wǎng zhū fó tǔ
所 爱 染。 二 十 者、 应 圆 满 随 心 所 欲 往 诸 佛 土，
yú fó zhòng huì zì xiàn qí shēn
于 佛 众 会 自 现 其 身。

shànxiàn pú sà mó hē sà zhù dì qī yuǎnxíng dì shí yīng
“善现，菩萨摩诃萨住第七远行地时，应
yuǎn lí rú shì èr shí fǎ jí yīngyuánmǎn rú shì èr shí fǎ
远离如是二十法，及应圆满如是二十法。

fù cì shànxiàn pú sà mó hē sà zhù dì bā bú dòng dì
“复次，善现，菩萨摩诃萨住第八不动地
shí yīngyuánmǎn sì fǎ hé děngwéi sì yī zhě yīngyuánmǎn wù
时，应圆满四法。何等为四？一者、应圆满悟
rù yī qiè yǒuqíng xīn xíng èr zhě yīngyuánmǎnyóu xì zhūshéntōng
入一切有情心行。二者、应圆满游戏诸神通。
sānzhě yīngyuánmǎnjiànzhū fó tǔ rú qí suǒjiàn ér zì yánjìngzhǒng
三者、应圆满见诸佛土，如其所见而自严净种
zhǒng fó tǔ sì zhě yīngyuánmǎngòngyǎngchéng shì zhū fó shì zūn
种佛土。四者、应圆满供养承事诸佛世尊，
yú rú lái shēn rú shí guānchá shànxiàn pú sà mó hē sà zhù dì bā
于如来身如实观察。善现，菩萨摩诃萨住第八
bú dòng dì shí yīngyuánmǎn rú shì sì fǎ fù cì shànxiàn
不动地时，应圆满如是四法。“复次，善现，
pú sà mó hē sà zhù dì jiǔ shàn huì dì shí yīngyuánmǎn sì fǎ hé
菩萨摩诃萨住第九善慧地时，应圆满四法。何
děngwéi sì yī zhě yīngyuánmǎn zhī zhū yǒuqíng gēn shèng liè zhì èr
等为四？一者、应圆满知诸有情根胜劣智。二
zhě yīngyuánmǎnyánjìng fó tǔ sānzhě yīngyuánmǎn rú huànděng
者、应圆满严净佛土。三者、应圆满如幻等
chíshù rù zhū dìng sì zhě yīngyuánmǎn suí zhū yǒuqíng shàn gēn yīngshú
持数入诸定。四者、应圆满随诸有情善根应熟
gù rù zhū yǒu zì xiànhuàshēng shànxiàn pú sà mó hē sà zhù dì
故，入诸有自现化生。善现，菩萨摩诃萨住第
jiǔ shàn huì dì shí yīngyuánmǎn rú shì sì fǎ fù cì shànxiàn
九善慧地时，应圆满如是四法。“复次，善现，
pú sà mó hē sà zhù dì shí fǎ yún dì shí yīngyuánmǎn shí èr fǎ hé
菩萨摩诃萨住第十法云地时，应圆满十二法。何
děng shí èr yī zhě yīngyuánmǎn shè shòu wú biān chù suǒ dà yuàn
等十二？一者、应圆满摄受无边处所大愿，
suí yǒusuǒyuàn jiē lìngyuánmǎn èr zhě yīngyuánmǎn suí zhū tiān lóng
随有所愿皆令圆满。二者、应圆满随诸天、龙、

yào chā jiàn dá fù ā sù luò jiē lù tú⁵⁹ jǐn nà luò mò hū
药叉、健达缚、阿素洛、揭路荼⁵⁹、紧捺洛、莫呼
luò qié rén fēi rén děng yì lèi yīn zhì sān zhě yīngyuán mǎn wú ài
洛伽、人非人等异类音智。三者、应圆满无碍
biànshuō zhì sì zhě yīngyuán mǎn rù tāi jù zú wǔ zhě yīngyuán
辩说智。四者、应圆满入胎具足。五者、应圆
mǎn chū shēng jù zú liù zhě yīngyuán mǎn jiā zú jù zú qī zhě
满出生具足。六者、应圆满家族具足。七者、
yīngyuán mǎn zhǒng xìng jù zú bā zhě yīngyuán mǎn juàn shǔ jù zú
应圆满种姓具足。八者、应圆满眷属具足。
jiǔ zhě yīngyuán mǎn shēng shēn jù zú shí zhě yīngyuán mǎn chū jiā
九者、应圆满生身具足。十者、应圆满出家
jù zú shí yī zhě yīngyuán mǎn zhuāng yán pú tí shù jù zú shí èr
具足。十一者、应圆满庄严菩提树具足。十二
zhě yīngyuán mǎn yī qiè gōng dé chéng bàn jù zú shàn xiàn pú sà
者、应圆满一切功德成办具足。善现，菩萨
mó hē sà zhù dì shí fǎ yún dì shí yīngyuán mǎn rú shì shí èr fǎ
摩诃萨住第十法云地时，应圆满如是十二法。

shàn xiàn dāng zhī yǐ yuán mǎn dì shí fǎ yún dì pú sà mó
“善现当知！已圆满第十法云地菩萨摩

hē sà yǔ zhū rú lái yīng yán wú yì
诃萨，与诸如来应言无异。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn yún hé pú sà
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何菩萨

mó hē sà xiū zhì jìng shèng yì lè yè
摩诃萨修治净胜意乐业？”

fó yán shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ yīng yī qiè zhì zhì
佛言：“善现，若菩萨摩诃萨以应一切智智

xīn xiū xí⁶⁰ yī qiè shàn gēn shì wéi pú sà mó hē sà xiū zhì jìng shèng
心，修习⁶⁰一切善根，是为菩萨摩诃萨修治净胜

yì lè yè
意乐业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì yī qiè yǒu qíng píng
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治一切有情平

děng xīn yè
等心业？”

⁵⁹ 大正藏：茶；永乐北藏及龙藏：荼

⁶⁰ 大正藏：集；永乐北藏及龙藏：习

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ yìng yī qiè zhì zhì xīn yǐn
“善现，若菩萨摩诃萨以应一切智智心，引

fā cí bēi xǐ shě sì zhǒng wú liàng shì wéi pú sà mó hē sà
发慈、悲、喜、舍四种无量，是为菩萨摩诃萨

xiū zhì yī qiè yǒu qíng píng děng xīn yè
修治一切有情平等心业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì bù shī yè
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治布施业？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú yī qiè yǒu qíng wú suǒ fēn
“善现，若菩萨摩诃萨于一切有情，无所分

bié ér xíng bù shī shì wéi pú sà mó hē sà xiū zhì bù shī yè
别而行布施，是为菩萨摩诃萨修治布施业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì qīn jìn shàn yǒu
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治亲近善友
yè yè
业？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà jiàn zhū shàn yǒu quàn huà yǒu
“善现，若菩萨摩诃萨见诸善友劝化有

qíng lìng qí xiū xí yī qiè zhì zhì jí biàn qīn jìn gōng jìng gòng yǎng
情，令其修习一切智智，即便亲近恭敬供养、

zūn zhòng zàn tàn zī shòu zhèng fǎ zhòu yè chéng fèng wú xiè juàn xīn
尊重赞叹、咨受正法，昼夜承奉无懈倦心，

shì wéi pú sà mó hē sà xiū zhì qīn jìn shàn yǒu yè
是为菩萨摩诃萨修治亲近善友业。

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì qiú fǎ yè
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治求法业？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ yìng yī qiè zhì zhì xīn qín
“善现，若菩萨摩诃萨以应一切智智心，勤

qiú rú lái wú shàng zhèng fǎ bú duò shēng wén dú jué děng dì shì
求如来无上正法，不堕声闻、独觉等地，是

wéi pú sà mó hē sà xiū zhì qiú fǎ yè
为菩萨摩诃萨修治求法业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì cháng yào chū jiā
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治常乐出家

yè yè
业？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yī qiè shēng chù héng yàn jū
“善现，若菩萨摩诃萨一切生处，恒厌居

jiā lǎo yù xuān zá cháng xīn fó fǎ qīng jìng chū jiā wú néng wéi ài
家牢狱喧杂，常欣佛法清净出家，无能为碍，
shì wéi pú sà mó hē sà xiū zhì cháng yào chū jiā yè
是为菩萨摩诃萨修治常乐出家业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì ài yào fó shēn
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治爱乐佛身
yè
业？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà zàn yī dǔ jiàn fó xíng xiàng yǐ
“善现，若菩萨摩诃萨暂一睹见佛形像已，
nǎi zhì zhèng dé wú shàng pú tí zhōng bù shě yú niàn fó zuò yì shì
乃至证得无上菩提，终不舍于念佛作意，是
wéi pú sà mó hē sà xiū zhì ài yào fó shēn yè
为菩萨摩诃萨修治爱乐佛身业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì kāi chǎn fǎ jiào
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治开阐法教
yè
业？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú fó zài shì jí niè pán hòu
“善现，若菩萨摩诃萨于佛在世及涅槃后，
wèi zhū yǒu qíng kāi chǎn fǎ jiào chū zhōng hòu shàn wén yì qiǎo miào chún
为诸有情开阐法教，初中后善文义巧妙，纯
yī yuán mǎn qīng bái fàn xíng suǒ wèi qì jīng yìng sòng jì bié fěng
一圆满清白梵行，所谓契经、应颂、记别、讽
sòng zì shuō yuán qǐ pì yù běn shì běn shēng fāng guǎng
颂、自说、缘起、譬喻、本事、本生、方广、
xī fǎ lùn yì shì wéi pú sà mó hē sà xiū zhì kāi chǎn fǎ jiào yè
希法、论义，是为菩萨摩诃萨修治开阐法教业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì pò jiāo màn yè
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治破憍慢业？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà cháng huái qiān jìng fú jiāo màn
“善现，若菩萨摩诃萨常怀谦敬，伏憍慢
xīn yóu cǐ bù shēng xià xìng bēi zú shì wéi pú sà mó hē sà xiū zhì pò
心，由此不生下姓卑族，是为菩萨摩诃萨修治破
jiāo màn yè
憍慢业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xiū zhì héng dì yǔ yè
“世尊！云何菩萨摩诃萨修治恒谛语业？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà chèn zhī ér shuōyánxíngxiāng
“善现，若菩萨摩诃萨称知而说言行相

fú shì wéi pú sà mó hē sà xiū zhì héng dì yǔ yè
符，是为菩萨摩诃萨修治恒谛语业。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà qīngjìng jìn jiè
“世尊！云何菩萨摩诃萨清净禁戒？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà bù qǐ shēngwén dú jué zuò
“善现，若菩萨摩诃萨不起声闻、独觉作

yì jí yú pò jiè zhàng pú tí fǎ shì wéi pú sà mó hē sà qīngjìng
意，及余破戒障菩提法，是为菩萨摩诃萨清净

jìn jiè
禁戒。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà zhī ēn bào ēn
“世尊！云何菩萨摩诃萨知恩报恩？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xíng pú sà xíng shí yú dé xiǎo
“善现，若菩萨摩诃萨行菩萨行时，于得小

ēn shàng bú wàngbào kuàng dà ēn huì ér dāng bù chóu shì wéi pú sà
恩尚不忘报，况大恩惠而当不酬！是为菩萨

mó hē sà zhī ēn bào ēn shì zūn yún hé pú sà mó hē sà zhù ān
摩诃萨知恩报恩。” “世尊！云何菩萨摩诃萨住安

rěn lì
忍力？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà shè zhū yǒuqíng lái jiàn qīn huǐ
“善现，若菩萨摩诃萨设诸有情来见侵毁，

ér yú bǐ suǒ wú huì hài xīn shì wéi pú sà mó hē sà zhù ān rěn lì
而于彼所无恚害心，是为菩萨摩诃萨住安忍力。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà shòushèng huān xǐ
“世尊！云何菩萨摩诃萨受胜欢喜？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà suǒ huà yǒuqíng jì dé chéng
“善现，若菩萨摩诃萨所化有情既得成

shú shēn xīn shì yuèshòushèng huān xǐ shì wéi pú sà mó hē sà shòu
熟，身心适悦受胜欢喜，是为菩萨摩诃萨受

shèng huān xǐ
胜欢喜。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà bù shě yǒuqíng
“世尊！云何菩萨摩诃萨不舍有情？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà bá jì yǒuqíng xīn héng bù shě
“善现，若菩萨摩诃萨拔济有情心恒不舍，

shì wéi pú sà mó hē sà bù shě yǒu qíng
是为菩萨摩诃萨不舍有情。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà héng qǐ dà bēi
“世尊！云何菩萨摩诃萨恒起大悲？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà xíng pú sà xíng shí zuò rú shì
“善现，若菩萨摩诃萨行菩萨行时，作如是
niàn wǒ wèi ráo yì yī qiè yǒu qíng jiǎ shǐ gè rú wú liàng wú shù jìng
念：‘我为饶益一切⁶¹有情，假使各如无量无数殍
qié shā jié chǔ dà dì yù shòu zhū jù kǔ huò shāo huò zhǔ huò zhuó
伽沙劫，处大地狱受诸剧苦，或烧、或煮、或斫、
huò jié ruò cì ruò xuán ruò mó ruò dǎo shòu rú shì děng wú
或截、若刺、若悬、若磨、若捣，受如是等无
liàng kǔ shì wèi yù lìng bǐ chéng yú fó shèng ér bō niè pán rú shì
量苦事，为欲⁶²令彼乘于佛乘而般涅槃，如是
yī qiè yǒu qíng jiè jìn ér dà bēi xīn céng wú yàn juàn shì wéi pú sà
一切有情界尽，而大悲心曾无厌倦。’是为菩萨
mó hē sà héng qǐ dà bēi
摩诃萨恒起大悲。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yú zhū shī zhǎng yǐ jìng xìn
“世尊！云何菩萨摩诃萨于诸师长以敬信
xīn zī chéng gòng yǎng rú shì fó xiǎng
心，咨承供养如事佛想？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà wèi qiú wú shàng zhèng děng pú
“善现，若菩萨摩诃萨为求无上正等菩
tí gōng shùn shī zhǎng dōu wú suǒ gù shì wéi pú sà mó hē sà yú zhū
提，恭顺师长都无所顾，是为菩萨摩诃萨于诸
shī zhǎng yǐ jìng xìn xīn zī chéng gòng yǎng rú shì fó xiǎng
师长以敬信心，咨承供养如事佛想。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà qín qiú xiū xí bō luó mì
“世尊！云何菩萨摩诃萨勤求修习波罗蜜
duō
多？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhū bō luó mì duō zhuān
“善现，若菩萨摩诃萨于诸波罗蜜多，专
xīn qiú xué yuǎn lí yú shì shì wéi pú sà mó hē sà qín qiú xiū xí bō
心求学远离余事，是为菩萨摩诃萨勤求修习波

⁶¹ 大正藏：一；永乐北藏及龙藏：切

⁶² 大正藏：乃至；永乐北藏及龙藏：为欲

luó mì duō
罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà qín qiú duō wén cháng wú yàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨勤求多闻 常 无厌

zú yú suǒ wén fǎ bù zhuó wén zì
足，于所闻法不著文字？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà fā qín jīng jìn zuò shì niàn yán
“善现，若菩萨摩诃萨发勤精进，作是念言：

ruò cǐ fó tǔ ruò shí fāng jiè zhū fó shì zūn suǒ shuō zhèng fǎ
‘若此佛土、若十方界，诸佛世尊所说 正法，

wǒ jiē tīng xí dú sòng shòu chí ér yú qí zhōng bù zhuó wén zì
我皆听习、读诵、受持，而于其中不著文字。’

shì wéi pú sà mó hē sà qín qiú duō wén cháng wú yàn zú yú suǒ wén fǎ
是为菩萨摩诃萨勤求多闻 常 无厌足，于所闻法

bù zhuó wén zì
不著文字。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yǐ wú rǎn xīn cháng xíng fǎ
“世尊！云何菩萨摩诃萨以无染心 常 行法

shī suī guǎng kāi huà ér bú zì gāo
施，虽广开化而不自高？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà wèi zhū yǒu qíng xuān shuō zhèng
“善现，若菩萨摩诃萨为诸有情宣说 正

fǎ shàng bú zì wèi chí cǐ shàn gēn huí xiàng pú tí kuàng qiú yú shì
法，尚不自为持此善根回向菩提，况求余事！

suī duō huà dǎo ér bú zì shì shì wéi pú sà mó hē sà yǐ wú rǎn xīn
虽多化导而不自恃，是为菩萨摩诃萨以无染心

cháng xíng fǎ shī suī guǎng kāi huà ér bú zì gāo shì zūn yún hé
常 行法施，虽广开化而不自高。” “世尊！云何

pú sà mó hē sà wèi yán jìng tǔ zhí zhū shàn gēn suī yòng huí xiàng ér bú
菩萨摩诃萨为严净土植诸善根，虽用回向而不

zì jǔ
自举？”

shàn xiàn ruò pú sà mó hē sà yǒng měng jīng jìn xiū zhū shàn
“善现，若菩萨摩诃萨勇猛精进修诸善

gēn wèi yù zhuāng yán zhū fó jìng guó jí wèi qīng jìng zì tā xīn tǔ⁶³
根，为欲庄严诸佛净国，及为清净自他心土，

⁶³ 大正藏：生；永乐北藏及龙藏：土

sūi wéi shì shì ér bú zì gāo shì wéi pú sà mó hē sà wèiyánjìng tǔ zhí
虽为是事而不自高，是为菩萨摩诃萨为严净土植
zhūshàngēn suī yòng huíxiàng ér bú zì jǔ
诸善根，虽用回向而不自举。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà wèihuàiyǒuqíng suī bú yàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨为化有情，虽不厌
juàn wú biānshēng sǐ ér bú zì gāo
倦无边生死而不自高？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà wèi yù chéngshú yī qiè yǒuqíng
“善现，若菩萨摩诃萨为欲成熟一切有情，
zhí zhūshàngēnyánjìng fó tǔ nǎi zhì wèimǎn yī qiè zhì zhì suī shòu
植诸善根严净佛土，乃至未满足一切智智，虽受
wú biānshēng sǐ qín kǔ ér wú yànjuàn yì bú zì gāo shì wéi pú sà
无边生死勤苦，而无厌倦亦不自高，是为菩萨
mó hē sà wèihuàiyǒuqíng suī bú yànjuàn wú biānshēng sǐ ér bú zì
摩诃萨为化有情，虽不厌倦无边生死而不自
gāo
高。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà suī zhù cán kuì ér wú suǒ
“世尊！云何菩萨摩诃萨虽住惭愧而无所
zhuó
著？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhuān qiú wú shàngzhèngděng
“善现，若菩萨摩诃萨专求无上正等
pú tí yú zhūshēngwén dú jué zuò yì jù cán kuì gù zhōng bú zàn qǐ
菩提，于诸声闻、独觉作意具惭愧故终不暂起，
ér yú qí zhōng yì wú suǒzhuó shì wéi pú sà mó hē sà suī zhù cán kuì
而于其中亦无所著，是为菩萨摩诃萨虽住惭愧
ér wú suǒzhuó
而无所著。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà zhù ā liàn rě cháng bù shě
“世尊！云何菩萨摩诃萨住阿练若常不舍
lí
离？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà wèi qiú wú shàngzhèngděng pú
“善现，若菩萨摩诃萨为求无上正等菩
tí chāozhūshēngwén dú jué děng dì gù cháng bù shě ā liàn rě
提，超诸声闻、独觉等地故，常不舍阿练若

chù shì wéi pú sà mó hē sà zhù ā liàn rě cháng bù shě lí
处，是为菩萨摩诃萨住阿练若常不舍离。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà shǎo yù
“世尊！云何菩萨摩诃萨少欲？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà shàng bú zì wèi qiú dà pú tí
“善现，若菩萨摩诃萨尚不自为求大菩提，

kuàng yù shì jiān lì yù děng shì shì wéi pú sà mó hē sà shǎo yù
况欲世间利誉等事！是为菩萨摩诃萨少欲。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xǐ zú
“世尊！云何菩萨摩诃萨喜足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhuānwèizhèng dé yī qiè zhì
“善现，若菩萨摩诃萨专为证得一切智

zhì gù yú yú shì ér wú suǒzhuó shì wéi pú sà mó hē sà xǐ zú
智故，于余事而无所著，是为菩萨摩诃萨喜足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà cháng bù shě lí dù duōgōng
“世尊！云何菩萨摩诃萨常不舍离杜多功
dé？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà cháng yú shēn fǎ qǐ dì chá
“善现，若菩萨摩诃萨常于深法起谛察

rěn shì wéi pú sà mó hē sà cháng bù shě lí dù duōgōng dé
忍，是为菩萨摩诃萨常不舍离杜多功德。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yú zhū xué chù wèi céng qì
“世尊！云何菩萨摩诃萨于诸学处未曾弃
shě
舍？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú suǒ xué jiè jiānshǒu bù yí
“善现，若菩萨摩诃萨于所学戒坚守不移，

ér yú qí zhōng néng bù qǔ xiàng shì wéi pú sà mó hē sà yú zhū xué
而于其中能不取相，是为菩萨摩诃萨于诸学

chù wèi céng qì shě
处未曾舍弃。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yú zhū yù lè shēnshēng yàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨于诸欲乐深生厌
lí
离？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú miào yù lè bù qǐ yù xīn
“善现，若菩萨摩诃萨于妙欲乐不起欲心

64 shì wéi pú sà mó hē sà yú zhū yù lè shēnshēngyàn lí
，是为菩萨摩诃萨于诸欲乐深生厌离。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà chángnéng fā qǐ jì miè jù
“世尊！云何菩萨摩诃萨常能发起寂灭俱
xīn
心？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà dá yī qiè fǎ céng wú qǐ zuò
“善现，若菩萨摩诃萨达一切法曾无起作，
shì wéi pú sà mó hē sà chángnéng fā qǐ jì miè jù xīn
是为菩萨摩诃萨常能发起寂灭俱心。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà shě zhū suǒ yǒu
“世尊！云何菩萨摩诃萨舍诸所有？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú nèi wài fǎ céng wú suǒ qǔ
“善现，若菩萨摩诃萨于内外法曾无所取，
shì wéi pú sà mó hē sà shě zhū suǒ yǒu
是为菩萨摩诃萨舍诸所有。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà xīn bú zhì mò
“世尊！云何菩萨摩诃萨心不滞没？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhū shí zhù wèi cháng qǐ
“善现，若菩萨摩诃萨于诸识住未尝⁶⁵起
xīn
心，是为菩萨摩诃萨心不滞没。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yú zhū suǒ yǒu wú suǒ gù
“世尊！云何菩萨摩诃萨于诸所有无所顾
liàn
恋？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú yī qiè wù wú suǒ sī wéi
“善现，若菩萨摩诃萨于一切物无所思惟，
shì wéi pú sà mó hē sà yú zhū suǒ yǒu wú suǒ gù liàn
是为菩萨摩诃萨于诸所有无所顾恋。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí jū jiā
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离居家？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhì xìng hào yóu zhū fó guó tǔ
“善现，若菩萨摩诃萨志性好游诸佛国土，
suí suǒ shēng chù cháng yào chū jiā fì fà qù xū zhí chí yìng qì pī sān
随所生处常乐出家，剃发去须执持应器，被三

64 大正藏：寻；永乐北藏及龙藏：心

65 大正藏：常；永乐北藏及龙藏：尝

fǎ fú xiànzhuò shā mén shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí jū jiā
法服现作沙门，是为菩萨摩诃萨应远离居家。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí bì chū ní
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离苾刍尼？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà chángyīngyuǎn lí zhū bì chū ní
“善现，若菩萨摩诃萨常应远离诸苾刍尼，不与共居如弹指顷，亦复于彼不起异心，是为菩萨摩诃萨应远离苾刍尼。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí jiā qiān
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离家慳？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò shì sī wéi wǒ yīngcháng yè lì yì ān lè yī qiè yǒuqíng lìng cǐ yǒuqíng zì yóu fú lì gǎn dé rú shì shèng shī zhǔ jiā gù wǒ yú zhōng bù yīngqiān jí shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí jiā qiān
“善现，若菩萨摩诃萨作是思惟：‘我应长夜利益安乐一切有情，令⁶⁶此有情自由福力感得如是胜施主家，故我于中不应慳嫉。’是为菩萨摩诃萨应远离家慳。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí zhòng huì fèn zhēng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离众会忿诤？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò shì sī wéi ruò chǔ zhòng huì qí zhōnghuò yǒushēngwén dú jué huòshuō bǐ chéngxiāngyīng fǎ yào lìng wǒ tuì shī dà pú tí xīn shì gù dìngyīngyuǎn lí zhòng huì fù zuò shì niàn zhū fènzhēngzhěnéng shǐ yǒuqíng fā qǐ chēn hài zào zuò zhǒng zhǒng è bú shàn yè shàngwéishàn qù kuàng dà pú tí shì gù dìngyīngyuǎn lí fènzhēng
“善现，若菩萨摩诃萨作是思惟：‘若处众会其中或有声闻、独觉，或说彼乘相应法要，令我退失大菩提心，是故定应远离众会。’复作是念：‘诸忿诤者能使有情发起瞋害，造作种种恶不善业，尚违善趣况大菩提！是故定应远离忿诤。’是为菩萨摩诃萨应远离众会忿诤。”

⁶⁶ 大正藏：今；永乐北藏及龙藏：令

zhēng
诤。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí zì zàn huǐ
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离自赞毁

tā
他？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú nèi wài fǎ dōu wú suǒ jiàn
“善现，若菩萨摩诃萨于内外法都无所见，

gù yīngyuǎn lí zì zàn huǐ tā shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí zì
故应远离自赞毁他，是为菩萨摩诃萨应远离自

zàn huǐ tā
赞毁他。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí shí bú shàn yè
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离十不善业

dào
道？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò shì sī wéi cǐ shí è
“善现，若菩萨摩诃萨作是思惟：‘此十恶

fǎ shàng ài shàn qù èr shèng shèng dào kuàng dà pú tí gù yīngyuǎn
法尚碍善趣二乘圣道，况大菩提！故应远

lí shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí shí bú shàn yè dào
离。’是为菩萨摩诃萨应远离十不善业道。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí zēng shàng màn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离增上慢

ào
傲？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà bú jiàn yǒu fǎ kě qǐ màn ào
“善现，若菩萨摩诃萨不见有法可起慢傲，

shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí zēng shàng màn ào
是为菩萨摩诃萨应远离增上慢傲。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí diāndǎo
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离颠倒？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guāndiāndǎo shì dōu bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观颠倒事都不可得，

shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí diāndǎo
是为菩萨摩诃萨应远离颠倒。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yóu yù
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离犹豫？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānyóu yù shì dōu bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观犹豫事都不可得，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yóu yù
是为菩萨摩诃萨应远离犹豫。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí tān chēn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离贪、瞋、
chī
痴？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà dōu bú jiànyǒu tān chēn
“善现，若菩萨摩诃萨都不见有贪、瞋、
chī shì shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí tān chēn chī
痴事，是为菩萨摩诃萨应远离贪、瞋、痴。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn liù bō luó mì
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆 满六波罗蜜
duō
多？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yuánmǎn liù zhǒng bō luó mì
“善现，若菩萨摩诃萨圆 满六种 波罗蜜
duō chāozhūshēngwén jí dú jué dì yòuzhù cǐ liù bō luó mì duō
多，超诸声 闻及独觉地。又住此六波罗蜜多，
fó jí èr shèngnéng dù wǔ zhǒngsuǒ zhī hǎi àn hé děngwéi wǔ yī
佛及二乘 能度五种 所知海岸。何等 为五？一
zhě guò qù èr zhě wèi lái sān zhě xiàn zài sì zhě wú
者、过去。二者、未来。三者、现在。四者、无
wéi wǔ zhě bù kě shuō shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn liù
为。五者、不可说。是为菩萨摩诃萨应圆 满六
bō luó mì duō
波罗蜜多。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí shēngwén xīn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应 远离声 闻心？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn zhūshēng
“善现，若菩萨摩诃萨作如是念：‘诸声
wén xīn fēi zhèng wú shàng dà pú tí dào gù yīngyuǎn lí shì wéi pú
闻心非 证无 上大菩提道故应 远离。’ 是为菩
sà mó hē sà yīngyuǎn lí shēngwén xīn
萨摩诃萨应 远离声 闻心。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí dú jué xīn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应 远离独觉心？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn zhū dú jué
“善现，若菩萨摩诃萨作如是念：‘诸独觉

xīn dìng bù néng dé yī qiè zhì zhì gù wǒ jīn zhě yīng yuǎn lí zhī shì
心定不能得一切智智，故我今者应远离之。’是

wéi pú sà mó hē sà yīng yuǎn lí dú jué xīn
为菩萨摩诃萨应远离独觉心。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīng yuǎn lí rè nǎo xīn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离热恼心？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn bù wèi shēng
“善现，若菩萨摩诃萨作如是念：‘怖畏生

sǐ rè nǎo zhī xīn fēi zhèng wú shàng zhèng děng jué dào gù yīng yuǎn lí
死热恼之心非证无上正等觉道，故应远离。’

shì wéi pú sà mó hē sà yīng yuǎn lí rè nǎo xīn
是为菩萨摩诃萨应远离热恼心。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà jiàn qǐ zhě lái xīn bú yàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨见乞者来心不厌

qī
戚？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn cǐ yàn qī
“善现，若菩萨摩诃萨作如是念：‘此厌戚

xīn yú dà pú tí fēi néng zhèng dào gù wǒ jīn zhě dìng yīng yuǎn lí
心于大菩提非能证道，故我今者定应远离。’

shì wéi pú sà mó hē sà jiàn qǐ zhě lái xīn bú yàn qī
是为菩萨摩诃萨见乞者来心不厌戚。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà shě suǒ yǒu wù wú yōu huǐ
“世尊！云何菩萨摩诃萨舍所有物无忧悔

xīn
心？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn cǐ yōu huǐ
“善现，若菩萨摩诃萨作如是念：‘此忧悔

xīn yú zhèng wú shàng zhèng děng pú tí dìng wéi zhàng ài gù wǒ yīng
心于证无上正等菩提定为障碍，故我应

shě shì wéi pú sà mó hē sà shě suǒ yǒu wù wú yōu huǐ xīn
舍。’是为菩萨摩诃萨舍所有物无忧悔心。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yú lái qiú zhě zhōng bù jiǎo
“世尊！云何菩萨摩诃萨于来求者终不矫

kuáng
诳？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn cǐ jiáokuáng
“善现，若菩萨摩诃萨作如是念：‘此矫诳

xīn dìng fēi ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí dào hé yǐ gù pú sà
心定非阿耨多罗三藐三菩提道。何以故？菩萨

mó hē sà chū fā wú shàng pú tí xīn shí zuò shì shì yán fán wǒ suǒ yǒu
摩诃萨初发无上菩提心时，作是誓言：凡我所有

shī lái qiú zhě suí yù bù kōng rú hé jīn shí ér jiáokuáng bǐ shì
施来求者随欲不空。如何今时而矫诳彼？’是

wéi pú sà mó hē sà yú lái qiú zhě zhōng bù jiáokuáng
为菩萨摩诃萨于来求者终不矫诳。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí wǒ zhí yǒuqíng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离我执、有情

zhí nǎi zhì zhī zhě zhí jiànzhě zhí
执乃至知者执、见者执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guān wǒ yǒuqíng nǎi zhì zhī
“善现，若菩萨摩诃萨观我、有情乃至知

zhě jiànzhě bì jìng bù kě dé gù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí
者、见者毕竟不可得故，是为菩萨摩诃萨应远离

wǒ zhí yǒuqíng zhí nǎi zhì zhī zhě zhí jiànzhě zhí
我执、有情执乃至知者执、见者执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí duàn zhí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离断执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guān yī qiè fǎ bì jìng bù
“善现，若菩萨摩诃萨观一切法毕竟不

shēng wú duàn yì gù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí duàn zhí
生，无断义故，是为菩萨摩诃萨应远离断执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí cháng zhí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离常执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guān yī qiè fǎ wú cháng xìng
“善现，若菩萨摩诃萨观一切法无常性

gù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí cháng zhí
故，是为菩萨摩诃萨应远离常执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí xiàngxiǎng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离相想？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guān zá rǎn xìng bù kě dé gù
“善现，若菩萨摩诃萨观杂染性不可得故，

shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí xiàngxiǎng
是为菩萨摩诃萨应远离相想。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yīn dēngjiàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离因等见
zhí
执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà dōu bú jiànyǒuzhū jiànxìng gù
“善现，若菩萨摩诃萨都不见有诸见性故，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yīn dēngjiàn zhí
是为菩萨摩诃萨应远离因等见执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí míng sè zhí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离名色执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānmíng sè xìngdōu bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观名色性都不可得，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí míng sè zhí
是为菩萨摩诃萨应远离名色执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yùn zhí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离蕴执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānwǔ yùnxìngdōu bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观五蕴性都不可得，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yùn zhí
是为菩萨摩诃萨应远离蕴执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí chù zhí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离处执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānshí èr chùxìngdōu bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观十二处性都不可
得，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí chù zhí
是为菩萨摩诃萨应远离处执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí jiè zhí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离界执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānshí bā jiè dēngxìngdōu bù
“善现，若菩萨摩诃萨观十八界等性都不
kě dé
可得，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí jiè zhí
是为菩萨摩诃萨应远离界执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí dì zhí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离谛执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānzhū dì xìngdōu bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观诸谛性都不可得，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí dì zhí
是为菩萨摩诃萨应远离谛执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yuán qǐ zhí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离缘起执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānzhūyuán qǐ xìng bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观诸缘起性不可得

gù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yuán qǐ zhí
故，是为菩萨摩诃萨应远离缘起执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí zhùzhuósān jiè
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离住著三界

zhí
执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānsān jiè xìngdōu bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观三界性都不可得，

shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí zhùzhuósān jiè zhí
是为菩萨摩诃萨应远离住著三界执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī qiè fǎ
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离一切法

zhí
执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānzhū fǎ xìng jiē rú xū kōng
“善现，若菩萨摩诃萨观诸法性皆如虚空

dōu bù kě dé shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī qiè fǎ zhí
都不可得，是为菩萨摩诃萨应远离一切法执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yú yī qiè fǎ
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离于一切法

rú lǐ bù rú lǐ zhí
如理、不如理执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānzhū fǎ xìngdōu bù kě dé
“善现，若菩萨摩诃萨观诸法性都不可得，

wú yǒu rú lǐ bù rú lǐ xìng shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yú
无有如理、不如理性，是为菩萨摩诃萨应远离于

yī qiè fǎ rú lǐ bù rú lǐ zhí
一切法如理、不如理执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī fó jiàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离依佛见

zhí
执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhī yī fó jiàn zhí bù dé jiàn
“善现，若菩萨摩诃萨知依佛见执不得见

fó gù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī fó jiàn zhí
佛故，是为菩萨摩诃萨应远离依佛见执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī fǎ jiàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离依法见
zhí
执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà dá zhēn fǎ xìng bù kě jiàn gù
“善现，若菩萨摩诃萨达真法性不可见故，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī fǎ jiàn zhí
是为菩萨摩诃萨应远离依法见执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī sēng jiàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离依僧见
zhí
执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhī hé hé zhòng wú xiàng wú
“善现，若菩萨摩诃萨知和合众无相无
wéi bù kě jiàn gù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī sēng jiàn zhí
为不可见故，是为菩萨摩诃萨应远离依僧见执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī jiè jiàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离依戒见
zhí
执？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhī zuì fú xìng jù fēi yǒu gù
“善现，若菩萨摩诃萨知罪福性俱非有故，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí yī jiè jiàn zhí
是为菩萨摩诃萨应远离依戒见执。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí bù wèi kōng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离怖畏空
fǎ
法？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guānzhū kōng fǎ jiē wú zì xìng
“善现，若菩萨摩诃萨观诸空法皆无自性，
suǒ bù wèi shì bì jìng fēi yǒu shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí bù
所怖畏事毕竟非有，是为菩萨摩诃萨应远离怖
wèi kōng fǎ
畏空法。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí wéi bèi kōng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应远离违背空

xìng
性？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà guān yī qiè fǎ zì xìng jiē kōng
“善现，若菩萨摩诃萨观一切法自性皆空，
fēi kōng yǔ kōng yǒu wéi bèi gù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuǎn lí wéi
非空与空有违背故，是为菩萨摩诃萨应远离违
bèi kōng xìng
背空性。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuán mǎntōng dá kōng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满通达空？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà dá yī qiè fǎ zì xiàng jiē kōng
“善现，若菩萨摩诃萨达一切法自相皆空，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuán mǎntōng dá kōng
是为菩萨摩诃萨应圆满通达空。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuán mǎnzhèng wú
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满证无
xiàng
相？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà bù sī wéi yī qiè xiàng shì
“善现，若菩萨摩诃萨不思惟一切相，是
wéi pú sà mó hē sà yīngyuán mǎnzhèng wú xiàng
为菩萨摩诃萨应圆满证无相。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuán mǎnzhī wú yuàn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满知无愿？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú sān jiè fǎ xīn wú suǒ zhù
“善现，若菩萨摩诃萨于三界法心无所住，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuán mǎnzhī wú yuàn
是为菩萨摩诃萨应圆满知无愿。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuán mǎn sān lún qīng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满三轮清

jìng
净？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà jù zú qīngjìng shí shàn yè dào
“善现，若菩萨摩诃萨具足清净十善业道，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuán mǎn sān lún qīngjìng
是为菩萨摩诃萨应圆满三轮清净。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuán mǎn bēi mǐnyǒuqíng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满悲愍有情，

jí yú yǒuqíng wú suǒ zhí zhuó
及于有情无所执著？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ dé dà bēi jí yánjìng tǔ
“善现，若菩萨摩诃萨已得大悲及严净土，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnbēi mǐnyǒuqíng jí yú yǒuqíng wú
是为菩萨摩诃萨应圆满悲愍有情，及于有情无
suǒ zhí zhuó
所执著。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn yī qiè fǎ píng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满一切法平
děngjiàn jí yú cǐ zhōng wú suǒ zhí zhuó
等见，及于此中无所执著？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ bù zēng bù jiǎn
“善现，若菩萨摩诃萨于一切法不增不减，
jí yú cǐ zhōng wú qǔ wú zhù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn
及于此中无取无住，是为菩萨摩诃萨应圆满
yī qiè fǎ píngděngjiàn jí yú cǐ zhōng wú suǒ zhí zhuó
一切法平等见，及于此中无所执著。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn yī qiè yǒuqíng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满一切有情
píngděngjiàn jí yú cǐ zhōng wú suǒ zhí zhuó
平等见，及于此中无所执著？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú zhū yǒuqíng bù zēng bù jiǎn
“善现，若菩萨摩诃萨于诸有情不增不减，
jí yú cǐ zhōng wú qǔ wú zhù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn
及于此中无取无住，是为菩萨摩诃萨应圆满
yī qiè yǒuqíng píngděngjiàn jí yú cǐ zhōng wú suǒ zhí zhuó
一切有情平等见，及于此中无所执著。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎntōng dá zhēn shí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满通达真实
lǐ qù jí yú cǐ zhōng wú suǒ zhí zhuó
理趣，及于此中无所执著？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ zhēn shí lǐ qù
“善现，若菩萨摩诃萨于一切法真实理趣，
suī rú shí tōng dá ér wú suǒ tōng dá jí yú cǐ zhōng wú qǔ wú zhù
虽如实通达而无所通达，及于此中无取无住，
shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎntōng dá zhēn shí lǐ qù jí yú cǐ
是为菩萨摩诃萨应圆满通达真实理趣，及于此

zhōng wú suǒ zhí zhuó

中无所执著。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn wú shēng rěn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满无生忍

zhì
智？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà rěn yī qiè fǎ wú shēng wú
“善现，若菩萨摩诃萨忍一切法无生、无

miè wú suǒ zào zuò jí zhī míng sè bì jìng bù shēng shì wéi pú sà
灭、无所造作，及知名色毕竟不生，是为菩萨

mó hē sà yīngyuánmǎn wú shēng rěn zhì
摩诃萨应圆满无生忍智。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnshuō yī qiè fǎ
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满说一切法

yī xiàng lǐ qù
一相理趣？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ xíng bú èr xiàng
“善现，若菩萨摩诃萨于一切法行不二相，

shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnshuō yī qiè fǎ yī xiàng lǐ qù
是为菩萨摩诃萨应圆满说一切法一相理趣。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnmiè chú fēn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满灭除分

bié
别？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ bù qǐ fēn bié
“善现，若菩萨摩诃萨于一切法不起分别，

shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnmiè chú fēn bié
是为菩萨摩诃萨应圆满灭除分别。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyuǎn lí zhū
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满远离诸

xiǎng
想？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yuǎn lí yī qiè xiǎo dà wú liàng
“善现，若菩萨摩诃萨远离一切小大无量

xiǎng shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyuǎn lí zhūxiǎng
想，是为菩萨摩诃萨应圆满远离诸想。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyuǎn lí zhū
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满远离诸

jiàn
见？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yuǎn lí yī qiè shēng wén dú
“善现，若菩萨摩诃萨远离一切声闻、独

jué dēng jiàn shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyuǎn lí zhū jiàn
觉等见，是为菩萨摩诃萨应圆满远离诸见。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyuǎn lí fán
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满远离烦

nǎo
恼？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà qì shě yī qiè yǒu lòu fán nǎo
“善现，若菩萨摩诃萨舍弃一切有漏烦恼

xí qì xiāng xù shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyuǎn lí fán nǎo
习气相续，是为菩萨摩诃萨应圆满远离烦恼。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnshē mó tā pí
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满奢摩他、毘

bō shè nà dì
钵舍那地？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū yī qiè zhì dào xiàng zhì
“善现，若菩萨摩诃萨修一切智、道相智、

yī qiè xiàng zhì shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnshē mó tā pí
一切相智，是为菩萨摩诃萨应圆满奢摩他、毘

bō shè nà dì
钵舍那地。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎntiáo fú xīn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满调伏心

xìng
性？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú sān jiè fǎ bú lè bú dòng
“善现，若菩萨摩诃萨于三界法不乐不动，

shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎntiáo fú xīn xìng
是为菩萨摩诃萨应圆满调伏心性。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn jì jìng xīn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满寂静心

xìng
性？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà shànshè liù gēn shì wéi pú sà
“善现，若菩萨摩诃萨善摄六根，是为菩萨

mó hē sà yīngyuánmǎn jì jìng xīn xìng
摩诃萨应圆 满寂静心性。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn wú ài zhì xìng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆 满无碍智性？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū dé fó yǎn shì wéi pú sà
“善现，若菩萨摩诃萨修得佛眼，是为菩萨摩诃萨应圆 满无碍智性。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn wú suǒ ài rǎn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆 满无所爱染？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú wài liù chù néng shàn qì shě
“善现，若菩萨摩诃萨于外六处能善弃舍，是为菩萨摩诃萨应圆 满无所爱染。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn suí xīn suǒ yù wǎngzhū fó tǔ yú fó zhòng huì zì xiàn qí shēn
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆 满随心所欲往诸佛土，于佛众会自现其身？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū shèng shén tōng cóng yī fó guó qù yī fó guó gòngyǎng gōngjìng zūnzhòng zàn tàn zhū fó shì zūn qǐng zhuàn fǎ lún ráo yì yī qiè shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn suí xīn suǒ yù wǎngzhū fó tǔ yú fó zhòng huì zì xiàn qí shēn
“善现，若菩萨摩诃萨修胜神通，从一佛国趣一佛国，供养恭敬、尊重赞叹诸佛世尊，请转法轮饶益一切，是为菩萨摩诃萨应圆 满随心所欲往诸佛土，于佛众会自现其身。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn wù rù yī qiè yǒuqíng xīn xíng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆 满悟入一切有情心行？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ yī xīn zhì rú shí biàn zhī yī qiè yǒuqíng xīn xīn suǒ fǎ shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn
“善现，若菩萨摩诃萨以一心智，如实遍知一切有情心、心所法，是为菩萨摩诃萨应圆 满

wù rù yī qiè yǒuqíng xīn xíng
悟入一切有情心行。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyóu xì zhūshén
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆 满游戏诸神

tōng
通？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yóu xì zhǒngzhǒng zì zài shén
“善现，若菩萨摩诃萨游戏种 种自在神

tōng wèijiàn fó gù cóng yī fó guó qù yī fó guó yì fù bù shēng
通，为见佛故，从一佛国趣一佛国，亦复不生

yóu fó guóxiǎng shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyóu xì zhūshén
游佛国想，是为菩萨摩诃萨应圆 满游戏诸神

tōng
通。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnjiàn zhū fó tǔ
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆 满见诸佛土，

rú qí suǒjiàn ér zì yánjìngzhǒngzhǒng fó tǔ
如其所见而自严净种 种佛土？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhù yī fó tǔ néngjiàn shí
“善现，若菩萨摩诃萨住一佛土，能见十

fāng wú biān fó guó yì néng shì xiàn ér céng bù shēng fó guó tǔ xiǎng
方无边佛国，亦能示现而曾不生佛国土想，

yòu wéi chéngshú zhū yǒuqíng gù xiànchù sānqiān dà qiān shì jiè zhuàn lún
又为成熟诸有情故，现处三千大千世界转轮

wángwèi ér zì zhuāngyán yì néng qì shě ér wú suǒ zhí shì wéi pú
王位而自庄严，亦能弃舍而无所执，是为菩

sà mó hē sà yīngyuánmǎnjiàn zhū fó tǔ rú qí suǒjiàn ér zì yánjìng
萨摩诃萨应圆 满见诸佛土，如其所见而自严净

zhǒngzhǒng fó tǔ
种 种佛土。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎngòngyǎngchéng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆 满供养承

shì zhū fó shì zūn yú rú lái shēn rú shí guānchá
事诸佛世尊，于如来身如实观察？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà wèi yù ráo yì zhū yǒuqíng gù
“善现，若菩萨摩诃萨为欲饶益诸有情故，

yú fǎ yì qù rú shí fēn bié rú shì míngwéi yǐ fǎ gòngyǎngchéng shì
于法义趣如实分别，如是名为以法供养承事

zhū fó yòu dì guānchá zhū fó fǎ shēn shì wéi pú sà mó hē sà yīng
诸佛，又谛观察诸佛法身，是为菩萨摩诃萨应
yuánmǎngòngyǎngchéng shì zhū fó shì zūn yú rú lái shēn rú shí guān
圆满供养承事诸佛世尊，于如来身如实观
chá
察。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn zhī zhū yǒuqíng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满知诸有情
gēnshèng liè zhì
根胜劣智？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhù fó shí lì rú shí liǎo zhī
“善现，若菩萨摩诃萨住佛十力，如实了知
yī qiè yǒuqíng zhū gēnshèng liè shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn
一切有情诸根胜劣，是为菩萨摩诃萨应圆满
zhī zhū yǒuqíng gēnshèng liè zhì
知诸有情根胜劣智。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyán jìng fó
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满严净佛
tǔ
土？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ wú suǒ dé ér wéi fāngbiàn
“善现，若菩萨摩诃萨以无所得而为方便，
yán jìng yī qiè yǒuqíng xīn xíng shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnyán
严净一切有情心行，是为菩萨摩诃萨应圆满严
jìng fó tǔ
净佛土。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn rú huànděng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满如幻等
chíshuò rù zhū dìng
持数入诸定？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà zhù cǐ děng chí suī néng
“善现，若菩萨摩诃萨住此等持，虽能
chéngbàn yī qiè shì yè ér xīn bú dòng yòu xiū děng chí jí chéngshú
成办一切事业而心不动，又修等持极成熟
gù bú zuò jiā xíngshuòshuòxiàncián shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuán
故，不作加行数数现前，是为菩萨摩诃萨应圆
mǎn rú huànděng chíshuò rù zhū dìng
满如幻等持数入诸定。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn suí zhū yǒu qíng
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满随诸有情

shàngēnyīngshú gù rù zhū yǒu zì xiànhuàshēng
善根应熟，故入诸有自现化生？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà wèi yù chéngshú zhū yǒu qíng lèi
“善现，若菩萨摩诃萨为欲成熟诸有情类

shūshèngshàngēn suí qí suǒ yí gù rù zhū yǒu ér xiànshòushēng shì
殊胜善根，随其所宜故入诸有而现受生。是

wéi pú sà mó hē sà suí zhū yǒu qíngshàngēnyīngshú gù rù zhū yǒu zì
为菩萨摩诃萨随诸有情善根应熟，故入诸有自

xiànhuàshēng
现化生。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnshèshòu wú biān
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满摄受无边

chùsuǒ dà yuàn suí yǒusuǒyuàn jiē lìngyuánmǎn
处所大愿，随有所愿皆令圆满？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yǐ jù xiū liù bō luó mì duō
“善现，若菩萨摩诃萨已具修六波罗蜜多

jí yuánmǎn gù huòwèiyánjìng zhū fó guó tǔ huòwèichéngshú zhū yǒu
极圆满故，或为严净诸佛国土，或为成熟诸有

qíng lèi suí xīn suǒyuàn jiē dé yuánmǎn shì wéi pú sà mó hē sà yīng
情类，随心所愿皆得圆满，是为菩萨摩诃萨应

yuánmǎnshèshòu wú biān chùsuǒ dà yuàn suí yǒusuǒyuàn jiē lìngyuán
圆满摄受无边处所大愿，随有所愿皆令圆

mǎn
满。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn suí zhū tiān
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满随诸天、

lóng yào chā jiàn dá fù ā sù luò jiē lù tú jǐn nà luò
龙、药叉、健达缚、阿素洛、揭路荼、紧捺洛、

mò hū luò qié rén fēi rén děng yì lèi yīn zhì
莫呼洛伽、人非人等异类音智？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xí shūshèng cí wú ài jiě
“善现，若菩萨摩诃萨修习殊胜词无碍解，

shàn zhī yǒuqíngyán yīn chā bié shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn suí
善知有情言音差别，是为菩萨摩诃萨应圆满随

zhū tiān lóng yào chā jiàn dá fù ā sù luò jiē lù tú jǐn
诸天、龙、药叉、健达缚、阿素洛、揭路荼、紧

nà luò mò hū luò qié rén fēi rén děng yì lèi yīn zhì
捺洛、莫呼洛伽、人非人等异类音智。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn wú ài biànshuō
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满无碍辩说
zhì
智？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà xiū xí shūshèngbiàn wú ài jiě
“善现，若菩萨摩诃萨修习殊胜辩无碍解，
wèi zhū yǒuqíng néng wú jìn shuō shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn
为诸有情能无尽说，是为菩萨摩诃萨应圆满
wú ài biànshuō zhì
无碍辩说智。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn rù tāi jù
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满入胎具
zú
足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà suī yī qiè shēng chù shí héng
“善现，若菩萨摩诃萨虽一切生处实恒
huàshēng ér wèi rǎo yì yǒuqíng xiàn rù tāi zàng yú zhōng jù zú
化生，而为饶益⁶⁷有情现入胎藏，于中具足
zhǒngzhǒngshèng shì shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn rù tāi jù
种种胜事，是为菩萨摩诃萨应圆满入胎具
zú
足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn chūshēng jù
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满出生具
zú
足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú chū tāi shí shì xiànzhǒng
“善现，若菩萨摩诃萨于出胎时，示现种
zhǒng xī yǒushèng shì lìng zhū yǒuqíng jiàn zhě huān xǐ huò dà lì lè shì
种希有胜事，令诸有情见者欢喜获大利乐，是
wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn chūshēng jù zú
为菩萨摩诃萨应圆满出生具足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn jiā zú jù
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满家族具

⁶⁷ 大正藏：益；永乐北藏及龙藏：饶益

zú
足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà huòshēngchà dì lì dà zú xìng
“善现，若菩萨摩诃萨或生刹帝力大族姓

jiā huòshēng pó luó mén dà zú xìng jiā suǒ bǐng fù mǔ wú kě jī xián
家，或生婆罗门大族姓家，所禀父母无可讥嫌，

shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn gū zú jù zú
是为菩萨摩诃萨应圆满家族具足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnzhǒng xìng jù
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满种姓具

zú
足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà cháng yù guò qù zhū dà pú sà
“善现，若菩萨摩诃萨常预过去诸大菩萨

zhǒng xìng zhōng shēng shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnzhǒng xìng jù
种姓中生，是为菩萨摩诃萨应圆满种姓具

zú
足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnjuàn shǔ jù
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满眷属具

zú
足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà chún yǐ wú liàng wú shù pú sà
“善现，若菩萨摩诃萨纯以无量无数菩萨

ér wéi juàn shǔ fēi zhū zá lèi shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnjuàn
而为眷属非诸杂类，是为菩萨摩诃萨应圆满眷

shǔ jù zú
属具足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnshēng shēn jù
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满生身具

zú
足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú chūshēng shí qí shēn jù
“善现，若菩萨摩诃萨于初生时，其身具

zú yī qiè xiàng hǎo fàng dà guāng míng biàn zhào wú biān zhū fó shì jiè
足一切相好，放大光明遍照无边诸佛世界，

yì lìng bǐ jiè liù zhǒng biàndòng yǒu qíng yù zhě wú bù méng yì shì
亦令彼界六种变动，有情遇者无不蒙益，是

wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnshēngshēn jù zú
为菩萨摩诃萨应圆满生身具足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnchū jiā jù
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满出家具
zú 足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà yú chū jiā shí wú liàng wú shù
“善现，若菩萨摩诃萨于出家时，无量无数
tiān lóng yào chā rén fēi rén děng zhī suǒ yì cóng wǎng yì dào chǎng
天、龙、药叉、人非人等之所翼从，往诣道场，
fì chú xū fà fú sān fǎ yī shòu chí yìng qì yǐn dǎo wú liàng wú shù
剃除须发，服三法衣，受持应器，引导无量无数
yǒu qíng lìng chéng sān shèng ér qù yuán jì shì wéi pú sà mó hē sà
有情，令乘三乘而趣圆寂，是为菩萨摩诃萨
yīngyuánmǎnchū jiā jù zú
应圆满出家具足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎnzhuāngyán pú
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满庄严菩
tí shù jù zú
提树具足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà shūshèngshàngēnguāng dà yuàn
“善现，若菩萨摩诃萨殊胜善根广大愿
lì gǎn dé rú shì miào pú tí shù fèi liú lí bǎo yǐ wéi qí jīng zhēn
力，感得如是妙菩提树，吠琉璃宝以为其茎，真
jīn wéi gēn zhī yè huā guǒ jiē yǐ shàng miào qī bǎo suǒ chéng qí shù
金为根，枝叶花果皆以上妙七宝所成，其树
gāo guǎng biàn fù sān qiān dà qiān fó tǔ guāng míng zhào yào zhōu biàn shí
高广遍覆三千大千佛土，光明照耀周遍十
fāng jìng qié shā děng zhū fó shì jiè shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn
方殄伽沙等诸佛世界，是为菩萨摩诃萨应圆满
zhuāngyán pú tí shù jù zú
庄严菩提树具足。”

shì zūn yún hé pú sà mó hē sà yīngyuánmǎn yī qiè gōng dé
“世尊！云何菩萨摩诃萨应圆满一切功德
jù zú 具足？”

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà mǎn zú shūshèng fú huì zī
“善现，若菩萨摩诃萨满足殊胜福慧资

liáng chéngshú yǒuqíng yánjìng fó tǔ shì wéi pú sà mó hē sà yīngyuán
粮，成熟有情严净佛土，是为菩萨摩诃萨应圆
mǎn yī qiè gōng dé jù zú
满一切功德具足。”

大般若波罗蜜多经卷第五十四

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí wǔ
大般若波罗蜜多经卷第五十五

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn biàn dà shèng pǐn dì shí wǔ zhī wǔ
初分辩大乘品第十五之五

shì zūn yún hé dāng zhī yǐ yuán mǎn dì shí fǎ yún dì pú sà
“世尊！云何当知已圆满第十法云地菩萨

mó hē sà yǔ zhū rú lái yīng yán wú yì
摩诃萨与诸如来应言无异？”

shàn xiàn shì pú sà mó hē sà yǐ yuán mǎn liù bō luó mì duō
“善现，是菩萨摩诃萨已圆满六波罗蜜多，

yǐ yuán mǎn sì jìng lù sì wú liàng sì wú sè dìng yǐ yuán mǎn sì
已圆满四静虑、四无量、四无色定，已圆满四

niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
念住、四正断、四神足、五根、五力、七等

jué zhī bā shèng dào zhī yǐ yuán mǎn kōng wú xiàng wú yuàn jiě
觉支、八圣道支，已圆满空、无相、无愿解

tuō mén yǐ yuán mǎn wǔ yǎn liù shéntōng yǐ yuán mǎn fó shí lì
脱门，已圆满五眼、六神通，已圆满佛十力、

sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、

shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
十八佛不共法、一切智、道相智、一切相智，

yǐ yuán mǎn yī qiè fó fǎ gù ruò fù yǒng duàn yī qiè fán nǎo xí qì
已圆满一切佛法故，若复永断一切烦恼习气

xiāng xù biàn zhù fó dì shì gù dāng zhī yǐ yuán mǎn dì shí fǎ yún
相续，便住佛地。是故，当知已圆满第十法云

dì pú sà mó hē sà yǔ zhū rú lái yīng yán wú yì
地菩萨摩诃萨与诸如来应言无异。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn bō fó yán shì zūn yún hé dì shí
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！云何第十

fǎ yún dì pú sà mó hē sà qù rú lái dì
法云地菩萨摩诃萨趣如来地？”

fó yán shànxiàn shì pú sà mó hē sà fāngbiànshànqiǎoxíng
佛言：“善现，是菩萨摩诃萨方便善巧行

liù bō luó mì duō xiū jìng lǜ wú liàng wú sè dìng sān shí qī pú
六波罗蜜多，修静虑、无量、无色定、三十七菩

tí fēn fǎ sān jiě tuō mén xué wǔ yǎn liù shéntōng fó shí lì
提分法、三解脱门，学五眼、六神通、佛十力、

sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、

shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì
十八佛不共法、一切智、道相智、一切相智，

yī qiè fó fǎ yǐ yuán mǎn gù chāo guò jìng guān dì zhǒng xìng dì
一切佛法已圆满故，超过净观地、种性地、

dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉

dì jí pú sà shí dì yǒng duàn fán nǎo xí qì xiāng xù biàn chéng rú
地及菩萨十地，永断烦恼习气相续，便成如

lái yīng zhèng děng jué shànxiàn rú shì dì shí fǎ yún dì pú sà
来、应、正等觉。善现，如是第十法云地菩萨

mó hē sà qù rú lái dì shànxiàn dāng zhī shì wéi pú sà mó hē sà
摩诃萨趣如来地。善现当知！是为菩萨摩诃萨

fā qù dà shèng
发趣大乘。

fù cì shànxiàn rǔ wèn rú shì dà shèng cóng hé chù chū zhì
“复次，善现，汝问如是大乘从何处出至

hé chù zhù zhě shànxiàn rú shì dà shèng cóng sān jiè zhōng chū zhì
何处住者，善现，如是大乘从三界中出，至

yī qiè zhì zhì zhōng zhù yóu wéi yī qiè zhì zhì ér chū sān jiè gù rán wú
一切智智中住，由为一切智智而出三界故，然无

èr gù wú chū wú zhì suǒ yǐ zhě hé ruò dà shèng ruò yī qiè zhì zhì
二故无出无至。所以者何？若大乘、若一切智智，

rú shì èr fǎ fēi xiāng yìng fēi bù xiāng yìng fēi yǒu sè fēi wú sè fēi
如是二法非相应非不相应、非有色非无色、非

yǒu jiàn fēi wú jiàn fēi yǒu duì fēi wú duì xiántóng yī xiàng suǒ wéi wú
有见非不见、非有对非无对，咸同一相所谓无

xiàng wú xiàng zhī fǎ wú chū wú zhì hé yǐ gù shànxiàn wú xiàng
相，无相之法无出无至。何以故？善现，无相

zhī fǎ fēi yǐ chū yǐ zhì fēi dāng chū dāng zhì fēi jīn chū jīn zhì
之法，非已出已至，非当出当至，非今出今至

gù
故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìngzhēn rú yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé zhēn rú bù néng
则为欲令真如有出有至。所以者何？真如不能
cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
gù shànxiàn zhēn rú zhēn rú zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，真如真如自性空故。善现，其有欲
lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng fǎ jiè fǎ xìng
令无相之法有出有至者，则为欲令法界、法性、
bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí shēng xìng bù
不虚妄性、不变异性、平等性、离生性、不
sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè lí jiè miè jiè wú xìng jiè
思议界、虚空界、断界、离界、灭界、无性界、
wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wǎn jiè jì jìng jiè fǎ
无相界、无作界、无为界、安隐界、寂静界、法
dìng fǎ zhù běn wú shí jì yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé fǎ
定、法住、本无、实际有出有至。所以者何？法
jiè nǎi zhì shí jì bù néng cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè
界乃至实际不能从三界中出，亦不能至一切
zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn fǎ jiè fǎ jiè zì xìngkōng
智智中住。何以故？善现，法界法界自性空，
nǎi zhì shí jì shí jì zì xìngkōng gù
乃至实际实际自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng sè yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé sè bù néng cóng sān
则为欲令色有出有至。所以者何？色不能从三
jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù
界中出，亦不能至一切智智中住。何以故？
shànxiàn sè sè zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī
善现，色色自性空故。善现，其有欲令无相之
fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng shòu xiǎng xíng shí yǒuchū
法有出有至者，则为欲令受、想、行、识有出
yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé shòu xiǎng xíng shí bù néng cóng sān jiè
有至。所以者何？受、想、行、识不能从三界

zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ gù shàn
中出，亦不能至一切智智中住。何以故？善

xiàn shòu xiǎng xíng shí shòu xiǎng xíng shí zì xìngkōng gù
现，受、想、行、识受、想、行、识自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng yǎnchù yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé yǎnchù bù néng
则为欲令眼处有出有至。所以者何？眼处不能

cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以

gù shànxiàn yǎnchù yǎnchù zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，眼处眼处自性空故。善现，其有欲

lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng ěr bí shé
令无相之法有出有至者，则为欲令耳、鼻、舌、

shēn yì chù yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé ěr bí shé shēn
身、意处有出有至。所以者何？耳、鼻、舌、身、

yì chù bù néng cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì
意处不能从三界中出，亦不能至一切智智

zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn ěr bí shé shēn yì chù
中住。何以故？善现，耳、鼻、舌、身、意处

ěr bí shé shēn yì chù zì xìngkōng gù
耳、鼻、舌、身、意处自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng sè chù yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé sè chù bù néng
则为欲令色处有出有至。所以者何？色处不能

cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以

gù shànxiàn sè chù sè chù zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，色处色处自性空故。善现，其有欲

lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng shēng xiāng wèi
令无相之法有出有至者，则为欲令声、香、味、

chù fǎ chù yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé shēng xiāng wèi
触、法处有出有至。所以者何？声、香、味、

chù fǎ chù bù néng cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì
触、法处不能从三界中出，亦不能至一切智智

zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn shēng xiāng wèi chù fǎ
中住。何以故？善现，声、香、味、触、法

chùshēng xiāng wèi chù fǎ chù zì xìngkōng gù
处声、香、味、触、法处自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng yǎn jiè yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé yǎn jiè bù néng
则为欲令眼界有出有至。所以者何？眼界不能
cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
gù shànxiàn yǎn jiè yǎn jiè zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，眼界眼界自性空故。善现，其有欲
lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng sè jiè yǎn shí jiè
令无相之法有出有至者，则为欲令色界、眼识界
jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě
及眼触、眼触为缘所生诸受有出有至。所以者
hé sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù néng cóng sān
何？色界乃至眼触为缘所生诸受不能从三
jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ gù
界中出，亦不能至一切智智中住。何以故？
shànxiàn sè jiè sè jiè zì xìngkōng nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū
善现，色界色界自性空，乃至眼触为缘所生诸
shòu yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu zì xìngkōng gù
受眼触为缘所生诸受自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng ěr jiè yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé ěr jiè bù néng
则为欲令耳界有出有至。所以者何？耳界不能
cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
gù shànxiàn ěr jiè ěr jiè zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，耳界耳界自性空故。善现，其有欲
lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng shēng jiè ěr shí
令无相之法有出有至者，则为欲令声界、耳识
jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ
界及耳触、耳触为缘所生诸受有出有至。所以
zhě hé shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù néng cóng
者何？声界乃至耳触为缘所生诸受不能从
sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ gù
三界中出，亦不能至一切智智中住。何以故？

shànxiàn shēng jiè shēng jiè zì xìngkōng nǎi zhì ěr chùwéiyuánsuǒ
善现，声⁶⁸界声界自性空，乃至耳触为缘所

shēngzhūshòu ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zì xìngkōng gù
生诸受耳触为缘所生诸受自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng bí jiè yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé bí jiè bù néng
则为欲令鼻界有出有至。所以者何？鼻界不能

cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以

gù shànxiàn bí jiè bí jiè zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，鼻界鼻界自性空故。善现，其有欲

lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng xiāng jiè bí shí
令无相之法有出有至者，则为欲令香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受有出有至。所以

zhě hé xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù néngcóng
者何？香界乃至鼻触为缘所生诸受不能从

sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù
三界中出，亦不能至一切智智中住。何以故？

shànxiàn xiāng jiè xiāng jiè zì xìngkōng nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēng
善现，香界香界自性空，乃至鼻触为缘所生

zhūshòu bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu zì xìngkōng gù
诸受鼻触为缘所生诸受自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng shé jiè yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé shé jiè bù néng
则为欲令舌界有出有至。所以者何？舌界不能

cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以

gù shànxiàn shé jiè shé jiè zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，舌界舌界自性空故。善现，其有欲

lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng wèi jiè shé shí jiè
令无相之法有出有至者，则为欲令味界、舌识界

jí shé chù shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuyǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě
及舌触、舌触为缘所生诸受有出有至。所以者

⁶⁸ 大正藏：声；永乐北藏及龙藏：善现，声

hé wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù néng cóng sān
何？味界乃至舌触为缘所生诸受不能从三

jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ gù
界中出，亦不能至一切智智中住。何以故？

shànxiàn wèi jiè wèi jiè zì xìngkōng nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
善现，味界味界自性空，乃至舌触为缘所生诸

shòu shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zì xìngkōng gù
受舌触为缘所生诸受自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng shēn jiè yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé shēn jiè bù néng
则为欲令身界有出有至。所以者何？身界不能

cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以

gù shànxiàn shēn jiè shēn jiè zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，身界身界自性空故。善现，其有欲

lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng chù jiè shēn shí
令无相之法有出有至者，则为欲令触界、身识

jiè jí shēnchù shēnchù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ
界及身触、身触为缘所生诸受有出有至。所以

zhě hé chù jiè nǎi zhì shēnchù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù néng cóng
者何？触界乃至身触为缘所生诸受不能从

sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ gù
三界中出，亦不能至一切智智中住。何以故？

shànxiàn chù jiè chù jiè zì xìngkōng nǎi zhì shēnchù wéi yuán suǒ shēng
善现，触界触界自性空，乃至身触为缘所生

zhū shòu shēnchù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zì xìngkōng gù
诸受身触为缘所生诸受自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng yì jiè yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé yì jiè bù néng
则为欲令意界有出有至。所以者何？意界不能

cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以

gù shànxiàn yì jiè yì jiè zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
故？善现，意界意界自性空故。善现，其有欲

lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng fǎ jiè yì shí jiè
令无相之法有出有至者，则为欲令法界、意识界

jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě
及意触、意触为缘所生诸受有出有至。所以者

hé fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù néng cóng sān
何？法界乃至意触为缘所生诸受不能从三

jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ gù
界中出，亦不能至一切智智中住。何以故？

shàn xiàn fǎ jiè fǎ jiè zì xìng kōng nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū
善现，法界法界自性空，乃至意触为缘所生诸

shòu yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zì xìng kōng gù
受意触为缘所生诸受自性空故。

shàn xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng dì jiè yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé dì jiè bù néng
则为欲令地界有出有至。所以者何？地界不能

cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以

gù shàn xiàn dì jiè dì jiè zì xìng kōng gù shàn xiàn qí yǒu yù
故？善现，地界地界自性空故。善现，其有欲

lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě zé wèi yù lìng shuǐ huǒ fēng
令无相之法有出有至者，则为欲令水、火、风、

kōng shí jiè yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé shuǐ huǒ fēng kōng
空、识界有出有至。所以者何？水、火、风、空、

shí jiè bù néng cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng
识界不能从三界中出，亦不能至一切智智中

zhù hé yǐ gù shàn xiàn shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè shuǐ
住。何以故？善现，水、火、风、空、识界水、

huǒ fēng kōng shí jiè zì xìng kōng gù
火、风、空、识界自性空故。

shàn xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng kǔ shèng dì yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé kǔ shèng dì
则为欲令苦圣谛有出有至。所以者何？苦圣谛

bù néng cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù
不能从三界中出，亦不能至一切智智中住。

hé yǐ gù shàn xiàn kǔ shèng dì kǔ shèng dì zì xìng kōng gù shàn
何以故？善现，苦圣谛苦圣谛自性空故。善

xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě zé wèi yù lìng jí
现，其有欲令无相之法有出有至者，则为欲令集、

miè dào shèng dì yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé jí miè dào
灭、道圣谛有出有至。所以者何？集、灭、道
shèng dì bù néng cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì
圣谛不能从三界中出，亦不能至一切智智
zhōng zhù hé yǐ gù shàn xiàn jí miè dào shèng dì jí miè
中住。何以故？善现，集、灭、道圣谛集、灭、
dào shèng dì zì xìng kōng gù
道圣谛自性空故。

shàn xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng wú míng yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé wú míng bù néng
则为欲令无明有出有至。所以者何？无明不能
cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
gù shàn xiàn wú míng wú míng zì xìng kōng gù shàn xiàn qí yǒu yù
故？善现，无明无明自性空故。善现，其有欲
lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě zé wèi yù lìng xíng shí míng
令无相之法有出有至者，则为欲令行、识、名
sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu
色、六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁
tàn kǔ yōu nǎo yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu
叹苦忧恼有出有至。所以者何？行乃至老死愁
tàn kǔ yōu nǎo bù néng cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì
叹苦忧恼不能从三界中出，亦不能至一切智
zhì zhōng zhù hé yǐ gù shàn xiàn xíng xíng zì xìng kōng nǎi zhì lǎo
智中住。何以故？善现，行行自性空，乃至老
sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo zì xìng kōng gù
死愁叹苦忧恼老死愁叹苦忧恼自性空故。

shàn xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng huàn shì yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé huàn shì bù néng
则为欲令幻事有出有至。所以者何？幻事不能
cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
gù shàn xiàn huàn shì huàn shì zì xìng kōng gù shàn xiàn qí yǒu
故？善现，幻事幻事自性空故。善现，其有
yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě zé wèi yù lìng mèng jìng xiàng
欲令无相之法有出有至者，则为欲令梦境、像、

xiǎng⁶⁹ guāngyǐng kōnghuā yángyàn xúnxiāngchéng biànhuà shì
 响⁶⁹、光影、空花、阳焰、寻香城、变化事
 yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé mèngjìng nǎi zhì biànhuà shì bù néng
 有出有至。所以者何？梦境乃至变化事不能
 cóngsān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ
 从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
 gù shànxiàn mèngjìng mèngjìng zì xìngkōng nǎi zhì biànhuà shì biàn
 故？善现，梦境梦境自性空，乃至变化事变
 huà shì zì xìngkōng gù
 化事自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
 “善现，其有欲令无相之法有出有至者，
 zé wèi yù lìng nèi kōng yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé nèi kōng bù néng
 则为欲令内空有出有至。所以者何？内空不能
 cóngsān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ
 从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
 gù shànxiàn nèi kōng nèi kōng zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù
 故？善现，内空内空自性空故。善现，其有欲
 lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng wài kōng nèi wài
 令无相之法有出有至者，则为欲令外空、内外
 kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng
 空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、
 bì jìng kōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
 毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、
 zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
 自相空、共相空、一切法空、不可得空、无
 xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě
 性空、自性空、无性自性空有出有至。所以者
 hé wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng bù néng cóngsān jiè zhōngchū
 何？外空乃至无性自性空不能从三界中出，
 yì bù néng zhì yī qiè zhì zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn wàikōng
 亦不能至一切智智中住。何以故？善现，外空
 wàikōng zì xìngkōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng zì xìng
 外空自性空，乃至无性自性空无性自性空自性
 kōng gù
 空故。

⁶⁹ 大正藏：向；永乐北藏及龙藏：响

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng bù shī bō luó mì duōyǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé bù
则为欲令布施波罗蜜多有出有至。所以者何？布
shī bō luó mì duō bù néngcóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè
施波罗蜜多不能从三界中出，亦不能至一切
zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn bù shī bō luó mì duō bù shī
智智中住。何以故？善现，布施波罗蜜多布施
bō luó mì duō zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ
波罗蜜多自性空故。善现，其有欲令无相之法
yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù
有出有至者，则为欲令净戒、安忍、精进、静虑、
bō rě bō luó mì duōyǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé jìng jiè ān rěn
般若波罗蜜多有出有至。所以者何？净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō bù néngcóng sān jiè zhōngchū
精进、静虑、般若波罗蜜多不能从三界中出，
yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn jìng jiè
亦不能至一切智智中住。何以故？善现，净戒、
ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jìng jiè ān rěn
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō zì xìngkōng gù
精进、静虑、般若波罗蜜多自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng sì jìng lù yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé sì jìng lù bù
则为欲令四静虑有出有至。所以者何？四静虑不
néngcóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé
能从三界中出，亦不能至一切智智中住。何
yǐ gù shànxiàn sì jìng lù sì jìng lù zì xìngkōng gù shànxiàn
以故？善现，四静虑四静虑自性空故。善现，
qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng sì wú
其有欲令无相之法有出有至者，则为欲令四无
liàng sì wú sè dìngyǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé sì wú liàng sì
量、四无色定有出有至。所以者何？四无量、四
wú sè dìng bù néngcóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì
无色定不能从三界中出，亦不能至一切智智
zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn sì wú liàng sì wú sè dìng sì wú
中住。何以故？善现，四无量、四无色定四无

liàng sì wú sè dìng zì xìngkōng gù
量、四无色定自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng sì niànzhù yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé sì niànzhù
则为欲令四念住有出有至。所以者何？四念住
bù néng cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù
不能从三界中出，亦不能至一切智智中住。
hé yǐ gù shànxiàn sì niànzhù sì niànzhù zì xìngkōng gù shànxiàn
何以故？善现，四念住四念住自性空故。善现，
qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng sì zhèng
其有欲令无相之法有出有至者，则为欲令四正
duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào
断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道
zhī yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào
支有出有至。所以者何？四正断乃至八圣道
zhī bù néng cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù
支不能从三界中出，亦不能至一切智智中住。
hé yǐ gù shànxiàn sì zhèngduàn sì zhèngduàn zì xìngkōng nǎi zhì
何以故？善现，四正断四正断自性空，乃至
bā shèngdào zhī bā shèngdào zhī zì xìngkōng gù
八圣道支八圣道支自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìngkōng jiě tuōményǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé kōng jiě
则为欲令空解脱门有出有至。所以者何？空解
tuō mén bù néng cóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì
解脱门不能从三界中出，亦不能至一切智智
zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn kōng jiě tuōménkōng jiě tuōmén zì
中住。何以故？善现，空解脱门空解脱门自
xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
性空故。善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng wú xiàng wú yuàn jiě tuōményǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě
则为欲令无相、无愿解脱门有出有至。所以者
hé wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù néng cóng sān jiè zhōngchū yì
何？无相、无愿解脱门不能从三界中出，亦
bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn wú xiàng
不能至一切智智中住。何以故？善现，无相、

wú yuàn jiě tuō mén wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zì xìng kōng gù
无愿解脱门无相、无愿解脱门自性空故。

shàn xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng wǔ yǎn yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé wǔ yǎn bù néng
则为欲令五眼有出有至。所以者何？五眼不能
cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
gù shàn xiàn wǔ yǎn wǔ yǎn zì xìng kōng gù shàn xiàn qí yǒu yù
故？善现，五眼五眼自性空故。善现，其有欲
lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě zé wèi yù lìng liù shén tōng yǒu chū
令无相之法有出有至者，则为欲令六神通有出
yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé liù shén tōng bù néng cóng sān jiè zhōng chū
有至。所以者何？六神通不能从三界中出，
yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ gù shàn xiàn liù shén
亦不能至一切智智中住。何以故？善现，六神
tōng liù shén tōng zì xìng kōng gù
通六神通自性空故。

shàn xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng fó shí lì yǒu chū yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé fó shí lì bù
则为欲令佛十力有出有至。所以者何？佛十力不
néng cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé
能从三界中出，亦不能至一切智智中住。何
yǐ gù shàn xiàn fó shí lì fó shí lì zì xìng kōng gù shàn xiàn
以故？善现，佛十力佛十力自性空故。善现，
qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒu chū yǒu zhì zhě zé wèi yù lìng sì wú
其有欲令无相之法有出有至者，则为欲令四无
suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí
所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十
bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì yǒu chū
八佛不共法、一切智、道相智、一切相智有出
yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì bù néng
有至。所以者何？四无所畏乃至一切相智不能
cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ
从三界中出，亦不能至一切智智中住。何以
gù shàn xiàn sì wú suǒ wèi sì wú suǒ wèi zì xìng kōng nǎi zhì yī qiè
故？善现，四无所畏四无所畏自性空，乃至一切

xiàng zhì yī qiè xiàng zhì zì xìngkōng gù
相智一切相智自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng yù liú zhě è qù shēngyǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé
则为欲令预流者恶趣生有出有至。所以者何？

yù liú zhě è qù shēng bù néngcóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī
预流者恶趣生不能从三界中出，亦不能至一

qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn yù liú zhě è qù shēng yù
切智智中住。何以故？善现，预流者恶趣生预

liú zhě è qù shēng zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī
流者恶趣生自性空故。善现，其有欲令无相之

fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng yī lái zhě pín lái shēng bù huán
法有出有至者，则为欲令一来者频来生、不还

zhě yù jiè shēng mó hē sà zì lì shēng ā luó hàn dú jué sān
者欲界生、摩诃萨自利生、阿罗汉、独觉、三

miǎosān fó tuó hòuyǒushēngyǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé yī lái zhě
藐三佛陀后有生有出有至。所以者何？一来者

pín lái shēng nǎi zhì sān miǎosān fó tuó hòuyǒushēng bù néngcóng sān jiè
频来生乃至三藐三佛陀后有生不能从三界

zhōngchū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù shàn
中出，亦不能至一切智智中住。何以故？善

xiàn yī lái zhě pín lái shēng yī lái zhě pín lái shēng zì xìngkōng nǎi zhì
现，一来者频来生一来者频来生自性空，乃至

sānmiǎosān fó tuó sānmiǎosān fó tuó zì xìngkōng gù
三藐三佛陀三藐三佛陀自性空故。

shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，

zé wèi yù lìng yù liú xiàng yù liú guǒ yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé
则为欲令预流向预流果有出有至。所以者何？

yù liú xiàng yù liú guǒ bù néngcóng sān jiè zhōngchū yì bù néng zhì yī
预流向预流果不能从三界中出，亦不能至一

qiè zhì zhì zhōngzhù hé yǐ gù shànxiàn yù liú xiàng yù liú guǒ yù
切智智中住。何以故？善现，预流向预流果预

liú xiàng yù liú guǒ zì xìngkōng gù shànxiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī
流向预流果自性空故。善现，其有欲令无相之

fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě zé wèi yù lìng yī lái xiàng yī lái guǒ bù huán
法有出有至者，则为欲令一来向一来果、不还

xiàng bù huánguǒ ā luó hànxiàng ā luó hànguǒ dú jué xiàng dú jué guǒ
向不还果、阿罗汉向阿罗汉果、独觉向独觉果、
pú sà rú lái yǒuchūyǒu zhì suǒ yǐ zhě hé yī lái xiàng yī lái guǒ
菩萨如来有出有至。所以者何？一来向一来果
nǎi zhì rú lái bù néng cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì
乃至如来不能从三界中出，亦不能至一切智
zhì zhōng zhù hé yǐ gù shàn xiàn yī lái xiàng yī lái guǒ yī lái
智中住。何以故？善现，一来向一来果一来
xiàng yī lái guǒ zì xìng kōng nǎi zhì rú lái rú lái zì xìng kōng gù
向一来果自性空，乃至如来如来自性空故。

shàn xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng míng zì jiǎ xiǎng shī shè yán shuō yǒuchūyǒu zhì
则为欲令名字、假想、施設、言说有出有至。
suǒ yǐ zhě hé míng zì jiǎ xiǎng shī shè yán shuō bù néng cóng sān
所以者何？名字、假想、施設、言说不能从三
jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng zhù hé yǐ gù
界中出，亦不能至一切智智中住。何以故？
shàn xiàn míng zì jiǎ xiǎng shī shè yán shuō míng zì jiǎ xiǎng
善现，名字、假想、施設、言说名字、假想、
shī shè yán shuō zì xìng kōng gù
施設、言说自性空故。

shàn xiàn qí yǒu yù lìng wú xiàng zhī fǎ yǒuchūyǒu zhì zhě
“善现，其有欲令无相之法有出有至者，
zé wèi yù lìng wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng wú wéi yǒuchū
则为欲令无生无灭、无染无净、无相无为有出
yǒu zhì suǒ yǐ zhě hé wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng
有至。所以者何？无生无灭、无染无净、无相
wú wéi bù néng cóng sān jiè zhōng chū yì bù néng zhì yī qiè zhì zhì zhōng
无为不能从三界中出，亦不能至一切智智中
zhù hé yǐ gù shàn xiàn wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú
住。何以故？善现，无生无灭、无染无净、无
xiàng wú wéi wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng wú wéi zì xìng kōng
相无为无生无灭、无染无净、无相无为自性空
gù
故。

shàn xiàn yóu cǐ yuán gù rú shì dà shèng cóng sān jiè zhōng
“善现，由此缘故，如是大乘从三界中

chū zhì yī qiè zhì zhì zhōngzhù yǐ wú èr gù wú chū wú zhì wú xiàng
出，至一切智智中住，以无二故无出无至，无相
zhī fǎ wú dòngzhuǎn gù
之法无动转故。

fù cì shànxiàn rǔ wèn rú shì dà shèngwéi hé suǒ zhù zhě
“复次，善现，汝问如是大乘为何所住者，
shànxiàn rú shì dà shèngdōu wú suǒ zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ yī qiè
善现，如是大乘都无所住。所以者何？以一切
fǎ jiē wú suǒ zhù hé yǐ gù zhū fǎ zhù chù bù kě dé gù shànxiàn
法皆无所住。何以故？诸法住处不可得故。善现，
rán cǐ dà shèngzhù wú suǒ zhù
然此大乘住无所住。

shànxiàn rú zhēn rú xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如真如性非住非不住，大乘亦尔，
fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ zhēn rú xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以真如性无住无不住。
hé yǐ gù shànxiàn zhēn rú xìngzhēn rú xìngkōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，真如性真如性空故。善现，如
fǎ jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng
法界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、
lí shēng xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè lí jiè miè
离生性、不思議界、虚空界、断界、离界、灭
jiè wú xìng jiè wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wǎn jiè
界、无性界、无相界、无作界、无为界、安隐界、
jì jìng jiè fǎ dìng fǎ zhù běn wú shí jì xìng fēi zhù fēi bú zhù
寂静界、法定、法住、本无、实际性非住非不住，
dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ fǎ jiè xìng nǎi
大乘亦尔，非住非不住。所以者何？以法界性乃
zhì shí jì xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn fǎ jiè xìng fǎ
至实际性无住无不住。何以故？善现，法界性法
jiè xìngkōng nǎi zhì shí jì xìng shí jì xìngkōng gù
界性空，乃至实际性实际性空故。

shànxiàn rú sè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如色性非住非不住，大乘亦尔，
fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ sè xìng wú zhù wú bú zhù hé
非住非不住。所以者何？以色性无住无不住。何
yǐ gù shànxiàn sè xìng sè xìngkōng gù shànxiàn rú shòu xiǎng
以故？善现，色性色性空故。善现，如受、想、

xíng shí xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù
行、识性非住非不住，大乘亦尔，非住非不住。

suǒ yǐ zhě hé yǐ shòu xiǎng xíng shí xìng wú zhù wú bú zhù hé
所以者何？以受、想、行、识性无住无不住。何

yǐ gù shànxiàn shòu xiǎng xíng shí xìng shòu xiǎng xíng
以故？善现，受、想、行、识性受、想、行、

shí xìng kōng gù
识性空故。

shànxiàn rú yǎnchù xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如眼处性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ yǎnchù xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以眼处性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn yǎnchù xìng yǎnchù xìng kōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，眼处性眼处性空故。善现，如

ěr bí shé shēn yì chù xìng fēi zhù fēi bú zhù dà chéng yì
耳、鼻、舌、身、意处性非住非不住，大乘亦

ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ ěr bí shé shēn
尔，非住非不住。所以者何？以耳、鼻、舌、身、

yì chù xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn ěr bí shé
意处性无住无不住。何以故？善现，耳、鼻、舌、

shēn yì chù xìng ěr bí shé shēn yì chù xìng kōng gù
身、意处性耳、鼻、舌、身、意处性空故。

shànxiàn rú sè chù xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如色处性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ sè chù xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以色处性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn sè chù xìng sè chù xìng kōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，色处性色处性空故。善现，如

shēng xiāng wèi chù fǎ chù xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì
声、香、味、触、法处性非住非不住，大乘亦

ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ shēng xiāng wèi
尔，非住非不住。所以者何？以声、香、味、

chù fǎ chù xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn shēng
触、法处性无住无不住。何以故？善现，声、

xiāng wèi chù fǎ chù xìng shēng xiāng wèi chù fǎ chù xìng
香、味、触、法处性声、香、味、触、法处性

kōng gù
空故。

shànxiàn rú yǎn jiè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如眼界性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ yǎn jiè xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以眼界性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn yǎn jiè xìng yǎn jiè xìng kōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，眼界性眼界性空故。善现，如

sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng fēi
色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受性非

zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？

yǐ sè jiè xìng nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng wú zhù wú bú
以色界性乃至眼触为缘所生诸受性无住无不

zhù hé yǐ gù shànxiàn sè jiè xìng sè jiè xìng kōng nǎi zhì yǎn chù
住。何以故？善现，色界性色界性空，乃至眼触

wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng gù
为缘所生诸受性眼触为缘所生诸受性空故。

shànxiàn rú ěr jiè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如耳界性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ ěr jiè xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以耳界性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn ěr jiè xìng ěr jiè xìng kōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，耳界性耳界性空故。善现，如

shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng
声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受性

fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
非住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？

yǐ shēng jiè xìng nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng wú zhù wú
以声界性乃至耳触为缘所生诸受性无住无

bú zhù hé yǐ gù shànxiàn shēng jiè xìng shēng jiè xìng kōng nǎi
不住。何以故？善现，声界性声界性空，乃

zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
至耳触为缘所生诸受性耳触为缘所生诸受

xìng kōng gù
性空故。

shànxiàn rú bí jiè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如鼻界性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ bí jiè xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以鼻界性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn bí jiè xìng bí jiè xìngkōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，鼻界性鼻界性空故。善现，如
xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng fēi
香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受性非
zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？

yǐ xiāng jiè xìng nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng wú zhù wú bú
以香界性乃至鼻触为缘所生诸受性无住无不
zhù hé yǐ gù shànxiàn xiāng jiè xìng xiāng jiè xìngkōng nǎi zhì bí
住。何以故？善现，香界性香界性空，乃至鼻
chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìngkōng
触为缘所生诸受性鼻触为缘所生诸受性空
gù
故。

shànxiàn rú shé jiè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如舌界性非住非不住，大乘亦尔，
fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ shé jiè xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以舌界性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn shé jiè xìng shé jiè xìngkōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，舌界性舌界性空故。善现，如
wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng fēi
味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受性非
zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？

yǐ wèi jiè xìng nǎi zhì shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng wú zhù wú bú
以味界性乃至舌触为缘所生诸受性无住无不
zhù hé yǐ gù shànxiàn wèi jiè xìng wèi jiè xìngkōng nǎi zhì shé chù
住。何以故？善现，味界性味界性空，乃至舌触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìngkōng gù
为缘所生诸受性舌触为缘所生诸受性空故。

shànxiàn rú shēn jiè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如身界性非住非不住，大乘亦尔，
fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ shēn jiè xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以身界性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn shēn jiè xìng shēn jiè xìngkōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，身界性身界性空故。善现，如
chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng
触界、身识界及身触、身触为缘所生诸受性

fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
非住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？

yǐ chù jiè xìng nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng wú zhù wú bú
以触界性乃至身触为缘所生诸受性无住无不

zhù hé yǐ gù shàn xiàn chù jiè xìng chù jiè xìng kōng nǎi zhì shēn
住。何以故？善现，触界性触界性空，乃至身

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng
触为缘所生诸受性身触为缘所生诸受性

kōng gù
空故。

shàn xiàn rú yì jiè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如意界性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ yì jiè xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以意界性无住无不住。

hé yǐ gù shàn xiàn yì jiè xìng yì jiè xìng kōng gù shàn xiàn rú
何以故？善现，意界性意界性空故。善现，如

fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng fēi
法界、意识界及意触、意触为缘所生诸受性非

zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？

yǐ fǎ jiè xìng nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng wú zhù wú bú
以法界性乃至意触为缘所生诸受性无住无不

zhù hé yǐ gù shàn xiàn fǎ jiè xìng fǎ jiè xìng kōng nǎi zhì yì chù
住。何以故？善现，法界性法界性空，乃至意触

wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng kōng gù
为缘所生诸受性意触为缘所生诸受性空故。

shàn xiàn rú dì jiè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如地界性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ dì jiè xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以地界性无住无不住。

hé yǐ gù shàn xiàn dì jiè xìng dì jiè xìng kōng gù shàn xiàn rú
何以故？善现，地界性地界性空故。善现，如

shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì
水、火、风、空、识界性非住非不住，大乘亦

ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ shuǐ huǒ fēng kōng
尔，非住非不住。所以者何？以水、火、风、空、

shí jiè xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn shuǐ huǒ fēng
识界性无住无不住。何以故？善现，水、火、风、

kōng shí jiè xìngshuǐ huǒ fēng kōng shí jiè xìngkōng gù
空、识界性水、火、风、空、识界性空故。

shànxiàn rú kǔ shèng dì xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì
“善现，如苦圣谛性非住非不住，大乘亦

ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ kǔ shèng dì xìng wú zhù wú
尔，非住非不住。所以者何？以苦圣谛性无住无

bú zhù hé yǐ gù shànxiàn kǔ shèng dì xìng kǔ shèng dì xìngkōng
不住。何以故？善现，苦圣谛性苦圣谛性空

gù shànxiàn rú jí miè dào shèng dì xìng fēi zhù fēi bú zhù
故。善现，如集、灭、道圣谛性非住非不住，

dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ jí miè
大乘亦尔，非住非不住。所以者何？以集、灭、

dào shèng dì xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn jí miè
道圣谛性无住无不住。何以故？善现，集、灭、

dào shèng dì xìng jí miè dào shèng dì xìngkōng gù
道圣谛性集、灭、道圣谛性空故。

shànxiàn rú wú míng xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如无明性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ wú míng xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以无明性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn wú míng xìng wú míng xìngkōng gù shànxiàn rú
何以故？善现，无明性无明性空故。善现，如

xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng
行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、生、

lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎoxìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi
老死愁叹苦忧恼性非住非不住，大乘亦尔，非

zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ xíng xìng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ
住非不住。所以者何？以行性乃至老死愁叹苦

yōunǎoxìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn xíng xìng xíng xìng
忧恼性无住无不住。何以故？善现，行性行性

kōng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎoxìng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
空，乃至老死愁叹苦忧恼性老死愁叹苦忧恼

xìngkōng gù
性空故。

shànxiàn rú huàn shì xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如幻事性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ huàn shì xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以幻事性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn huàn shì xìng huàn shì xìng kōng gù shànxiàn
 何以故？善现，幻事性幻事性空故。善现，
 rú mèng jìng xiàng xiǎng guāng yǐng kōng huá yáng yàn xún xiāng
 如梦境、像、响、光影、空华、阳焰、寻香
 chéng biàn huà shì xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi
 城、变化事性非住非不住，大乘亦尔，非住非
 bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ mèng jìng xìng nǎi zhì biàn huà shì xìng wú zhù
 不住。所以者何？以梦境性乃至变化事性无住
 wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn mèng jìng xìng mèng jìng xìng kōng nǎi
 无不住。何以故？善现，梦境性梦境性空，乃
 zhì biàn huà shì xìng biàn huà shì xìng kōng gù
 至变化事性变化事性空故。

shànxiàn rú nèi kōng xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
 “善现，如内空性非住非不住，大乘亦尔，

fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ nèi kōng xìng wú zhù wú bú zhù
 非住非不住。所以者何？以内空性无住无不住。

hé yǐ gù shànxiàn nèi kōng xìng nèi kōng xìng kōng gù shànxiàn rú
 何以故？善现，内空性内空性空故。善现，如

wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi
 外空、内外空、空空、大空、胜义空、有为

kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sǎn kōng wú biàn yì
 空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无变异

kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng
 空、本性空、自相空、共相空、一切法空、

bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng xìng fēi
 不可得空、无性空、自性空、无性自性空性非

zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
 住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？

yǐ wài kōng xìng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ
 以外空性乃至无性自性空性无住无不住。何以

gù shànxiàn wài kōng xìng wài kōng xìng kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
 故？善现，外空性外空性空，乃至无性自性空

xìng wú xìng zì xìng kōng xìng kōng gù
 性无性自性空性空故。

shànxiàn rú bù shī bō luó mì duō xìng fēi zhù fēi bú zhù dà
 “善现，如布施波罗蜜多性非住非不住，大

shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ bù shī bō luó mì
 乘亦尔，非住非不住。所以者何？以布施波罗蜜

duōxìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn bù shī bō luó mì duō
多性无住无不住。何以故？善现，布施波罗蜜多
xìng bù shī bō luó mì duōxìngkōng gù shànxiàn rú jìng jiè ān rěn
性布施波罗蜜多性空故。善现，如净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōxìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng
精进、静虑、般若波罗蜜多性非住非不住，大乘
yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ jìng jiè ān rěn
亦尔，非住非不住。所以者何？以净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duōxìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ
精进、静虑、般若波罗蜜多性无住无不住。何以
gù shànxiàn jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
故？善现，净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗
mì duōxìng jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō
蜜多性净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多
xìngkōng gù
性空故。

shànxiàn rú sì jìng lù xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì
“善现，如四静虑性非住非不住，大乘亦
ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ sì jìng lù xìng wú zhù wú
尔，非住非不住。所以者何？以四静虑性无住无
bú zhù hé yǐ gù shànxiàn sì jìng lù xìng sì jìng lù xìngkōng gù
不住。何以故？善现，四静虑性四静虑性空故。

shànxiàn rú sì wú liàng sì wú sè dìng xìng fēi zhù fēi bú zhù dà
善现，如四无量、四无色定性非住非不住，大
shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ sì wú liàng
乘亦尔，非住非不住。所以者何？以四无量、
sì wú sè dìng xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn sì wú
四无色定性无住无不住。何以故？善现，四无
liàng sì wú sè dìng xìng sì wú liàng sì wú sè dìng xìngkōng gù
量、四无色定性四无量、四无色定性空故。

shànxiàn rú sì niàn zhù xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì
“善现，如四念住性非住非不住，大乘亦
ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ sì niàn zhù xìng wú zhù wú
尔，非住非不住。所以者何？以四念住性无住无
bú zhù hé yǐ gù shànxiàn sì niàn zhù xìng sì niàn zhù xìngkōng gù
不住。何以故？善现，四念住性四念住性空故。

shànxiàn rú sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
善现，如四正断、四神足、五根、五力、七等

jué zhī bā shèngdào zhī xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi
觉支、八圣道支性非住非不住，大乘亦尔，非
zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ sì zhèngduàn xìng nǎi zhì bā shèng
住非不住。所以者何？以四正断性乃至八圣
dào zhī xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn sì zhèngduàn xìng
道支性无住无不住。何以故？善现，四正断性
sì zhèngduàn xìng kōng nǎi zhì bā shèngdào zhī xìng bā shèngdào zhī xìng
四正断性空，乃至八圣道支性八圣道支性
kōng gù
空故。

shàn xiàn rú kōng jiě tuō mén xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng
“善现，如空解脱门性非住非不住，大乘
yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ kōng jiě tuō mén xìng wú
亦尔，非住非不住。所以者何？以空解脱门性无
zhù wú bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn kōng jiě tuō mén xìng kōng jiě tuō
住无不住。何以故？善现，空解脱门性空解脱
mén xìng kōng gù shàn xiàn rú wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén xìng fēi
门性空故。善现，如无相、无愿解脱门性非
zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？
yǐ wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù
以无相、无愿解脱门性无住无不住。何以故？
shàn xiàn wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén xìng wú xiàng wú yuàn jiě tuō
善现，无相、无愿解脱门性无相、无愿解脱
mén xìng kōng gù
门性空故。

shàn xiàn rú wǔ yǎn xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr
“善现，如五眼性非住非不住，大乘亦尔，
fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ wǔ yǎn xìng wú zhù wú bú zhù
非住非不住。所以者何？以五眼性无住无不住。
hé yǐ gù shàn xiàn wǔ yǎn xìng wǔ yǎn xìng kōng gù shàn xiàn rú
何以故？善现，五眼性五眼性空故。善现，如
liù shéntōng xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù
六神通性非住非不住，大乘亦尔，非住非不住。
suǒ yǐ zhě hé yǐ liù shéntōng xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù
所以者何？以六神通性无住无不住。何以故？
shàn xiàn liù shéntōng xìng liù shéntōng xìng kōng gù
善现，六神通性六神通性空故。

shànxiàn rú fó shí lì xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì
“善现，如佛十力性非住非不住，大乘亦

ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ fó shí lì xìng wú zhù wú
尔，非住非不住。所以者何？以佛十力性无住无

bú zhù hé yǐ gù shànxiàn fó shí lì xìng fó shí lì xìng kōng gù
不住。何以故？善现，佛十力性佛十力性空故。

shànxiàn rú sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
善现，如四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大

xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì
喜、大舍、十八佛不共法、一切智、道相智、

yī qiè xiàng zhì xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú
一切相智性非⁷⁰住非不住，大乘亦尔，非住非不

zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ sì wú suǒ wèi xìng nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng
住。所以者何？以四无所畏性乃至一切相智性

wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn sì wú suǒ wèi xìng sì wú suǒ
无住无不住。何以故？善现，四无所畏性四无所

wèi xìng kōng nǎi zhì yī qiè xiàng zhì xìng yī qiè xiàng zhì xìng kōng gù
畏性空，乃至一切相智性一切相智性空故。

shànxiàn rú yù liú zhě è qù shēng xìng fēi zhù fēi bú zhù
“善现，如预流者恶趣生性非住非不住，

dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ yù liú zhě è
大乘亦尔，非住非不住。所以者何？以预流者恶

qù shēng xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yù liú zhě è
趣生性无住无不住。何以故？善现，预流者恶

qù shēng xìng yù liú zhě è qù shēng xìng kōng gù shànxiàn rú yī lái
趣生性预流者恶趣生性空故。善现，如一来

zhě pín lái shēng bù huán zhě yù jiè shēng mó hē sà zì lì shēng
者频来生、不还者欲界生、摩诃萨自利生、

ā luó hàn dú jué sān miǎo sān fó tuó hòu yǒu shēng xìng fēi zhù fēi bú
阿罗汉、独觉、三藐三佛陀后有生性非住非不

zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ yī lái
住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？以一来

zhě pín lái shēng xìng nǎi zhì sān miǎo sān fó tuó hòu yǒu shēng xìng wú zhù wú
者频来生性乃至三藐三佛陀后有生性无住无

bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yī lái zhě pín lái shēng xìng yī lái zhě
不住。何以故？善现，一来者频来生性一来者

⁷⁰ 大正藏：非；永乐北藏及龙藏：性非

pín lái shēng xìng kōng nǎi zhì sān miǎo sān fó tuó hòu yǒu shēng xìng sān miǎo
频来生性空，乃至三藐三佛陀后有生性三藐
sān fó tuó hòu yǒu shēng xìng kōng gù
三佛陀后有生性空故。

shàn xiàn rú yù liú xiàng yù liú guǒ xìng fēi zhù fēi bú zhù
“善现，如预流向预流果性非住非不住，
dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ yù liú xiàng
大乘亦尔，非住非不住。所以者何？以预流向
yù liú guǒ xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn yù liú xiàng
预流果性无住无不住。何以故？善现，预流向
yù liú guǒ xìng yù liú xiàng yù liú guǒ xìng kōng gù shàn xiàn rú yī lái
预流果性预流向预流果性空故。善现，如一来
xiàng yī lái guǒ bù huán xiàng bù huán guǒ ā luó hàn xiàng ā luó hàn
向一来果、不还向不还果、阿罗汉向阿罗汉
guǒ dú jué xiàng dú jué guǒ pú sà rú lái xìng fēi zhù fēi bú zhù
果、独觉向独觉果、菩萨、如来性非住非不住，
dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé yǐ yī lái xiàng
大乘亦尔，非住非不住。所以者何？以一来向
yī lái guǒ xìng nǎi zhì rú lái xìng wú zhù wú bú zhù hé yǐ gù shàn
一来果性乃至如来性无住无不住。何以故？善
xiàn yī lái xiàng yī lái guǒ xìng yī lái xiàng yī lái guǒ xìng kōng nǎi zhì
现，一来向一来果性一来向一来果性空，乃至
rú lái xìng rú lái xìng kōng gù
如来性如来性空故。

shàn xiàn rú míng zì jiǎ xiǎng shī shè yán shuō xìng fēi
“善现，如名字、假想、施設、言说性非
zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ zhě hé
住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以者何？
yǐ míng zì jiǎ xiǎng shī shè yán shuō xìng wú zhù wú bú zhù hé
以名字、假想、施設、言说性无住无不住。何
yǐ gù shàn xiàn míng zì jiǎ xiǎng shī shè yán shuō xìng míng zì
以故？善现，名字、假想、施設、言说性名字、
jiǎ xiǎng shī shè yán shuō xìng kōng gù
假想、施設、言说性空故。

shàn xiàn rú wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng wú
“善现，如无生无灭、无染无净、无相无
wéi xìng fēi zhù fēi bú zhù dà shèng yì ěr fēi zhù fēi bú zhù suǒ yǐ
为性非住非不住，大乘亦尔，非住非不住。所以

zhě hé yǐ wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng wú wéixìng wú
者何？以无生无灭、无染无净、无相无为性无
zhù wú bú zhù hé yǐ gù shànxiàn wú shēng wú miè wú rǎn wú
住无不住。何以故？善现，无生无灭、无染无
jìng wú xiàng wú wéixìng wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng wú
净、无相无为性无生无灭、无染无净、无相无
wéixìngkōng gù
为性空故。

shànxiàn yóu cǐ yuán gù rú shì dà shèng suī dōu wú suǒ zhù
“善现，由此缘故，如是大乘虽都无所住
ér zhù wú suǒ zhù
而住无所住。

fù cì shànxiàn rǔ wèn shéi fù chéng shì dà shèng ér
“复次，善现，汝问‘谁复乘是大乘而
chū zhě shànxiàn dōu wú chéng shì dà shèng chū zhě suǒ yǐ
出？’者，善现，都无乘是大乘出者。所以
zhě hé ruò suǒ chéng shèng ruò néng chéng zhě yóu cǐ wéi cǐ suǒ
者何？若所乘乘、若能乘者、由此为此、所
chū suǒ zhì jí chū zhì shí rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu dōu bù kě dé
出所至及出至时，如是一切皆无所有都不可得。
hé yǐ gù shànxiàn yǐ yī qiè fǎ jiē wú suǒ yǒu dōu bù kě dé bì
何以故？善现，以一切法皆无所有都不可得，毕
jìng jìng gù rú hé kě yán yǒu shèng chéng zhě yóu wéi chū zhì jí
竟净故，如何可言有乘、乘者、由为、出至及
chū zhì shí
出至时！

shànxiàn dāng zhī wǒ wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！我无所有不可得故，乘大
shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì yǒu
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是有
qíng mìng zhě shēng zhě yǎng zhě shì fū bǔ tè qié luó yì
情、命者、生者、养者、士夫、补特伽罗、意
shēng rú tóng zuò zhě shǐ zuò zhě qǐ zhě shǐ qǐ zhě shòu
生、儒童、作者、使作者、起者、使起者、受
zhě shǐ shòu zhě zhī zhě jiàn zhě wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
者、使受者、知者、见者无所有不可得故，乘
dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī zhēn rú wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！真如无所有不可得故，乘

dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì fǎ
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是法

jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píngděng xìng lí
界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离

shēng xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè lí jiè miè jiè
生性、不思議界、虚空界、断界、离界、灭界、

wú xìng jiè wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wǎn jiè jì
无性界、无相界、无作界、无为界、安隐界、寂

jìng jiè fǎ dìng fǎ zhù běn wú shí jì wú suǒyǒu bù kě dé gù
静界、法定、法住、本无、实际无所有不可得故，

chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī sè wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！色无所有不可得故，乘大

shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì shòu
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是受、

xiǎng xíng shí wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě
想、行、识无所有不可得故，乘大乘者亦不可

dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī yǎnchù wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！眼处无所有不可得故，乘大

shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì ěr
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是耳、

bí shé shēn yì chù wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě
鼻、舌、身、意处无所有不可得故，乘大乘者

yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī sè chù wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！色处无所有不可得故，乘大

shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì shēng
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是声、

xiāng wèi chù fǎ chù wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě
香、味、触、法处无所有不可得故，乘大乘者

yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī yǎn jiè wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！眼界无所有不可得故，乘大
shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì sè jiè
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是色界、
yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒyǒu bù
眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受无所有不
kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng
可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟
jìng gù
净故。

shànxiàndāng zhī ěr jiè wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！耳界无所有不可得故，乘大
shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì shēng
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是声
jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒyǒu
界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受无所有
bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì
不可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕
jìng jìng gù
竟净故。

shànxiàndāng zhī bí jiè wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！鼻界无所有不可得故，乘大
shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì xiāng
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是香
jiè bí shí jiè jí bí chù bí chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒyǒu
界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受无所有
bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì
不可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕
jìng jìng gù
竟净故。

shànxiàndāng zhī shé jiè wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！舌界无所有不可得故，乘大
shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì wèi jiè
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是味界、
shé shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒyǒu bù
舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受无所有不
kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng
可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟

jìng gù
净故。

shànxiàndāng zhī shēn jiè wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！身界无所有不可得故，乘大

shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì chù jiè
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是触界、

shēn shí jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēngzhū shòu wú suǒyǒu bù
身识界及身触、身触为缘所生诸受无所有不

kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng
可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟

jìng gù
净故。

shànxiàndāng zhī yì jiè wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！意识界无所有不可得故，乘大

shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì fǎ jiè
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是法界、

yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēngzhū shòu wú suǒyǒu bù
意识界及意触、意触为缘所生诸受无所有不

kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng
可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟

jìng gù
净故。

大般若波罗蜜多经卷第五十五

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí liù
大般若波罗蜜多经卷第五十六

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn biàn dà shèng pǐn dì shí wǔ zhī liù
初分辩大乘品第十五之六

shàn xiàn dāng zhī dì jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！地界无所有不可得故，乘大

shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì shuǐ
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如水、

huǒ fēng kōng shí jiè wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà shèng
火、风、空、识界无所有不可得故，乘大乘

zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī kǔ shèng dì wú suǒ yǒu bù kě dé gù
“善现当知！苦圣谛无所有不可得故，

chéng dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú
乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如

shì jí miè dào shèng dì wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà shèng
是集、灭、道圣谛无所有不可得故，乘大乘

zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī wú míng wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！无明无所有不可得故，乘

dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì xíng
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是行、

shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng
识、名色、六处、触、受、爱、取、有、生、

lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà shèng zhě
老死愁叹苦忧恼无所有不可得故，乘大乘者

yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī huàn shì wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！幻事无所有不可得故，乘

dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是
mèng jìng xiàng xiǎng guāng yǐng kōng huā yáng yàn xún xiāng
梦境、像、响、光影、空花、阳焰、寻香
chéng biàn huà shì wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù
城、变化事无所有不可得故，乘大乘者亦不
kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
可得。所以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī nèi kōng wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！内空无所有不可得故，乘
dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì wài
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是外
kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng
空、内外空、空空、大空、胜义空、有为空、
wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng
无为空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、
běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě
本性空、自相空、共相空、一切法空、不可
dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng wú suǒ yǒu bù
得空、无性空、自性空、无性自性空无所有不
kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng
可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟
jìng gù
净故。

shàn xiàn dāng zhī bù shī bō luó mì duō wú suǒ yǒu bù kě dé
“善现当知！布施波罗蜜多无所有不可得
gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。
rú shì jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō wú
如是净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多无
suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé
所有不可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？
bì jìng jìng gù
毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī sì jìng lǜ wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！四静虑无所有不可得故，乘
dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì sì
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是四

wú liàng sì wú sè dìng wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà shèng zhě yì
无量、四无色定无所有不可得故，乘大乘者亦
bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
不可得。所以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī sì niàn zhù wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！四念住无所有不可得故，乘
dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì sì
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是四
zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng
正断、四神足、五根、五力、七等觉支、八圣
dào zhī wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ
道支无所有不可得故，乘大乘者亦不可得。所
yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī kōng jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě dé gù
“善现当知！空解脱门无所有不可得故，
chéng dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú
乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如
shì wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà
是无相、无愿解脱门无所有不可得故，乘大
shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī wǔ yǎn wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！五眼无所有不可得故，乘大
shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì liù
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是六
shéntōng wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ
神通无所有不可得故，乘大乘者亦不可得。所
yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī fó shí lì wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！佛十力无所有不可得故，乘
dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì sì
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是四
wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、
shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú
十八佛不共法、一切智、道相智、一切相智无

suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé
所有不可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？

bì jìng jìng gù
毕竟净故。

shànxiàndāng zhī yù liú zhě è qù shēng wú suǒyǒu bù kě
“善现当知！预流者恶趣生无所有不可

dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng
得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净

gù rú shì yī lái zhě pín lái shēng bù huánzhě yù jiè shēng mó hē
故。如是一来者频来生、不还者欲界生、摩诃

sà zì lì shēng ā luó hàn dú jué sānmiǎosān fó tuó hòu yǒu shēng
萨自利生、阿罗汉、独觉、三藐三佛陀后有生

wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě
无所有不可得故，乘大乘者亦不可得。所以者

hé bì jìng jìng gù
何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī yù liú xiàng yù liú guǒ wú suǒyǒu bù kě dé
“善现当知！预流向预流果无所有不可得

gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

rú shì yī lái xiàng yī lái guǒ bù huánxiàng bù huánguǒ ā luó hàn
如是一来向一来果、不还向不还果、阿罗汉

xiàng ā luó hàn guǒ dú jué xiàng dú jué guǒ pú sà rú lái wú suǒ
向阿罗汉果、独觉向独觉果、菩萨、如来无所

yǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé
有不可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？

bì jìng jìng gù
毕竟净故。

shànxiàndāng zhī míng zì jiǎ xiǎng shī shè yánshuō wú
“善现当知！名字、假想、施設、言说无

suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé
所有不可得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？

bì jìng jìng gù
毕竟净故。

shànxiàndāng zhī wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng
“善现当知！无生无灭、无染无净、无相

wú wéi wú suǒyǒu bù kě dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ
无为无所有不可得故，乘大乘者亦不可得。所

yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī qián zhōng hòu jì wú suǒ yǒu bù kě dé
“善现当知！前、中、后际无所有不可得

gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī wǎng lái wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！往来无所有不可得故，乘

dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī xíngzhù wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！行住无所有不可得故，乘大

shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī wú shēng wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！无生无所有不可得故，乘

dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī zēngjiǎn wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng dà
“善现当知！增减无所有不可得故，乘大

shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shànxiàndāng zhī jí xǐ dì wú suǒ yǒu bù kě dé gù chéng
“善现当知！极喜地无所有不可得故，乘

dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú shì lí
大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如是离

gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiàncián dì
垢地、发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、

yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì wú suǒ yǒu bù kě
远行地、不动地、善慧地、法云地无所有不可

dé gù chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng
得故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净

gù
故。

shànxiàndāng zhī jìng guān dì wú suǒ yǒu bù kě dé gù
“善现当知！净观地无所有不可得故，

chéng dà shèngzhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù rú
乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。如

shì zhǒng xìng⁷¹ dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì
是种性⁷¹地、第八地、具见地、薄地、离欲地、
yǐ bàn dì dú jué dì pú sà dì rú lái dì wú suǒ yǒu bù kě dé
已办地、独觉地、菩萨地、如来地无所有不可得
gù chéng dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
故，乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī chéng shú yǒu qíng wú suǒ yǒu bù kě dé gù
“善现当知！成熟有情无所有不可得故，
chéng dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。

shàn xiàn dāng zhī yán jìng fó tǔ wú suǒ yǒu bù kě dé gù
“善现当知！严净佛土无所有不可得故，
chéng dà shèng zhě yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé bì jìng jìng gù
乘大乘者亦不可得。所以者何？毕竟净故。”

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn hé fǎ bù kě
尔时，具寿善现白佛言：“世尊！何法不可
dé gù shuō wǒ děng bù kě dé yé
得故，说我等不可得耶？”

fó yán shàn xiàn wǒ xìng bù kě dé gù shuō wǒ bù kě dé
佛言：“善现，我性不可得故，说我不可得；
nǎi zhì jiàn zhě xìng bù kě dé gù shuō jiàn zhě bù kě dé hé yǐ gù
乃至见者性不可得故，说见者不可得。何以故？
wǒ xìng nǎi zhì jiàn zhě xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě
我性乃至见者性，非已可得，非当可得，非现可
dé bì jìng jìng gù
得，毕竟净故。

shàn xiàn zhēn rú xìng bù kě dé gù shuō zhēn rú bù kě dé
“善现，真如性不可得故，说真如不可得；
nǎi zhì shí jì xìng bù kě dé gù shuō shí jì bù kě dé hé yǐ gù
乃至实际性不可得故，说实际不可得。何以故？
zhēn rú xìng nǎi zhì shí jì xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi
真如性乃至实际性，非已可得，非当可得，非
xiàn kě dé bì jìng jìng gù
现可得，毕竟净故。

shàn xiàn sè xìng bù kě dé gù shuō sè bù kě dé nǎi zhì
“善现，色性不可得故，说色不可得；乃至

⁷¹ 大正藏：姓；永乐北藏及龙藏：性

shí xìng bù kě dé gù shuō shí bù kě dé hé yǐ gù sè xìng nǎi zhì
识性不可得故，说识不可得。何以故？色性乃至
shí xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng
识性，非已可得，非当可得，非现可得，毕竟净
gù
故。

shànxiàn yǎnchùxìng bù kě dé gù shuō yǎnchù bù kě dé
“善现，眼处性不可得故，说眼处不可得；

nǎi zhì yì chùxìng bù kě dé gù shuō yì chù bù kě dé hé yǐ gù
乃至意处性不可得故，说意处不可得。何以故？

yǎnchùxìng nǎi zhì yì chùxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn
眼处性乃至意处性，非已可得，非当可得，非现
kě dé bì jìng jìng gù
可得，毕竟净故。

shànxiàn sè chùxìng bù kě dé gù shuō sè chù bù kě dé
“善现，色处性不可得故，说色处不可得；

nǎi zhì fǎ chùxìng bù kě dé gù shuō fǎ chù bù kě dé hé yǐ gù
乃至法处性不可得故，说法处不可得。何以故？

sè chùxìng nǎi zhì fǎ chùxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn
色处性乃至法处性，非已可得，非当可得，非现
kě dé bì jìng jìng gù
可得，毕竟净故。

shànxiàn yǎn jiè xìng bù kě dé gù shuō yǎn jiè bù kě dé
“善现，眼界性不可得故，说眼界不可得；

nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuxìng bù kě dé gù shuō yǎnchù
乃至眼触为缘所生诸受性不可得故，说眼触

wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù yǎn jiè xìng nǎi zhì yǎn
为缘所生诸受不可得。何以故？眼界性乃至眼

chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi
触为缘所生诸受性，非已可得，非当可得，非

xiàn kě dé bì jìng jìng gù
现可得，毕竟净故。

shànxiàn ěr jiè xìng bù kě dé gù shuō ěr jiè bù kě dé
“善现，耳界性不可得故，说耳界不可得；

nǎi zhì ěr chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuxìng bù kě dé gù shuō ěr chù
乃至耳触为缘所生诸受性不可得故，说耳触

wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù ěr jiè xìng nǎi zhì ěr
为缘所生诸受不可得。何以故？耳界性乃至耳

chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi
触为缘所生诸受性，非已可得，非当可得，非
xiàn kě dé bì jìng jìng gù
现可得，毕竟净故。

shàn xiàn bí jiè xìng bù kě dé gù shuō bí jiè bù kě dé
“善现，鼻界性不可得故，说鼻界不可得；

nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng bù kě dé gù shuō bí chù
乃至鼻触为缘所生诸受性不可得故，说鼻触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù bí jiè xìng nǎi zhì bí
为缘所生诸受不可得。何以故？鼻界性乃至鼻
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi
触为缘所生诸受性，非已可得，非当可得，非
xiàn kě dé bì jìng jìng gù
现可得，毕竟净故。

shàn xiàn shé jiè xìng bù kě dé gù shuō shé jiè bù kě dé
“善现，舌界性不可得故，说舌界不可得；

nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng bù kě dé gù shuō shé chù
乃至舌触为缘所生诸受性不可得故，说舌触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù shé jiè xìng nǎi zhì shé
为缘所生诸受不可得。何以故？舌界性乃至舌
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi
触为缘所生诸受性，非已可得，非当可得，非
xiàn kě dé bì jìng jìng gù
现可得，毕竟净故。

shàn xiàn shēn jiè xìng bù kě dé gù shuō shēn jiè bù kě dé
“善现，身界性不可得故，说身界不可得；

nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng bù kě dé gù shuō shēn chù
乃至身触为缘所生诸受性不可得故，说身触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù shēn jiè xìng nǎi zhì
为缘所生诸受不可得。何以故？身界性乃至
shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé
身触为缘所生诸受性，非已可得，非当可得，
fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非现可得，毕竟净故。

shàn xiàn yì jiè xìng bù kě dé gù shuō yì jiè bù kě dé
“善现，意界性不可得故，说意界不可得；

nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xìng bù kě dé gù shuō yì chù
乃至意触为缘所生诸受性不可得故，说意触

wéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù yì jiè xìng nǎi zhì yì
为缘所生诸受不可得。何以故？意界性乃至意
chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi
触为缘所生诸受性，非已可得，非当可得，非
xiàn kě dé bì jìng jìng gù
现可得，毕竟净故。

shànxiàn dì jiè xìng bù kě dé gù shuō dì jiè bù kě dé
“善现，地界性不可得故，说地界不可得；

nǎi zhì shí jiè xìng bù kě dé gù shuō shí jiè bù kě dé hé yǐ gù
乃至识界性不可得故，说识界不可得。何以故？

dì jiè xìng nǎi zhì shí jiè xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn
地界性乃至识界性，非已可得，非当可得，非现
kě dé bì jìng jìng gù
可得，毕竟净故。

shànxiàn kǔ shèng dì xìng bù kě dé gù shuō kǔ shèng dì
“善现，苦圣谛性不可得故，说苦圣谛

bù kě dé nǎi zhì dào shèng dì xìng bù kě dé gù shuō dào shèng dì bù
不可得；乃至道圣谛性不可得故，说道圣谛不
kě dé hé yǐ gù kǔ shèng dì xìng nǎi zhì dào shèng dì xìng fēi yǐ
可得。何以故？苦圣谛性乃至道圣谛性，非已

kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
可得，非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn wú míng xìng bù kě dé gù shuō wú míng bù kě dé
“善现，无明性不可得故，说无明不可得；

nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎoxìng bù kě dé gù shuō lǎo sǐ chóu tàn
乃至老死愁叹苦忧恼性不可得故，说老死愁叹
kǔ yōunǎo bù kě dé hé yǐ gù wú míng xìng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn
苦忧恼不可得。何以故？无明性乃至老死愁叹

kǔ yōunǎoxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì
苦忧恼性，非已可得，非当可得，非现可得，毕
jìng jìng gù
竟净故。

shànxiàn huàn shì xìng bù kě dé gù shuō huàn shì bù kě dé
“善现，幻事性不可得故，说幻事不可得；

nǎi zhì biànhuà shì xìng bù kě dé gù shuō biànhuà shì bù kě dé hé
乃至变化事性不可得故，说变化事不可得。何

yǐ gù huàn shì xìng nǎi zhì biànhuà shì xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng
以故？幻事性乃至变化事性，非已可得，非当

kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn nèi kōngxìng bù kě dé gù shuō nèi kōng bù kě dé
“善现，内空性不可得故，说内空不可得；

nǎi zhì wú xìng zì xìng kōngxìng bù kě dé gù shuō wú xìng zì xìng kōng bù

kě dé hé yǐ gù nèi kōngxìng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōngxìng fēi yǐ
可得。何以故？内空性乃至无性自性空性，非已

kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
可得，非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn bù shī bō luó mì duōxìng bù kě dé gù shuō bù

shī bō luó mì duō bù kě dé nǎi zhì bō rě bō luó mì duōxìng bù kě

dé gù shuō bō rě bō luó mì duō bù kě dé hé yǐ gù bù shī bō

luó mì duōxìng nǎi zhì bō rě bō luó mì duōxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng

kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn sì jìng lǜ xìng bù kě dé gù shuō sì jìng lǜ bù kě

dé nǎi zhì sì wú sè dìng xìng bù kě dé gù shuō sì wú sè dìng bù kě

dé hé yǐ gù sì jìng lǜ xìng nǎi zhì sì wú sè dìng xìng fēi yǐ kě

dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
得，非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn sì niàn zhù xìng bù kě dé gù shuō sì niàn zhù bù

kě dé nǎi zhì bā shèng dào zhī xìng bù kě dé gù shuō bā shèng dào zhī

bù kě dé hé yǐ gù sì niàn zhù xìng nǎi zhì bā shèng dào zhī xìng

fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非已可得，非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn kōng jiě tuō mén xìng bù kě dé gù shuō kōng jiě tuō

mén bù kě dé nǎi zhì wú yuàn jiě tuō mén xìng bù kě dé gù shuō wú
门不可得；乃至无愿解脱门性不可得故，说无
yuàn jiě tuō mén bù kě dé hé yǐ gù kōng jiě tuō mén xìng nǎi zhì wú
愿解脱门不可得。何以故？空解脱门性乃至无
yuàn jiě tuō mén xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé
愿解脱门性，非已可得，非当可得，非现可得，
bì jìng jìng gù
毕竟净故。

shànxiàn wǔ yǎnxìng bù kě dé gù shuō wǔ yǎn bù kě dé
“善现，五眼性不可得故，说五眼不可得；

liù shéntōngxìng bù kě dé gù shuō liù shéntōng bù kě dé hé yǐ gù
六神通性不可得故，说六神通不可得。何以故？

wǔ yǎnxìng liù shéntōngxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi
五眼性、六神通性，非已可得，非当可得，非

xiàn kě dé bì jìng jìng gù
现可得，毕竟净故。

shànxiàn fó shí lì xìng bù kě dé gù shuō fó shí lì bù kě
“善现，佛十力性不可得故，说佛十力不可

dé nǎi zhì yī qièxiàng zhì xìng bù kě dé gù shuō yī qièxiàng zhì bù
得；乃至一切相智性不可得故，说一切相智不

kě dé hé yǐ gù fó shí lì xìng nǎi zhì yī qièxiàng zhì xìng fēi yǐ
可得。何以故？佛十力性乃至一切相智性，非已

kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
可得，非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn yù liú zhě è qù shēngxìng bù kě dé gù shuō yù
“善现，预流者恶趣生性不可得故，说预

liú zhě è qù shēng bù kě dé nǎi zhì sānmiǎosān fó tuó hòu yǒu shēng
流者恶趣生不可得；乃至三藐三佛陀后有生

xìng bù kě dé gù shuō sānmiǎosān fó tuó hòu yǒu shēng bù kě dé hé
性不可得故，说三藐三佛陀后有生不可得。何

yǐ gù yù liú zhě è qù shēngxìng nǎi zhì sānmiǎosān fó tuó hòu yǒu
以故？预流者恶趣生性乃至三藐三佛陀后有

shēngxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng
生性，非已可得，非当可得，非现可得，毕竟

jìng gù
净故。

shànxiàn yù liú xiàng yù liú guǒ xìng bù kě dé gù shuō yù
“善现，预流向预流果性不可得故，说预

liú xiàng yù liú guǒ bù kě dé nǎi zhì rú lái xìng bù kě dé gù shuō rú
流 向 预 流 果 不 可 得 ； 乃 至 如 来 性 不 可 得 故 ， 说 如
lái bù kě dé hé yǐ gù yù liú xiàng yù liú guǒ xìng nǎi zhì rú lái
来 不 可 得 。 何 以 故 ？ 预 流 向 预 流 果 性 乃 至 如 来
xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
性 ， 非 已 可 得 ， 非 当 可 得 ， 非 现 可 得 ， 毕 竟 净 故 。

shànxiàn míng zì jiǎ xiǎng shī shè yánshuō xìng bù kě
“ 善 现 ， 名 字 、 假 想 、 施 设 、 言 说 性 不 可
dé gù shuō míng zì jiǎ xiǎng shī shè yánshuō bù kě dé hé
得 故 ， 说 名 字 、 假 想 、 施 设 、 言 说 不 可 得 。 何
yǐ gù míng zì jiǎ xiǎng shī shè yánshuō xìng fēi yǐ kě dé
以 故 ？ 名 字 、 假 想 、 施 设 、 言 说 性 ， 非 已 可 得 ，
fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非 当 可 得 ， 非 现 可 得 ， 毕 竟 净 故 。

shànxiàn wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng wú wéi
“ 善 现 ， 无 生 无 灭 、 无 染 无 净 、 无 相 无 为
xìng bù kě dé gù shuō wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng wú
性 不 可 得 故 ， 说 无 生 无 灭 、 无 染 无 净 、 无 相 无
wéi bù kě dé hé yǐ gù wú shēng wú miè wú rǎn wú jìng wú xiàng
为 不 可 得 。 何 以 故 ？ 无 生 无 灭 、 无 染 无 净 、 无 相
wú wéi xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng
无 为 性 ， 非 已 可 得 ， 非 当 可 得 ， 非 现 可 得 ， 毕 竟
jìng gù
净 故 。

shànxiàn chū zhōng hòu jì xìng bù kě dé gù shuō chū
“ 善 现 ， 初 、 中 、 后 际 性 不 可 得 故 ， 说 初 、
zhōng hòu jì bù kě dé hé yǐ gù chū zhōng hòu jì xìng
中 、 后 际 不 可 得 。 何 以 故 ？ 初 、 中 、 后 际 性 ，
fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非 已 可 得 ， 非 当 可 得 ， 非 现 可 得 ， 毕 竟 净 故 。

shànxiàn wǎng lái xìng bù kě dé gù shuō wǎng lái bù kě dé
“ 善 现 ， 往 来 性 不 可 得 故 ， 说 往 来 不 可 得 。
hé yǐ gù wǎng lái xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn
何 以 故 ？ 往 来 性 ， 非 已 可 得 ， 非 当 可 得 ， 非 现
kě dé bì jìng jìng gù
可 得 ， 毕 竟 净 故 。

shànxiàn xíngzhù xìng bù kě dé gù shuō xíngzhù bù kě dé
“ 善 现 ， 行 住 性 不 可 得 故 ， 说 行 住 不 可 得 。

hé yǐ gù xíngzhùxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé
何以故？行住性，非已可得，非当可得，非现可
dé bì jìng jìng gù
得，毕竟净故。

shànxiàn sǐ shēngxìng bù kě dé gù shuō sǐ shēng bù kě
“善现，死生性不可得故，说死生不可

dé hé yǐ gù sǐ shēngxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé
得。何以故？死生性，非已可得，非当可得，
fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非现可得，毕竟净故。

shànxiàn zēngjiǎnxìng bù kě dé gù shuō zēngjiǎn bù kě dé
“善现，增减性不可得故，说增减不可得。

hé yǐ gù zēngjiǎnxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn
何以故？增减性，非已可得，非当可得，非现
kě dé bì jìng jìng gù
可得，毕竟净故。

shànxiàn jí xǐ dì xìng bù kě dé gù shuō jí xǐ dì bù kě
“善现，极喜地性不可得故，说极喜地不可

dé nǎi zhì fǎ yún dì xìng bù kě dé gù shuō fǎ yún dì bù kě dé
得；乃至法云地性不可得故，说法云地不可得。

hé yǐ gù jí xǐ dì xìng nǎi zhì fǎ yún dì xìng fēi yǐ kě dé fēi
何以故？极喜地性乃至法云地性，非已可得，非
dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn jìngguān dì xìng bù kě dé gù shuō jìngguān dì bù
“善现，净观地性不可得故，说净观地不

kě dé nǎi zhì rú lái dì xìng bù kě dé gù shuō rú lái dì bù kě dé
可得；乃至如来地性不可得故，说如来地不可得。

hé yǐ gù jìngguān dì xìng nǎi zhì rú lái dì xìng fēi yǐ kě dé fēi
何以故？净观地性乃至如来地性，非已可得，非
dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn chéngshú yǒuqíngxìng bù kě dé gù shuō chéngshú
“善现，成熟有情性不可得故，说成熟

yǒuqíng bù kě dé hé yǐ gù chéngshú yǒuqíngxìng fēi yǐ kě dé
有情不可得。何以故？成熟有情性，非已可得，
fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn yánjìng fó tǔ xìng bù kě dé gù shuōyánjìng fó tǔ
“善现，严净佛土性不可得故，说严净佛土

bù kě dé hé yǐ gù yánjìng fó tǔ xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng
不可得。何以故？严净佛土性，非已可得，非当

kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
可得，非现可得，毕竟净故。

fù cì shànxiàn nèikōngzhōng bù shī jìng jiè ān rěn
“复次，善现，内空中布施、净戒、安忍、

jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duōxìng bù kě dé gù shuō bù shī
精进、静虑、般若波罗蜜多性不可得故，说布施

nǎi zhì bō rě bō luó mì duō bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngzhōng
乃至般若波罗蜜多不可得；乃至无性自性空中

bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō
布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多

xìng bù kě dé gù shuō bù shī nǎi zhì bō rě bō luó mì duō bù kě dé
性不可得故，说布施乃至般若波罗蜜多不可得。

hé yǐ gù cǐ zhōng bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
何以故？此中布施、净戒、安忍、精进、静虑、

bō rě bō luó mì duōxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě
般若波罗蜜多性，非已可得，非当可得，非现可

de bì jìng jìng gù
得，毕竟净故。

shànxiàn nèikōngzhōng sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè
“善现，内空中四静虑、四无量、四无色

dìngxìng bù kě dé gù shuō sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng
定性不可得故，说四静虑、四无量、四无色定

bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngzhōng sì jìng lǜ sì wú liàng
不可得；乃至无性自性空中四静虑、四无量、

sì wú sè dìngxìng bù kě dé gù shuō sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú
四无色定性不可得故，说四静虑、四无量、四无

sè dìng bù kě dé hé yǐ gù cǐ zhōng sì jìng lǜ sì wú liàng
色定不可得。何以故？此中四静虑、四无量、

sì wú sè dìngxìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé
四无色定性，非已可得，非当可得，非现可得，

bì jìng jìng gù
毕竟净故。

shànxiàn nèikōngzhōng sì niànzhù sì zhèngduàn sì shén
“善现，内空中四念住、四正断、四神

zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī xìng bù kě
足、五根、五力、七等觉支、八圣道支性不可
dé gù shuō sì niàn zhù nǎi zhì bā shèng dào zhī bù kě dé nǎi zhì wú
得故，说四念住乃至八圣道支不可得；乃至无
xìng zì xìng kōng zhōng sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
性自性空中四念住、四正断、四神足、五根、
wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī xìng bù kě dé gù shuō sì
五力、七等觉支、八圣道支性不可得故，说四
niàn zhù nǎi zhì bā shèng dào zhī bù kě dé hé yǐ gù cǐ zhōng sì
念住乃至八圣道支不可得。何以故？此中四
niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
念住、四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi
觉支、八圣道支性，非已可得，非当可得，非
xiàn kě dé bì jìng jìng gù
现可得，毕竟净故。

shàn xiàn nèi kōng zhōng kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
“善现，内空中空、无相、无愿解脱门

xìng bù kě dé gù shuō kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù kě dé
性不可得故，说空、无相、无愿解脱门不可得；
nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng zhōng kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén xìng
乃至无性自性空中空、无相、无愿解脱门性
bù kě dé gù shuō kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù kě dé
不可得故，说空、无相、无愿解脱门不可得。
hé yǐ gù cǐ zhōng kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén xìng fēi
何以故？此中空、无相、无愿解脱门性，非
yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
已可得，非当可得，非现可得，毕竟净故。

shàn xiàn nèi kōng zhōng wǔ yǎn liù shéntōng xìng bù kě dé gù
“善现，内空中五眼、六神通性不可得故，

shuō wǔ yǎn liù shéntōng bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng zhōng wǔ
说五眼、六神通不可得；乃至无性自性空中五
yǎn liù shéntōng xìng bù kě dé gù shuō wǔ yǎn liù shéntōng bù kě
眼、六神通性不可得故，说五眼、六神通不可
dé hé yǐ gù cǐ zhōng wǔ yǎn liù shéntōng xìng fēi yǐ kě dé
得。何以故？此中五眼、六神通性，非已可得，
fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn nèikōngzhōng fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú
“善现，内空中佛十力、四无所畏、四无

ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、

yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì xìng bù kě dé gù shuō fó
一切智、道相智、一切相智性不可得故，说佛

shí lì nǎi zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng
十力乃至一切相智不可得；乃至无性自性空

zhōng fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi
中佛十力、四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、

dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì
大喜、大舍、十八佛不共法、一切智、道相智、

yī qiè xiàng zhì xìng bù kě dé gù shuō fó shí lì nǎi zhì yī qiè xiàng zhì
一切相智性不可得故，说佛十力乃至一切相智

bù kě dé hé yǐ gù cǐ zhōng fó shí lì sì wú suǒ wèi sì wú
不可得。何以故？此中佛十力、四无所畏、四无

ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、

yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì xìng fēi yǐ kě dé fēi
一切智、道相智、一切相智性，非已可得，非

dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn nèikōngzhōng yù liú xiàng yù liú guǒ yī lái xiàng
“善现，内空中预流向预流果、一来向

yī lái guǒ bù huán xiàng bù huán guǒ ā luó hàn xiàng ā luó hàn guǒ
一来果、不还向不还果、阿罗汉向阿罗汉果、

dú jué xiàng dú jué guǒ pú sà rú lái xìng bù kě dé gù shuō yù liú
独觉向独觉果、菩萨如来性不可得故，说预流

xiàng yù liú guǒ nǎi zhì pú sà rú lái bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìng
向预流果乃至菩萨如来不可得；乃至无性自性

kōng zhōng yù liú xiàng yù liú guǒ yī lái xiàng yī lái guǒ bù huán xiàng
空中预流向预流果、一来向一来果、不还向

bù huán guǒ ā luó hàn xiàng ā luó hàn guǒ dú jué xiàng dú jué guǒ
不还果、阿罗汉向阿罗汉果、独觉向独觉果、

pú sà rú lái xìng bù kě dé gù shuō yù liú xiàng yù liú guǒ nǎi zhì pú
菩萨如来性不可得故，说预流向预流果乃至菩

sà rú lái bù kě dé hé yǐ gù cǐ zhōng yù liú xiàng yù liú guǒ
萨如来不可得。何以故？此中预流向预流果、

yī lái xiàng yī lái guǒ bù huánxiàng bù huánguǒ ā luó hànxiàng ā
一来向一来果、不还向不还果、阿罗汉向阿
luó hànguǒ dú jué xiàng dú jué guǒ pú sà rú lái xìng fēi yǐ kě dé
罗汉果、独觉向独觉果、菩萨如来性，非已可得，
fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn nèi kōngzhōng jí xǐ dì lí gòu dì fā guāng
“善现，内空中极喜地、离垢地、发光

dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiàncián dì yuǎnxíng dì bú
地、焰慧地、极难胜地、现前地、远行地、不
dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì xìng bù kě dé gù shuō jí xǐ dì
动地、善慧地、法云地性不可得故，说极喜地

nǎi zhì fǎ yún dì bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngzhōng jí xǐ dì
乃至法云地不可得；乃至无性自性空中极喜地、

lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì xiàncián dì
离垢地、发光地、焰慧地、极难胜地、现前地、

yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì xìng bù kě dé gù
远行地、不动地、善慧地、法云地性不可得故，

shuō jí xǐ dì nǎi zhì fǎ yún dì bù kě dé hé yǐ gù cǐ zhōng jí
说极喜地乃至法云地不可得。何以故？此中极

xǐ dì lí gòu dì fā guāng dì yàn huì dì jí nánshèng dì
喜地、离垢地、发光地、焰慧地、极难胜地、

xiàncián dì yuǎnxíng dì bú dòng dì shàn huì dì fǎ yún dì xìng
现前地、远行地、不动地、善慧地、法云地性，

fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非已可得，非当可得，非现可得，毕竟净故。

shànxiàn nèi kōngzhōng jìngguān dì zhǒngxìng dì dì bā
“善现，内空中净观地、种性⁷²地、第八

dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué dì
地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉地、

pú sà dì rú lái dì xìng bù kě dé gù shuō jìngguān dì nǎi zhì rú lái
菩萨地、如来地性不可得故，说净观地乃至如来

dì bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìngkōngzhōng jìngguān dì zhǒngxìng
地不可得；乃至无性自性空中净观地、种性

dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì
⁷³地、第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、

⁷² 大正藏：姓；永乐北藏及龙藏：性

⁷³ 大正藏：姓；永乐北藏及龙藏：性

dú jué dì pú sà dì rú lái dì xìng bù kě dé gù shuō jìng guān dì
独觉地、菩萨地、如来地性不可得故，说净观地
nǎi zhì rú lái dì bù kě dé hé yǐ gù cǐ zhōng jìng guān dì zhǒng
乃至如来地不可得。何以故？此中净观地、种
xìng dì dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì
性⁷⁴地、第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、
dú jué dì pú sà dì rú lái dì xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě
独觉地、菩萨地、如来地性，非已可得，非当可
dé fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
得，非现可得，毕竟净故。

shàn xiàn nèi kōng zhōng chéng shú yǒu qíng xìng bù kě dé gù
“善现，内空中成熟有情性不可得故，
shuō chéng shú yǒu qíng bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng zhōng chéng
说成熟有情不可得；乃至无性自性空中成
shú yǒu qíng xìng bù kě dé gù shuō chéng shú yǒu qíng bù kě dé hé yǐ
熟有情性不可得故，说成熟有情不可得。何以
gù cǐ zhōng chéng shú yǒu qíng xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé
故？此中成熟有情性，非已可得，非当可得，
fēi xiàn kě dé bì jìng jìng gù
非现可得，毕竟净故。

shàn xiàn nèi kōng zhōng yán jìng fó tǔ xìng bù kě dé gù shuō
“善现，内空中严净佛土性不可得故，说
yán jìng fó tǔ bù kě dé nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng zhōng yán jìng fó tǔ
严净佛土不可得；乃至无性自性空中严净佛土
xìng bù kě dé gù shuō yán jìng fó tǔ bù kě dé hé yǐ gù cǐ
性不可得故，说严净佛土不可得。何以故？此
zhōng yán jìng fó tǔ xìng fēi yǐ kě dé fēi dāng kě dé fēi xiàn kě
中严净佛土性，非已可得，非当可得，非现可
dé bì jìng jìng gù
得，毕竟净故。

rú shì shàn xiàn zhū pú sà mó hē sà xiū xíng bō rě bō luó
“如是，善现，诸菩萨摩诃萨修行般若波罗
mì duō shí suī guān yī qiè fǎ jiē wú suǒ yǒu bù kě dé bì jìng jìng gù
蜜多时，虽观一切法皆无所有不可得，毕竟净故，
wú chéng dà shèng ér chū zhì zhě rán yǐ wú suǒ dé wéi fāng biàn chéng
无乘大乘而出至者，然以无所得为方便乘

⁷⁴ 大正藏：姓；永乐北藏及龙藏：性

yú dà shèng chūsān jiè shēng sǐ zhì yī qiè zhì zhì lì yì ān lè yī
于大乘，出三界生死至一切智智，利益安乐一
qiè yǒu qíng qióng wèi lái jì cháng wú duàn jìn
切有情，穷未来际常无断尽。”

chū fēn zàn dà shèng pǐn dì shí liù zhī yī
初分赞大乘品第十六之一

ěr shí jù shòu shàn xiàn bó fó yán shì zūn yán dà shèng dà
尔时，具寿善现白佛言：“世尊言大乘，大
shèng zhě chāo shèng yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng zuì zūn
乘者超胜一切世间天、人、阿素洛等，最尊
zuì miào rú shì dà shèng yǔ xū kōng děng pì rú xū kōng pǔ néng hán
最妙。如是大乘与虚空等，譬如虚空普能含
shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng dà shèng yì ěr pǔ néng hán shòu
受无数无量无边有情，大乘亦尔，普能含受
wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng yòu rú xū kōng wú lái wú qù wú zhù kě
无数无量无边有情。又如虚空无来无去无住可
jiàn dà shèng yì ěr wú lái wú qù wú zhù kě jiàn yòu rú xū kōng
见，大乘亦尔，无来无去无住可见。又如虚空
qián hòu zhōng jì jiē bù kě dé dà shèng yì ěr qián hòu
前、后、中际皆不可得，大乘亦尔，前、后、
zhōng jì jiē bù kě dé sān shì píng děng gù míng dà shèng
中际皆不可得，三世平等故名大乘。”

fó gào shàn xiàn rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō pú sà
佛告善现：“如是！如是！如汝所说。菩萨
dà shèng jù rú shì děng wú biān gōng dé shàn xiàn rú shì dà shèng
大乘具如是等无边功德。善现，如是大乘，
dāng zhī jí shì bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě
当知即是布施、净戒、安忍、精进、静虑、般若
bō luó mì duō fù cì shàn xiàn rú shì dà shèng dāng zhī jí shì
波罗蜜多。复次，善现，如是大乘，当知即是
nèi kōng wài kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng
内空、外空、内外空、空空、大空、胜义空、
yǒu wéi kōng wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú
有为空、无为空、毕竟空、无际空、散空、无
biàn yì kōng běn xìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ
变异空、本性空、自相空、共相空、一切法

kōng bù kě dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng
空、不可得空、无性空、自性空、无性自性空
děng fù cì shàn xiàn rú shì dà shèng dāng zhī jí shì jiàn xíng sān
等。复次，善现，如是大乘，当知即是健行三
mó dì nǎi zhì wú rǎn zhuó rú xū kōng sān mó dì děng wú liàng bǎi qiān
摩地，乃至无染著如虚空三摩地等无量百千
sān mó dì mén fù cì shàn xiàn rú shì dà shèng dāng zhī jí shì
三摩地门。复次，善现，如是大乘，当知即是
sì niàn zhù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
四念住、四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī fù cì shàn xiàn rú shì dà shèng dāng
觉支、八圣道支。复次，善现，如是大乘，当
zhī jí shì sān sān mó dì nǎi zhì shí bā fó bú gòng fǎ fù cì shàn
知即是三三摩地，乃至十八佛不共法。复次，善
xiàn rú shì dà shèng dāng zhī jí shì wén zì tuó luó ní děng yī qiè tuó
现，如是大乘，当知即是文字陀罗尼等一切陀
luó ní mén shàn xiàn rú shì děng wú liàng wú biān shū shèng gōng dé
罗尼门。善现，如是等无量无边殊胜功德，
dāng zhī jiē shì pú sà mó hē sà dà shèng
当知皆是菩萨摩诃萨大乘。

fù cì shàn xiàn rǔ yán dà shèng chāo shèng yī qiè shì
“复次，善现，汝言‘大乘超胜一切世
jiān tiān rén ā sù luò děng zuì zūn zuì miào zhě rú shì
间天、人、阿素洛等，最尊最妙。’者，如是！
rú shì rú rǔ suǒ shuō suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn ruò yù jiè shì zhēn
如是！如汝所说。所以者何？善现，若欲界是真
rú fēi xū wàng fēi diān dǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒu
如，非虚妄、非颠倒、非假设、是谛是实、有
cháng yǒu héng wú biàn wú yì yǒu shí xìng zhě zé cǐ dà shèng fēi
常有恒、无变无易、有实性者，则此大乘非
zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng yǐ
尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。以
yù jiè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān dǎo shì jiǎ shè fēi dì
欲界非真如，是虚妄、是颠倒、是假设、非谛
fēi shí wú cháng wú héng yǒu biàn yǒu yì dōu wú shí xìng gù cǐ
非实、无常无恒、有变有易、都无实性故，此
dà shèng shì zūn shì miào chāo shèng yī qiè shì jiān tiān rén ā sù
大乘是尊是妙，超胜一切世间天、人、阿素

luò děng shànxiàn ruò sè wú sè jiè shì zhēn rú fēi xū wàng
洛等。善现，若色、无色界是真如，非虚妄、
fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn
非颠倒、非假设、是谛是实、有常有恒、无变
wú yì yǒu shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī
无易，有实性者，则此大乘非尊非妙，不超一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ sè wú sè jiè fēi zhēn rú
切世间天、人、阿素洛等。以色无色界非真如，
shì xū wàng shì diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú
是虚妄、是颠倒、是假设、非谛非实、无常无
héng yǒubiànyǒu yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào
恒、有变有易、都无实性故，此大乘是尊是妙，
chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
超胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò sè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若色是真如，非虚妄、非颠倒、
fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ sè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diāndǎo
人、阿素洛等。以色非真如，是虚妄、是颠倒、
shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì dōu
是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、都
wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì jiān
无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世间
tiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò shòu xiǎng xíng shí
天、人、阿素洛等。善现，若受、想、行、识
shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí
是真如，非虚妄、非颠倒、非假设、是谛是实、
yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu shí xìngzhě zé cǐ dà shèng
有常有恒、无变无易、有实性者，则此大乘
fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。
yǐ shòu xiǎng xíng shí fēi zhēn rú shì xū wàng shì diāndǎo
以受、想、行、识非真如，是虚妄、是颠倒、
shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì dōu
是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、都

wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì jiān
无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世间
tiān rén ā sù luò děng
天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò yǎnchù shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若眼处是真如，非虚妄、非颠倒、
fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ yǎnchù fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以眼处非真如，是虚妄、是颠
dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、
dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò ěr bǐ shé
间天、人、阿素洛等。善现，若耳、鼻、舌、
shēn yì chù shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo fēi jiǎ shè
身、意处是真如，非虚妄、非颠倒、非假设、
shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu shí xìngzhě
是谛是实、有常有恒、无变无易、有实性者，
zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā
则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿
sù luò děng yǐ ěr bǐ shé shēn yì chù fēi zhēn rú shì
素洛等。以耳、鼻、舌、身、意处非真如，是
xū wàng shì diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng
虚妄、是颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、
yǒubiànyǒu yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāo
有变有易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超
shèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò sè chù shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若色处是真如，非虚妄、非颠倒、
fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、

rén ā sù luò děng yǐ sè chù fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以色处非真如，是虚妄、是颠
dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒu biàn yǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易，
dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāo shèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiān tiān rén ā sù luò děng shàn xiàn ruò shēng xiāng wèi
间天、人、阿素洛等。善现，若声、香、味、
chù fǎ chù shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diān dǎo fēi jiǎ shè
触、法处是真如，非虚妄、非颠倒、非假设、
shì dì shì shí yǒu cháng yǒu héng wú biàn wú yì yǒu shí xìng zhě
是谛是实、有常有恒、无变无易、有实性者，
zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiān tiān rén ā
则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿
sù luò děng yǐ shēng xiāng wèi chù fǎ chù fēi zhēn rú shì
素洛等。以声、香、味、触、法处非真如，是
xū wàng shì diān dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng
虚妄、是颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、
yǒu biàn yǒu yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāo
有变有易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超
shèng yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng
胜一切世间天、人、阿素洛等。

shàn xiàn ruò yǎn jiè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diān dǎo
“善现，若眼界是真如，非虚妄、非颠倒、
fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒu cháng yǒu héng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìng zhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiān tiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ yǎn jiè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以眼界非真如，是虚妄、是颠
dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒu biàn yǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、
dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāo shèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiān tiān rén ā sù luò děng shàn xiàn ruò sè jiè yǎn shí jiè
间天、人、阿素洛等。善现，若色界、眼识界
jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì zhēn rú fēi xū wàng
及眼触、眼触为缘所生诸受是真如，非虚妄、

fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn
非颠倒、非假设、是谛是实、有常有恒、无变
wú yì yǒu shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī
无易、有实性者，则此大乘非尊非妙，不超一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn
切世间天、人、阿素洛等。以色界、眼识界及眼
chù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi zhēn rú shì xū wàng shì
触、眼触为缘所生诸受非真如，是虚妄、是
diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu
颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有
yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī
易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò ěr jiè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若耳界是真如，非虚妄、非颠倒、
fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ ěr jiè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以耳界非真如，是虚妄、是颠
dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、
dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò shēng jiè ěr shí jiè
间天、人、阿素洛等。善现，若声界、耳识界
jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu shì zhēn rú fēi xū wàng
及耳触、耳触为缘所生诸受是真如，非虚妄、
fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn
非颠倒、非假设、是谛是实、有常有恒、无变
wú yì yǒu shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī
无易、有实性者，则此大乘非尊非妙，不超一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ shēng jiè ěr shí jiè jí
切世间天、人、阿素洛等。以声界、耳识界及
ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi zhēn rú shì xū wàng
耳触、耳触为缘所生诸受非真如，是虚妄、

shì diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiàn
是颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变
yǒu yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng
有易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜
yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò bí jiè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若鼻界是真如，非虚妄、非颠倒、

fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、

rén ā sù luò děng yǐ bí jiè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以鼻界非真如，是虚妄、是颠

dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、

dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世

jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò xiāng jiè bí shí jiè
间天、人、阿素洛等。善现，若香界、鼻识界

jí bí chù bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu shì zhēn rú fēi xū wàng
及鼻触、鼻触为缘所生诸受是真如，非虚妄、

fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn
非颠倒、非假设、是谛是实、有常有恒、无变

wú yì yǒu shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī
无易、有实性者，则此大乘非尊非妙，不超一

qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ xiāng jiè bí shí jiè jí
切世间天、人、阿素洛等。以香界、鼻识界及

bí chù bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi zhēn rú shì xū wàng
鼻触、鼻触为缘所生诸受非真如，是虚妄、

shì diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiàn
是颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变

yǒu yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng
有易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜

yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò shé jiè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若舌界是真如，非虚妄、非颠倒、

fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ shé jiè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以舌界非真如，是虚妄、是颠
dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、
dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò wèi jiè shé shí jiè
间天、人、阿素洛等。善现，若味界、舌识界
jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu shì zhēn rú fēi xū wàng
及舌触、舌触为缘所生诸受是真如，非虚妄、
fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn
非颠倒、非假设、是谛是实、有常有恒、无变
wú yì yǒu shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī
无易、有实性者，则此大乘非尊非妙，不超一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ wèi jiè shé shí jiè jí shé
切世间天、人、阿素洛等。以味界、舌识界及舌
chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu fēi zhēn rú shì xū wàng shì
触、舌触为缘所生诸受非真如，是虚妄、是
diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu
颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有
yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī
易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò shēn jiè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若身界是真如，非虚妄、非颠倒、

fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ shēn jiè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以身界非真如，是虚妄、是颠
dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、

dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò chù jiè shēn shí jiè
间天、人、阿素洛等。善现，若触界、身识界
jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu shì zhēn rú fēi xū wàng
及身触、身触为缘所生诸受是真如，非虚妄、
fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒucháng yǒuhéng wú biàn
非颠倒、非假设、是谛是实、有常有恒、无变
wú yì yǒu shí xìng zhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī
无易、有实性者，则此大乘非尊非妙，不超一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ chù jiè shēn shí jiè jí shēn
切世间天、人、阿素洛等。以触界、身识界及身
chù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu fēi zhēn rú shì xū wàng shì
触、身触为缘所生诸受非真如，是虚妄、是
diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu
颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有
yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī
易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò yì jiè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若意界是真如，非虚妄、非颠倒、
fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒucháng yǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìng zhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ yì jiè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以意界非真如，是虚妄、是颠
dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、
dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò fǎ jiè yì shí jiè
间天、人、阿素洛等。善现，若法界、意识界
jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu shì zhēn rú fēi xū wàng
及意触、意触为缘所生诸受是真如，非虚妄、
fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒucháng yǒuhéng wú biàn
非颠倒、非假设、是谛是实、有常有恒、无变

wú yì yǒu shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī
无易、有实性者，则此大乘非尊非妙，不超一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luòděng yǐ fǎ jiè yì shí jiè jí yì
切世间天、人、阿素洛等。以法界、意识界及意
chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu fēi zhēn rú shì xū wàng shì
触、意触为缘所生诸受非真如，是虚妄、是
diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu
颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有
yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī
易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一
qiè shì jiāntiān rén ā sù luòděng
切世间天、人、阿、素洛等。

shànxiàn ruò dì jiè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若地界是真如，非虚妄、非颠倒、
fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有
shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luòděng yǐ dì jiè fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以地界非真如，是虚妄、是颠
dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、
dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiāntiān rén ā sù luòděng shànxiàn ruò shuǐ huǒ fēng
间天、人、阿素洛等。善现，若水、火、风、
kōng shí jiè shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo fēi jiǎ shè
空、识界是真如，非虚妄、非颠倒、非假设、
shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu shí xìngzhě
是谛是实、有常有恒、无变无易、有实性者，
zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā
则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿
sù luòděng yǐ shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè fēi zhēn rú shì
素洛等。以水、火、风、空、识界非真如，是
xū wàng shì diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng
虚妄、是颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、
yǒubiànyǒu yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāo
有变有易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超

shèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng

胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò wú míng shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo
“善现，若无明是真如，非虚妄、非颠倒、

fēi jiǎ shè shì dì shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu
非假设、是谛是实、有常有恒、无变无易、有

shí xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
实性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、

rén ā sù luò děng yǐ wú míng fēi zhēn rú shì xū wàng shì diān
人、阿素洛等。以无明非真如，是虚妄、是颠

dǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiànyǒu yì
倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变有易、

dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世

jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò xíng shí míng sè
间天、人、阿素洛等。善现，若行、识、名色、

liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ
六处、触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦

yōunǎo shì zhēn rú fēi xū wàng fēi diāndǎo fēi jiǎ shè shì dì
忧恼是真如，非虚妄、非颠倒、非假设、是谛

shì shí yǒuchángyǒuhéng wú biàn wú yì yǒu shí xìngzhě zé cǐ
是实、有常有恒、无变无易、有实性者，则此

dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò
大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛

děng yǐ xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
等。以行、识、名色、六处、触、受、爱、取、

yǒu shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo fēi zhēn rú shì xū wàng
有、生、老死愁叹苦忧恼非真如，是虚妄、

shì diāndǎo shì jiǎ shè fēi dì fēi shí wú cháng wú héng yǒubiàn
是颠倒、是假设、非谛非实、无常无恒、有变

yǒu yì dōu wú shí xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng
有易、都无实性故，此大乘是尊是妙，超胜

yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
一切世间天、人、阿素洛等。

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí qī 大般若波罗蜜多经卷第五十七

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn dà shèng pǐn dì shí liù zhī èr 初分赞大乘品第十六之二

fù cì shàn xiàn ruò zhēn rú shí yǒu xìng zhě zé cǐ dà shèng
“复次，善现，若真如实有性者，则此大乘

fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng
非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。

yǐ zhēn rú fēi shí yǒu xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāo shèng
以真如非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜

yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng shàn xiàn ruò fǎ jiè
一切世间天、人、阿素洛等。善现，若法界、

fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí shēng
法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离生

xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè lí jiè miè jiè
性、不思議界、虚空界、断界、离界、灭界、

wú xìng jiè wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wǎn jiè jì
无性界、无相界、无作界、无为界、安隐界、寂

jìng jiè fǎ dìng fǎ zhù běn wú shí jì shí yǒu xìng zhě zé cǐ
静界、法定、法住、本无、实际实有性者，则此

dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò
大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛

děng yǐ fǎ jiè nǎi zhì shí jì fēi shí yǒu xìng gù cǐ dà shèng shì zūn
等。以法界乃至实际非实有性故，此大乘是尊

shì miào chāo shèng yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng
是妙，超胜一切世间天、人、阿素洛等。

shàn xiàn ruò nèi kōng shí yǒu xìng zhě zé cǐ dà shèng fēi zūn
“善现，若内空实有性者，则此大乘非尊

fēi miào bù chāo yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng yǐ nèi
非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。以内

kōng fēi shí yǒu xìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāo shèng yī qiè
空非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜一切

shì jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò wàikōng nèi wài
世间天、人、阿素洛等。善现，若外空、内外

kōng kōngkōng dà kōng shèng yì kōng yǒuwéikōng wú wéikōng
空、空空、大空、胜义空、有为空、无为空、

bì jìngkōng wú jì kōng sànkōng wú biàn yì kōng běnxìngkōng
毕竟空、无际空、散空、无变异空、本性空、

zì xiàngkōng gòngxiàngkōng yī qiè fǎ kōng bù kě dé kōng wú
自相空、共相空、一切法空、不可得空、无

xìngkōng zì xìngkōng wú xìng zì xìngkōng shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà
性空、自性空、无性自性空实有性者，则此大

shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。

yǐ wàikōng nǎi zhì wú xìng zì xìngkōng fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì
以外空乃至无性自性空非实有性故，此大乘是

zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
尊是妙，超胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò bù shī bō luó mì duō shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà
“善现，若布施波罗蜜多实有性者，则此大

shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。

yǐ bù shī bō luó mì duō fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào
以布施波罗蜜多非实有性故，此大乘是尊是妙，

chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò
超胜一切世间天、人、阿素洛等。善现，若

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō shí yǒuxìng
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多实有性

zhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén
者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、

ā sù luò děng yǐ jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
阿素洛等。以净戒、安忍、精进、静虑、般若波

luó mì duō fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng
罗蜜多非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜

yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò sì jìng lù shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi
“善现，若四静虑实有性者，则此大乘非

zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ
尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。以

sì jìng lǜ fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng
四静虑非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜

yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò sì wú liàng
一切世间天、人、阿素洛等。善现，若四无量、

sì wú sè dìng shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo
四无色定实有性者，则此大乘非尊非妙，不超

yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ sì wú liàng sì wú sè
一切世间天、人、阿素洛等。以四无量、四无色

dìng fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè
定非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜一切

shì jiāntiān rén ā sù luò děng
世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò sì niànzhù shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi
“善现，若四念住实有性者，则此大乘非

zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ
尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。以

sì niànzhù fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng
四念住非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜

yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò sì zhèngduàn
一切世间天、人、阿素洛等。善现，若四正断、

sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèngdào zhī shí
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支实

yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
有性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、

rén ā sù luò děng yǐ sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī fēi shí
人、阿素洛等。以四正断乃至八圣道支非实

yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì jiāntiān
有性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世间天、

rén ā sù luò děng
人、阿素洛等。

shànxiàn ruò kōng jiě tuō mén shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng
“善现，若空解脱门实有性者，则此大乘

fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。

yǐ kōng jiě tuō mén fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào
以空解脱门非实有性故，此大乘是尊是妙，

chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò
超胜一切世间天、人、阿素洛等。善现，若

wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi
无相、无愿解脱门实有性者，则此大乘非尊非
miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ wú xiàng
妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。以无相、
wú yuàn jiě tuō mén fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào
无愿解脱门非实有性故，此大乘是尊是妙，
chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
超胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò wǔ yǎn shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn
“善现，若五眼实有性者，则此大乘非尊
fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ wǔ
非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。以五
yǎn fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè
眼非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜一切
shì jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò liù shéntōng shí yǒu
世间天、人、阿素洛等。善现，若六神通实有
xìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ liù shéntōng fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng
人、阿素洛等。以六神通非实有性故，此大乘
shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
是尊是妙，超胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò fó shí lì shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi
“善现，若佛十力实有性者，则此大乘非
zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ
尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。以
fó shí lì fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng
佛十力非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜
yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng shànxiàn ruò sì wú suǒ
一切世间天、人、阿素洛等。善现，若四无所
wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā
畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八
fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì shí yǒuxìng
佛不共法、一切智、道相智、一切相智实有性
zhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén
者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、
ā sù luò děng yǐ sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì fēi shí yǒuxìng
阿素洛等。以四无所畏乃至一切相智非实有性

gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén
故，此大乘是尊是妙，超胜一切世间天、人、
ā sù luò děng
阿素洛等。

shànxiàn ruò pú sà shí dì shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng
“善现，若菩萨十地实有性者，则此大乘

fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。

yǐ pú sà shí dì fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāo
以菩萨十地非实有性故，此大乘是尊是妙，超
shèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò jìngguān dì zhǒngxìng dì dì bā dì fǎ
“善现，若净观地、种性地、第八地法、

yù liú fǎ yī lái fǎ bù huán fǎ ā luó hàn fǎ dú jué fǎ
预流法、一来法、不还法、阿罗汉法、独觉法、

pú sà mó hē sà fǎ sānmiǎosān fó tuó fǎ shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà
菩萨摩诃萨法、三藐三佛陀法实有性者，则此大

shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。

yǐ jìngguān dì zhǒngxìng dì dì bā dì fǎ nǎi zhì sānmiǎosān fó tuó
以净观地、种性地、第八地法乃至三藐三佛陀
fǎ fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè
法非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜一切
shì jiāntiān rén ā sù luò děng
世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò jìngguān dì bǔ tè qié luó shí yǒuxìngzhě zé
“善现，若净观地补特伽罗实有性者，则

cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù
此大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素

luò děng yǐ jìngguān dì bǔ tè qié luó fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng
洛等。以净观地补特伽罗非实有性故，此大乘

shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
是尊是妙，超胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò zhǒngxìng dì bǔ tè qié luó yù liú yī lái
“善现，若种性地补特伽罗、预流、一来、

bù huán ā luó hàn dú jué pú sà mó hē sà sānmiǎosān fó
不还、阿罗汉、独觉、菩萨摩诃萨、三藐三佛

tuó shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì
陀实有性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世
jiāntiān rén ā sù luò děng yǐ zhǒngxìng dì bǔ tè qié luó nǎi zhì
间天、人、阿素洛等。以种性地补特伽罗乃至
sānmiǎosān fó tuó fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào
三藐三佛陀非实有性故，此大乘是尊是妙，
chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
超胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng shí
“善现，若一切世间天、人、阿素洛等实
yǒuxìngzhě zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān
有性者，则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、
rén ā sù luò děng yǐ yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
人、阿素洛等。以一切世间天、人、阿素洛等
fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì
非实有性故，此大乘是尊是妙，超胜一切世
jiāntiān rén ā sù luò děng
间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà cóngchū fā xīn nǎi zhì dé
“善现，若菩萨摩诃萨从初发心，乃至得
zuòmiào pú tí zuò zhōngjiān suǒ qǐ zhū xīn shí yǒuxìngzhě zé cǐ dà
坐妙菩提座，中间所起诸心实有性者，则此大
shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿素洛等。
yǐ pú sà mó hē sà cóngchū fā xīn nǎi zhì dé zuòmiào pú tí zuò
以菩萨摩诃萨从初发心，乃至得坐妙菩提座，
zhōngjiān suǒ qǐ zhū xīn fēi shí yǒuxìng gù cǐ dà shèng shì zūn shì miào
中间所起诸心非实有性故，此大乘是尊是妙，
chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā sù luò děng
超胜一切世间天、人、阿素洛等。

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà jīn gāng yù zhì shí yǒuxìngzhě
“善现，若菩萨摩诃萨金刚喻智实有性者，
zé cǐ dà shèng fēi zūn fēi miào bù chāo yī qiè shì jiāntiān rén ā
则此大乘非尊非妙，不超一切世间天、人、阿
sù luò děng yǐ pú sà mó hē sà jīn gāng yù zhì fēi shí yǒuxìng gù
素洛等。以菩萨摩诃萨金刚喻智非实有性故，
cǐ dà shèng shì zūn shì miào chāoshèng yī qiè shì jiāntiān rén ā
此大乘是尊是妙，超胜一切世间天、人、阿

sù luò děng
素洛等。

shànxiàn ruò pú sà mó hē sà jīn gāng yù zhì suǒ duàn fán nǎo
“善现，若菩萨摩诃萨金刚喻智所断烦恼

xí qì xiāng xù shí yǒuxìngzhě zé cǐ néng duàn jīn gāng yù zhì bù néng
习气相续实有性者，则此能断金刚喻智不能

dá bǐ dōu wú zì xìng duàn yǐ zhèng dé yī qiè zhì zhì yǐ jīn gāng yù
达彼都无自性，断已证得一切智智。以金刚喻

zhì suǒ duàn fán nǎo xí qì xiāng xù fēi shí yǒuxìng gù cǐ néng duàn jīn
智所断烦恼习气相续非实有性故，此能断金

gāng yù zhì néng liǎo dá bǐ dōu wú zì xìng duàn yǐ zhèng dé yī qiè zhì
刚喻智能了达彼都无自性，断已证得一切智

zhì
智。

shànxiàn ruò zhū rú lái yīng zhèngděng jué sān shí èr dà
“善现，若诸如来、应、正等觉三十二大

shì xiàng bā shí suí hǎo suǒ zhuāng yán shēn shí yǒuxìngzhě zé zhū rú lái
士相、八十随好所庄严身实有性者，则诸如来、

yīng zhèngděng jué wēi guāng miào dé bù chāo yī qiè shì jiān tiān rén
应、正等觉威光妙德不超一切世间天、人、

ā sù luò děng yǐ zhū rú lái yīng zhèngděng jué sān shí èr dà shì
阿素洛等。以诸如来、应、正等觉三十二大士

xiàng bā shí suí hǎo suǒ zhuāng yán shēn fēi shí yǒuxìng gù zhū rú lái
相、八十随好所庄严身非实有性故，诸如来、

yīng zhèngděng jué wēi guāng miào dé chāo shèng yī qiè shì jiān tiān rén
应、正等觉威光妙德超胜一切世间天、人、

ā sù luò děng
阿素洛等。

shànxiàn ruò zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ yǎnguāng
“善现，若诸如来、应、正等觉所演光

míng shí yǒuxìngzhě zé zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ yǎnguāng
明实有性者，则诸如来、应、正等觉所演光

míng bù néng pǔ zhào shí fāng gè guò jìng qié shā děng zhū fó shì jiè yǐ
明不能普照十方各过殄伽沙等诸佛世界。以

zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ yǎnguāng míng fēi shí yǒuxìng gù
诸如来、应、正等觉所演光明非实有性故，

zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ yǎnguāng míng xī néng pǔ zhào shí
诸如来、应、正等觉所演光明悉能普照十

fāng gè guò jìng qié shā dēng zhū fó shì jiè
方各过殒伽沙等诸佛世界。

shàn xiàn ruò zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ jù liù shí
“善现，若诸如来、应、正等觉所具六十

měi miào zhī yīn shí yǒu xìng zhě zé zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ
美妙支音实有性者，则诸如来、应、正等觉所

jù liù shí měi miào zhī yīn bù néng biàngào shí fāng wú liàng wú shù bǎi qiān
具六十美妙支音不能遍告十方无量无数百千

jù zhī nà yǔ duō jìng qié shā dēng zhū fó shì jiè yǐ zhū rú lái yīng
俱胝那庾多殒伽沙等诸佛世界。以诸如来、应、

zhèngděng jué suǒ jù liù shí měi miào zhī yīn fēi shí yǒu xìng gù zhū rú
正等觉所具六十美妙支音非实有性故，诸如

lai yīng zhèngděng jué suǒ jù liù shí měi miào zhī yīn jiē néng biàngào
来、应、正等觉所具六十美妙支音皆能遍告

shí fāng wú liàng wú shù bǎi qiān jù zhī nà yǔ duō jìng qié shā dēng zhū fó
十方无量无数百千俱胝那庾多殒伽沙等诸佛

shì jiè
世界。

shàn xiàn ruò zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ zhuàn fǎ
“善现，若诸如来、应、正等觉所转法

lún shí yǒu xìng zhě zé zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ zhuàn fǎ lún
轮实有性者，则诸如来、应、正等觉所转法轮

fēi jí qīng jìng yì fēi yī qiè shì jiān shā mén pó luó mén tiān mó
非极清净，亦非一切世间沙门、婆罗门、天、魔、

fàn děng suǒ bù néng zhuàn yǐ zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ zhuàn
梵等所不能转。以诸如来、应、正等觉所转

fǎ lún fēi shí yǒu xìng gù zhū rú lái yīng zhèngděng jué suǒ zhuàn fǎ
法轮非实有性故，诸如如来、应、正等觉所转法

lún zuì jí qīng jìng yī qiè shì jiān shā mén pó luó mén tiān mó
轮最极清净，一切世间沙门、婆罗门、天、魔、

fàn děng suǒ bù néng zhuàn
梵等所不能转。

shàn xiàn ruò zhū rú lái yīng zhèngděng jué zhuàn miào fǎ
“善现，若诸如来、应、正等觉转妙法

lún suǒ bèi yǒu qíng shí yǒu xìng zhě zé zhū rú lái yīng zhèngděng jué
轮所被有情实有性者，则诸如来、应、正等觉

suǒ zhuàn fǎ lún bù néng lìng bǐ zhū yǒu qíng lèi yú wú yú yī miào niè pán
所转法轮不能令彼诸有情类于无余依妙涅槃

jiè yǐ bō jīn bō dāng bō niè pán yǐ zhū rú lái yīng zhèng
界，已般、今般、当般涅槃。以诸如来、应、正
děng jué zhuàn miào fǎ lún suǒ bèi yǒu qíng fēi shí yǒu xìng gù zhū rú lái
等觉转妙法轮所被有情非实有性故，诸如来、
yīng zhèng děng jué suǒ zhuàn fǎ lún xī néng lìng bǐ zhū yǒu qíng lèi yú wú
应、正等觉所转法轮悉能令彼诸有情类于无
yú yī miào niè pán jiè yǐ bō jīn bō dāng bō niè pán
余依妙涅槃界，已般、今般、当般涅槃。

shàn xiàn yóu rú shì děng wú liàng yīn yuán gù shuō dà shèng
“善现，由如是等无量因缘故，说大乘
chāo shèng yī qiè shì jiān tiān rén ā sù luò děng zuì zūn zuì miào
超胜一切世间天、人、阿素洛等最尊最妙。

fù cì shàn xiàn rǔ yán rú shì dà shèng yǔ xū kōng děng
“复次，善现，汝言‘如是大乘与虚空等。’
zhě rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn
者，如是！如是！如汝所说。所以者何？善现，
pì rú xū kōng fēi yǒu dōng nán xī běi sì wéi shàng xià fāng fēn kě dé
譬如虚空非有东南西北四维上下方分可得，
dà shèng yì ěr fēi yǒu dōng nán xī běi sì wéi shàng xià fāng fēn kě dé
大乘亦尔，非有东南西北四维上下方分可得，
gù shuō dà shèng yǔ xū kōng děng
故说大乘与虚空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu cháng duǎn fāng yuán gāo
“善现，又如虚空非有长短、方圆、高
xià xié zhèng xíng sè kě dé dà shèng yì ěr fēi yǒu cháng duǎn
下、邪正、形色可得，大乘亦尔，非有长短、
fāng yuán gāo xià xié zhèng xíng sè kě dé gù shuō dà shèng yǔ
方圆、高下、邪正、形色可得，故说大乘与
xū kōng děng
虚空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu qīng huáng chì bái hēi zǐ piāo
“善现，又如虚空非有青黄赤白黑紫缥
děng xiǎn sè kě dé dà shèng yì ěr fēi yǒu qīng huáng chì bái hēi zǐ
等显色可得，大乘亦尔，非有青黄赤白黑紫
piāo děng xiǎn sè kě dé gù shuō dà shèng yǔ xū kōng děng
缥等显色可得，故说大乘与虚空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi guò qù fēi wèi lái fēi xiàn
“善现，又如虚空非过去、非未来、非现

zài dà shèng yì ěr fēi guò qù fēi wèi lái fēi xiàn zài gù shuō
在，大乘亦尔，非过去、非未来、非现在，故说
dà shèng yǔ xū kōngděng
大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi zēng fēi jiǎn fēi jìn fēi tuì
“善现，又如虚空非增非减、非进非退，
dà shèng yì ěr fēi zēng fēi jiǎn fēi jìn fēi tuì gù shuō dà shèng yǔ
大乘亦尔，非增非减、非进非退，故说大乘与
xū kōngděng
虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi zá rǎn fēi qīngjìng dà shèng
“善现，又如虚空非杂染、非清净，大乘
yì ěr fēi zá rǎn fēi qīngjìng gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
亦尔，非杂染、非清净，故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi shēng fēi miè fēi zhù fēi
“善现，又如虚空非生、非灭、非住、非
yì dà shèng yì ěr fēi shēng fēi miè fēi zhù fēi yì gù
异，大乘亦尔，非生、非灭、非住、非异，故
shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi shàn fēi fēi shàn fēi yǒu jì fēi
“善现，又如虚空非善非非善、非有记非
wú jì dà shèng yì ěr fēi shàn fēi fēi shàn fēi yǒu jì fēi wú jì
无记，大乘亦尔，非善非非善、非有记非无记，
gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi jiàn fēi wén fēi jué fēi
“善现，又如虚空非见、非闻、非觉、非
zhī dà shèng yì ěr fēi jiàn fēi wén fēi jué fēi zhī gù
知，大乘亦尔，非见、非闻、非觉、非知，故
shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi suǒ zhī fēi suǒ dá dà shèng
“善现，又如虚空非所知、非所达，大乘
yì ěr fēi suǒ zhī fēi suǒ dá gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
亦尔，非所知、非所达，故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi biàn zhī fēi yǒngduàn fēi zuò
“善现，又如虚空非遍知、非永断、非作

zhèng fēi xiū xí dà shèng yì ěr fēi biàn zhī fēi yǒng duàn
证、非修习，大乘亦尔，非遍知、非永断、
fēi zuò zhèng fēi xiū xí gù shuō dà shèng yǔ xū kōng děng
非作证、非修习，故说大乘与虚空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi yì shú fēi yǒu yì shú fǎ dà
“善现，又如虚空非异熟、非有异熟法，大
shèng yì ěr fēi yì shú fēi yǒu yì shú fǎ gù shuō dà shèng yǔ xū
乘亦尔，非异熟、非有异熟法，故说大乘与虚
kōng děng
空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu tān fǎ fēi lí tān fǎ dà
“善现，又如虚空非有贪法、非离贪法，大
shèng yì ěr fēi yǒu tān fǎ fēi lí tān fǎ gù shuō dà shèng yǔ xū
乘亦尔，非有贪法、非离贪法，故说大乘与虚
kōng děng
空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu chēn fǎ fēi lí chēn fǎ
“善现，又如虚空非有瞋法、非离瞋法，
dà shèng yì ěr fēi yǒu chēn fǎ fēi lí chēn fǎ gù shuō dà shèng
大乘亦尔，非有瞋法、非离瞋法，故说大乘
yǔ xū kōng děng
与虚空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu chī fǎ fēi lí chī fǎ dà
“善现，又如虚空非有痴法、非离痴法，大
shèng yì ěr fēi yǒu chī fǎ fēi lí chī fǎ gù shuō dà shèng yǔ xū
乘亦尔，非有痴法、非离痴法，故说大乘与虚
kōng děng
空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi duò yù jiè fēi duò sè jiè
“善现，又如虚空非堕欲界、非堕色界、
fēi duò wú sè jiè dà shèng yì ěr fēi duò yù jiè fēi duò sè jiè
非堕无色界，大乘亦尔，非堕欲界、非堕色界、
fēi duò wú sè jiè gù shuō dà shèng yǔ xū kōng děng
非堕无色界，故说大乘与虚空等。

shàn xiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu chū dì fā xīn kě dé nǎi zhì
“善现，又如虚空非有初地发心可得，乃至
fēi yǒu dì shí dì fā xīn kě dé dà shèng yì ěr fēi yǒu chū dì fā xīn
非有第十地发心可得，大乘亦尔，非有初地发心

kě dé nǎi zhì fēi yǒu dì shí dì fā xīn kě dé gù shuō dà shèng yǔ
可得，乃至非有第十地发心可得，故说大乘与
xū kōngděng
虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu jìngguān dì zhǒngxìng dì
“善现，又如虚空非有净观地、种性地、
dì bā dì jù jiàn dì bó dì lí yù dì yǐ bàn dì dú jué
第八地、具见地、薄地、离欲地、已办地、独觉
dì pú sà dì rú lái dì kě dé dà shèng yì ěr fēi yǒu jìngguān
地、菩萨地、如来地可得，大乘亦尔，非有净观
dì nǎi zhì rú lái dì kě dé gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
地乃至如来地可得，故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu yù liú xiàng yù liú guǒ yī
“善现，又如虚空非有预流向预流果、一
lái xiàng yī lái guǒ bù huánxiàng bù huánguǒ ā luó hànxiàng ā luó
来向一来果、不还向不还果、阿罗汉向阿罗
hànguǒ dú jué xiàng dú jué guǒ pú sà rú lái kě dé dà shèng yì
汉果、独觉向独觉果、菩萨如来可得，大乘亦
ěr fēi yǒu yù liú xiàng yù liú guǒ nǎi zhì pú sà rú lái kě dé gù shuō
尔，非有预流向预流果乃至菩萨如来可得，故说
dà shèng yǔ xū kōngděng
大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu shēng wén dì dú jué dì
“善现，又如虚空非有声闻地、独觉地、
zhèngděngjué dì kě dé dà shèng yì ěr fēi yǒu shēng wén dì dú
正等觉地可得，大乘亦尔，非有声闻地、独
jué dì zhèngděngjué dì kě dé gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
觉地、正等觉地可得，故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi yǒu sè fēi wú sè fēi yǒu jiàn fēi
“善现，又如虚空非有色非无色、非有见非
wú jiàn fēi yǒu duì fēi wú duì fēi xiāngyìng fēi bù xiāngyìng dà shèng
不见、非有对非无对、非相应非不相应，大乘
yì ěr fēi yǒu sè fēi wú sè fēi yǒu jiàn fēi wú jiàn fēi yǒu duì fēi
亦尔，非有色非无色、非有见非不见、非有对非
wú duì fēi xiāngyìng fēi bù xiāngyìng gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
无对、非相应非不相应，故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi cháng fēi wú cháng fēi lè fēi
“善现，又如虚空非常非无常、非乐非

kǔ fēi wǒ fēi wú wǒ fēi jìng fēi bú jìng dà shèng yì ěr fēi cháng
苦、非我非无我、非净非不净，大乘亦尔，非常
fēi wú cháng fēi lè fēi kǔ fēi wǒ fēi wú wǒ fēi jìng fēi bú jìng
非无常、非乐非苦、非我非无我、非净非不净，
gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi kōng fēi bù kōng fēi yǒuxiàng fēi
“善现，又如虚空非空非不空、非有相非
wú xiàng fēi yǒuyuàn fēi wú yuàn dà shèng yì ěr fēi kōng fēi bù
无相、非有愿非无愿，大乘亦尔，非空非不
kōng fēi yǒuxiàng fēi wú xiàng fēi yǒuyuàn fēi wú yuàn gù shuō dà
空、非有相非无相、非有愿非无愿，故说大
shèng yǔ xū kōngděng
乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi jì jìng fēi bú jì jìng fēi yuǎn
“善现，又如虚空非寂静非不寂静、非远
lí fēi bù yuǎn lí dà shèng yì ěr fēi jì jìng fēi bú jì jìng fēi
离非不远离，大乘亦尔，非寂静非不寂静、非
yuǎn lí fēi bù yuǎn lí gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
远离非不远离，故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi míng fēi àn dà shèng yì ěr
“善现，又如虚空非明非暗，大乘亦尔，
fēi míng fēi àn gù shuō dà shèng yǔ xū kōngděng
非明非暗，故说大乘与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi yùncù jiè fēi lí yùncù jiè
“善现，又如虚空非蕴处界、非离蕴处界，
dà shèng yì ěr fēi yùncù jiè fēi lí yùncù jiè gù shuō dà shèng
大乘亦尔，非蕴处界、非离蕴处界，故说大乘
yǔ xū kōngděng
与虚空等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi kě dé fēi bù kě dé dà
“善现，又如虚空非可得、非不可得，大
shèng yì ěr fēi kě dé fēi bù kě dé gù shuō dà shèng yǔ xū kōng
乘亦尔，非可得、非不可得，故说大乘与虚空
děng
等。

shànxiàn yòu rú xū kōng fēi kě shuō fēi bù kě shuō dà
“善现，又如虚空非可说、非不可说，大

shèng yì ěr fēi kě shuō fēi bù kě shuō gù shuō dà shèng yǔ xū
乘亦尔，非可说、非不可说，故说大乘与虚
kōngděng
空等。

shànxiàn yóu rú shì děng wú liàng yīn yuán gù shuō dà shèng
“善现，由如是等无量因缘，故说大乘
yǔ xū kōngděng
与虚空等。

fù cì shànxiàn rǔ yán pì rú xū kōng pǔ néng hán shòu
“复次，善现，汝言‘譬如虚空普能含受
wú shù wú liàng wú biānyōuqíng dà shèng yì ěr pǔ néng hán shòu wú
无数无量无边有情，大乘亦尔，普能含受无
shù wú liàng wú biānyōuqíng zhě rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō
数无量无边有情。’者，如是！如是！如汝所说。

suǒ yǐ zhě hé shànxiàn yǒuqíng wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì
所以者何？善现，有情无所有故，当知虚空亦
wú suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu
无所有；虚空无所有故，当知大乘亦无所有。

yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒuqíng hé yǐ gù shànxiàn ruò yǒuqíng ruò xū kōng ruò dà
有情。何以故？善现，若有情、若虚空、若大

shèng rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
乘，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shànxiàn yǒuqíng wú shù wú liàng wú biān gù dāng
“复次，善现，有情无数无量无边故，当
zhī xū kōng yì wú shù wú liàng wú biān xū kōng wú shù wú liàng wú biān
知虚空亦无数无量无边；虚空无数无量无边

gù dāng zhī dà shèng yì wú shù wú liàng wú biān yóu rú shì yì gù
故，当知大乘亦无数无量无边。由如是义故，
shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biānyōuqíng hé yǐ gù
说大乘普能含受无数无量无边有情。何以故？

shànxiàn ruò yǒuqíng wú shù wú liàng wú biān ruò xū kōng wú shù wú liàng
善现，若有情无数无量无边，若虚空无数无量
wú biān ruò dà shèng wú shù wú liàng wú biān rú shì yī qiè jiē wú suǒ
无边，若大乘无数无量无边，如是一切皆无所

yǒu bù kě dé gù
有不可得故。

fù cì shànxiàn yǒuqíng wú suǒyǒu gù dāng zhī xū kōng
“复次，善现，有情无所有故，当知虚空

yì wú suǒyǒu xū kōng wú suǒyǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒyǒu
亦无所有；虚空无所有故，当知大乘亦无所有；

dà shèng wú suǒyǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒyǒu wú shù wú suǒ
大乘无所有故，当知无数亦无所有；无数无所

yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒyǒu wú liàng wú suǒyǒu gù dāng
有故，当知无量亦无所有；无量无所有故，当

zhī wú biān yì wú suǒyǒu wú biān wú suǒyǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ
知无边亦无所有；无边无所有故，当知一切法

yì wú suǒyǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù
亦无所有。由如是义故，说大乘普能含受无数

wú liàng wú biānyǒuqíng hé yǐ gù shànxiàn ruò yǒuqíng ruò xū
无量无边有情。何以故？善现，若有情、若虚

kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī
空、若大乘、若无数、若无量、若无边、若一

qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒyǒu bù kě dé gù
切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shànxiàn wǒ wú suǒyǒu gù dāng zhī yǒuqíng yì
“复次，善现，我无所有故，当知有情亦

wú suǒyǒu yǒuqíng wú suǒyǒu gù dāng zhī mìngzhě yì wú suǒyǒu
无所有；有情无所有故，当知命者亦无所有；

mìngzhě wú suǒyǒu gù dāng zhī shēngzhě yì wú suǒyǒu shēngzhě wú
命者无所有故，当知生者亦无所有；生者无

suǒyǒu gù dāng zhī yǎngzhě yì wú suǒyǒu yǎngzhě wú suǒyǒu gù
所有故，当知养者亦无所有；养者无所有故，

dāng zhī shì fū yì wú suǒyǒu shì fū wú suǒyǒu gù dāng zhī bǔ tè
当知士夫亦无所有；士夫无所有故，当知补特

qié luó yì wú suǒyǒu bǔ tè qié luó wú suǒyǒu gù dāng zhī yì shēng
伽罗亦无所有；补特伽罗无所有故，当知意生

yì wú suǒyǒu yì shēng wú suǒyǒu gù dāng zhī rú tóng yì wú suǒyǒu
亦无所有；意生无所有故，当知儒童亦无所有；

rú tóng wú suǒyǒu gù dāng zhī zuòzhě yì wú suǒyǒu zuòzhě wú suǒyǒu
儒童无所有故，当知作者亦无所有；作者无所有

gù dāng zhī shǐ zuòzhě yì wú suǒyǒu shǐ zuòzhě wú suǒyǒu gù dāng
故，当知使作者亦无所有；使作者无所有故，当

zhī qǐ zhě yì wú suǒyǒu qǐ zhě wú suǒyǒu gù dāng zhī shǐ qǐ zhě yì
知起者亦无所有；起者无所有故，当知使起者亦

wú suǒ yǒu shǐ qǐ zhě wú suǒ yǒu gù dāng zhī shòuzhě yì wú suǒ yǒu
无所有；使起者无所有故，当知受者亦无所有；
shòuzhě wú suǒ yǒu gù dāng zhī shǐ shòuzhě yì wú suǒ yǒu shǐ shòuzhě
受者无所有故，当知使受者亦无所有；使受者
wú suǒ yǒu gù dāng zhī zhī zhě yì wú suǒ yǒu zhī zhě wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知知者亦无所有；知者无所有故，
dāng zhī jiànzhě yì wú suǒ yǒu jiànzhě wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng
当知见者亦无所有；见者无所有故，当知虚空
yì wú suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu
亦无所有；虚空无所有故，当知大乘亦无所有；
dà shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ
大乘无所有故，当知无数亦无所有；无数无所
yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng
有故，当知无量亦无所有；无量无所有故，当
zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ
知无边亦无所有；无边无所有故，当知一切法
yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù
亦无所有。由如是义故，说大乘普能含受无数
wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě
无量无边有情。何以故？善现，若我乃至见者，
ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān
若虚空、若大乘、若无数、若无量、若无边、
ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
若一切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī zhēn rú yì wú suǒ yǒu zhēn rú wú suǒ yǒu gù dāng zhī fǎ jiè yì
知真如亦无所有；真如无所有故，当知法界亦
wú suǒ yǒu fǎ jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī fǎ xìng yì wú suǒ yǒu fǎ
无所有；法界无所有故，当知法性亦无所有；法
xìng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bù xū wàng xìng yì wú suǒ yǒu bù xū wàng
性无所有故，当知不虚妄性亦无所有；不虚妄
xìng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bú biàn yì xìng yì wú suǒ yǒu bú biàn yì
性无所有故，当知不变异性亦无所有；不变异
xìng wú suǒ yǒu gù dāng zhī píng děng xìng yì wú suǒ yǒu píng děng xìng wú
性无所有故，当知平等性亦无所有；平等性无
suǒ yǒu gù dāng zhī lí shēng xìng yì wú suǒ yǒu lí shēng xìng wú suǒ yǒu
所有故，当知离生性亦无所有；离生性无所有

gù dāng zhī bù sī yì jiè yì wú suǒ yǒu bù sī yì jiè wú suǒ yǒu gù
故，当知不思議界亦无所有；不思議界无所有故，
dāng zhī xū kōng jiè yì wú suǒ yǒu xū kōng jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī
当知虚空界亦无所有；虚空界无所有故，当知
duàn jiè yì wú suǒ yǒu duàn jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī lí jiè yì wú
断界亦无所有；断界无所有故，当知离界亦无
suǒ yǒu lí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī miè jiè yì wú suǒ yǒu miè jiè
所有；离界无所有故，当知灭界亦无所有；灭界
wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú xìng jiè yì wú suǒ yǒu wú xìng jiè wú suǒ yǒu
无所有故，当知无性界亦无所有；无性界无所有
gù dāng zhī wú xiàng jiè yì wú suǒ yǒu wú xiàng jiè wú suǒ yǒu gù
故，当知无相界亦无所有；无相界无所有故，
dāng zhī wú zuò jiè yì wú suǒ yǒu wú zuò jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī
当知无作界亦无所有；无作界无所有故，当知
wú wéi jiè yì wú suǒ yǒu wú wéi jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī ān wěn jiè
无为界亦无所有；无为界无所有故，当知安隐界
yì wú suǒ yǒu ān wěn jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī jì jìng jiè yì wú suǒ
亦无所有；安隐界无所有故，当知寂静界亦无所
yǒu jì jìng jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī fǎ dìng yì wú suǒ yǒu fǎ dìng
有；寂静界无所有故，当知法定亦无所有；法定
wú suǒ yǒu gù dāng zhī fǎ zhù yì wú suǒ yǒu fǎ zhù wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知法住亦无所有；法住无所有故，
dāng zhī běn wú yì wú suǒ yǒu běn wú wú suǒ yǒu gù dāng zhī shí jì
当知本无亦无所有；本无无所有故，当知实际
yì wú suǒ yǒu shí jì wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu
亦无所有；实际无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。

yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò zhēn rú
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若真如

nǎi zhì shí jì ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng
乃至实际，若虚空、若大乘、若无数、若无量、
ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
若无边、若一切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当

zhī sè yì wú suǒ yǒu sè wú suǒ yǒu gù dāng zhī shòu yì wú suǒ yǒu
知色亦无所有；色无所有故，当知受亦无所有；

shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī xiǎng yì wú suǒ yǒu xiǎng wú suǒ yǒu gù
受无所有故，当知想亦无所有；想无所有故，

dāng zhī xíng yì wú suǒ yǒu xíng wú suǒ yǒu gù dāng zhī shí yì wú suǒ
当知行亦无所有；行无所有故，当知识亦无所

yǒu shí wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu xū kōng wú
有；识无所有故，当知虚空亦无所有；虚空无

suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú suǒ yǒu gù
所有故，当知大乘亦无所有；大乘无所有故，

dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú liàng
当知无数亦无所有；无数无所有故，当知无量

yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒ yǒu
亦无所有；无量无所有故，当知无边亦无所有；

wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì
无边无所有故，当知一切法亦无所有。由如是义

gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé
故，说大乘普能含受无数无量无边有情。何

yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò sè shòu xiǎng
以故？善现，若我乃至见者，若色、受、想、

xíng shí ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng
行、识、若虚空、若大乘、若无数、若无量、

ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
若无边、若一切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当

zhī yǎn chù yì wú suǒ yǒu yǎn chù wú suǒ yǒu gù dāng zhī ěr chù yì wú
知眼处亦无所有；眼处无所有故，当知耳处亦无

suǒ yǒu ěr chù wú suǒ yǒu gù dāng zhī bí chù yì wú suǒ yǒu bí chù
所有；耳处无所有故，当知鼻处亦无所有；鼻处

wú suǒ yǒu gù dāng zhī shé chù yì wú suǒ yǒu shé chù wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知舌处亦无所有；舌处无所有故，

dāng zhī shēnchù yì wú suǒyǒu shēnchù wú suǒyǒu gù dāng zhī yì chù
当知身处亦无所有；身处无所有故，当知意处
yì wú suǒyǒu yì chù wú suǒyǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒyǒu
亦无所有；意处无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒyǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒyǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒyǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒyǒu wú shù wú suǒyǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒyǒu wú liàng wú suǒyǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒyǒu wú biān wú suǒyǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒyǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。
yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒuqíng hé yǐ gù shànxiàn ruò wǒ nǎi zhì jiànzhě ruò yǎn ěr
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若眼、耳、
bí shé shēn yì chù ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù
鼻、舌、身、意处，若虚空、若大乘、若无数、
ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒyǒu
若无量、若无边、若一切法，如是一切皆无所有
bù kě dé gù
不可得故。

fù cì shànxiàn wǒ nǎi zhì jiànzhě wú suǒyǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī sè chù yì wú suǒyǒu sè chù wú suǒyǒu gù dāng zhī shēngchù yì
知色处亦无所有；色处无所有故，当知声处亦
wú suǒyǒu shēngchù wú suǒyǒu gù dāng zhī xiāngchù yì wú suǒyǒu
无所有；声处无所有故，当知香处亦无所有；
xiāngchù wú suǒyǒu gù dāng zhī wèichù yì wú suǒyǒu wèichù wú suǒ
香处无所有故，当知味处亦无所有；味处无所
yǒu gù dāng zhī chùchù yì wú suǒyǒu chùchù wú suǒyǒu gù dāng
有故，当知触处亦无所有；触处无所有故，当
zhī fǎ chù yì wú suǒyǒu fǎ chù wú suǒyǒu gù dāng zhī xū kōng yì
知法处亦无所有；法处无所有故，当知虚空亦
wú suǒyǒu xū kōng wú suǒyǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒyǒu
无所有；虚空无所有故，当知大乘亦无所有；
dà shèng wú suǒyǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒyǒu wú shù wú suǒ
大乘无所有故，当知无数亦无所有；无数无所

yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng
有故，当知无量亦无所有；无量无所有故，当
zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ
知无边亦无所有；无边无所有故，当知一切法
yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù
亦无所有。由如是义故，说大乘普能含受无数
wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě
无量无边有情。何以故？善现，若我乃至见者，
ruò sè shēng xiāng wèi chù fǎ chù ruò xū kōng ruò dà
若色、声、香、味、触、法处，若虚空、若大
shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú
乘、若无数、若无量、若无边、若一切法，如
shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī yǎn jiè yì wú suǒ yǒu yǎn jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī sè jiè yì wú
知眼界亦无所有；眼界无所有故，当知色界亦无
suǒ yǒu sè jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī yǎn shí jiè yì wú suǒ yǒu yǎn
所有；色界无所有故，当知眼识界亦无所有；眼
shí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī yǎn chù yì wú suǒ yǒu yǎn chù wú suǒ yǒu
识界无所有故，当知眼触亦无所有；眼触无所有
gù dāng zhī yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì wú suǒ yǒu yǎn chù wéi
故，当知眼触为缘所生诸受亦无所有；眼触为
yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu
缘所生诸受无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。
yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò yǎn jiè nǎi
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若眼界乃

zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu ruò xū kōng ruò dà shèng ruò
至眼触为缘所生诸受，若虚空、若大乘、若
wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē
无数、若无量、若无边、若一切法，如是一切皆
wú suǒyǒu bù kě dé gù
无所有不可得故。

fù cì shànxiàn wǒ nǎi zhì jiànzhě wú suǒyǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī ěr jiè yì wú suǒyǒu ěr jiè wú suǒyǒu gù dāng zhī shēng jiè yì
知耳界亦无所有；耳界无所有故，当知声界亦
wú suǒyǒu shēng jiè wú suǒyǒu gù dāng zhī ěr shí jiè yì wú suǒyǒu
无所有；声界无所有故，当知耳识界亦无所有；
ěr shí jiè wú suǒyǒu gù dāng zhī ěr chù yì wú suǒyǒu ěr chù wú suǒ
耳识界无所有故，当知耳触亦无所有；耳触无所
yǒu gù dāng zhī ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì wú suǒyǒu ěr chù
有故，当知耳触为缘所生诸受亦无所有；耳触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú suǒyǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒyǒu
为缘所生诸受无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒyǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒyǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒyǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒyǒu wú shù wú suǒyǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒyǒu wú liàng wú suǒyǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒyǒu wú biān wú suǒyǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒyǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。

yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hánshòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边

yǒuqíng hé yǐ gù shànxiàn ruò wǒ nǎi zhì jiànzhě ruò ěr jiè nǎi
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若耳界乃

zhì ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu ruò xū kōng ruò dà shèng ruò
至耳触为缘所生诸受，若虚空、若大乘、若

wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē
无数、若无量、若无边、若一切法，如是一切皆

wú suǒyǒu bù kě dé gù
无所有不可得故。

fù cì shànxiàn wǒ nǎi zhì jiànzhě wú suǒyǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当

zhī bí jiè yì wú suǒ yǒu bí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī xiāng jiè yì
知鼻界亦无所有；鼻界无所有故，当知香界亦
wú suǒ yǒu xiāng jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī bí shí jiè yì wú suǒ yǒu
无所有；香界无所有故，当知鼻识界亦无所有；
bí shí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī bí chù yì wú suǒ yǒu bí chù wú suǒ
鼻识界无所有故，当知鼻触亦无所有；鼻触无所
yǒu gù dāng zhī bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì wú suǒ yǒu bí chù
有故，当知鼻触为缘所生诸受亦无所有；鼻触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu
为缘所生诸受无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。
yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò bí jiè nǎi
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若鼻界乃
zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò xū kōng ruò dà shèng ruò
至鼻触为缘所生诸受，若虚空、若大乘、若
wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē
无数、若无量、若无边、若一切法，如是一切皆
wú suǒ yǒu bù kě dé gù
无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī shé jiè yì wú suǒ yǒu shé jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī wèi jiè yì wú
知舌界亦无所有；舌界无所有故，当知味界亦无
suǒ yǒu wèi jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī shé shí jiè yì wú suǒ yǒu shé
所有；味界无所有故，当知舌识界亦无所有；舌
shí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī shé chù yì wú suǒ yǒu shé chù wú suǒ yǒu
识界无所有故，当知舌触亦无所有；舌触无所
gù dāng zhī shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì wú suǒ yǒu shé chù wéi
有故，当知舌触为缘所生诸受亦无所有；舌触为

yuánsuǒ shēngzhū shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu
缘所生诸受无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。
yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò shé jiè nǎi
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若舌界乃
zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò xū kōng ruò dà shèng ruò
至舌触为缘所生诸受，若虚空、若大乘、若
wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē
无数、若无量、若无边、若一切法，如是一切皆
wú suǒ yǒu bù kě dé gù
无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī shēn jiè yì wú suǒ yǒu shēn jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī chù jiè yì
知身界亦无所有；身界无所有故，当知触界亦
wú suǒ yǒu chù jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī shēn shí jiè yì wú suǒ yǒu
无所有；触界无所有故，当知身识界亦无所有；
shēn shí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī shēn chù yì wú suǒ yǒu shēn chù wú
身识界无所有故，当知身触亦无所有；身触无
suǒ yǒu gù dāng zhī shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì wú suǒ yǒu
所有故，当知身触为缘所生诸受亦无所有；
shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú
身触为缘所生诸受无所有故，当知虚空亦无
suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà
所有；虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大
shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu
乘无所有故，当知无数亦无所有；无数无所有
gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī
故，当知无量亦无所有；无量无所有故，当知

wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì
无边亦无所有；无边无所有故，当知一切法亦
wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú
无所有。由如是义故，说大乘普能含受无数无
liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě
量无边有情。何以故？善现，若我乃至见者，
ruò shēn jiè nǎi zhì shēn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò xū kōng ruò
若身界乃至身触为缘所生诸受，若虚空、若
dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ
大乘、若无数、若无量、若无边、若一切法，
rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī yì jiè yì wú suǒ yǒu yì jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī fǎ jiè yì wú
知眼界亦无所有；眼界无所有故，当知法界亦无
suǒ yǒu fǎ jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī yì shí jiè yì wú suǒ yǒu yì
所有；法界无所有故，当知意识界亦无所有；意
shí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī yì chù yì wú suǒ yǒu yì chù wú suǒ yǒu
识界无所有故，当知意触亦无所有；意触无所有
gù dāng zhī yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu yì wú suǒ yǒu yì chù wéi
故，当知意触为缘所生诸受亦无所有；意触为
yuán suǒ shēng zhū shòu wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu
缘所生诸受无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。

yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò yì jiè nǎi
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若眼界乃
zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu ruò xū kōng ruò dà shèng ruò
至意触为缘所生诸受，若虚空、若大乘、若

wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē
无数、若无量、若无边、若一切法，如是一切皆
wú suǒ yǒu bù kě dé gù
无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī dì jiè yì wú suǒ yǒu dì jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī shuǐ jiè yì wú
知地界亦无所有；地界无所有故，当知水界亦无
suǒ yǒu shuǐ jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī huǒ jiè yì wú suǒ yǒu huǒ jiè
所有；水界无所有故，当知火界亦无所有；火界
wú suǒ yǒu gù dāng zhī fēng jiè yì wú suǒ yǒu fēng jiè wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知风界亦无所有；风界无所有故，
dāng zhī kōng jiè yì wú suǒ yǒu kōng jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī shí jiè
当知空界亦无所有；空界无所有故，当知识界
yì wú suǒ yǒu shí jiè wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu
亦无所有；识界无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。

yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò dì shuǐ
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若地、水、
huǒ fēng kōng shí jiè ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù
火、风、空、识界，若虚空、若大乘、若无数、
ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu
若无量、若无边、若一切法，如是一切皆无所有
bù kě dé gù
不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī kǔ shèng dì yì wú suǒ yǒu kǔ shèng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī jí
知苦圣谛亦无所有；苦圣谛无所有故，当知集

shèng dì yì wú suǒ yǒu jí shèng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī miè shèng
圣 谛亦无所有；集 圣 谛无所有故，当 知灭 圣

dì yì wú suǒ yǒu miè shèng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī dào shèng dì yì
谛亦无所有；灭 圣 谛无所有故，当 知道 圣 谛亦

wú suǒ yǒu dào shèng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu
无所有；道 圣 谛无所有故，当 知虚 空亦无所有；

xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú
虚 空无所有故，当 知大 乘亦无所有；大 乘无

suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng
所有故，当 知无 数亦无所有；无 数无所有故，当

zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无 量亦无所有；无 量无所有故，当 知无 边亦

wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
无所有；无 边无所有故，当 知一 切法亦无所有。

yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说 大 乘 普 能 含 受 无 数 无 量 无 边

yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò kǔ jí
有情。何以故？善 现，若 我 乃 至 见 者，若 苦、集、

miè dào shèng dì ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú
灭、道 圣 谛，若 虚 空、若 大 乘、若 无 数、若 无

liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě
量、若 无 边、若 一 切 法，如 是 一 切 皆 无 所 有 不 可

dé gù
得 故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复 次，善 现，我 乃 至 见 者 无 所 有 故，当

zhī wú míng yì wú suǒ yǒu wú míng wú suǒ yǒu gù dāng zhī xíng yì wú
知 无 明 亦 无 所 有；无 明 无 所 有 故，当 知 行 亦 无

suǒ yǒu xíng wú suǒ yǒu gù dāng zhī shí yì wú suǒ yǒu shí wú suǒ yǒu
所 有；行 无 所 有 故，当 知 识 亦 无 所 有；识 无 所 有

gù dāng zhī míng sè yì wú suǒ yǒu míng sè wú suǒ yǒu gù dāng zhī
故，当 知 名 色 亦 无 所 有；名 色 无 所 有 故，当 知

liù chù yì wú suǒ yǒu liù chù wú suǒ yǒu gù dāng zhī chù yì wú suǒ yǒu
六 处 亦 无 所 有；六 处 无 所 有 故，当 知 触 亦 无 所 有；

chù wú suǒ yǒu gù dāng zhī shòu yì wú suǒ yǒu shòu wú suǒ yǒu gù
触 无 所 有 故，当 知 受 亦 无 所 有；受 无 所 有 故，

dāng zhī ài yì wú suǒ yǒu ài wú suǒ yǒu gù dāng zhī qǔ yì wú suǒ
当 知 爱 亦 无 所 有；爱 无 所 有 故，当 知 取 亦 无 所

yǒu qǔ wú suǒyǒu gù dāng zhī yǒu yì wú suǒyǒu yǒu wú suǒyǒu gù
有；取无所有故，当知有亦无所有；有无所有故，
dāng zhī shēng yì wú suǒyǒu shēng wú suǒyǒu gù dāng zhī lǎo sǐ chóu
当知生亦无所有；生无所有故，当知老死愁
tàn kǔ yōunǎo yì wú suǒyǒu lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú suǒyǒu gù
叹苦忧恼亦无所有；老死愁叹苦忧恼无所有故，
dāng zhī xū kōng yì wú suǒyǒu xū kōng wú suǒyǒu gù dāng zhī dà
当知虚空亦无所有；虚空无所有故，当知大
shèng yì wú suǒyǒu dà shèng wú suǒyǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ
乘亦无所有；大乘无所有故，当知无数亦无所
yǒu wú shù wú suǒyǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒyǒu wú liàng
有；无数无所有故，当知无量亦无所有；无量
wú suǒyǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒyǒu wú biān wú suǒyǒu gù
无所有故，当知无边亦无所有；无边无所有故，
dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒyǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ
当知一切法亦无所有。由如是义故，说大乘普
néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò
能含受无数无量无边有情。何以故？善现，若
wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò wú míng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo ruò
我乃至见者，若无明乃至老死愁叹苦忧恼，若
xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò
虚空、若大乘、若无数、若无量、若无边、若
yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒyǒu bù kě dé gù
一切法，如是一切皆无所有不可得故。

大般若波罗蜜多经卷第五十七

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí bā
大般若波罗蜜多经卷第五十八

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn dà shèng pǐn dì shí liù zhī sān
初分赞大乘品第十六之三

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī nèi kōng yì wú suǒ yǒu nèi kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wài kōng yì
知内空亦无所有；内空无所有故，当知外空亦
wú suǒ yǒu wài kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī nèi wài kōng yì wú suǒ yǒu
无所有；外空无所有故，当知内外空亦无所有；
nèi wài kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī kōng kōng yì wú suǒ yǒu kōng kōng
内外空无所有故，当知空空亦无所有；空空
wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà kōng yì wú suǒ yǒu dà kōng wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知大空亦无所有；大空无所有故，
dāng zhī shèng yì kōng yì wú suǒ yǒu shèng yì kōng wú suǒ yǒu gù dāng
当知胜义空亦无所有；胜义空无所有故，当
zhī yǒu wéi kōng yì wú suǒ yǒu yǒu wéi kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú
知有为空亦无所有；有为空无所有故，当知无
wéi kōng yì wú suǒ yǒu wú wéi kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bì jìng kōng
为空亦无所有；无为空无所有故，当知毕竟空
yì wú suǒ yǒu bì jìng kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú jì kōng yì wú
亦无所有；毕竟空无所有故，当知无际空亦无
suǒ yǒu wú jì kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī sàn kōng yì wú suǒ yǒu
所有；无际空无所有故，当知散空亦无所有；
sàn kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biàn yì kōng yì wú suǒ yǒu wú biàn
散空无所有故，当知无变异空亦无所有；无变
yì kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī běn xìng kōng yì wú suǒ yǒu běn xìng kōng
异空无所有故，当知本性空亦无所有；本性空
wú suǒ yǒu gù dāng zhī zì xiàng kōng yì wú suǒ yǒu zì xiàng kōng wú
无所有故，当知自相空亦无所有；自相空无
suǒ yǒu gù dāng zhī gòng xiàng kōng yì wú suǒ yǒu gòng xiàng kōng wú suǒ
所有故，当知共相空亦无所有；共相空无所

yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ kōng yì wú suǒ yǒu yī qiè fǎ kōng wú suǒ
有故，当知一切法空亦无所有；一切法空无所
yǒu gù dāng zhī bù kě dé kōng yì wú suǒ yǒu bù kě dé kōng wú suǒ
有故，当知不可得空亦无所有；不可得空无所
yǒu gù dāng zhī wú xìng kōng yì wú suǒ yǒu wú xìng kōng wú suǒ yǒu gù
有故，当知无性空亦无所有；无性空无所有故，
dāng zhī zì xìng kōng yì wú suǒ yǒu zì xìng kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī
当知自性空亦无所有；自性空无所有故，当知
wú xìng zì xìng kōng yì wú suǒ yǒu wú xìng zì xìng kōng wú suǒ yǒu gù
无性自性空亦无所有；无性自性空无所有故，
dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà
当知虚空亦无所有；虚空无所有故，当知大
shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ
乘亦无所有；大乘无所有故，当知无数亦无所
yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng
有；无数无所有故，当知无量亦无所有；无量
wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知无边亦无所有；无边无所有故，
dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ
当知一切法亦无所有。由如是义故，说大乘普
néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò
能含受无数无量无边有情。何以故？善现，若
wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò nèi kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng ruò xū kōng
我乃至见者，若内空乃至无性自性空，若虚空、
ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ
若大乘、若无数、若无量、若无边、若一切法，
rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī bù shī bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu bù shī bō luó mì duō wú suǒ
知布施波罗蜜多亦无所有；布施波罗蜜多无所
yǒu gù dāng zhī jìng jiè bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu jìng jiè bō luó mì
有故，当知净戒波罗蜜多亦无所有；净戒波罗蜜
duō wú suǒ yǒu gù dāng zhī ān rěn bō luó mì duō yì wú suǒ yǒu ān rěn
多无所有故，当知安忍波罗蜜多亦无所有；安忍
bō luó mì duō wú suǒ yǒu gù dāng zhī jīng jìn bō luó mì duō yì wú suǒ
波罗蜜多无所有故，当知精进波罗蜜多亦无所

yǒu jīng jìn bō luó mì duō wú suǒ yǒu gù dāng zhī jìng lù bō luó mì duō
有；精进波罗蜜多无所有故，当知静虑波罗蜜多
yì wú suǒ yǒu jìng lù bō luó mì duō wú suǒ yǒu gù dāng zhī bō rě bō
亦无所有；静虑波罗蜜多无所有故，当知般若波
luó mì duō yì wú suǒ yǒu bō rě bō luó mì duō wú suǒ yǒu gù dāng zhī
罗蜜多亦无所有；般若波罗蜜多无所有故，当知
xū kōng yì wú suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú
虚空亦无所有；虚空无所有故，当知大乘亦无
suǒ yǒu dà shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú
所有；大乘无所有故，当知无数亦无所有；无
shù wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu
数无所有故，当知无量亦无所有；无量无所有
gù dāng zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī
故，当知无边亦无所有；无边无所有故，当知
yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán
一切法亦无所有。由如是义故，说大乘普能含
shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi
受无数无量无边有情。何以故？善现，若我乃
zhì jiàn zhě ruò bù shī jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
至见者，若布施、净戒、安忍、精进、静虑、般
rě bō luó mì duō ruò xū kōng ruò dà chéng ruò wú shù ruò wú
若波罗蜜多，若虚空、若大乘、若无数、若无
liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě
量、若无边、若一切法，如是一切皆无所有不可
dé gù
得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī sì jìng lù yì wú suǒ yǒu sì jìng lù wú suǒ yǒu gù dāng zhī sì wú
知四静虑亦无所有；四静虑无所有故，当知四无
liàng yì wú suǒ yǒu sì wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī sì wú sè dìng
量亦无所有；四无量无所有故，当知四无色定
yì wú suǒ yǒu sì wú sè dìng wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú
亦无所有；四无色定无所有故，当知虚空亦无
suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà
所有；虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大
shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu
乘无所有故，当知无数亦无所有；无数无所有

gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī
故，当知无量亦无所有；无量无所有故，当知
wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì
无边亦无所有；无边无所有故，当知一切法亦
wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú
无所有。由如是义故，说大乘普能含受无数无
liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě
量无边有情。何以故？善现，若我乃至见者，
ruò sì jìng lǜ sì wú liàng sì wú sè dìng ruò xū kōng ruò dà shèng
若四静虑、四无量、四无色定，若虚空、若大乘、
ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè
若无数、若无量、若无边、若一切法，如是一切
jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī sì niàn zhù yì wú suǒ yǒu sì niàn zhù wú suǒ yǒu gù dāng zhī sì
知四念住亦无所有；四念住无所有故，当知四
zhèng duàn yì wú suǒ yǒu sì zhèng duàn wú suǒ yǒu gù dāng zhī sì shén
正断亦无所有；四正断无所有故，当知四神
zú yì wú suǒ yǒu sì shén zú wú suǒ yǒu gù dāng zhī wǔ gēn yì wú suǒ
足亦无所有；四神足无所有故，当知五根亦无所
yǒu wǔ gēn wú suǒ yǒu gù dāng zhī wǔ lì yì wú suǒ yǒu wǔ lì wú
有；五根无所有故，当知五力亦无所有；五力无
suǒ yǒu gù dāng zhī qī děng jué zhī yì wú suǒ yǒu qī děng jué zhī wú
所有故，当知七等觉支亦无所有；七等觉支无
suǒ yǒu gù dāng zhī bā shèng dào zhī yì wú suǒ yǒu bā shèng dào zhī
所有故，当知八圣道支亦无所有；八圣道支
wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知虚空亦无所有；虚空无所有故，
dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú
当知大乘亦无所有；大乘无所有故，当知无
shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu
数亦无所有；无数无所有故，当知无量亦无所有；
wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ
无量无所有故，当知无边亦无所有；无边无所
yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà
有故，当知一切法亦无所有。由如是义故，说大

shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn
乘普能含受无数无量无边有情。何以故？善
xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò sì niàn zhù nǎi zhì bā shèng dào zhī
现，若我乃至见者，若四念住乃至八圣道支，
ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān
若虚空、若大乘、若无数、若无量、若无边、
ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
若一切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī kōng jiě tuō mén yì wú suǒ yǒu kōng jiě tuō mén wú suǒ yǒu gù dāng
知空解脱门亦无所有；空解脱门无所有故，当
zhī wú xiàng jiě tuō mén yì wú suǒ yǒu wú xiàng jiě tuō mén wú suǒ yǒu
知无相解脱门亦无所有；无相解脱门无所有
gù dāng zhī wú yuàn jiě tuō mén yì wú suǒ yǒu wú yuàn jiě tuō mén wú
故，当知无愿解脱门亦无所有；无愿解脱门无
suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù
所有故，当知虚空亦无所有；虚空无所有故，
dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú
当知大乘亦无所有；大乘无所有故，当知无
shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu
数亦无所有；无数无所有故，当知无量亦无所有；
wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ
无量无所有故，当知无边亦无所有；无边无所
yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà
有故，当知一切法亦无所有。由如是义故，说大

shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn
乘普能含受无数无量无边有情。何以故？善
xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
现，若我乃至见者，若空、无相、无愿解脱门，
ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān
若虚空、若大乘、若无数、若无量、若无边、
ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
若一切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī wǔ yǎn yì wú suǒ yǒu wǔ yǎn wú suǒ yǒu gù dāng zhī liù shén tōng
知五眼亦无所有；五眼无所有故，当知六神通

yì wú suǒ yǒu liù shéntōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ
亦无所有；六神通无所有故，当知虚空亦无所
yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng
有；虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘
wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，
dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān
当知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边
yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
亦无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。
yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò wǔ yǎn
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若五眼、
ruò liù shéntōng ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng
若六神通、若虚空、若大乘、若无数、若无量、
ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
若无边、若一切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī fó shí lì yì wú suǒ yǒu fó shí lì wú suǒ yǒu gù dāng zhī sì wú
知佛十力亦无所有；佛十力无所有故，当知四无
suǒ wèi yì wú suǒ yǒu sì wú suǒ wèi wú suǒ yǒu gù dāng zhī sì wú ài
所畏亦无所有；四无所畏无所有故，当知四无碍
jiě yì wú suǒ yǒu sì wú ài jiě wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà cí yì wú
解亦无所有；四无碍解无所有故，当知大慈亦无
suǒ yǒu dà cí wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà bēi yì wú suǒ yǒu dà bēi
所有；大慈无所有故，当知大悲亦无所有；大悲
wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà xǐ yì wú suǒ yǒu dà xǐ wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知大喜亦无所有；大喜无所有故，
dāng zhī dà shě yì wú suǒ yǒu dà shě wú suǒ yǒu gù dāng zhī shí bā
当知大舍亦无所有；大舍无所有故，当知十八
fó bú gòng fǎ yì wú suǒ yǒu shí bā fó bú gòng fǎ wú suǒ yǒu gù
佛不共法亦无所有；十八佛不共法无所有故，
dāng zhī yī qiè zhì yì wú suǒ yǒu yī qiè zhì wú suǒ yǒu gù dāng zhī
当知一切智亦无所有；一切智无所有故，当知
dào xiàng zhì yì wú suǒ yǒu dào xiàng zhì wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè
道相智亦无所有；道相智无所有故，当知一切

xiàng zhì yì wú suǒ yǒu yī qiè xiàng zhì wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng
相智亦无所有；一切相智无所有故，当知虚空
yì wú suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu
亦无所有；虚空无所有故，当知大乘亦无所有；
dà shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ
大乘无所有故，当知无数亦无所有；无数无所
yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng
有故，当知无量亦无所有；无量无所有故，当
zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ
知无边亦无所有；无边无所有故，当知一切法
yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù
亦无所有。由如是义故，说大乘普能含受无数
wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě
无量无边有情。何以故？善现，若我乃至见者，
ruò fó shí lì nǎi zhì yī qiè xiàng zhì ruò xū kōng ruò dà shèng ruò
若佛十力乃至一切相智，若虚空、若大乘、若
wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē
无数、若无量、若无边、若一切法，如是一切皆
wú suǒ yǒu bù kě dé gù
无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī jí xǐ dì yì wú suǒ yǒu jí xǐ dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī lí gòu
知极喜地亦无所有；极喜地无所有故，当知离垢
dì yì wú suǒ yǒu lí gòu dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī fā guāng dì yì
地亦无所有；离垢地无所有故，当知发光地亦
wú suǒ yǒu fā guāng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī yàn huì dì yì wú suǒ
无所有；发光地无所有故，当知焰慧地亦无所
yǒu yàn huì dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī jí nán shèng dì yì wú suǒ yǒu
有；焰慧地无所有故，当知极难胜地亦无所有；
jí nán shèng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī xiàn qián dì yì wú suǒ yǒu xiàn
极难胜地无所有故，当知现前地亦无所有；现
qián dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī yuǎn xíng dì yì wú suǒ yǒu yuǎn xíng dì
前地无所有故，当知远行地亦无所有；远行地
wú suǒ yǒu gù dāng zhī bú dòng dì yì wú suǒ yǒu bú dòng dì wú suǒ
无所有故，当知不动地亦无所有；不动地无所
yǒu gù dāng zhī shàn huì dì yì wú suǒ yǒu shàn huì dì wú suǒ yǒu gù
有故，当知善慧地亦无所有；善慧地无所有故，

dāng zhī fǎ yún dì yì wú suǒ yǒu fǎ yún dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī
当知法云地亦无所有；法云地无所有故，当知
xū kōng yì wú suǒ yǒu xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú
虚空亦无所有；虚空无所有故，当知大乘亦无
suǒ yǒu dà shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú
所有；大乘无所有故，当知无数亦无所有；无
shù wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu
数无所有故，当知无量亦无所有；无量无所有
gù dāng zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī
故，当知无边亦无所有；无边无所有故，当知
yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán
一切法亦无所有。由如是义故，说大乘普能含
shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi
受无数无量无边有情。何以故？善现，若我乃
zhì jiàn zhě ruò jí xǐ dì nǎi zhì fǎ yún dì ruò xū kōng ruò dà shèng
至见者，若极喜地乃至法云地，若虚空、若大乘、
ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè
若无数、若无量、若无边、若一切法，如是一切
jiē wú suǒ yǒu bù kě dé gù
皆无所有不可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī jìng guān dì yì wú suǒ yǒu jìng guān dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī zhǒng
知净观地亦无所有；净观地无所有故，当知种
xìng dì yì wú suǒ yǒu zhǒng xìng dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī dì bā dì
性地亦无所有；种性地无所有故，当知第八地
yì wú suǒ yǒu dì bā dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī jù jiàn dì yì wú suǒ
亦无所有；第八地无所有故，当知具见地亦无所
yǒu jù jiàn dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī bó dì yì wú suǒ yǒu bó dì
有；具见地无所有故，当知薄地亦无所有；薄地
wú suǒ yǒu gù dāng zhī lí yù dì yì wú suǒ yǒu lí yù dì wú suǒ yǒu
无所有故，当知离欲地亦无所有；离欲地无所有
gù dāng zhī yǐ bàn dì yì wú suǒ yǒu yǐ bàn dì wú suǒ yǒu gù dāng
故，当知已办地亦无所有；已办地无所有故，当
zhī dú jué dì yì wú suǒ yǒu dú jué dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī pú sà
知独觉地亦无所有；独觉地无所有故，当知菩萨
dì yì wú suǒ yǒu pú sà dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī rú lái dì yì wú
地亦无所有；菩萨地无所有故，当知如来地亦无

suǒ yǒu rú lái dì wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu
所有；如来地无所有故，当知虚空亦无所有；
xū kōng wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú
虚空无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无
suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng
所有故，当知无数亦无所有；无数无所有故，当
zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì
知无量亦无所有；无量无所有故，当知无边亦
wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu
无所有；无边无所有故，当知一切法亦无所有。
yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān
由如是义故，说大乘普能含受无数无量无边
yǒu qíng hé yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò jìng guān
有情。何以故？善现，若我乃至见者，若净观
dì nǎi zhì rú lái dì ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò
地乃至如来地，若虚空、若大乘、若无数、若
wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù
无量、若无边、若一切法，如是一切皆无所有不
kě dé gù
可得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī yù liú xiàng yì wú suǒ yǒu yù liú xiàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī yù
知预流向亦无所有；预流向无所有故，当知预
liú guǒ yì wú suǒ yǒu yù liú guǒ wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī lái xiàng
流果亦无所有；预流果无所有故，当知一来向
yì wú suǒ yǒu yī lái xiàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī lái guǒ yì wú
亦无所有；一来向无所有故，当知一来果亦无
suǒ yǒu yī lái guǒ wú suǒ yǒu gù dāng zhī bù huán xiàng yì wú suǒ yǒu
所有；一来果无所有故，当知不还向亦无所有；
bù huán xiàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī bù huán guǒ yì wú suǒ yǒu bù
不还向无所有故，当知不还果亦无所有；不
huán guǒ wú suǒ yǒu gù dāng zhī ā luó hàn xiàng yì wú suǒ yǒu ā luó
还果无所有故，当知阿罗汉向亦无所有；阿罗
hàn xiàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī ā luó hàn guǒ yì wú suǒ yǒu ā luó
汉向无所有故，当知阿罗汉果亦无所有；阿罗
hàn guǒ wú suǒ yǒu gù dāng zhī dú jué xiàng yì wú suǒ yǒu dú jué xiàng
汉果无所有故，当知独觉向亦无所有；独觉向

wú suǒ yǒu gù dāng zhī dú jué guǒ yì wú suǒ yǒu dú jué guǒ wú suǒ yǒu
无所有故，当知独觉果亦无所有；独觉果无所有
gù dāng zhī pú sà mó hē sà fǎ yì wú suǒ yǒu pú sà mó hē sà fǎ
故，当知菩萨摩诃萨法亦无所有；菩萨摩诃萨法
wú suǒ yǒu gù dāng zhī sān miǎo sān fó tuó fǎ yì wú suǒ yǒu sān miǎo
无所有故，当知三藐三佛陀法亦无所有；三藐
sān fó tuó fǎ wú suǒ yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒ yǒu xū kōng
三佛陀法无所有故，当知虚空亦无所有；虚空
wú suǒ yǒu gù dāng zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú suǒ yǒu gù
无所有故，当知大乘亦无所有；大乘无所有故，
dāng zhī wú shù yì wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú liàng
当知无数亦无所有；无数无所有故，当知无量
yì wú suǒ yǒu wú liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒ yǒu
亦无所有；无量无所有故，当知无边亦无所有；
wú biān wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì
无边无所有故，当知一切法亦无所有。由如是义
gù shuō dà shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé
故，说大乘普能含受无数无量无边有情。何
yǐ gù shàn xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò yù liú xiàng nǎi zhì sān
以故？善现，若我乃至见者，若预流向乃至三
miǎo sān fó tuó fǎ ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú
藐三佛陀法，若虚空、若大乘、若无数、若无
liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒ yǒu bù kě
量、若无边、若一切法，如是一切皆无所有不可
dé gù
得故。

fù cì shàn xiàn wǒ nǎi zhì jiàn zhě wú suǒ yǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī yù liú xiàng bǔ tè qié luó yì wú suǒ yǒu yù liú xiàng bǔ tè qié luó
知预流向补特伽罗亦无所有；预流向补特伽罗
wú suǒ yǒu gù dāng zhī yù liú guǒ bǔ tè qié luó yì wú suǒ yǒu yù liú
无所有故，当知预流果补特伽罗亦无所有；预流
guǒ bǔ tè qié luó wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī lái xiàng bǔ tè qié luó yì
果补特伽罗无所有故，当知一来向补特伽罗亦
wú suǒ yǒu yī lái xiàng bǔ tè qié luó wú suǒ yǒu gù dāng zhī yī lái
无所有；一来向补特伽罗无所有故，当知一来
guǒ bǔ tè qié luó yì wú suǒ yǒu yī lái guǒ bǔ tè qié luó wú suǒ yǒu gù
果补特伽罗亦无所有；一来果补特伽罗无所有故，

dāng zhī bù huánxiàng bǔ tè qié luó yì wú suǒyǒu bù huánxiàng bǔ tè
当知不还向补特伽罗亦无所有；不还向补特
qié luó wú suǒyǒu gù dāng zhī bù huánguǒ bǔ tè qié luó yì wú suǒyǒu
伽罗无所有故，当知不还果补特伽罗亦无所有；
bù huánguǒ bǔ tè qié luó wú suǒyǒu gù dāng zhī ā luó hànxiàng bǔ
不还果补特伽罗无所有故，当知阿罗汉向补
tè qié luó yì wú suǒyǒu ā luó hànxiàng bǔ tè qié luó wú suǒyǒu gù
特伽罗亦无所有；阿罗汉向补特伽罗无所有故，
dāng zhī ā luó hànnguǒ bǔ tè qié luó yì wú suǒyǒu ā luó hànnguǒ bǔ
当知阿罗汉果补特伽罗亦无所有；阿罗汉果补
tè qié luó wú suǒyǒu gù dāng zhī dú jué xiàng bǔ tè qié luó yì wú suǒ
特伽罗无所有故，当知独觉向补特伽罗亦无所
yǒu dú jué xiàng bǔ tè qié luó wú suǒyǒu gù dāng zhī dú jué guǒ bǔ
有；独觉向补特伽罗无所有故，当知独觉果补
tè qié luó yì wú suǒyǒu dú jué guǒ bǔ tè qié luó wú suǒyǒu gù dāng
特伽罗亦无所有；独觉果补特伽罗无所有故，当
zhī pú sà mó hē sà yì wú suǒyǒu pú sà mó hē sà wú suǒyǒu gù
知菩萨摩訶萨亦无所有；菩萨摩訶萨无所有故，
dāng zhī sānmiǎosān fó tuó yì wú suǒyǒu sānmiǎosān fó tuó wú suǒyǒu
当知三藐三佛陀亦无所有；三藐三佛陀无所有
gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒyǒu xū kōng wú suǒyǒu gù dāng zhī
故，当知虚空亦无所有；虚空无所有故，当知
dà shèng yì wú suǒyǒu dà shèng wú suǒyǒu gù dāng zhī wú shù yì wú
大乘亦无所有；大乘无所有故，当知无数亦无
suǒyǒu wú shù wú suǒyǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒyǒu wú liàng
所有；无数无所有故，当知无量亦无所有；无量
wú suǒyǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒyǒu wú biān wú suǒyǒu gù
无所有故，当知无边亦无所有；无边无所有故，
dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒyǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ
当知一切法亦无所有。由如是义故，说大乘普
néng hánshòu wú shù wú liàng wú biānyǒuqíng hé yǐ gù shànxiàn ruò
能含受无数无量无边有情。何以故？善现，若
wǒ nǎi zhì jiànzhě ruò yù liú xiàng bǔ tè qié luó nǎi zhì sānmiǎosān fó
我乃至见者，若预流向补特伽罗乃至三藐三佛
tuó ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú
陀，若虚空、若大乘、若无数、若无量、若无
biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒyǒu bù kě dé gù
边、若一切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shànxiàn wǒ nǎi zhì jiànzhě wú suǒyǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī shēngwénshèng yì wú suǒyǒu shēngwénshèng wú suǒyǒu gù dāng
知声闻乘亦无所有；声闻乘无所有故，当
zhī dú jué shèng yì wú suǒyǒu dú jué shèng wú suǒyǒu gù dāng zhī
知独觉乘亦无所有；独觉乘无所有故，当知
zhèngděng jué shèng yì wú suǒyǒu zhèngděng jué shèng wú suǒyǒu gù
正等觉乘亦无所有；正等觉乘无所有故，
dāng zhī xū kōng yì wú suǒyǒu xū kōng wú suǒyǒu gù dāng zhī dà
当知虚空亦无所有；虚空无所有故，当知大
shèng yì wú suǒyǒu dà shèng wú suǒyǒu gù dāng zhī wú shù yì wú suǒ
乘亦无所有；大乘无所有故，当知无数亦无所
yǒu wú shù wú suǒyǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒyǒu wú liàng
有；无数无所有故，当知无量亦无所有；无量
wú suǒyǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒyǒu wú biān wú suǒyǒu gù
无所有故，当知无边亦无所有；无边无所有故，
dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒyǒu yóu rú shì yì gù shuō dà shèng pǔ
当知一切法亦无所有。由如是义故，说大乘普
néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shànxiàn ruò
能含受无数无量无边有情。何以故？善现，若
wǒ nǎi zhì jiànzhě ruò shēngwénshèng dú jué shèng zhèngděng jué
我乃至见者，若声闻乘、独觉乘、正等觉
shèng ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú shù ruò wú liàng ruò wú
乘，若虚空、若大乘、若无数、若无量、若无
biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú suǒyǒu bù kě dé gù
边、若一切法，如是一切皆无所有不可得故。

fù cì shànxiàn wǒ nǎi zhì jiànzhě wú suǒyǒu gù dāng
“复次，善现，我乃至见者无所有故，当
zhī shēngwénshèng bǔ tè qié luó yì wú suǒyǒu shēngwénshèng bǔ tè
知声闻乘补特伽罗亦无所有；声闻乘补特
qié luó wú suǒyǒu gù dāng zhī dú jué shèng bǔ tè qié luó yì wú suǒyǒu
伽罗无所有故，当知独觉乘补特伽罗亦无所有；
dú jué shèng bǔ tè qié luó wú suǒyǒu gù dāng zhī zhèngděng jué shèng
独觉乘补特伽罗无所有故，当知正等觉乘
bǔ tè qié luó yì wú suǒyǒu zhèngděng jué shèng bǔ tè qié luó wú suǒ
补特伽罗亦无所有；正等觉乘补特伽罗无所
yǒu gù dāng zhī xū kōng yì wú suǒyǒu xū kōng wú suǒyǒu gù dāng
有故，当知虚空亦无所有；虚空无所有故，当

zhī dà shèng yì wú suǒ yǒu dà shèng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú shù yì
知大乘亦无所有；大乘无所有故，当知无数亦
wú suǒ yǒu wú shù wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú liàng yì wú suǒ yǒu wú
无所有；无数无所有故，当知无量亦无所有；无
liàng wú suǒ yǒu gù dāng zhī wú biān yì wú suǒ yǒu wú biān wú suǒ yǒu
量无所有故，当知无边亦无所有；无边无所有
gù dāng zhī yī qiè fǎ yì wú suǒ yǒu yóu rú shì yì gù shuō dà
故，当知一切法亦无所有。由如是义故，说大
shèng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng hé yǐ gù shàn
乘普能含受无数无量无边有情。何以故？善
xiàn ruò wǒ nǎi zhì jiàn zhě ruò shēng wén shèng dú jué shèng zhèng
现，若我乃至见者，若声闻乘、独觉乘、正
děng jué shèng bǔ tè qiè luó ruò xū kōng ruò dà shèng ruò wú
等觉乘、补特伽罗，若虚空、若大乘、若无
shù ruò wú liàng ruò wú biān ruò yī qiè fǎ rú shì yī qiè jiē wú
数、若无量、若无边、若一切法，如是一切皆无
suǒ yǒu bù kě dé gù
所有不可得故。

shàn xiàn dāng zhī rú niè pán jiè pǔ néng hán shòu wú shù wú
“善现，当知如涅槃界普能含受无数无
liàng wú biān yǒu qíng dà shèng yì ěr pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng
量无边有情，大乘亦尔，普能含受无数无量
wú biān yǒu qíng shàn xiàn yóu cǐ yīn yuán gù zuò shì shuō pì rú xū
无边有情。善现，由此因缘故作是说：譬如虚
kōng pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng dà shèng yì ěr
空普能含受无数无量无边有情，大乘亦尔，
pǔ néng hán shòu wú shù wú liàng wú biān yǒu qíng
普能含受无数无量无边有情。

fù cì shàn xiàn rǔ yán yòu rú xū kōng wú lái wú qù wú
“复次，善现，汝言‘又如虚空无来无去无
zhù kě jiàn dà shèng yì ěr wú lái wú qù wú zhù kě jiàn zhě
住可见，大乘亦尔，无来无去无住可见。’者，
rú shì rú shì rú rǔ suǒ shuō suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn yī yī
如是！如是！如汝所说。所以者何？善现，以一
qiè fǎ wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù yī yī qiè fǎ ruò
切法无来无去亦复不住。何以故？以一切法若
dòng ruò zhù bù kě dé gù
动若住不可得故。

shànxiàn sè wú lái wú qù yì fù bú zhù shòu xiǎng
“善现，色无来无去亦复不住，受、想、
xíng shí wú lái wú qù yì fù bú zhù sè běnxìng wú lái wú qù yì fù
行、识无来无去亦复不住；色本性无来无去亦复
bú zhù shòu xiǎng xíng shí běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù
不住，受、想、行、识本性无来无去亦复不住；
sè zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù shòu xiǎng xíng shí zhēn
色真如无来无去亦复不住，受、想、行、识真
rú wú lái wú qù yì fù bú zhù sè zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù
如无来无去亦复不住；色自性无来无去亦复不住，
shòu xiǎng xíng shí zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sè zì xiàng
受、想、行、识自性无来无去亦复不住；色自相
wú lái wú qù yì fù bú zhù shòu xiǎng xíng shí zì xiàng wú lái
无来无去亦复不住，受、想、行、识自相无来
wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ sè shòu xiǎng
无去亦复不住。何以故？善现，以色、受、想、
xíng shí jí bǐ běnxìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù
行、识及彼本性、真如、自性、自相若动若住
bù kě dé gù
不可得故。

fù cì shànxiàn yǎnchù wú lái wú qù yì fù bú zhù ěr
“复次，善现，眼处无来无去亦复不住，耳、
bí shé shēn yì chù wú lái wú qù yì fù bú zhù yǎnchù běnxìng
鼻、舌、身、意处无来无去亦复不住；眼处本性
wú lái wú qù yì fù bú zhù ěr bí shé shēn yì chù běnxìng
无来无去亦复不住，耳、鼻、舌、身、意处本性
wú lái wú qù yì fù bú zhù yǎnchù zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú
无来无去亦复不住；眼处真如无来无去亦复不
zhù ěr bí shé shēn yì chù zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú
住，耳、鼻、舌、身、意处真如无来无去亦复不
zhù yǎnchù zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù ěr bí shé
住；眼处自性无来无去亦复不住，耳、鼻、舌、
shēn yì chù zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù yǎnchù zì xiàng wú
身、意处自性无来无去亦复不住；眼处自相无
lái wú qù yì fù bú zhù ěr bí shé shēn yì chù zì xiàng
来无去亦复不住，耳、鼻、舌、身、意处自相
wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ yǎn ěr
无来无去亦复不住。何以故？善现，以眼、耳、

bí shé shēn yì chù jí bǐ běnxìng zhēn rú zì xìng zì xiàng
鼻、舌、身、意处及彼本性、真如、自性、自相
ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
若动若住不可得故。

fù cì shànxiàn sè chù wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng
“复次，善现，色处无来无去亦复不住，声、
xiāng wèi chù fǎ chù wú lái wú qù yì fù bú zhù sè chù běnxìng
香、味、触、法处无来无去亦复不住；色处本性
wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng xiāng wèi chù fǎ chù běn
无来无去亦复不住，声、香、味、触、法处本
xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sè chù zhēn rú wú lái wú qù yì fù
性无来无去亦复不住；色处真如无来无去亦复
bú zhù shēng xiāng wèi chù fǎ chù zhēn rú wú lái wú qù yì
不住，声、香、味、触、法处真如无来无去亦
fù bú zhù sè chù zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng xiāng
复不住；色处自性无来无去亦复不住，声、香、
wèi chù fǎ chù zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sè chù zì xiàng
味、触、法处自性无来无去亦复不住；色处自相
wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng xiāng wèi chù fǎ chù zì
无来无去亦复不住，声、香、味、触、法处自
xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ sè
相无来无去亦复不住。何以故？善现，以色、
shēng xiāng wèi chù fǎ chù jí bǐ běnxìng zhēn rú zì xìng
声、香、味、触、法处及彼本性、真如、自性、
zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
自相若动若住不可得故。

fù cì shànxiàn yǎn jiè wú lái wú qù yì fù bú zhù sè
“复次，善现，眼界无来无去亦复不住，色
jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lái wú
界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受无来无
qù yì fù bú zhù yǎn jiè běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sè jiè
去亦复不住；眼界本性无来无去亦复不住，色界
nǎi zhì yǎnchù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu běnxìng wú lái wú qù yì fù bú
乃至眼触为缘所生诸受本性无来无去亦复不
zhù yǎn jiè zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù sè jiè nǎi zhì yǎnchù
住；眼界真如无来无去亦复不住，色界乃至眼触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù yǎn jiè
为缘所生诸受真如无来无去亦复不住；眼界

zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ
自性无来无去亦复不住，色界乃至眼触为缘所
shēng zhū shòu zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù yǎn jiè zì xiàng wú
生诸受自性无来无去亦复不住；眼界自相无
lái wú qù yì fù bú zhù sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
来无去亦复不住，色界乃至眼触为缘所生诸受
zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn yǐ yǎn
自相无来无去亦复不住。何以故？善现，以眼
jiè sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu
界、色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受
jí bǐ běn xìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé
及彼本性、真如、自性、自相若动若住不可得
gù
故。

fù cì shàn xiàn ěr jiè wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng
“复次，善现，耳界无来无去亦复不住，声
jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wú lái wú
界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受无来无
qù yì fù bú zhù ěr jiè běn xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng jiè
去亦复不住；耳界本性无来无去亦复不住，声界
nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu běn xìng wú lái wú qù yì fù bú
乃至耳触为缘所生诸受本性无来无去亦复不
zhù ěr jiè zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng jiè nǎi zhì ěr
住；耳界真如无来无去亦复不住，声界乃至耳
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù ěr
触为缘所生诸受真如无来无去亦复不住；耳
jiè zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán
界自性无来无去亦复不住，声界乃至耳触为缘
suǒ shēng zhū shòu zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù ěr jiè zì xiàng
所生诸受自性无来无去亦复不住；耳界自相
wú lái wú qù yì fù bú zhù shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng
无来无去亦复不住，声界乃至耳触为缘所生
zhū shòu zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn
诸受自相无来无去亦复不住。何以故？善现，
yǐ ěr jiè shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng
以耳界、声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生
zhū shòu jí bǐ běn xìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù
诸受及彼本性、真如、自性、自相若动若住不

kě dé gù
可得故。

fù cì shànxiàn bí jiè wú lái wú qù yì fù bú zhù xiāng
“复次，善现，鼻界无来无去亦复不住，香
jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lái wú
界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受无来无
qù yì fù bú zhù bí jiè běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù xiāng jiè
去亦复不住；鼻界本性无来无去亦复不住，香界
nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuběnxìng wú lái wú qù yì fù bú
乃至鼻触为缘所生诸受本性无来无去亦复不
zhù bí jiè zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù xiāng jiè nǎi zhì bí
住；鼻界真如无来无去亦复不住，香界乃至鼻
chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuzhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù bí
触为缘所生诸受真如无来无去亦复不住；鼻
jiè zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuán
界自性无来无去亦复不住，香界乃至鼻触为缘
suǒshēngzhūshòu zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù bí jiè zì xiàng
所生诸受自性无来无去亦复不住；鼻界自相
wú lái wú qù yì fù bú zhù xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēng
无来无去亦复不住，香界乃至鼻触为缘所生
zhūshòu zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn
诸受自相无来无去亦复不住。何以故？善现，
yǐ bí jiè xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēng
以鼻界、香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生
zhūshòu jí bǐ běnxìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù
诸受及彼本性、真如、自性、自相若动若住不
kě dé gù
可得故。

fù cì shànxiàn shé jiè wú lái wú qù yì fù bú zhù wèi
“复次，善现，舌界无来无去亦复不住，味
jiè shé shí jiè jí shé chù shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lái wú
界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受无来无
qù yì fù bú zhù shé jiè běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wèi jiè
去亦复不住；舌界本性无来无去亦复不住，味界
nǎi zhì shé chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòuběnxìng wú lái wú qù yì fù bú
乃至舌触为缘所生诸受本性无来无去亦复不
zhù shé jiè zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù wèi jiè nǎi zhì shé chù
住；舌界真如无来无去亦复不住，味界乃至舌触

wéiyuánsuǒshēngzhūshòuzhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù shé jiè
为缘所生诸受真如无来无去亦复不住；舌界
zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wèi jiè nǎi zhì shé chù wéiyuánsuǒ
自性无来无去亦复不住，味界乃至舌触为缘所
shēngzhūshòu zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù shé jiè zì xiàng wú
生诸受自性无来无去亦复不住；舌界自相无
lái wú qù yì fù bú zhù wèi jiè nǎi zhì shé chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu
来无去亦复不住，味界乃至舌触为缘所生诸受
zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ shé
自相无来无去亦复不住。何以故？善现，以舌
jiè wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu
界、味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受
jí bǐ běnxìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé
及彼本性、真如、自性、自相若动若住不可得
gù
故。

fù cì shànxiàn shēn jiè wú lái wú qù yì fù bú zhù chù
“复次，善现，身界无来无去亦复不住，触
jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu wú lái
界、身识界及身触、身触为缘所生诸受无来
wú qù yì fù bú zhù shēn jiè běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù chù
无去亦复不住；身界本性无来无去亦复不住，触
jiè nǎi zhì shēn chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu běnxìng wú lái wú qù yì fù
界乃至身触为缘所生诸受本性无来无去亦复
bú zhù shēn jiè zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù chù jiè nǎi zhì
不住；身界真如无来无去亦复不住，触界乃至
shēn chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòuzhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù
身触为缘所生诸受真如无来无去亦复不住；
shēn jiè zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù chù jiè nǎi zhì shēn chù wéi
身界自性无来无去亦复不住，触界乃至身触为
yuánsuǒshēngzhūshòu zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù shēn jiè zì
缘所生诸受自性无来无去亦复不住；身界自
xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù chù jiè nǎi zhì shēn chù wéiyuánsuǒ
相无来无去亦复不住，触界乃至身触为缘所
shēngzhūshòu zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shàn
生诸受自相无来无去亦复不住。何以故？善
xiàn yǐ shēn jiè chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù shēn chù wéiyuán
现，以身界、触界、身识界及身触、身触为缘

suǒshēngzhūshòu jí bǐ běnxìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng
所生诸受及彼本性、真如、自性、自相若动
ruò zhù bù kě dé gù
若住不可得故。

fù cì shànxiàn yì jiè wú lái wú qù yì fù bú zhù fǎ
“复次，善现，眼界无来无去亦复不住，法
jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu wú lái wú
界、意识界及意触、意触为缘所生诸受无来无
qù yì fù bú zhù yì jiè běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù fǎ jiè
去亦复不住；眼界本性无来无去亦复不住，法界
nǎi zhì yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu běnxìng wú lái wú qù yì fù bú
乃至意触为缘所生诸受本性无来无去亦复不
zhù yì jiè zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù fǎ jiè nǎi zhì yì chù
住；眼界真如无来无去亦复不住，法界乃至意触
wéiyuán suǒ shēng zhū shòu zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù yì jiè
为缘所生诸受真如无来无去亦复不住；眼界
zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéiyuán suǒ
自性无来无去亦复不住，法界乃至意触为缘所
shēng zhū shòu zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù yì jiè zì xiàng wú
生诸受自性无来无去亦复不住；眼界自相无
lái wú qù yì fù bú zhù fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
来无去亦复不住，法界乃至意触为缘所生诸受
zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ yì
自相无来无去亦复不住。何以故？善现，以意
jiè fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
界、法界、意识界及意触、意触为缘所生诸受
jí bǐ běnxìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé
及彼本性、真如、自性、自相若动若住不可得
gù
故。

fù cì shànxiàn dì jiè wú lái wú qù yì fù bú zhù shuǐ
“复次，善现，地界无来无去亦复不住，水、
huǒ fēng kōng shí jiè wú lái wú qù yì fù bú zhù dì jiè běnxìng
火、风、空、识界无来无去亦复不住；地界本性
wú lái wú qù yì fù bú zhù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè běnxìng
无来无去亦复不住，水、火、风、空、识界本性
wú lái wú qù yì fù bú zhù dì jiè zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú
无来无去亦复不住；地界真如无来无去亦复不

zhù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zhēn rú wú lái wú qù yì fù
住，水、火、风、空、识界真如无来无去亦复
bú zhù dì jiè zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù shuǐ huǒ fēng
不住；地界自性无来无去亦复不住，水、火、风、
kōng shí jiè zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù dì jiè zì xiàng wú
空、识界自性无来无去亦复不住；地界自相无
lái wú qù yì fù bú zhù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè zì xiàng
来无去亦复不住，水、火、风、空、识界自相
wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn yǐ dì shuǐ
无来无去亦复不住。何以故？善现，以地、水、
huǒ fēng kōng shí jiè jí bǐ běn xìng zhēn rú zì xìng zì
火、风、空、识界及彼本性、真如、自性、自
xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
相若动若住不可得故。

fù cì shàn xiàn kǔ shèng dì wú lái wú qù yì fù bú zhù
“复次，善现，苦圣谛无来无去亦复不住，
jí miè dào shèng dì wú lái wú qù yì fù bú zhù kǔ shèng dì běn
集、灭、道圣谛无来无去亦复不住；苦圣谛本
xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù jí miè dào shèng dì běn xìng wú
性无来无去亦复不住，集、灭、道圣谛本性无
lái wú qù yì fù bú zhù kǔ shèng dì zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú
来无去亦复不住；苦圣谛真如无来无去亦复不
zhù jí miè dào shèng dì zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù
住，集、灭、道圣谛真如无来无去亦复不住；
kǔ shèng dì zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù jí miè dào shèng
苦圣谛自性无来无去亦复不住，集、灭、道圣
dì zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù kǔ shèng dì zì xiàng wú lái wú
谛自性无来无去亦复不住；苦圣谛自相无来无
qù yì fù bú zhù jí miè dào shèng dì zì xiàng wú lái wú qù yì
去亦复不住，集、灭、道圣谛自相无来无去亦
fù bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn yǐ kǔ jí miè dào shèng
复不住。何以故？善现，以苦、集、灭、道圣
dì jí bǐ běn xìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě
谛及彼本性、真如、自性、自相若动若住不可
dé gù
得故。

fù cì shàn xiàn wú míng wú lái wú qù yì fù bú zhù xíng
“复次，善现，无明无来无去亦复不住，行、

shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng
识、名色、六处、触、受、爱、取、有、生、
lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo wú lái wú qù yì fù bú zhù wú míng běn xìng
老死愁叹苦忧恼无来无去亦复不住；无明本性
wú lái wú qù yì fù bú zhù xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo běn
无来无去亦复不住，行乃至老死愁叹苦忧恼本
xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wú míng zhēn rú wú lái wú qù yì fù
性无来无去亦复不住；无明真如无来无去亦复
bú zhù xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo zhēn rú wú lái wú qù yì
不住，行乃至老死愁叹苦忧恼真如无来无去亦
fù bú zhù wú míng zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù xíng nǎi zhì lǎo
复不住；无明自性无来无去亦复不住，行乃至老
sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wú míng zì
死愁叹苦忧恼自性无来无去亦复不住；无明自
xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
相无来无去亦复不住，行乃至老死愁叹苦忧恼
zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn yǐ wú
自相无来无去亦复不住。何以故？善现，以无
míng xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ
明、行、识、名色、六处、触、受、爱、取、
yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo jí bǐ běn xìng zhēn rú zì
有、生、老死愁叹苦忧恼及彼本性、真如、自
xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
性、自相若动若住不可得故。

fù cì shàn xiàn zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù fǎ
“复次，善现，真如无来无去亦复不住，法
jiè fǎ xìng bù xū wàng xìng bú biàn yì xìng píng děng xìng lí
界、法性、不虚妄性、不变异性、平等性、离
shēng xìng bù sī yì jiè xū kōng jiè duàn jiè lí jiè miè jiè
生性、不思議界、虚空界、断界、离界、灭界、
wú xìng jiè wú xiàng jiè wú zuò jiè wú wéi jiè ān wěn jiè jì
无性界、无相界、无作界、无为界、安隐界、寂
jìng jiè fǎ dìng fǎ zhù běn wú shí jì wú lái wú qù yì fù bú
静界、法定、法住、本无、实际无来无去亦复不
zhù zhēn rú běn xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù fǎ jiè nǎi zhì shí jì
住；真如本性无来无去亦复不住，法界乃至实际
běn xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù zhēn rú zhēn rú wú lái wú qù yì
本性无来无去亦复不住；真如真如无来无去亦

fù bú zhù fǎ jiè nǎi zhì shí jì zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù
复不住，法界乃至实际真如无来无去亦复不住；

zhēn rú zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù fǎ jiè nǎi zhì shí jì zì
真如自性无来无去亦复不住，法界乃至实际自

xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù zhēn rú zì xiàng wú lái wú qù yì fù
性无来无去亦复不住；真如自相无来无去亦复

bú zhù fǎ jiè nǎi zhì shí jì zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé
不住，法界乃至实际自相无来无去亦复不住。何

yǐ gù shànxiàn yǐ zhēn rú nǎi zhì shí jì jí bǐ běnxìng zhēn rú
以故？善现，以真⁷⁵如乃至实际及彼本性、真如、

zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
自性、自相若动若住不可得故。

fù cì shànxiàn nèi kōng wú lái wú qù yì fù bú zhù wài
“复次，善现，内空无来无去亦复不住，外

kōng nèi wài kōng kōng kōng dà kōng shèng yì kōng yǒu wéi kōng
空、内外空、空空、大空、胜义空、有为空、

wú wéi kōng bì jìng kōng wú jì kōng sàn kōng wú biàn yì kōng
无为空、毕竟空、无际空、散空、无变异空、

běnxìng kōng zì xiàng kōng gòng xiàng kōng yī qiè fǎ kōng bù kě
本性空、自相空、共相空、一切法空、不可

dé kōng wú xìng kōng zì xìng kōng wú xìng zì xìng kōng wú lái wú qù
得空、无性空、自性空、无性自性空无来无去

yì fù bú zhù nèi kōng běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wài kōng nǎi
亦复不住；内空本性无来无去亦复不住，外空乃

zhì wú xìng zì xìng kōng běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù nèi kōng zhēn
至无性自性空本性无来无去亦复不住；内空真

rú wú lái wú qù yì fù bú zhù wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng zhēn
如无来无去亦复不住，外空乃至无性自性空真

rú wú lái wú qù yì fù bú zhù nèi kōng zì xìng wú lái wú qù yì fù
如无来无去亦复不住；内空自性无来无去亦复

bú zhù wài kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng zì xìng wú lái wú qù yì fù
不住，外空乃至无性自性空自性无来无去亦复

bú zhù nèi kōng zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù wài kōng nǎi zhì
不住；内空自相无来无去亦复不住，外空乃至

wú xìng zì xìng kōng zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù
无性自性空自相无来无去亦复不住。何以故？

⁷⁵ 大正藏：真；永乐北藏及龙藏：以真

shànxiàn yǐ nèi kōng nǎi zhì wú xìng zì xìng kōng jí bǐ běnxìng zhēn
善现，以内⁷⁶空乃至无性自性空及彼本性、真
rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
如、自性、自相若动若住不可得故。

fù cì shànxiàn bù shī bō luó mì duō wú lái wú qù yì fù
“复次，善现，布施波罗蜜多无来无去亦复

bú zhù jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō
不住，净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多

wú lái wú qù yì fù bú zhù bù shī bō luó mì duō běnxìng wú lái wú
无来无去亦复不住；布施波罗蜜多本性无来无

qù yì fù bú zhù jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō
去亦复不住，净戒、安忍、精进、静虑、般若波

luó mì duō běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù bù shī bō luó mì duō
罗蜜多本性无来无去亦复不住；布施波罗蜜多

zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng
真如无来无去亦复不住，净戒、安忍、精进、静

lù bō rě bō luó mì duō zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù bù shī
虑、般若波罗蜜多真如无来无去亦复不住；布施

bō luó mì duō zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù jìng jiè ān rěn
波罗蜜多自性无来无去亦复不住，净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō zì xìng wú lái wú qù yì fù bú
精进、静虑、般若波罗蜜多自性无来无去亦复不

zhù bù shī bō luó mì duō zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù jìng jiè
住；布施波罗蜜多自相无来无去亦复不住，净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō zì xiàng wú lái wú qù
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多自相无来无去

yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ bù shī jìng jiè ān rěn
亦复不住。何以故？善现，以布施、净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jí bǐ běnxìng zhēn rú zì
精进、静虑、般若波罗蜜多及彼本性、真如、自

xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
性、自相若动若住不可得故。

fù cì shànxiàn sì jìng lù wú lái wú qù yì fù bú zhù
“复次，善现，四静虑无来无去亦复不住，

sì wú liàng sì wú sè dìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sì jìng lù běn
四无量、四无色定无来无去亦复不住；四静虑本

⁷⁶ 大正藏：内；永乐北藏及龙藏：以内

xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sì wú liàng sì wú sè dìngběnxìng wú
性无来无去亦复不住，四无量、四无色定本性无
lái wú qù yì fù bú zhù sì jìng lǜ zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú
来无去亦复不住；四静虑真如无来无去亦复不
zhù sì wú liàng sì wú sè dìngzhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù
住，四无量、四无色定真如无来无去亦复不住；
sì jìng lǜ zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sì wú liàng sì wú sè
四静虑自性无来无去亦复不住，四无量、四无色
dìng zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sì jìng lǜ zì xiàng wú lái wú
定自性无来无去亦复不住；四静虑自相无来无
qù yì fù bú zhù sì wú liàng sì wú sè dìng zì xiàng wú lái wú qù
去亦复不住，四无量、四无色定自相无来无去
yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ sì jìng lǜ sì wú liàng
亦复不住。何以故？善现，以四静虑、四无量、
sì wú sè dìng jí bǐběnxìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò
四无色定及彼本性、真如、自性、自相若动若
zhù bù kě dé gù
住不可得故。

fù cì shànxiàn sì niànzhù wú lái wú qù yì fù bú zhù
“复次，善现，四念住无来无去亦复不住，
sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā
四正断、四神足、五根、五力、七等觉支、八
shèngdào zhī wú lái wú qù yì fù bú zhù sì niànzhùběnxìng wú lái wú
圣道支无来无去亦复不住；四念住本性无来无
qù yì fù bú zhù sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī běnxìng wú lái
去亦复不住，四正断乃至八圣道支本性无来
wú qù yì fù bú zhù sì niànzhùzhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù
无去亦复不住；四念住真如无来无去亦复不住，
sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú
四正断乃至八圣道支真如无来无去亦复不
zhù sì niànzhù zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sì zhèngduàn nǎi
住；四念住自性无来无去亦复不住，四正断乃
zhì bā shèngdào zhī zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù sì niànzhù zì
至八圣道支自性无来无去亦复不住；四念住自
xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī
相无来无去亦复不住，四正断乃至八圣道支
zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ sì
自相无来无去亦复不住。何以故？善现，以四

niànzhù sì zhèngduàn sì shénzú wǔgēn wǔ lì qī děng
念住、四正断、四神足、五根、五力、七等
juézhī bā shèngdào zhī jí bǐ běnxìng zhēnrú zì xìng zì xiàng
觉支、八圣道支及彼本性、真如、自性、自相
ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
若动若住不可得故。

大般若波罗蜜多经卷第五十八

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì wǔ shí jiǔ
大般若波罗蜜多经卷第五十九

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn dà shèng pǐn dì shí liù zhī sì
初分赞大乘品第十六之四

fù cì shàn xiàn kōng jiě tuō mén wú lái wú qù yì fù bú
“复次，善现，空解脱门无来无去亦复不
zhù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén wú lái wú qù yì fù bú zhù kōng
住，无相、无愿解脱门无来无去亦复不住；空
jiě tuō mén běn xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wú xiàng wú yuàn jiě
解脱门本性无来无去亦复不住，无相、无愿解
tuō mén běn xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù kōng jiě tuō mén zhēn rú wú
解脱门本性无来无去亦复不住；空解脱门真如无
lái wú qù yì fù bú zhù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zhēn rú wú lái
来无去亦复不住，无相、无愿解脱门真如无来
wú qù yì fù bú zhù kōng jiě tuō mén zì xìng wú lái wú qù yì fù bú
无去亦复不住；空解脱门自性无来无去亦复不
zhù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù
住，无相、无愿解脱门自性无来无去亦复不住；
kōng jiě tuō mén zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù wú xiàng wú yuàn
空解脱门自相无来无去亦复不住，无相、无愿
jiě tuō mén zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn
解脱门自相无来无去亦复不住。何以故？善现，
yǐ kōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jí bǐ běn xìng zhēn rú zì
以空、无相、无愿解脱门及彼本性、真如、自
xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
性、自相若动若住不可得故。

fù cì shàn xiàn wǔ yǎn wú lái wú qù yì fù bú zhù liù
“复次，善现，五眼无来无去亦复不住，六
shén tōng wú lái wú qù yì fù bú zhù wǔ yǎn běn xìng wú lái wú qù yì
神通无来无去亦复不住；五眼本性无来无去亦
fù bú zhù liù shén tōng běn xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wǔ yǎn
复不住，六神通本性无来无去亦复不住；五眼

zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù liù shéntōngzhēn rú wú lái wú qù
真如无来无去亦复不住，六神通真如无来无去
yì fù bú zhù wǔ yǎn zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù liù shéntōng
亦复不住；五眼自性无来无去亦复不住，六神通
zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wǔ yǎn zì xiàng wú lái wú qù yì
自性无来无去亦复不住；五眼自相无来无去亦
fù bú zhù liù shéntōng zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ
复不住，六神通自相无来无去亦复不住。何以
gù shànxiàn yǐ wǔ yǎn liù shéntōng jí bǐ běnxìng zhēn rú
故？善现，以五眼、六神通及彼本性、真如、
zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
自性、自相若动若住不可得故。

fù cì shànxiàn fó shí lì wú lái wú qù yì fù bú zhù
“复次，善现，佛十力无来无去亦复不住，
sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě
四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、
shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wú
十八佛不共法、一切智、道相智、一切相智无
lái wú qù yì fù bú zhù fó shí lì běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù
来无去亦复不住；佛十力本性无来无去亦复不住，
sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì běnxìng wú lái wú qù yì fù bú zhù
四无所畏乃至一切相智本性无来无去亦复不住；
fó shí lì zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù sì wú suǒ wèi nǎi zhì
佛十力真如无来无去亦复不住，四无所畏乃至
yī qiè xiàng zhì zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù fó shí lì zì xìng
一切相智真如无来无去亦复不住；佛十力自性
wú lái wú qù yì fù bú zhù sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì zì
无来无去亦复不住，四无所畏乃至一切相智自
xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù fó shí lì zì xiàng wú lái wú qù yì
性无来无去亦复不住；佛十力自相无来无去亦
fù bú zhù sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì zì xiàng wú lái wú qù
复不住，四无所畏乃至一切相智自相无来无去
yì fù bú zhù hé yǐ gù shànxiàn yǐ fó shí lì sì wú suǒ wèi
亦复不住。何以故？善现，以佛十力、四无所畏、
sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú
四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不
gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì jí bǐ běnxìng
共法、一切智、道相智、一切相智及彼本性、

zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
真如、自性、自相若动若住不可得故。

fù cì shàn xiàn pú sà wú lái wú qù yì fù bú zhù pú
“复次，善现，菩萨无来无去亦复不住，菩
tí fó tuó wú lái wú qù yì fù bú zhù pú sà běn xìng wú lái wú qù
提、佛陀无来无去亦复不住；菩萨本性无来无去
yì fù bú zhù pú tí fó tuó běn xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù
亦复不住，菩提、佛陀本性无来无去亦复不住；
pú sà zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù pú tí fó tuó zhēn rú wú
菩萨真如无来无去亦复不住，菩提、佛陀真如无
lái wú qù yì fù bú zhù pú sà zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù
来无去亦复不住；菩萨自性无来无去亦复不住，
pú tí fó tuó zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù pú sà zì xiàng wú
菩提、佛陀自性无来无去亦复不住；菩萨自相无
lái wú qù yì fù bú zhù pú tí fó tuó zì xiàng wú lái wú qù yì fù
来无去亦复不住，菩提、佛陀自相无来无去亦复
bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn yǐ pú sà pú tí fó tuó jí bǐ
不住。何以故？善现，以菩萨、菩提、佛陀及彼
běn xìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù kě dé gù
本性、真如、自性、自相若动若住不可得故。

fù cì shàn xiàn yǒu wéi wú lái wú qù yì fù bú zhù wú
“复次，善现，有为无来无去亦复不住，无
wéi wú lái wú qù yì fù bú zhù yǒu wéi běn xìng wú lái wú qù yì fù bú
为无来无去亦复不住；有为本性无来无去亦复不
zhù wú wéi běn xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù yǒu wéi zhēn rú wú lái
住，无为本性无来无去亦复不住；有为真如无来
wú qù yì fù bú zhù wú wéi zhēn rú wú lái wú qù yì fù bú zhù yǒu
无去亦复不住，无为真如无来无去亦复不住；有
wéi zì xìng wú lái wú qù yì fù bú zhù wú wéi zì xìng wú lái wú qù yì
为自性无来无去亦复不住，无为自性无来无去亦
fù bú zhù yǒu wéi zì xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù wú wéi zì
复不住；有为自相无来无去亦复不住，无为自
xiàng wú lái wú qù yì fù bú zhù hé yǐ gù shàn xiàn yǐ yǒu wéi
相无来无去亦复不住。何以故？善现，以有为
wú wéi jí bǐ běn xìng zhēn rú zì xìng zì xiàng ruò dòng ruò zhù bù
无为及彼本性、真如、自性、自相若动若住不
kě dé gù
可得故。

shànxiàn gù shuō dà shèng wú lái wú qù wú zhù kě jiàn pì
“善现，故说大乘无来无去无住可见，譬

rú xū kōng
如虚空。

fù cì shànxiàn rǔ yán yòu rú xū kōngqián hòu
“复次，善现，汝言‘又如虚空前、后、

zhōng jì jiē bù kě dé dà shèng yì ěr qián hòu zhōng jì jiē
中际皆不可得，大乘亦尔，前、后、中际皆

bù kě dé sān shì píngděng gù míng dà shèng zhě rú shì rú
不可得，三世平等故名大乘。’者，如是！如

shì rú rǔ suǒshuō suǒ yǐ zhě hé shànxiàn guò qù shì guò qù shì
是！如汝所说。所以者何？善现，过去世过去世

kōng wèi lái shì wèi lái shì kōng xiàn zài shì xiàn zài shì kōng sān shì
空，未来世未来世空，现在世现在世空，三世

píngděngxìng sān shì píngděngxìng kōng dà shèng xìng dà shèng xìng kōng pú
平等性三世平等性空，大乘性大乘性空，菩

sà mó hē sà pú sà mó hē sà xìng kōng hé yǐ gù shànxiàn kōng
萨摩诃萨菩萨摩诃萨性空。何以故？善现，空

wú yī èr sān sì wǔ liù qī bā jiǔ shí bié
无一、二、三、四、五、六、七、八、九、十别

yì zhī xiàng shì gù dà shèng sān shì píngděng
异之相，是故大乘三世平等。

shànxiàn rú shì dà shèng zhōng píngděng bù píngděng xiàng
“善现，如是大乘中，平等不平等相

jù bù kě dé tān bù tān xiàng jù bù kě dé chēn bù chēn xiàng jù bù
俱不可得，贪不贪相俱不可得，瞋不瞋相俱不

kě dé chī bù chī xiàng jù bù kě dé màn bú màn xiàng jù bù kě dé
可得，痴不痴相俱不可得，慢不慢相俱不可得，

rú shì nǎi zhì shàn fēi shàn xiàng jù bù kě dé yǒu jì wú jì xiàng jù
如是乃至善非善相俱不可得，有记无记相俱

bù kě dé yǒu lòu wú lòu xiàng jù bù kě dé yǒu zuì wú zuì xiàng jù
不可得，有漏无漏相俱不可得，有罪无罪相俱

bù kě dé yǒu rǎn lí rǎn xiàng jù bù kě dé shì jiān chū shì jiān xiàng
不可得，有染离染相俱不可得，世间出世间相

jù bù kě dé zá rǎn qīng jìng xiàng jù bù kě dé shēng sǐ niè pán xiàng
俱不可得，杂染清净相俱不可得，生死涅槃相

jù bù kě dé cháng wú cháng xiàng jù bù kě dé lè jí kǔ xiàng jù
俱不可得，常无常相俱不可得，乐及苦相俱

bù kě dé wǒ wú wǒ xiàng jù bù kě dé jìng bú jìng xiàng jù bù kě dé
不可得，我无我相俱不可得，净不净相俱不可

dé jì jìng bú jì jìng xiàng jù bù kě dé yuǎn lí bù yuǎn lí xiàng jù
得，寂静不寂静相俱不可得，远离不远离相俱

bù kě dé yù jiè chū yù jiè xiàng jù bù kě dé sè jiè chū sè jiè
不可得，欲界出欲界相俱不可得，色界出色界

xiàng jù bù kě dé wú sè jiè chū wú sè jiè xiàng jù bù kě dé hé
相俱不可得，无色界出无色界相俱不可得。何

yǐ gù shànxiàn yǐ dà shèngzhōngzhū fǎ zì xìng bù kě dé gù
以故？善现，以大乘中诸法自性不可得故。

shànxiàn guò qù sè guò qù sè kōng wèi lái sè wèi lái sè
“善现，过去色过去色空，未来色未来色

kōng xiàn zài sè xiàn zài sè kōng guò qù shòu xiǎng xíng shí guò
空，现在色现在色空；过去受、想、行、识过

qù shòu xiǎng xíng shí kōng wèi lái shòu xiǎng xíng shí wèi
去受、想、行、识空，未来受、想、行、识未

lai shòu xiǎng xíng shí kōng xiàn zài shòu xiǎng xíng shí xiàn
来受、想、行、识空，现在受、想、行、识现

zài shòu xiǎng xíng shí kōng suǒ yǐ zhě hé
在受、想、行、识空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōngguò qù sè bù kě dé hé yǐ gù guò
“善现，空中过去色不可得。何以故？过

qù sè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
去色即是空，空性亦空，空中空尚不可得，

hé kuàng kōngzhōngyǒuguò qù sè kě dé shànxiàn kōngzhōngwèi lái
何况空中有过去色可得？善现，空中未来

sè bù kě dé hé yǐ gù wèi lái sè jí shì kōng kōngxìng yì kōng
色不可得。何以故？未来色即是空，空性亦空，

kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuwèi lái sè kě dé
空中空尚不可得，何况空中有未来色可得？

shànxiàn kōngzhōngxiàn zài sè bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài sè jí
善现，空中现在色不可得。何以故？现在色即

shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况

kōngzhōngyǒuxiàn zài sè kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái
空中有现在色可得？善现，空中过去、未来、

xiàn zài sè bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài sè jí
现在色不可得。何以故？过去、未来、现在色即

shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况

kōngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài sè kě dé
空中有过去、未来、现在色可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù shòu xiǎng xíng shí bù kě
“善现，空中过去受、想、行、识不可

de hé yǐ gù guò qù shòu xiǎng xíng shí jí shì kōng kōng
得。何以故？过去受、想、行、识即是空，空

xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuguò
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有过去

qù shòu xiǎng xíng shí kě dé shànxiàn kōngzhōngwèi lái shòu
去受、想、行、识可得？善现，空中未来受、

xiǎng xíng shí bù kě dé hé yǐ gù wèi lái shòu xiǎng xíng
想、行、识不可得。何以故？未来受、想、行、

shí jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé
识即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何

kuàng kōngzhōngyǒuwèi lái shòu xiǎng xíng shí kě dé shànxiàn
况空中有未来受、想、行、识可得？善现，

kōngzhōngxiàn zài shòu xiǎng xíng shí bù kě dé hé yǐ gù xiàn
空中现在受、想、行、识不可得。何以故？现

zài shòu xiǎng xíng shí jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōng
在受、想、行、识即是空，空性亦空，空中

kōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuxiàn zài shòu xiǎng xíng
空尚不可得，何况空中有现在受、想、行、

shí kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài shòu xiǎng
识可得？善现，空中过去、未来、现在受、想、

xíng shí bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài shòu
行、识不可得。何以故？过去、未来、现在受、

xiǎng xíng shí jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng
想、行、识即是空，空性亦空，空中空尚

bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài shòu
不可得，何况空中有过去、未来、现在受、

xiǎng xíng shí kě dé
想、行、识可得？

shànxiàn guò qù yǎnchùguò qù yǎnchùkōng wèi lái yǎnchù
“善现，过去眼处过去眼处空，未来眼处

wèi lái yǎnchùkōng xiàn zài yǎnchùxiàn zài yǎnchùkōng guò qù ěr
未来眼处空，现在眼处现在眼处空；过去耳、

bí shé shēn yì chùguò qù ěr bí shé shēn yì chùkōng
鼻、舌、身、意处过去耳、鼻、舌、身、意处空，
wèi lái ěr bí shé shēn yì chùwèi lái ěr bí shé shēn
未来耳、鼻、舌、身、意处未来耳、鼻、舌、身、
yì chùkōng xiàn zài ěr bí shé shēn yì chùxiàn zài ěr
意处空，现在耳、鼻、舌、身、意处现在耳、
bí shé shēn yì chùkōng suǒ yǐ zhě hé
鼻、舌、身、意处空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōngguò qù yǎnchù bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去眼处不可得。何以故？

guò qù yǎnchù jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě
过去眼处即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù yǎnchù kě dé shànxiàn kōngzhōng
得，何况空中有过去眼处可得？善现，空中
wèi lái yǎnchù bù kě dé hé yǐ gù wèi lái yǎnchù jí shì kōng kōng
未来眼处不可得。何以故？未来眼处即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未
lái yǎnchù kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài yǎnchù bù kě dé hé
来眼处可得？善现，空中现在眼处不可得。何
yǐ gù xiàn zài yǎnchù jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōng
以故？现在眼处即是空，空性亦空，空中空
shàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài yǎnchù kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在眼处可得？善
xiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài yǎnchù bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在眼处不可得。何以
gù guò qù wèi lái xiàn zài yǎnchù jí shì kōng kōngxìng yì kōng
故？过去、未来、现在眼处即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、
xiàn zài yǎnchù kě dé
现在眼处可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù ěr bí shé shēn yì chù
“善现，空中过去耳、鼻、舌、身、意处

bù kě dé hé yǐ gù guò qù ěr bí shé shēn yì chù jí
不可得。何以故？过去耳、鼻、舌、身、意处即
shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况

kōngzhōngyǒuguò qù ěr bí shé shēn yì chù kě dé shànxiàn
空中有过去耳、鼻、舌、身、意处可得？善现，
kōngzhōngwèi lái ěr bí shé shēn yì chù bù kě dé hé yǐ
空中未来耳、鼻、舌、身、意处不可得。何以
gù wèi lái ěr bí shé shēn yì chù jí shì kōng kōngxìng
故？未来耳、鼻、舌、身、意处即是空，空性
yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái
亦空，空中空尚不可得，何况空中有未来
ěr bí shé shēn yì chù kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài
耳、鼻、舌、身、意处可得？善现，空中现在
ěr bí shé shēn yì chù bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài ěr
耳、鼻、舌、身、意处不可得。何以故？现在耳、
bí shé shēn yì chù jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōng
鼻、舌、身、意处即是空，空性亦空，空中
kōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài ěr bí shé
空尚不可得，何况空中有现在耳、鼻、舌、
shēn yì chù kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài
身、意处可得？善现，空中过去、未来、现在
ěr bí shé shēn yì chù bù kě dé hé yǐ gù guò qù
耳、鼻、舌、身、意处不可得。何以故？过去、
wèi lái xiàn zài ěr bí shé shēn yì chù jí shì kōng kōng
未来、现在耳、鼻、舌、身、意处即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有过去、
qù wèi lái xiàn zài ěr bí shé shēn yì chù kě dé
去、未来、现在耳、鼻、舌、身、意处可得？

shànxiàn guò qù sè chùguò qù sè chùkōng wèi lái sè chù
“善现，过去色处过去色处空，未来色处
wèi lái sè chùkōng xiàn zài sè chùxiàn zài sè chùkōng guò qù shēng
未来色处空，现在色处现在色处空；过去声、
xiāng wèi chù fǎ chùguò qù shēng xiāng wèi chù fǎ chù
香、味、触、法处过去声、香、味、触、法处
kōng wèi lái shēng xiāng wèi chù fǎ chùwèi lái shēng xiāng
空，未来声、香、味、触、法处未来声、香、
wèi chù fǎ chùkōng xiàn zài shēng xiāng wèi chù fǎ chù
味、触、法处空，现在声、香、味、触、法处
xiàn zài shēng xiāng wèi chù fǎ chùkōng suǒ yǐ zhě hé
现在声、香、味、触、法处空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōngguò qù sè chù bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去色处不可得。何以故？

guò qù sè chù jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě
过去色处即是空，空性亦空，空中空尚不可

dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù sè chù kě dé shànxiàn kōngzhōng
得，何况空中有过去色处可得？善现，空中

wèi lái sè chù bù kě dé hé yǐ gù wèi lái sè chù jí shì kōng kōng
未来色处不可得。何以故？未来色处即是空，空

xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒu wèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未

lái sè chù kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài sè chù bù kě dé hé
来色处可得？善现，空中现在色处不可得。何

yǐ gù xiàn zài sè chù jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōng
以故？现在色处即是空，空性亦空，空中空

shàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài sè chù kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在色处可得？善

xiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài sè chù bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在色处不可得。何以

gù guò qù wèi lái xiàn zài sè chù jí shì kōng kōngxìng yì kōng
故？过去、未来、现在色处即是空，空性亦空，

kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、

xiàn zài sè chù kě dé
现在色处可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù shēng xiāng wèi chù fǎ
“善现，空中过去声、香、味、触、法

chù bù kě dé hé yǐ gù guò qù shēng xiāng wèi chù fǎ
处不可得。何以故？过去声、香、味、触、法

chù jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé
处即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何

kuàngkōngzhōngyǒuguò qù shēng xiāng wèi chù fǎ chù kě dé
况空中有过去声、香、味、触、法处可得？

shànxiàn kōngzhōngwèi lái shēng xiāng wèi chù fǎ chù bù kě
善现，空中未来声、香、味、触、法处不可

dé hé yǐ gù wèi lái shēng xiāng wèi chù fǎ chù jí shì
得。何以故？未来声、香、味、触、法处即是

kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōng
空，空性亦空，空中空尚不可得，何况空

zhōngyǒuwèi lái shēng xiāng wèi chù fǎ chù kě dé shànxiàn
中有未来声、香、味、触、法处可得？善现，
kōngzhōngxiàn zài shēng xiāng wèi chù fǎ chù bù kě dé hé
空中现在声、香、味、触、法处不可得。何
yǐ gù xiàn zài shēng xiāng wèi chù fǎ chù jí shì kōng kōng
以故？现在声、香、味、触、法处即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有现
zài shēng xiāng wèi chù fǎ chù kě dé shànxiàn kōngzhōng
在声、香、味、触、法处可得？善现，空中
guò qù wèi lái xiàn zài shēng xiāng wèi chù fǎ chù bù kě
过去、未来、现在声、香、味、触、法处不可
dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài shēng xiāng wèi
得。何以故？过去、未来、现在声、香、味、
chù fǎ chù jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě
触、法处即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài shēng xiāng
得，何况空中有过去、未来、现在声、香、
wèi chù fǎ chù kě dé
味、触、法处可得？

shànxiàn guò qù yǎn jiè guò qù yǎn jiè kōng wèi lái yǎn jiè wèi
“善现，过去眼界过去眼界空，未来眼界未
lái yǎn jiè kōng xiàn zài yǎn jiè xiàn zài yǎn jiè kōng guò qù sè jiè
来眼界空，现在眼界现在眼界空；过去色界、
yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuguò qù sè jiè
眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受过去色界
nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòukōng wèi lái sè jiè yǎn shí jiè
乃至眼触为缘所生诸受空，未来色界、眼识界
jí yǎnchù yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu wèi lái sè jiè nǎi zhì yǎn
及眼触、眼触为缘所生诸受未来色界乃至眼
chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòukōng xiàn zài sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù
触为缘所生诸受空，现在色界、眼识界及眼触、
yǎnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòuxiàn zài sè jiè nǎi zhì yǎnchù wéiyuán suǒ
眼触为缘所生诸受现在色界乃至眼触为缘所
shēng zhū shòukōng suǒ yǐ zhě hé
生诸受空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōngguò qù yǎn jiè bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去眼界不可得。何以故？

guò qù yǎn jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě
过去眼界即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù yǎn jiè kě dé shànxiàn kōngzhōng
得，何况空中有过去眼界可得？善现，空中
wèi lái yǎn jiè bù kě dé hé yǐ gù wèi lái yǎn jiè jí shì kōng kōng
未来眼界不可得。何以故？未来眼界即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未
lái yǎn jiè kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài yǎn jiè bù kě dé hé
来眼界可得？善现，空中现在眼界不可得。何
yǐ gù xiàn zài yǎn jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōng
以故？现在眼界即是空，空性亦空，空中空
shàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài yǎn jiè kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在眼界可得？善
xiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài yǎn jiè bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在眼界不可得。何以
gù guò qù wèi lái xiàn zài yǎn jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng
故？过去、未来、现在眼界即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、
xiàn zài yǎn jiè kě dé
现在眼界可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù
“善现，空中过去色界、眼识界及眼触、
yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù sè jiè
眼触为缘所生诸受不可得。何以故？过去色界
nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng kōngxìng yì kōng
乃至眼触为缘所生诸受即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù sè jiè nǎi
空中空尚不可得，何况空中有过去色界乃
zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé shànxiàn kōngzhōngwèi
至眼触为缘所生诸受可得？善现，空中未
lái sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù
来色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受不
kě dé hé yǐ gù wèi lái sè jiè nǎi zhì yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
可得。何以故？未来色界乃至眼触为缘所生诸
shòu jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
受即是空，空性亦空，空中空尚不可得，

hé kuàngōngzhōngyǒu wèi lái sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū
何 况 空 中 有 未 来 色 界 乃 至 眼 触 为 缘 所 生 诸
shòu kě dé shàn xiàn kōng zhōng xiàn zài sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù
受 可 得 ？ 善 现 ， 空 中 现 在 色 界 、 眼 识 界 及 眼 触 、
yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài sè
眼 触 为 缘 所 生 诸 受 不 可 得 。 何 以 故 ？ 现 在 色
jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì kōng kōng xìng yì kōng
界 乃 至 眼 触 为 缘 所 生 诸 受 即 是 空 ， 空 性 亦 空 ，
kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàngōng zhōng yǒu xiàn zài sè jiè
空 中 空 尚 不 可 得 ， 何 况 空 中 有 现 在 色 界
nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kě dé shàn xiàn kōng zhōng
乃 至 眼 触 为 缘 所 生 诸 受 可 得 ？ 善 现 ， 空 中
guò qù wèi lái xiàn zài sè jiè yǎn shí jiè jí yǎn chù yǎn chù wéi
过 去 、 未 来 、 现 在 色 界 、 眼 识 界 及 眼 触 、 眼 触 为
yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn
缘 所 生 诸 受 不 可 得 。 何 以 故 ？ 过 去 、 未 来 、 现
zài sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì kōng kōng xìng
在 色 界 乃 至 眼 触 为 缘 所 生 诸 受 即 是 空 ， 空 性
yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàngōng zhōng yǒu guò qù
亦 空 ， 空 中 空 尚 不 可 得 ， 何 况 空 中 有 过 去 、
wèi lái xiàn zài sè jiè nǎi zhì yǎn chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kě
未 来 、 现 在 色 界 乃 至 眼 触 为 缘 所 生 诸 受 可
dé
得 ？

shàn xiàn guò qù ěr jiè guò qù ěr jiè kōng wèi lái ěr jiè wèi
“ 善 现 ， 过 去 耳 界 过 去 耳 界 空 ， 未 来 耳 界 未
lái ěr jiè kōng xiàn zài ěr jiè xiàn zài ěr jiè kōng guò qù shēng jiè
来 耳 界 空 ， 现 在 耳 界 现 在 耳 界 空 ； 过 去 声 界 、
ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu guò qù shēng jiè
耳 识 界 及 耳 触 、 耳 触 为 缘 所 生 诸 受 过 去 声 界
nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng wèi lái shēng jiè ěr shí
乃 至 耳 触 为 缘 所 生 诸 受 空 ， 未 来 声 界 、 耳 识
jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wèi lái shēng jiè nǎi zhì
界 及 耳 触 、 耳 触 为 缘 所 生 诸 受 未 来 声 界 乃 至
ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng xiàn zài shēng jiè ěr shí jiè jí
耳 触 为 缘 所 生 诸 受 空 ， 现 在 声 界 、 耳 识⁷⁷ 界 及

⁷⁷ 大正藏：声乃至识；永乐北藏及龙藏：声界、耳识

ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xiàn zài shēng jiè nǎi zhì ěr chù
耳触、耳触为缘所生诸受现在声界乃至耳触
wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng suǒ yǐ zhě hé
为缘所生诸受空。所以者何？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù ěr jiè bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去耳界不可得。何以故？

guò qù ěr jiè jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě
过去耳界即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù ěr jiè kě dé shàn xiàn kōng zhōng
得，何况空中有过去耳界可得？善现，空中
wèi lái ěr jiè bù kě dé hé yǐ gù wèi lái ěr jiè jí shì kōng kōng
未来耳界不可得。何以故？未来耳界即是空，空
xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu wèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未
lái ěr jiè kě dé shàn xiàn kōng zhōng xiàn zài ěr jiè bù kě dé hé
来耳界可得？善现，空中现在耳界不可得。何
yǐ gù xiàn zài ěr jiè jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng
以故？现在耳界即是空，空性亦空，空中空
shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu xiàn zài ěr jiè kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在耳界可得？善
xiàn kōng zhōng guò qù wèi lái xiàn zài ěr jiè bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在耳界不可得。何以
gù guò qù wèi lái xiàn zài ěr jiè jí shì kōng kōng xìng yì kōng
故？过去、未来、现在耳界即是空，空性亦空，
kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、
xiàn zài ěr jiè kě dé
现在耳界可得？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù
“善现，空中过去声界、耳识界及耳触、

ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù shēng
耳触为缘所生诸受不可得。何以故？过去声
jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì kōng kōng xìng yì kōng
界乃至耳触为缘所生诸受即是空，空性亦空，
kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù shēng jiè
空中空尚不可得，何况空中有过去声界
nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kě dé shàn xiàn kōng zhōng
乃至耳触为缘所生诸受可得？善现，空中

wèi lái shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū
未来声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生诸
shòu bù kě dé hé yǐ gù wèi lái shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ
受不可得。何以故？未来声界乃至耳触为缘所
shēng zhū shòu jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě
生诸受即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàng kōng zhōng yǒu wèi lái shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ
得，何况空中有未来声界乃至耳触为缘所
shēng zhū shòu kě dé shàn xiàn kōng zhōng xiàn zài shēng jiè ěr shí jiè
生诸受可得？善现，空中现在声界、耳识界
jí ěr chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù
及耳触、耳触为缘所生诸受不可得。何以故？
xiàn zài shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì kōng
现在声界乃至耳触为缘所生诸受即是空，
kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有
xiàn zài shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kě dé shàn
现在声界乃至耳触为缘所生诸受可得？善
xiàn kōng zhōng guò qù wèi lái xiàn zài shēng jiè ěr shí jiè jí ěr
现，空中过去、未来、现在声界、耳识界及耳
chù ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù
触、耳触为缘所生诸受不可得。何以故？过去、
wèi lái xiàn zài shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì
未来、现在声界乃至耳触为缘所生诸受即是
kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng
空，空性亦空，空中空尚不可得，何况空
zhōng yǒu guò qù wèi lái xiàn zài shēng jiè nǎi zhì ěr chù wéi yuán suǒ
中有过去、未来、现在声界乃至耳触为缘所
shēng zhū shòu kě dé
生诸受可得？

shàn xiàn guò qù bí jiè guò qù bí jiè kōng wèi lái bí jiè wèi
“善现，过去鼻界过去鼻界空，未来鼻界未
lái bí jiè kōng xiàn zài bí jiè xiàn zài bí jiè kōng guò qù xiāng jiè
来鼻界空，现在鼻界现在鼻界空；过去香界、
bí shí jiè jí bí chù bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu guò qù xiāng jiè
鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受过去香界
nǎi zhì bí chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng wèi lái xiāng jiè bí shí
乃至鼻触为缘所生诸受空，未来香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòuwèi lái xiāng jiè nǎi zhì
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受未来香界乃至
bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng xiàn zài xiāng jiè bí shí jiè jí
鼻触为缘所生诸受空，现在香界、鼻识界及
bí chù bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòuxiàn zài xiāng jiè nǎi zhì bí chù
鼻触、鼻触为缘所生诸受现在香界乃至鼻触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòukōng suǒ yǐ zhě hé
为缘所生诸受空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōngguò qù bí jiè bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去鼻界不可得。何以故？

guò qù bí jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě
过去鼻界即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù bí jiè kě dé shànxiàn kōngzhōng
得，何况空中有过去鼻界可得？善现，空中
wèi lái bí jiè bù kě dé hé yǐ gù wèi lái bí jiè jí shì kōng kōng
未来鼻界不可得。何以故？未来鼻界即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未
lái bí jiè kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài bí jiè bù kě dé hé
来鼻界可得？善现，空中现在鼻界不可得。何
yǐ gù xiàn zài bí jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōng
以故？现在鼻界即是空，空性亦空，空中空
shàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài bí jiè kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在鼻界可得？善
xiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài bí jiè bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在鼻界不可得。何以
gù guò qù wèi lái xiàn zài bí jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng
故？过去、未来、现在鼻界即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、
xiàn zài bí jiè kě dé
现在鼻界可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù
“善现，空中过去香界、鼻识界及鼻触、

bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù xiāng
鼻触为缘所生诸受不可得。何以故？过去香
jiè nǎi zhì bí chù wéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng kōngxìng yì kōng
界乃至鼻触为缘所生诸受即是空，空性亦空，

kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù xiāng jiè
空中空尚不可得，何况空中有过去香界
nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé shànxiàn kōngzhōng
乃至鼻触为缘所生诸受可得？善现，空中
wèi lái xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
未来香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受
bù kě dé hé yǐ gù wèi lái xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒ
不可得。何以故？未来香界乃至鼻触为缘所
shēngzhūshòu jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě
生诸受即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒ
得，何况空中有未来香界乃至鼻触为缘所
shēngzhūshòu kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài xiāng jiè bí shí jiè
生诸受可得？善现，空中现在香界、鼻识界
jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù
及鼻触、鼻触为缘所生诸受不可得。何以故？
xiàn zài xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng kōng
现在香界乃至鼻触为缘所生诸受即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有现
zài xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé shànxiàn
在香界乃至鼻触为缘所生诸受可得？善现，
kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù
空中过去、未来、现在香界、鼻识界及鼻触、
bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi
鼻触为缘所生诸受不可得。何以故？过去、未
lái xiàn zài xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng
来、现在香界乃至鼻触为缘所生诸受即是空，
kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有
guò qù wèi lái xiàn zài xiāng jiè nǎi zhì bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu
过去、未来、现在香界乃至鼻触为缘所生诸受
kě dé
可得？

shànxiàn guò qù shé jiè guò qù shé jiè kōng wèi lái shé jiè wèi
“善现，过去舌界过去舌界空，未来舌界未

lái shé jiè kōng xiàn zài shé jiè xiàn zài shé jiè kōng guò qù wèi jiè
来舌界空，现在舌界现在舌界空；过去味界、

shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu guò qù wèi jiè
舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受过去味界
nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng wèi lái wèi jiè shé shí jiè
乃至舌触为缘所生诸受空，未来味界、舌识界
jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu wèi lái wèi jiè nǎi zhì shé
及舌触、舌触为缘所生诸受未来味界乃至舌
chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kōng xiàn zài wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
触为缘所生诸受空，现在味界、舌识界及舌触、
shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu xiàn zài wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ
舌触为缘所生诸受现在味界乃至舌触为缘所
shēng zhū shòu kōng suǒ yǐ zhě hé
生诸受空。所以者何？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù shé jiè bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去舌界不可得。何以故？

guò qù shé jiè jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě
过去舌界即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù shé jiè kě dé shàn xiàn kōng zhōng
得，何况空中有过去舌界可得？善现，空中
wèi lái shé jiè bù kě dé hé yǐ gù wèi lái shé jiè jí shì kōng kōng
未来舌界不可得。何以故？未来舌界即是空，空
xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu wèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未
lái shé jiè kě dé shàn xiàn kōng zhōng xiàn zài shé jiè bù kě dé hé
来舌界可得？善现，空中现在舌界不可得。何
yǐ gù xiàn zài shé jiè jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng
以故？现在舌界即是空，空性亦空，空中空
shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu xiàn zài shé jiè kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在舌界可得？善
xiàn kōng zhōng guò qù wèi lái xiàn zài shé jiè bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在舌界不可得。何以
gù guò qù wèi lái xiàn zài shé jiè jí shì kōng kōng xìng yì kōng
故？过去、未来、现在舌界即是空，空性亦空，
kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、
xiàn zài shé jiè kě dé
现在舌界可得？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
“善现，空中过去味界、舌识界及舌触、

shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi jiè
舌触为缘所生诸受不可得。何以故？过去味界
nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì kōng kōng xìng yì kōng
乃至舌触为缘所生诸受即是空，空性亦空，
kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù wèi jiè nǎi
空中空尚不可得，何况空中有过去味界乃
zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kě dé shàn xiàn kōng zhōng wèi
至舌触为缘所生诸受可得？善现，空中未
lái wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù
来味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受不
kě dé hé yǐ gù wèi lái wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
可得。何以故？未来味界乃至舌触为缘所生诸
shòu jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé
受即是空，空性亦空，空中空尚不可得，
hé kuàng kōng zhōng yǒu wèi lái wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū
何况空中有未来味界乃至舌触为缘所生诸
shòu kě dé shàn xiàn kōng zhōng xiàn zài wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
受可得？善现，空中现在味界、舌识界及舌触、
shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài wèi
舌触为缘所生诸受不可得。何以故？现在味
jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì kōng kōng xìng yì kōng
界乃至舌触为缘所生诸受即是空，空性亦空，
kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu xiàn zài wèi jiè
空中空尚不可得，何况空中有现在味界
nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kě dé shàn xiàn kōng zhōng
乃至舌触为缘所生诸受可得？善现，空中
guò qù wèi lái xiàn zài wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéi
过去、未来、现在味界、舌识界及舌触、舌触为
yuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn
缘所生诸受不可得。何以故？过去、未来、现
zài wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì kōng kōng xìng
在味界乃至舌触为缘所生诸受即是空，空性
yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù
亦空，空中空尚不可得，何况空中有过去、
wèi lái xiàn zài wèi jiè nǎi zhì shé chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kě
未来、现在味界乃至舌触为缘所生诸受可
dé
得？

shànxiàn guò qù shēn jiè guò qù shēn jiè kōng wèi lái shēn jiè
“善现，过去身界过去身界空，未来身界
wèi lái shēn jiè kōng xiàn zài shēn jiè xiàn zài shēn jiè kōng guò qù chù jiè
未来身界空，现在身界现在身界空；过去触界、
shēn shí jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu guò qù chù jiè
身识界及身触、身触为缘所生诸受过去触界
nǎi zhì shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu kōng wèi lái chù jiè shēn shí
乃至身触为缘所生诸受空，未来触界、身识
jiè jí shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu wèi lái chù jiè nǎi zhì
界及身触、身触为缘所生诸受未来触界乃至
shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu kōng xiàn zài chù jiè shēn shí jiè jí
身触为缘所生诸受空，现在触界、身识界及
shēnchù shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu xiàn zài chù jiè nǎi zhì shēnchù
身触、身触为缘所生诸受现在触界乃至身触
wéiyuán suǒ shēng zhū shòu kōng suǒ yǐ zhě hé
为缘所生诸受空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōng guò qù shēn jiè bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去身界不可得。何以故？
guò qù shēn jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōng kōngshàng bù
过去身界即是空，空性亦空，空中空尚不
kě dé hé kuàng kōngzhōng yǒu guò qù shēn jiè kě dé shànxiàn kōng
可得，何况空中有过去身界可得？善现，空
zhōng wèi lái shēn jiè bù kě dé hé yǐ gù wèi lái shēn jiè jí shì
中未来身界不可得。何以故？未来身界即是
kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōng kōngshàng bù kě dé hé kuàng kōng
空，空性亦空，空中空尚不可得，何况空
zhōng yǒu wèi lái shēn jiè kě dé shànxiàn kōngzhōng xiàn zài shēn jiè
中有未来身界可得？善现，空中现在身界
bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài shēn jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng
不可得。何以故？现在身界即是空，空性亦空，
kōngzhōng kōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōng yǒu xiàn zài shēn jiè
空中空尚不可得，何况空中有现在身界
kě dé shànxiàn kōngzhōng guò qù wèi lái xiàn zài shēn jiè bù kě
可得？善现，空中过去、未来、现在身界不可
dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài shēn jiè jí shì kōng kōng
得。何以故？过去、未来、现在身界即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōng kōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōng yǒu guò
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有过

qù wèi lái xiàn zài shēn jiè kě dé
去、未来、现在身界可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù
“善现，空中过去触界、身识界及身触、
shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù chù
身触为缘所生诸受不可得。何以故？过去触
jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng kōngxìng yì
界乃至身触为缘所生诸受即是空，空性亦
kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù chù
空，空中空尚不可得，何况空中有过去触
jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé shànxiàn kōng
界乃至身触为缘所生诸受可得？善现，空
zhōngwèi lái chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēng
中未来触界、身识界及身触、身触为缘所生
zhūshòu bù kě dé hé yǐ gù wèi lái chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuán
诸受不可得。何以故？未来触界乃至身触为缘
suǒshēngzhūshòu jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù
所生诸受即是空，空性亦空，空中空尚不
kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒ
可得，何况空中有未来触界乃至身触为缘所
shēngzhūshòu kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài chù jiè shēn shí jiè
生诸受可得？善现，空中现在触界、身识界
jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù
及身触、身触为缘所生诸受不可得。何以故？
xiàn zài chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng kōng
现在触界乃至身触为缘所生诸受即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有现
zài chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé shànxiàn
在触界乃至身触为缘所生诸受可得？善现，
kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù
空中过去、未来、现在触界、身识界及身触、
shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi
身触为缘所生诸受不可得。何以故？过去、未
lái xiàn zài chù jiè nǎi zhì shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng
来、现在触界乃至身触为缘所生诸受即是空，
kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有

guò qù wèi lái xiàn zài chù jiè nǎi zhì shēnchù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu
过去、未来、现在触界乃至身触为缘所生诸受
kě dé
可得？

shànxiàn guò qù yì jiè guò qù yì jiè kōng wèi lái yì jiè wèi
“善现，过去意界过去意界空，未来意界未
lái yì jiè kōng xiàn zài yì jiè xiàn zài yì jiè kōng guò qù fǎ jiè
来意界空，现在意界现在意界空；过去法界、
yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu guò qù fǎ jiè
意识界及意触、意触为缘所生诸受过去法界
nǎi zhì yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu kōng wèi lái fǎ jiè yì shí jiè
乃至意触为缘所生诸受空，未来法界、意识界
jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu wèi lái fǎ jiè nǎi zhì yì
及意触、意触为缘所生诸受未来法界乃至意
chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu kōng xiàn zài fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù
触为缘所生诸受空，现在法界、意识界及意触、
yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu xiàn zài fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéiyuán suǒ
意触为缘所生诸受现在法界乃至意触为缘所
shēng zhū shòu kōng suǒ yǐ zhě hé
生诸受空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōng guò qù yì jiè bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去意界不可得。何以故？
guò qù yì jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōng kōngshàng bù kě
过去意界即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàng kōngzhōng yǒu guò qù yì jiè kě dé shànxiàn kōngzhōng
得，何况空中有过去意界可得？善现，空中
wèi lái yì jiè bù kě dé hé yǐ gù wèi lái yì jiè jí shì kōng kōng
未来意界不可得。何以故？未来意界即是空，空
xìng yì kōng kōngzhōng kōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōng yǒu wèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未
lái yì jiè kě dé shànxiàn kōngzhōng xiàn zài yì jiè bù kě dé hé
来意界可得？善现，空中现在意界不可得。何
yǐ gù xiàn zài yì jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōng kōng
以故？现在意界即是空，空性亦空，空中空
shàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōng yǒu xiàn zài yì jiè kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在意界可得？善
xiàn kōngzhōng guò qù wèi lái xiàn zài yì jiè bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在意界不可得。何以

gù guò qù wèi lái xiàn zài yì jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng
故？过去、未来、现在眼界即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、
xiàn zài yì jiè kě dé
现在眼界可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù
“善现，空中过去法界、意识界及意触、

yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù fǎ jiè
意触为缘所生诸受不可得。何以故？过去法界
nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng kōngxìng yì kōng
乃至意触为缘所生诸受即是空，空性亦空，

kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù fǎ jiè nǎi
空中空尚不可得，何况空中有过去法界乃
zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé shànxiàn kōngzhōngwèi
至意触为缘所生诸受可得？善现，空中未

lái fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù
来法界、意识界及意触、意触为缘所生诸受不
kě dé hé yǐ gù wèi lái fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhū
可得。何以故？未来法界乃至意触为缘所生诸

shòu jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
受即是空，空性亦空，空中空尚不可得，
hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái fǎ jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhū
何况空中有未来法界乃至意触为缘所生诸

shòu kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù
受可得？善现，空中现在法界、意识界及意触、
yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài fǎ
意触为缘所生诸受不可得。何以故？现在法

jiè nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jí shì kōng kōngxìng yì kōng
界乃至意触为缘所生诸受即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài fǎ jiè
空中空尚不可得，何况空中有现在法界

nǎi zhì yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé shànxiàn kōngzhōng
乃至意触为缘所生诸受可得？善现，空中
guò qù wèi lái xiàn zài fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chùwéi
过去、未来、现在法界、意识界及意触、意触为

yuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn
缘所生诸受不可得。何以故？过去、未来、现

zài fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu jí shì kōng kōng xìng
在法界乃至意触为缘所生诸受即是空，空性
yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù
亦空，空中空尚不可得，何况空中有过去、
wèi lái xiàn zài fǎ jiè nǎi zhì yì chù wéi yuán suǒ shēng zhū shòu kě
未来、现在法界乃至意触为缘所生诸受可
dé
得？

shàn xiàn guò qù dì jiè guò qù dì jiè kōng wèi lái dì jiè wèi
“善现，过去地界过去地界空，未来地界未

lái dì jiè kōng xiàn zài dì jiè xiàn zài dì jiè kōng guò qù shuǐ huǒ
来地界空，现在地界现在地界空；过去水、火、
fēng kōng shí jiè guò qù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kōng
风、空、识界过去水、火、风、空、识界空，
wèi lái shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè wèi lái shuǐ huǒ fēng
未来水、火、风、空、识界未来水、火、风、
kōng shí jiè kōng xiàn zài shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè xiàn zài
空、识界空，现在水、火、风、空、识界现在
shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kōng suǒ yǐ zhě hé
水、火、风、空、识界空。所以者何？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù dì jiè bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去地界不可得。何以故？

guò qù dì jiè jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě
过去地界即是空，空性亦空，空中空尚不可
dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù dì jiè kě dé shàn xiàn kōng zhōng
得，何况空中有过去地界可得？善现，空中
wèi lái dì jiè bù kě dé hé yǐ gù wèi lái dì jiè jí shì kōng kōng
未来地界不可得。何以故？未来地界即是空，空
xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu wèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未
lái dì jiè kě dé shàn xiàn kōng zhōng xiàn zài dì jiè bù kě dé hé
来地界可得？善现，空中现在地界不可得。何
yǐ gù xiàn zài dì jiè jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng
以故？现在地界即是空，空性亦空，空中空
shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu xiàn zài dì jiè kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在地界可得？善
xiàn kōng zhōng guò qù wèi lái xiàn zài dì jiè bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在地界不可得。何以

gù guò qù wèi lái xiàn zài dì jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng
故？过去、未来、现在地界即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、
xiàn zài dì jiè kě dé
现在地界可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
“善现，空中过去水、火、风、空、识界
bù kě dé hé yǐ gù guò qù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè jí
不可得。何以故？过去水、火、风、空、识界即
shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况
kōngzhōngyǒuguò qù shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kě dé shànxiàn
空中有过去水、火、风、空、识界可得？善现，
kōngzhōngwèi lái shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù kě dé hé yǐ
空中未来水、火、风、空、识界不可得。何以
gù wèi lái shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè jí shì kōng kōngxìng
故？未来水、火、风、空、识界即是空，空性
yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái
亦空，空中空尚不可得，何况空中有未来
shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn
水、火、风、空、识界可得？善现，空中现
zài shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài
在水、火、风、空、识界不可得。何以故？现在
shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōng
水、火、风、空、识界即是空，空性亦空，空
zhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài shuǐ huǒ
中空尚不可得，何况空中有现在水、火、
fēng kōng shí jiè kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái
风、空、识界可得？善现，空中过去、未来、
xiàn zài shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù kě dé hé yǐ gù guò
现在水、火、风、空、识界不可得。何以故？过
qù wèi lái xiàn zài shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè jí shì kōng
去、未来、现在水、火、风、空、识界即是空，
kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有
guò qù wèi lái xiàn zài shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè kě dé
过去、未来、现在水、火、风、空、识界可得？

shànxiàn guò qù wú míngguò qù wú míngkōng wèi lái wú míng
“善现，过去无明过去无明空，未来无明

wèi lái wú míngkōng xiàn zài wú míngxiàn zài wú míngkōng guò qù xíng
未来无明空，现在无明现在无明空；过去行、

shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu shēng
识、名色、六处、触、受、爱、取、有、生、

lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎoguò qù xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎo
老死愁叹苦忧恼过去行乃至老死愁叹苦忧恼

kōng wèi lái xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài
空，未来行、识、名色、六处、触、受、爱、

qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎowèi lái xíng nǎi zhì lǎo sǐ
取、有、生、老死愁叹苦忧恼未来行乃至老死

chóu tàn kǔ yōunǎokōng xiàn zài xíng shí míng sè liù chù chù
愁叹苦忧恼空，现在行、识、名色、六处、触、

shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎoxiàn zài xíng
受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼现在行

nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōunǎokōng suǒ yǐ zhě hé
乃至老死愁叹苦忧恼空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōngguò qù wú míng bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去无明不可得。何以故？

guò qù wú míng jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù
过去无明即是空，空性亦空，空中空尚不

kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wú míng kě dé shànxiàn kōng
可得，何况空中有过去无明可得？善现，空

zhōngwèi lái wú míng bù kě dé hé yǐ gù wèi lái wú míng jí shì
中未来无明不可得。何以故？未来无明即是

kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōng
空，空性亦空，空中空尚不可得，何况空

zhōngyǒuwèi lái wú míng kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài wú míng
中有未来无明可得？善现，空中现在无明

bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài wú míng jí shì kōng kōngxìng yì kōng
不可得。何以故？现在无明即是空，空性亦空，

kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài wú míng
空中空尚不可得，何况空中有现在无明

kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài wú míng bù kě
可得？善现，空中过去、未来、现在无明不可

de hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài wú míng jí shì kōng kōng
得。何以故？过去、未来、现在无明即是空，空

xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有过
qù wèi lái xiàn zài wú míng kě dé
去、未来、现在无明可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù xíng shí míng sè liù chù
“善现，空中过去行、识、名色、六处、
chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo bù
触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼不
kě dé hé yǐ gù guò qù xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo jí
可得。何以故？过去行乃至老死愁叹苦忧恼即

shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况
kōngzhōngyǒuguò qù xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo kě dé shàn
空中有过去行乃至老死愁叹苦忧恼可得？善

xiàn kōngzhōngwèi lái xíng shí míng sè liù chù chù shòu
现，空中未来行、识、名色、六处、触、受、
ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo bù kě dé hé
爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼不可得。何

yǐ gù wèi lái xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo jí shì kōng kōng
以故？未来行乃至老死愁叹苦忧恼即是空，空

xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未
lái xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo kě dé shànxiàn kōngzhōng
来行乃至老死愁叹苦忧恼可得？善现，空中

xiàn zài xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu
现在行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、
shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài xíng
生、老死愁叹苦忧恼不可得。何以故？现在行

nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōng
乃至老死愁叹苦忧恼即是空，空性亦空，空
zhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài xíng nǎi zhì lǎo
中空尚不可得，何况空中有现在行乃至老

sǐ chóutàn kǔ yōunǎo kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái
死愁叹苦忧恼可得？善现，空中过去、未来、
xiàn zài xíng shí míng sè liù chù chù shòu ài qǔ yǒu
现在行、识、名色、六处、触、受、爱、取、有、

shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo bù kě dé hé yǐ gù guò qù
生、老死愁叹苦忧恼不可得。何以故？过去、

wèi lái xiàn zài xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo jí shì kōng kōng
未来、现在行乃至老死 愁叹苦忧恼即是空，空
xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有过
qù wèi lái xiàn zài⁷⁸ xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu tàn kǔ yōu nǎo kě dé
去、未来、现在⁷⁸行乃至老死 愁叹苦忧恼可得？

大般若波罗蜜多经卷第五十九

⁷⁸ 大正藏：有；永乐北藏及龙藏：有过去、未来、现在

dà bō rě bō luó mì duō jīng juàn dì liù shí 大般若波罗蜜多经卷第六十

táng sān zàng fǎ shī xuán zàng fèng zhào yì
唐三藏法师玄奘奉 诏译

chū fēn zàn dà shèng pǐn dì shí liù zhī wǔ 初分赞大乘品第十六之五

shàn xiàn guò qù bù shī bō luó mì duō guò qù bù shī bō luó
“善现，过去布施波罗蜜多过去布施波罗

mì duō kōng wèi lái bù shī bō luó mì duō wèi lái bù shī bō luó mì duō
蜜多空，未来布施波罗蜜多未来布施波罗蜜多

kōng xiàn zài bù shī bō luó mì duō xiàn zài bù shī bō luó mì duō kōng
空，现在布施波罗蜜多现在布施波罗蜜多空；

guò qù jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō guò
过去净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多过

qù jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kōng
去净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多空，

wèi lái jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō wèi
未来净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多未

lái jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kōng
来净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多空，

xiàn zài jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō xiàn
现在净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多现

zài jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kōng
在净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多空。

suǒ yǐ zhě hé
所以者何？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù bù shī bō luó mì duō bù kě dé
“善现，空中过去布施波罗蜜多不可得。

hé yǐ gù guò qù bù shī bō luó mì duō jí shì kōng kōng xìng yì kōng
何以故？过去布施波罗蜜多即是空，空性亦空，

kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù bù shī bō
空中空尚不可得，何况空中有过去布施波

luó mì duō kě dé shàn xiàn kōng zhōng wèi lái bù shī bō luó mì duō
罗蜜多可得？善现，空中未来布施波罗蜜多

bù kě dé hé yǐ gù wèi lái bù shī bō luó mì duō jí shì kōng kōng
不可得。何以故？未来布施波罗蜜多即是空，空

xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未

lái bù shī bō luó mì duō kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài bù shī
来布施波罗蜜多可得？善现，空中现在布施

bō luó mì duō bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài bù shī bō luó mì duō
波罗蜜多不可得。何以故？现在布施波罗蜜多

jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况

kōngzhōngyǒuxiàn zài bù shī bō luó mì duō kě dé shànxiàn guò qù
空中有现在布施波罗蜜多可得？善现，过去、

wèi lái xiàn zài bù shī bō luó mì duō bù kě dé hé yǐ gù guò qù
未来、现在布施波罗蜜多不可得。何以故？过去、

wèi lái xiàn zài bù shī bō luó mì duō jí shì kōng kōngxìng yì kōng
未来、现在布施波罗蜜多即是空，空性亦空，

kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、

xiàn zài bù shī bō luó mì duō kě dé
现在布施波罗蜜多可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng
“善现，空中过去净戒、安忍、精进、静

lù bō rě bō luó mì duō bù kě dé hé yǐ gù guò qù jìng jiè
虑、般若波罗蜜多不可得。何以故？过去净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jí shì kōng kōngxìng
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多即是空，空性

yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù
亦空，空中空尚不可得，何况空中有过去

jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kě dé
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多可得？

shànxiàn kōngzhōngwèi lái jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
善现，空中未来净戒、安忍、精进、静虑、般

rě bō luó mì duō bù kě dé hé yǐ gù wèi lái jìng jiè ān rěn
若波罗蜜多不可得。何以故？未来净戒、安忍、

jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jí shì kōng kōngxìng yì kōng
精进、静虑、般若波罗蜜多即是空，空性亦空，

kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái jìng jiè
空中空尚不可得，何况空中有未来净戒、

ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kě dé shànxiàn
安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多可得？善现，
kōngzhōngxiàn zài jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó
空中现在净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗
mì duō bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài jìng jiè ān rěn jīng jìn
蜜多不可得。何以故？现在净戒、安忍、精进、
jìng lù bō rě bō luó mì duō jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōng
静虑、般若波罗蜜多即是空，空性亦空，空中
kōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuxiàn zài jìng jiè ān rěn
空尚不可得，何况空中有现在净戒、安忍、
jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō kě dé shànxiàn kōngzhōng
精进、静虑、般若波罗蜜多可得？善现，空中
guò qù wèi lái xiàn zài jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
过去、未来、现在净戒、安忍、精进、静虑、般
rě bō luó mì duō bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài
若波罗蜜多不可得。何以故？过去、未来、现在
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō rě bō luó mì duō jí shì kōng
净戒、安忍、精进、静虑、般若波罗蜜多即是空，
kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有
guò qù wèi lái xiàn zài jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lù bō
过去、未来、现在净戒、安忍、精进、静虑、般
rě bō luó mì duō kě dé
若波罗蜜多可得？

shànxiàn guò qù sì jìng lù guò qù sì jìng lù kōng wèi lái sì
“善现，过去四静虑过去四静虑空，未来四
jìng lù wèi lái sì jìng lù kōng xiàn zài sì jìng lù xiàn zài sì jìng lù kōng
静虑未来四静虑空，现在四静虑现在四静虑空；
guò qù sì wú liàng sì wú sè dìngguò qù sì wú liàng sì wú sè dìng
过去四无量、四无色定过去四无量、四无色定
kōng wèi lái sì wú liàng sì wú sè dìngwèi lái sì wú liàng sì wú
空，未来四无量、四无色定未来四无量、四无
sè dìngkōng xiàn zài sì wú liàng sì wú sè dìngxiàn zài sì wú liàng
色定空，现在四无量、四无色定现在四无量、
sì wú sè dìngkōng suǒ yǐ zhě hé
四无色定空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōngguò qù sì jìng lù bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去四静虑不可得。何以故？

guò qù sì jìng lǜ jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù
过去四静虑即是空，空性亦空，空中空尚不

kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuguò qù sì jìng lǜ kě dé shànxiàn
可得，何况空中有过去四静虑可得？善现，

kōngzhōngwèi lái sì jìng lǜ bù kě dé hé yǐ gù wèi lái sì jìng lǜ
空中未来四静虑不可得。何以故？未来四静虑

jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况

kōngzhōngyǒuwèi lái sì jìng lǜ kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài sì
空中有未来四静虑可得？善现，空中现在四

jìng lǜ bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài sì jìng lǜ jí shì kōng kōngxìng
静虑不可得。何以故？现在四静虑即是空，空性

yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuxiàn zài
亦空，空中空尚不可得，何况空中有现在

sì jìng lǜ kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài sì
四静虑可得？善现，空中过去、未来、现在四

jìng lǜ bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài sì jìng
静虑不可得。何以故？过去、未来、现在、四静

lǜ jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé
虑即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何

kuàng kōngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài sì jìng lǜ kě dé
况空中有过去、未来、现在四静虑可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù sì wú liàng sì wú sè dìng bù kě
“善现，空中过去四无量、四无色定不可

de hé yǐ gù guò qù sì wú liàng sì wú sè dìng jí shì kōng kōng
得。何以故？过去四无量、四无色定即是空，空

xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuguò
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有过去

qù sì wú liàng sì wú sè dìng kě dé shànxiàn kōngzhōngwèi lái sì
去四无量、四无色定可得？善现，空中未来四

wú liàng sì wú sè dìng bù kě dé hé yǐ gù wèi lái sì wú liàng
无量、四无色定不可得。何以故？未来四无量、

sì wú sè dìng jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě
四无色定即是空，空性亦空，空中空尚不可

de hé kuàng kōngzhōngyǒuwèi lái sì wú liàng sì wú sè dìng kě dé
得，何况空中有未来四无量、四无色定可得？

shànxiàn kōngzhōngxiàn zài sì wú liàng sì wú sè dìng bù kě dé hé
善现，空中现在四无量、四无色定不可得。何

yǐ gù xiàn zài sì wú liàng sì wú sè dìng jí shì kōng kōng xìng yì
以故？现在四无量、四无色定即是空，空性亦
kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu xiàn zài sì
空，空中空尚不可得，何况空中有现在四
wú liàng sì wú sè dìng kě dé shàn xiàn kōng zhōng guò qù wèi lái
无量、四无色定可得？善现，空中过去、未来、
xiàn zài sì wú liàng sì wú sè dìng bù kě dé hé yǐ gù guò qù
现在四无量、四无色定不可得。何以故？过去、
wèi lái xiàn zài sì wú liàng sì wú sè dìng jí shì kōng kōng xìng yì
未来、现在四无量、四无色定即是空，空性亦
kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù
空，空中空尚不可得，何况空中有过去、
wèi lái xiàn zài sì wú liàng sì wú sè dìng kě dé
未来、现在四无量、四无色定可得？

shàn xiàn guò qù sì niàn zhù guò qù sì niàn zhù kōng wèi lái
“善现，过去四念住过去四念住空，未来

sì niàn zhù wèi lái sì niàn zhù kōng xiàn zài sì niàn zhù xiàn zài sì niàn zhù
四念住未来四念住空，现在四念住现在四念住
kōng guò qù sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
空；过去四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī guò qù sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī
觉支、八圣道支过去四正断乃至八圣道支
kōng wèi lái sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
空，未来四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī wèi lái sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī
觉支、八圣道支未来四正断乃至八圣道支
kōng xiàn zài sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děng
空，现在四正断、四神足、五根、五力、七等
jué zhī bā shèng dào zhī xiàn zài sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī
觉支、八圣道支现在四正断乃至八圣道支
kōng suǒ yǐ zhě hé
空。所以者何？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù sì niàn zhù bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去四念住不可得。何以故？

guò qù sì niàn zhù jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù
过去四念住即是空，空性亦空，空中空尚不
kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù sì niàn zhù kě dé shàn xiàn
可得，何况空中有过去四念住可得？善现，

kōngzhōngwèi lái sì niànzhù bù kě dé hé yǐ gù wèi lái sì niànzhù
空中未来四念住不可得。何以故？未来四念住

jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况

kōngzhōngyǒuwèi lái sì niànzhù kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài
空中有未来四念住可得？善现，空中现在

sì niànzhù bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài sì niànzhù jí shì kōng
四念住不可得。何以故？现在四念住即是空，

kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有

xiàn zài sì niànzhù kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn
现在四念住可得？善现，空中过去、未来、现

zài sì niànzhù bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài sì
在四念住不可得。何以故？过去、未来、现在四

niànzhù jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
念住即是空，空性亦空，空中空尚不可得，

hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài sì niànzhù kě dé
何况空中有过去、未来、现在四念住可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù sì zhèngduàn sì shén zú wǔ
“善现，空中过去四正断、四神足、五

gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī bù kě dé hé yǐ
根、五力、七等觉支、八圣道支不可得。何以

gù guò qù sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī jí shì kōng kōng
故？过去四正断乃至八圣道支即是空，空

xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有过

qù sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī kě dé shànxiàn kōngzhōng
去四正断乃至八圣道支可得？善现，空中

wèi lái sì zhèngduàn sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī
未来四正断、四神足、五根、五力、七等觉支、

bā shèngdào zhī bù kě dé hé yǐ gù wèi lái sì zhèngduàn nǎi zhì
八圣道支不可得。何以故？未来四正断乃至

bā shèngdào zhī jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù
八圣道支即是空，空性亦空，空中空尚不

kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào
可得，何况空中有未来四正断乃至八圣道

zhī kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài sì zhèngduàn sì shén zú
支可得？善现，空中现在四正断、四神足、

wǔ gēn wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī bù kě dé hé
五根、五力、七等觉支、八圣道支不可得。何

yǐ gù xiàn zài sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī jí shì kōng
以故？现在四正断乃至八圣道支即是空，

kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有

xiàn zài sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī kě dé shàn xiàn kōng
现在四正断乃至八圣道支可得？善现，空

zhōng guò qù wèi lái xiàn zài sì zhèng duàn sì shén zú wǔ gēn
中过去、未来、现在四正断、四神足、五根、

wǔ lì qī děng jué zhī bā shèng dào zhī bù kě dé hé yǐ gù
五力、七等觉支、八圣道支不可得。何以故？

guò qù wèi lái xiàn zài sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī jí shì
过去、未来、现在四正断乃至八圣道支即是

kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng
空，空性亦空，空中空尚不可得，何况空

zhōng yǒu guò qù wèi lái xiàn zài sì zhèng duàn nǎi zhì bā shèng dào zhī
中有过去、未来、现在四正断乃至八圣道支

kě dé
可得？

shàn xiàn guò qù kōng jiě tuō mén guò qù kōng jiě tuō mén kōng
“善现，过去空解脱门过去空解脱门空，

wèi lái kōng jiě tuō mén wèi lái kōng jiě tuō mén kōng xiàn zài kōng jiě tuō
未来空解脱门未来空解脱门空，现在空解脱

mén xiàn zài kōng jiě tuō mén kōng guò qù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
门现在空解脱门空；过去无相、无愿解脱门

guò qù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng wèi lái wú xiàng wú yuàn
过去无相、无愿解脱门空，未来无相、无愿

jiě tuō mén wèi lái wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng xiàn zài wú xiàng
解脱门未来无相、无愿解脱门空，现在无相、

wú yuàn jiě tuō mén xiàn zài wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kōng suǒ yǐ
无愿解脱门现在无相、无愿解脱门空。所以

zhě hé
者何？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù kōng jiě tuō mén bù kě dé hé yǐ
“善现，空中过去空解脱门不可得。何以

gù guò qù kōng jiě tuō mén jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng
故？过去空解脱门即是空，空性亦空，空中

kōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù kōng jiě tuō mén kě
空尚不可得，何况空中有过去空解脱门可

de shànxiàn kōngzhōngwèi lái kōng jiě tuō mén bù kě dé hé yǐ gù
得？善现，空中未来空解脱门不可得。何以故？

wèi lái kōng jiě tuō mén jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōng
未来空解脱门即是空，空性亦空，空中空

shàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái kōng jiě tuō mén kě dé
尚不可得，何况空中有未来空解脱门可得？

shànxiàn kōngzhōngxiàn zài kōng jiě tuō mén bù kě dé hé yǐ gù
善现，空中现在空解脱门不可得。何以故？

xiàn zài kōng jiě tuō mén jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōng
现在空解脱门即是空，空性亦空，空中空

shàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài kōng jiě tuō mén kě dé
尚不可得，何况空中有现在空解脱门可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài kōng jiě tuō mén bù kě
善现，空中过去、未来、现在空解脱门不可

de hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài kōng jiě tuō mén jí shì kōng
得。何以故？过去、未来、现在空解脱门即是空，

kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有

guò qù wèi lái xiàn zài kōng jiě tuō mén kě dé
过去、未来、现在空解脱门可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù
“善现，空中过去无相、无愿解脱门不

kě dé hé yǐ gù guò qù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jí shì kōng
可得。何以故？过去无相、无愿解脱门即是空，

kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有

guò qù wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kě dé shànxiàn kōngzhōngwèi
过去无相、无愿解脱门可得？善现，空中未

lái wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù kě dé hé yǐ gù wèi lái wú
来无相、无愿解脱门不可得。何以故？未来无

xiàng wú yuàn jiě tuō mén jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōng
相、无愿解脱门即是空，空性亦空，空中空

shàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái wú xiàng wú yuàn jiě
尚不可得，何况空中有未来无相、无愿解

tuō mén kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài wú xiàng wú yuàn jiě tuō
脱门可得？善现，空中现在无相、无愿解脱

mén bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jí
门不可得。何以故？现在无相、无愿解脱门即

shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况

kōngzhōngyǒuxiàn zài wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kě dé shànxiàn
空中有现在无相、无愿解脱门可得？善现，

kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù
空中过去、未来、现在无相、无愿解脱门不

kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài wú xiàng wú yuàn
可得。何以故？过去、未来、现在无相、无愿

jiě tuō mén jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
解脱门即是空，空性亦空，空中空尚不可得，

hé kuàng kōngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài wú xiàng wú yuàn jiě
何况空中有过去、未来、现在无相、无愿解

tuō mén kě dé
脱门可得？

shànxiàn guò qù wǔ yǎnguò qù wǔ yǎnkōng wèi lái wǔ yǎnwèi
“善现，过去五眼过去五眼空，未来五眼未

lái wǔ yǎnkōng xiàn zài wǔ yǎnxiàn zài wǔ yǎnkōng guò qù liù shéntōng
来五眼空，现在五眼现在五眼空；过去六神通

guò qù liù shéntōngkōng wèi lái liù shéntōngwèi lái liù shéntōngkōng
过去六神通空，未来六神通未来六神通空，

xiàn zài liù shéntōngxiàn zài liù shéntōngkōng suǒ yǐ zhě hé
现在六神通现在六神通空。所以者何？

shànxiàn kōngzhōngguò qù wǔ yǎn bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去五眼不可得。何以故？

guò qù wǔ yǎn jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě
过去五眼即是空，空性亦空，空中空尚不可

dé hé kuàng kōngzhōngyǒuguò qù wǔ yǎn kě dé shànxiàn kōngzhōng
得，何况空中有过去五眼可得？善现，空中

wèi lái wǔ yǎn bù kě dé hé yǐ gù wèi lái wǔ yǎn jí shì kōng kōng
未来五眼不可得。何以故？未来五眼即是空，空

xìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuwèi
性亦空，空中空尚不可得，何况空中有未

lái wǔ yǎn kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài wǔ yǎn bù kě dé hé
来五眼可得？善现，空中现在五眼不可得。何

yǐ gù xiàn zài wǔ yǎn jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōng
以故？现在五眼即是空，空性亦空，空中空

shàng bù kě dé hé kuàngōngzhōngyǒuxiàn zài wǔ yǎn kě dé shàn
尚不可得，何况空中有现在五眼可得？善
xiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài wǔ yǎn bù kě dé hé yǐ
现，空中过去、未来、现在五眼不可得。何以
gù guò qù wèi lái xiàn zài wǔ yǎn jí shì kōng kōngxìng yì kōng
故？过去、未来、现在五眼即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngōngzhōngyǒuguò qù wèi lái
空中空尚不可得，何况空中有过去、未来、
xiàn zài wǔ yǎn kě dé
现在五眼可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù liù shéntōng bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去六神通不可得。何以故？

guò qù liù shéntōng jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng
过去六神通即是空，空性亦空，空中空尚
bù kě dé hé kuàngōngzhōngyǒuguò qù liù shéntōng kě dé shàn
不可得，何况空中有过去六神通可得？善
xiàn kōngzhōngwèi lái liù shéntōng bù kě dé hé yǐ gù wèi lái liù
现，空中未来六神通不可得。何以故？未来六
shéntōng jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
神通即是空，空性亦空，空中空尚不可得，
hé kuàngōngzhōngyǒuwèi lái liù shéntōng kě dé shànxiàn kōngzhōng
何况空中有未来六神通可得？善现，空中
xiàn zài liù shéntōng bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài liù shéntōng jí shì
现在六神通不可得。何以故？现在六神通即是
kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngōng
空，空性亦空，空中空尚不可得，何况空
zhōngyǒuxiàn zài liù shéntōng kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi
中有现在六神通可得？善现，空中过去、未
lái xiàn zài liù shéntōng bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái
来、现在六神通不可得。何以故？过去、未来、
xiàn zài liù shéntōng jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng
现在六神通即是空，空性亦空，空中空尚
bù kě dé hé kuàngōngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài liù shén
不可得，何况空中有过去、未来、现在六神
tōng kě dé
通可得？

shànxiàn guò qù fó shí lì guò qù fó shí lì kōng wèi lái fó
“善现，过去佛十力过去佛十力空，未来佛

shí lì wèi lái fó shí lì kōng xiàn zài fó shí lì xiàn zài fó shí lì kōng
十力未来佛十力空，现在佛十力现在佛十力空；
guò qù sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ
过去四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、
dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè
大舍、十八佛不共法、一切智、道相智、一切
xiàng zhì guò qù sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì kōng wèi lái sì wú
相智过去四无所畏乃至一切相智空，未来四无
suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí
所畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十
bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì wèi lái
八佛不共法、一切智、道相智、一切相智未来
sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì kōng xiàn zài sì wú suǒ wèi sì
四无所畏乃至一切相智空，现在四无所畏、四
wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng
无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共
fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì xiàn zài sì wú suǒ wèi
法、一切智、道相智、一切相智现在四无所畏
nǎi zhì yī qiè xiàng zhì kōng suǒ yǐ zhě hé
乃至一切相智空。所以者何？

shàn xiàn kōng zhōng guò qù fó shí lì bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去佛十力不可得。何以故？

guò qù fó shí lì jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù
过去佛十力即是空，空性亦空，空中空尚不
kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù fó shí lì kě dé shàn xiàn
可得，何况空中有过去佛十力可得？善现，
kōng zhōng wèi lái fó shí lì bù kě dé hé yǐ gù wèi lái fó shí lì
空中未来佛十力不可得。何以故？未来佛十力
jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng
即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况
kōng zhōng yǒu wèi lái fó shí lì kě dé shàn xiàn kōng zhōng xiàn zài fó
空中有未来佛十力可得？善现，空中现在佛
shí lì bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài fó shí lì jí shì kōng kōng xìng
十力不可得。何以故？现在佛十力即是空，空性
yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu xiàn zài
亦空，空中空尚不可得，何况空中有现在
fó shí lì kě dé shàn xiàn kōng zhōng guò qù wèi lái xiàn zài fó
佛十力可得？善现，空中过去、未来、现在佛

shí lì bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài fó shí lì
十力不可得。何以故？过去、未来、现在佛十力

jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng
即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何况

kōngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài fó shí lì kě dé
空中有过去、未来、现在佛十力可得？

shànxiàn kōngzhōngguò qù sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě
“善现，空中过去四无所畏、四无碍解、

dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè
大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、一切

zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé hé yǐ gù guò qù
智、道相智、一切相智不可得。何以故？过去

sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōng
四无所畏乃至一切相智即是空，空性亦空，空

zhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuguò qù sì wú suǒ wèi
中空尚不可得，何况空中有过去四无所畏

nǎi zhì yī qiè xiàng zhì kě dé shànxiàn kōngzhōngwèi lái sì wú suǒ
乃至一切相智可得？善现，空中未来四无所

wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā
畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八

fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé
佛不共法、一切智、道相智、一切相智不可得。

hé yǐ gù wèi lái sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì jí shì kōng
何以故？未来四无所畏乃至一切相智即是空，

kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有

wèi lái sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì kě dé shànxiàn kōng
未来四无所畏乃至一切相智可得？善现，空

zhōngxiàn zài sì wú suǒ wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà
中现在四无所畏、四无碍解、大慈、大悲、大

xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì
喜、大舍、十八佛不共法、一切智、道相智、

yī qiè xiàng zhì bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài sì wú suǒ wèi nǎi zhì
一切相智不可得。何以故？现在四无所畏乃至

yī qiè xiàng zhì jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù
一切相智即是空，空性亦空，空中空尚不

kě dé hé kuàng kōngzhōngyǒuxiàn zài sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng
可得，何况空中有现在四无所畏乃至一切相

zhì kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài sì wú suǒ
智可得？善现，空中过去、未来、现在四无所
wèi sì wú ài jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā
畏、四无碍解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八
fó bú gòng fǎ yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé
佛不共法、一切智、道相智、一切相智不可得。

hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng
何以故？过去、未来、现在四无所畏乃至一切相

zhì jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé
智即是空，空性亦空，空中空尚不可得，何

kuàng kōng zhōng yǒu guò qù wèi lái xiàn zài sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè
况空中有过去、未来、现在四无所畏乃至一切

xiàng zhì kě dé
相智可得？

shànxiàn guò qù yì shēng guò qù yì shēng kōng wèi lái yì
“善现，过去异生过去异生空，未来异

shēng wèi lái yì shēng kōng xiàn zài yì shēng xiàn zài yì shēng kōng guò
生未来异生空，现在异生现在异生空；过

qù shēng wén dú jué pú sà rú lái guò qù shēng wén dú jué
去声闻、独觉、菩萨、如来过去声闻、独觉、

pú sà rú lái kōng wèi lái shēng wén dú jué pú sà rú lái
菩萨、如来空，未来声闻、独觉、菩萨、如来

wèi lái shēng wén dú jué pú sà rú lái kōng xiàn zài shēng wén
未来声闻、独觉、菩萨、如来空，现在声闻、

dú jué pú sà rú lái xiàn zài shēng wén dú jué pú sà rú
独觉、菩萨、如来现在声闻、独觉、菩萨、如

lai kōng suǒ yǐ zhě hé
来空。所以者何？

shànxiàn kōng zhōng guò qù yì shēng bù kě dé hé yǐ gù
“善现，空中过去异生不可得。何以故？

guò qù yì shēng jí shì kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù
过去异生即是空，空性亦空，空中空尚不

kě dé hé kuàng kōng zhōng yǒu guò qù yì shēng kě dé shànxiàn kōng
可得，何况空中有过去异生可得？善现，空

zhōng wèi lái yì shēng bù kě dé hé yǐ gù wèi lái yì shēng jí shì
中未来异生不可得。何以故？未来异生即是

kōng kōng xìng yì kōng kōng zhōng kōng shàng bù kě dé hé kuàng kōng
空，空性亦空，空中空尚不可得，何况空

zhōngyǒuwèi lái yì shēng kě dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài yì shēng
中有未来异生可得？善现，空中现在异生
bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài yì shēng jí shì kōng kōngxìng yì kōng
不可得。何以故？现在异生即是空，空性亦空，
kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒuxiàn zài yì shēng
空中空尚不可得，何况空中有现在异生
kě dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài yì shēng bù
可得？善现，空中过去、未来、现在异生不
kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái xiàn zài yì shēng jí shì kōng
可得。何以故？过去、未来、现在异生即是空，
kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngkōngzhōngyǒu
空性亦空，空中空尚不可得，何况空中有
guò qù wèi lái xiàn zài yì shēng kě dé yǐ wǒ yǒuqíng nǎi zhì
过去、未来、现在异生可得？以我、有情乃至
zhī zhě jiàn zhě bù kě dé gù
知者、见者不可得故。

shànxiàn kōngzhōngguò qù shēngwén dú jué pú sà
“善现，空中过去声闻、独觉、菩萨、
rú lái bù kě dé hé yǐ gù guò qù shēngwén dú jué pú sà
如来不可得。何以故？过去声闻、独觉、菩萨、
rú lái jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
如来即是空，空性亦空，空中空尚不可得，
hé kuàngkōngzhōngyǒuguò qù shēngwén dú jué pú sà rú lái kě
何况空中有过去声闻、独觉、菩萨、如来可
dé shànxiàn kōngzhōngwèi lái shēngwén dú jué pú sà rú
得？善现，空中未来声闻、独觉、菩萨、如
lái bù kě dé hé yǐ gù wèi lái shēngwén dú jué pú sà
来不可得。何以故？未来声闻、独觉、菩萨、
rú lái jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
如来即是空，空性亦空，空中空尚不可得，
hé kuàngkōngzhōngyǒuwèi lái shēngwén dú jué pú sà rú lái kě
何况空中有未来声闻、独觉、菩萨、如来可
dé shànxiàn kōngzhōngxiàn zài shēngwén dú jué pú sà rú
得？善现，空中现在声闻、独觉、菩萨、如
lái bù kě dé hé yǐ gù xiàn zài shēngwén dú jué pú sà
来不可得。何以故？现在声闻、独觉、菩萨、
rú lái jí shì kōng kōngxìng yì kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé
如来即是空，空性亦空，空中空尚不可得，

hé kuàngōngzhōngyǒuxiànzài shēngwén dú jué pú sà rú lái kě
何 况 空 中 有 现 在 声 闻、独 觉、菩 萨、如 来 可
dé shànxiàn kōngzhōngguò qù wèi lái xiànzài shēngwén dú
得？善 现，空 中 过 去、未 来、现 在 声 闻、独
jué pú sà rú lái bù kě dé hé yǐ gù guò qù wèi lái
觉、菩 萨、如 来 不 可 得。何 以 故？过 去、未 来、
xiànzài shēngwén dú jué pú sà rú lái jí shì kōng kōngxìng yì
现 在 声 闻、独 觉、菩 萨、如 来 即 是 空，空 性 亦
kōng kōngzhōngkōngshàng bù kě dé hé kuàngōngzhōngyǒuguò qù
空，空 中 空 尚 不 可 得，何 况 空 中 有 过 去、
wèi lái xiànzài shēngwén dú jué pú sà rú lái kě dé yǐ
未 来、现 在 声 闻、独 觉、菩 萨、如 来 可 得？以
wǒ yǒuqíng nǎi zhì zhī zhě jiànzhě bù kě dé gù
我、有 情 乃 至 知 者、见 者 不 可 得 故。

fù cì shànxiàn qián jì sè bù kě dé hòu jì sè bù kě
“复 次，善 现，前 际 色 不 可 得，后 际 色 不 可
dé zhōng jì sè bù kě dé sān shì píngděngzhōng sè yì bù kě dé
得，中 际 色 不 可 得，三 世 平 等 中 色 亦 不 可 得。
suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiànzài sè
所 以 者 何？善 现，平 等 中 过 去、未 来、现 在 色
jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé
皆 不 可 得。何 以 故？平 等 中 平 等 性 尚 不 可 得，
hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiànzài sè kě dé shàn
何 况 平 等 中 有 过 去、未 来、现 在 色 可 得？善
xiàn qián jì shòu xiǎng xíng shí bù kě dé hòu jì shòu xiǎng
现，前 际 受、想、行、识 不 可 得，后 际 受、想、
xíng shí bù kě dé zhōng jì shòu xiǎng xíng shí bù kě dé
行、识 不 可 得，中 际 受、想、行、识 不 可 得，
sān shì píngděngzhōngshòu xiǎng xíng shí yì bù kě dé suǒ yǐ
三 世 平 等 中 受、想、行、识 亦 不 可 得。所 以
zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiànzài shòu
者 何？善 现，平 等 中 过 去、未 来、现 在 受、
xiǎng xíng shí jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděng
想、行、识 皆 不 可 得。何 以 故？平 等 中 平 等
xìngshàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiànzài
性 尚 不 可 得，何 况 平 等 中 有 过 去、未 来、现
zài shòu xiǎng xíng shí kě dé
在 受、想、行、识 可 得？

shànxiàn qián jì yǎnchù bù kě dé hòu jì yǎnchù bù kě dé
“善现，前际眼处不可得，后际眼处不可得，

zhōng jì yǎnchù bù kě dé sān shì píngděngzhōngyǎnchù yì bù kě dé
中际眼处不可得，三世平等中眼处亦不可得。

suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài yǎn
所以者何？善现，平等中过去、未来、现在眼

chù jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě
处皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可

de hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài yǎnchù kě
得，何况平等中有过去、未来、现在眼处可

de shànxiàn qián jì ěr bí shé shēn yì chù bù kě dé
得？善现，前际耳、鼻、舌、身、意处不可得，

hòu jì ěr bí shé shēn yì chù bù kě dé zhōng jì ěr
后际耳、鼻、舌、身、意处不可得，中际耳、

bí shé shēn yì chù bù kě dé sān shì píngděngzhōng ěr bí
鼻、舌、身、意处不可得，三世平等中耳、鼻、

shé shēn yì chù yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píng
舌、身、意处亦不可得。所以者何？善现，平

děngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài ěr bí shé shēn yì chù
等中过去、未来、现在耳、鼻、舌、身、意处

jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé
皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可得，

hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài ěr bí shé
何况平等中有过去、未来、现在耳、鼻、舌、

shēn yì chù kě dé
身、意处可得？

shànxiàn qián jì sè chù bù kě dé hòu jì sè chù bù kě dé
“善现，前际色处不可得，后际色处不可得，

zhōng jì sè chù bù kě dé sān shì píngděngzhōng sè chù yì bù kě dé
中际色处不可得，三世平等中色处亦不可得。

suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài sè
所以者何？善现，平等中过去、未来、现在色

chù jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě
处皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可

de hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài sè chù kě
得，何况平等中有过去、未来、现在色处可

de shànxiàn qián jì shēng xiāng wèi chù fǎ chù bù kě dé
得？善现，前际声、香、味、触、法处不可得，

hòu jì shēng xiāng wèi chù fǎ chù bù kě dé zhōng jì shēng
后际声、香、味、触、法处不可得，中际声、
xiāng wèi chù fǎ chù bù kě dé sān shì píngděngzhōngshēng
香、味、触、法处不可得，三世平等中声、
xiāng wèi chù fǎ chù yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn
香、味、触、法处亦不可得。所以者何？善现，
píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài shēng xiāng wèi chù
平等中过去、未来、现在声、香、味、触、
fǎ chù jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù
法处皆不可得。何以故？平等中平等性尚不
kě dé hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài shēng
可得，何况平等中有过去、未来、现在声、
xiāng wèi chù fǎ chù kě dé
香、味、触、法处可得？

shànxiàn qián jì yǎn jiè bù kě dé hòu jì yǎn jiè bù kě dé
“善现，前际眼界不可得，后际眼界不可得，
zhōng jì yǎn jiè bù kě dé sān shì píngděngzhōngyǎn jiè yì bù kě dé
中际眼界不可得，三世平等中眼界亦不可得。
suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài yǎn
所以者何？善现，平等中过去、未来、现在眼
jiè jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě
界皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可
dé hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài yǎn jiè kě
得，何况平等中有过去、未来、现在眼界可
dé shànxiàn qián jì sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuán
得？善现，前际色界、眼识界及眼触、眼触为缘
suǒ shēngzhūshòu bù kě dé hòu jì sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù
所生诸受不可得，后际色界、眼识界及眼触、
yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé zhōng jì sè jiè yǎn shí
眼触为缘所生诸受不可得，中际色界、眼识
jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé sān shì píng
界及眼触、眼触为缘所生诸受不可得，三世平
děngzhōng sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhū
等中色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸
shòu yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù
受亦不可得。所以者何？善现，平等中过去、
wèi lái xiàn zài sè jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēng
未来、现在色界、眼识界及眼触、眼触为缘所生

zhūshòu jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng
诸受皆不可得。何以故？平等中平等性尚
bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài sè
不可得，何况平等中有过去、未来、现在色
jiè yǎn shí jiè jí yǎnchù yǎnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě dé
界、眼识界及眼触、眼触为缘所生诸受可得？

shànxiàn qián jì ěr jiè bù kě dé hòu jì ěr jiè bù kě dé
“善现，前际耳界不可得，后际耳界不可得，

zhōng jì ěr jiè bù kě dé sān shì píngděngzhōng ěr jiè yì bù kě dé
中际耳界不可得，三世平等中耳界亦不可得。

suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài ěr
所以者何？善现，平等中过去、未来、现在耳

jiè jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě
界皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可

de hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài ěr jiè kě
得，何况平等中有过去、未来、现在耳界可

de shànxiàn qián jì shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéi
得？善现，前际声界、耳识界及耳触、耳触为

yuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hòu jì shēng jiè ěr shí jiè jí ěr
缘所生诸受不可得，后际声界、耳识界及耳

chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé zhōng jì shēng jiè
触、耳触为缘所生诸受不可得，中际声界、

ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé sān
耳识界及耳触、耳触为缘所生诸受不可得，三

shì píngděngzhōngshēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒ
世平等中声界、耳识界及耳触、耳触为缘所

shēngzhūshòu yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōng
生诸受亦不可得。所以者何？善现，平等中

guò qù wèi lái xiàn zài shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chù
过去、未来、现在声界、耳识界及耳触、耳触

wéiyuánsuǒshēngzhūshòu jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōng
为缘所生诸受皆不可得。何以故？平等中

píngděngxìngshàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi
平等性尚不可得，何况平等中有过去、未

lai xiàn zài shēng jiè ěr shí jiè jí ěr chù ěr chùwéiyuánsuǒshēng
来、现在声界、耳识界及耳触、耳触为缘所生

zhūshòu kě dé
诸受可得？

shànxiàn qián jì bí jiè bù kě dé hòu jì bí jiè bù kě dé
“善现，前际鼻界不可得，后际鼻界不可得，

zhōng jì bí jiè bù kě dé sān shì píngděngzhōng bí jiè yì bù kě dé
中际鼻界不可得，三世平等中鼻界亦不可得。

suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài bí
所以者何？善现，平等中过去、未来、现在鼻

jiè jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě
界皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可

de hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài bí jiè kě
得，何况平等中有过去、未来、现在鼻界可

de shànxiàn qián jì xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéi
得？善现，前际香界、鼻识界及鼻触、鼻触为

yuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé hòu jì xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù
缘所生诸受不可得，后际香界、鼻识界及鼻触、

bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé zhōng jì xiāng jiè bí shí
鼻触为缘所生诸受不可得，中际香界、鼻识

jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé sān shì píng
界及鼻触、鼻触为缘所生诸受不可得，三世平

děngzhōngxiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhū
等中香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸

shòu yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù
受亦不可得。所以者何？善现，平等中过去、

wèi lái xiàn zài xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒ
未来、现在香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所

shēngzhūshòu jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìng
生诸受皆不可得。何以故？平等中平等性

shàng bù kě dé hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài
尚不可得，何况平等中有过去、未来、现在

xiāng jiè bí shí jiè jí bí chù bí chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu kě
香界、鼻识界及鼻触、鼻触为缘所生诸受可

de
得？

shànxiàn qián jì shé jiè bù kě dé hòu jì shé jiè bù kě dé
“善现，前际舌界不可得，后际舌界不可得，

zhōng jì shé jiè bù kě dé sān shì píngděngzhōngshé jiè yì bù kě dé
中际舌界不可得，三世平等中舌界亦不可得。

suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài shé
所以者何？善现，平等中过去、未来、现在舌

jiè jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě
界皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可
dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài shé jiè kě
得，何况平等中有过去、未来、现在舌界可
dé shànxiàn qián jì wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuán
得？善现，前际味界、舌识界及舌触、舌触为缘
suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hòu jì wèi jiè shé shí jiè jí shé chù
所生诸受不可得，后际味界、舌识界及舌触、
shé chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé zhōng jì wèi jiè shé shí
舌触为缘所生诸受不可得，中际味界、舌识
jiè jí shé chù shé chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé sān shì píng
界及舌触、舌触为缘所生诸受不可得，三世平
děngzhōng wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuán suǒ shēng zhū
等中味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸
shòu yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù
受亦不可得。所以者何？善现，平等中过去、
wèi lái xiàn zài wèi jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuán suǒ shēng
未来、现在味界、舌识界及舌触、舌触为缘所生
zhū shòu jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng
诸受皆不可得。何以故？平等中平等性尚
bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài wèi
不可得，何况平等中有过去、未来、现在味
jiè shé shí jiè jí shé chù shé chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu kě dé
界、舌识界及舌触、舌触为缘所生诸受可得？

shànxiàn qián jì shēn jiè bù kě dé hòu jì shēn jiè bù kě
“善现，前际身界不可得，后际身界不可
dé zhōng jì shēn jiè bù kě dé sān shì píngděngzhōngshēn jiè yì bù
得，中际身界不可得，三世平等中身界亦不
kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái
可得。所以者何？善现，平等中过去、未来、
xiàn zài shēn jiè jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìng
现在身界皆不可得。何以故？平等中平等性
shàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài
尚不可得，何况平等中有过去、未来、现在
shēn jiè kě dé shànxiàn qián jì chù jiè shēn shí jiè jí shēn chù
身界可得？善现，前际触界、身识界及身触、
shēn chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu bù kě dé hòu jì chù jiè shēn shí jiè
身触为缘所生诸受不可得，后际触界、身识界

jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé zhōng jì chù
及身触、身触为缘所生诸受不可得，中际触
jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě
界、身识界及身触、身触为缘所生诸受不可
dé sān shì píngděngzhōngchù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchù
得，三世平等中触界、身识界及身触、身触
wéiyuánsuǒshēngzhūshòu yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píng
为缘所生诸受亦不可得。所以者何？善现，平
děngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù
等中过去、未来、现在触界、身识界及身触、
shēnchùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděng
身触为缘所生诸受皆不可得。何以故？平等
zhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù
中平等性尚不可得，何况平等中有过去、
wèi lái xiàn zài chù jiè shēn shí jiè jí shēnchù shēnchùwéiyuánsuǒ
未来、现在触界、身识界及身触、身触为缘所
shēngzhūshòu kě dé
生诸受可得？

shànxiàn qián jì yì jiè bù kě dé hòu jì yì jiè bù kě dé
“善现，前际眼界不可得，后际眼界不可得，
zhōng jì yì jiè bù kě dé sān shì píngděngzhōng yì jiè yì bù kě dé
中际眼界不可得，三世平等中眼界亦不可得。
suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài yì
所以者何？善现，平等中过去、未来、现在意
jiè jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě
界皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可
dé hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài yì jiè kě
得，何况⁷⁹平等中有过去、未来、现在眼界可
dé shànxiàn qián jì fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chùwéiyuán
得？善现，前际法界、意识界及意触、意触为缘
suǒshēngzhūshòu bù kě dé hòu jì fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù
所生诸受不可得，后际法界、意识界及意触、
yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé zhōng jì fǎ jiè yì shí
意触为缘所生诸受不可得，中际法界、意识
jiè jí yì chù yì chùwéiyuánsuǒshēngzhūshòu bù kě dé sān shì píng
界及意触、意触为缘所生诸受不可得，三世平

⁷⁹ 大正藏：何；永乐北藏及龙藏：何况

děngzhōng fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū
等 中 法界、意识界及意触、意触为缘所生 诸

shòu yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn píngděng zhōngguò qù
受亦不可得。所以者何？善现，平等 中 过去、

wèi lái xiàn zài fǎ jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng
未来、现在法界、意识界及意触、意触为缘所生

zhū shòu jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděng zhōng píngděng xìng shàng
诸受皆不可得。何以故？平等 中 平等性尚

bù kě dé hé kuàng píngděng zhōng yǒu guò qù wèi lái xiàn zài fǎ
不可得，何况平等 中有过去、未来、现在法

jiè yì shí jiè jí yì chù yì chù wéiyuán suǒ shēng zhū shòu kě dé
界、意识界及意触、意触为缘所生 诸受可得？

shàn xiàn qián jì dì jiè bù kě dé hòu jì dì jiè bù kě dé
“善现，前际地界不可得，后际地界不可得，

zhōng jì dì jiè bù kě dé sān shì píngděng zhōng dì jiè yì bù kě dé
中 际地界不可得，三世平等 中 地界亦不可得。

suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn píngděng zhōngguò qù wèi lái xiàn zài dì
所以者何？善现，平等 中 过去、未来、现在地

jiè jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděng zhōng píngděng xìng shàng bù kě
界皆不可得。何以故？平等 中 平等性尚不可

dé hé kuàng píngděng zhōng yǒu guò qù wèi lái xiàn zài dì jiè kě
得，何况平等 中有过去、未来、现在地界可

dé shàn xiàn qián jì shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù kě dé
得？善现，前际水、火、风、空、识界不可得，

hòu jì shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè bù kě dé zhōng jì shuǐ
后际水、火、风、空、识界不可得，中 际水、

huǒ fēng kōng shí jiè bù kě dé sān shì píngděng zhōng shuǐ huǒ
火、风、空、识界不可得，三世平等 中 水、火、

fēng kōng shí jiè yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shàn xiàn píng
风、空、识界亦不可得。所以者何？善现，平

děng zhōngguò qù wèi lái xiàn zài shuǐ huǒ fēng kōng shí jiè
等 中 过去、未来、现在水、火、风、空、识界

jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděng zhōng píngděng xìng shàng bù kě dé
皆不可得。何以故？平等 中 平等性尚不可得，

hé kuàng píngděng zhōng yǒu guò qù wèi lái xiàn zài shuǐ huǒ fēng
何况平等 中有过去、未来、现在水、火、风、

kōng shí jiè kě dé
空、识界可得？

shànxiàn qián jì wú míng bù kě dé hòu jì wú míng bù kě
“善现，前际无明不可得，后际无明不可

dé zhōng jì wú míng bù kě dé sān shì píngděngzhōng wú míng yì bù
得，中际无明不可得，三世平等中无明亦不

kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái、
可得。所以者何？善现，平等中过去、未来、

xiàn zài wú míng jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìng
现在无明皆不可得。何以故？平等中平等性

shàng bù kě dé hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài
尚不可得，何况平等中有过去、未来、现在

wú míng kě dé shànxiàn qián jì xíng shí míng sè liù chù
无明可得？善现，前际行、识、名色、六处、

chù shòu ài qǔ yǒu shēng lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo bù
触、受、爱、取、有、生、老死愁叹苦忧恼不

kě dé hòu jì xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo bù kě dé zhōng
可得，后际行乃至老死愁叹苦忧恼不可得，中

jì xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo bù kě dé sān shì píngděng
际行乃至老死愁叹苦忧恼不可得，三世平等

zhōngxíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé
中行乃至老死愁叹苦忧恼亦不可得。所以者何？

shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóu
善现，平等中过去、未来、现在行乃至老死愁

tàn kǔ yōunǎo jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìng
叹苦忧恼皆不可得。何以故？平等中平等性

shàng bù kě dé hé kuàng píngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài
尚不可得，何况平等中有过去、未来、现在

xíng nǎi zhì lǎo sǐ chóutàn kǔ yōunǎo kě dé
行乃至老死愁叹苦忧恼可得？

shànxiàn qián jì bù shī bō luó mì duō bù kě dé hòu jì bù
“善现，前际布施波罗蜜多不可得，后际布

shī bō luó mì duō bù kě dé zhōng jì bù shī bō luó mì duō bù kě dé
施波罗蜜多不可得，中际布施波罗蜜多不可得，

sān shì píngděngzhōng bù shī bō luó mì duō yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé
三世平等中布施波罗蜜多亦不可得。所以者何？

shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài bù shī bō luó mì duō
善现，平等中过去、未来、现在布施波罗蜜多

jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé
皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可得，

hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài bù shī bō luó mì
何 况 平 等 中 有 过 去、未 来、现 在 布 施 波 罗 蜜
duō kě dé shànxiàn qián jì jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ
多 可 得？善 现，前 际 净 戒、安 忍、精 进、静 虑、
bō rě bō luó mì duō bù kě dé hòu jì jìng jiè ān rěn jīng jìn
般 若 波 罗 蜜 多 不 可 得，后 际 净 戒、安 忍、精 进、
jìng lǜ bō rě bō luó mì duō bù kě dé zhōng jì jìng jiè ān rěn
静 虑、般 若 波 罗 蜜 多 不 可 得，中 际 净 戒、安 忍、
jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō bù kě dé sān shì píngděngzhōng
精 进、静 虑、般 若 波 罗 蜜 多 不 可 得，三 世 平 等 中
jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō yì bù kě
净 戒、安 忍、精 进、静 虑、般 若 波 罗 蜜 多 亦 不 可
dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn
得。所 以 者 何？善 现，平 等 中 过 去、未 来、现
zài jìng jiè ān rěn jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō jiē bù
在 净 戒、安 忍、精 进、静 虑、般 若 波 罗 蜜 多 皆 不
kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé hé
可 得。何 以 故？平 等 中 平 等 性 尚 不 可 得，何
kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài jìng jiè ān rěn
况 平 等 中 有 过 去、未 来、现 在 净 戒、安 忍、
jīng jìn jìng lǜ bō rě bō luó mì duō kě dé
精 进、静 虑、般 若 波 罗 蜜 多 可 得？

shànxiàn qián jì sì jìng lǜ bù kě dé hòu jì sì jìng lǜ bù
“善 现，前 际 四 静 虑 不 可 得，后 际 四 静 虑 不
kě dé zhōng jì sì jìng lǜ bù kě dé sān shì píngděngzhōng sì jìng lǜ
可 得，中 际 四 静 虑 不 可 得，三 世 平 等 中 四 静 虑
yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi
亦 不 可 得。所 以 者 何？善 现，平 等 中 过 去、未
lái xiàn zài sì jìng lǜ jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíng
来、现 在 四 静 虑 皆 不 可 得。何 以 故？平 等 中 平
děngxìngshàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái
等 性 尚 不 可 得，何 况 平 等 中 有 过 去、未 来、
xiàn zài sì jìng lǜ kě dé shànxiàn qián jì sì wú liàng sì wú sè
现 在 四 静 虑 可 得？善 现，前 际 四 无 量、四 无 色
dìng bù kě dé hòu jì sì wú liàng sì wú sè dìng bù kě dé zhōng
定 不 可 得，后 际 四 无 量、四 无 色 定 不 可 得，中
jì sì wú liàng sì wú sè dìng bù kě dé sān shì píngděngzhōng sì wú
际 四 无 量、四 无 色 定 不 可 得，三 世 平 等 中 四 无

liàng sì wú sè dìng yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píng
量、四无色定亦不可得。所以者何？善现，平
děngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài sì wú liàng sì wú sè dìng jiē bù
等 中 过去、未来、现在四无量、四无色定皆不
kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé hé
可得。何以故？平等 中 平等性尚不可得，何
kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài sì wú liàng sì wú
况 平等 中有过去、未来、现在四无量、四无
sè dìng kě dé
色定可得？

shànxiàn qián jì sì niànzhù bù kě dé hòu jì sì niànzhù
“善现，前际四念住不可得，后际四念住
bù kě dé zhōng jì sì niànzhù bù kě dé sān shì píngděngzhōng sì
不可得，中 际四念住不可得，三世平等 中 四
niànzhù yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù
念住亦不可得。所以者何？善现，平等 中 过去、
wèi lái xiàn zài sì niànzhù jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōng
未来、现在四念住皆不可得。何以故？平等 中
píngděngxìngshàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi
平等性尚不可得，何况 平等 中有过去、未
lái xiàn zài sì niànzhù kě dé shànxiàn qián jì sì zhèngduàn
来、现在四念住可得？善现，前际四正 断、
sì shén zú wǔ gēn wǔ lì qī děngjué zhī bā shèngdào zhī bù
四神足、五根、五力、七等觉支、八圣道支不
kě dé hòu jì sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī bù kě dé zhōng
可得，后际四正 断乃至八圣道支不可得，中
jì sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī bù kě dé sān shì píngděng
际四正 断乃至八圣道支不可得，三世平等
zhōng sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī yì bù kě dé suǒ yǐ zhě
中 四正 断乃至八圣道支亦不可得。所以者
hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài sì zhèngduàn
何？善现，平等 中 过去、未来、现在四正 断
nǎi zhì bā shèngdào zhī jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíng
乃至八圣道支皆不可得。何以故？平等 中 平
děngxìngshàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái
等性尚不可得，何况 平等 中有过去、未来、
xiàn zài sì zhèngduàn nǎi zhì bā shèngdào zhī kě dé
现在四正 断乃至八圣道支可得？

shànxiàn qián jì kōng jiě tuō mén bù kě dé hòu jì kōng jiě
“善现，前际空解脱门不可得，后际空解

tuō mén bù kě dé zhōng jì kōng jiě tuō mén bù kě dé sān shì píng
脱门不可得，中际空解脱门不可得，三世平

děngzhōngkōng jiě tuō mén yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn
等中空解脱门亦不可得。所以者何？善现，

píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài kōng jiě tuō mén jiē bù kě dé
平等中过去、未来、现在空解脱门皆不可得。

hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé hé kuàngpíng
何以故？平等中平等性尚不可得，何况平

děngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài kōng jiě tuō mén kě dé shàn
等中有过去、未来、现在空解脱门可得。善

xiàn qián jì wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén bù kě dé hòu jì wú xiàng
现，前际无相、无愿解脱门不可得，后际无相、

wú yuàn jiě tuō mén bù kě dé zhōng jì wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén
无愿解脱门不可得，中际无相、无愿解脱门

bù kě dé sān shì píngděngzhōng wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén yì bù
不可得，三世平等中无相、无愿解脱门亦不

kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái
可得。所以者何？善现，平等中过去、未来、

xiàn zài wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén jiē bù kě dé hé yǐ gù píng
现在无相、无愿解脱门皆不可得。何以故？平

děngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò
等中平等性尚不可得，何况平等中有过

qù wèi lái xiàn zài wú xiàng wú yuàn jiě tuō mén kě dé
去、未来、现在无相、无愿解脱门可得？

shànxiàn qián jì wǔ yǎn bù kě dé hòu jì wǔ yǎn bù kě dé
“善现，前际五眼不可得，后际五眼不可得，

zhōng jì wǔ yǎn bù kě dé sān shì píngděngzhōng wǔ yǎn yì bù kě dé
中际五眼不可得，三世平等中五眼亦不可得。

suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi lái xiàn zài wǔ
所以者何？善现，平等中过去、未来、现在五

yǎn jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě
眼皆不可得。何以故？平等中平等性尚不可

de hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài wǔ yǎn kě
得，何况平等中有过去、未来、现在五眼可

de shànxiàn qián jì liù shéntōng bù kě dé hòu jì liù shéntōng bù
得？善现，前际六神通不可得，后际六神通不

kě dé zhōng jì liù shéntōng bù kě dé sān shì píngděngzhōng liù shén
可得，中际六神通不可得，三世平等中六神
tōng yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù
通亦不可得。所以者何？善现，平等中过去、
wèi lái xiàn zài liù shéntōng jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōng
未来、现在六神通皆不可得。何以故？平等中
píngděngxìngshàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi
平等性尚不可得，何况平等中有过去、未
lái xiàn zài liù shéntōng kě dé
来、现在六神通可得？

shànxiàn qián jì fó shí lì bù kě dé hòu jì fó shí lì bù
“善现，前际佛十力不可得，后际佛十力不
kě dé zhōng jì fó shí lì bù kě dé sān shì píngděngzhōng fó shí lì
可得，中际佛十力不可得，三世平等中佛十力
yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděngzhōngguò qù wèi
亦不可得。所以者何？善现，平等中过去、未
lái xiàn zài fó shí lì jiē bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíng
来、现在佛十力皆不可得。何以故？平等中平
děngxìngshàng bù kě dé hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái
等性尚不可得，何况平等中有过去、未来、
xiàn zài fó shí lì kě dé shànxiàn qián jì sì wú suǒ wèi sì wú ài
现在佛十力可得？善现，前际四无所畏、四无碍
jiě dà cí dà bēi dà xǐ dà shě shí bā fó bú gòng fǎ
解、大慈、大悲、大喜、大舍、十八佛不共法、
yī qiè zhì dào xiàng zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé hòu jì sì wú
一切智、道相智、一切相智不可得，后际四无
suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì bù kě dé zhōng jì sì wú suǒ wèi nǎi zhì
所畏乃至一切相智不可得，中际四无所畏乃至
yī qiè xiàng zhì bù kě dé sān shì píngděngzhōng sì wú suǒ wèi nǎi zhì
一切相智不可得，三世平等中四无所畏乃至
yī qiè xiàng zhì yì bù kě dé suǒ yǐ zhě hé shànxiàn píngděng
一切相智亦不可得。所以者何？善现，平等
zhōngguò qù wèi lái xiàn zài sì wú suǒ wèi nǎi zhì yī qiè xiàng zhì jiē
中过去、未来、现在四无所畏乃至一切相智皆
bù kě dé hé yǐ gù píngděngzhōngpíngděngxìngshàng bù kě dé
不可得。何以故？平等中平等性尚不可得，
hé kuàngpíngděngzhōngyǒuguò qù wèi lái xiàn zài sì wú suǒ wèi nǎi
何况平等中有过去、未来、现在四无所畏乃

zhì yī qiè xiàng zhì kě dé
至一切相智可得？

大般若波罗蜜多经卷第六十

bǔ quēzhēnyán
补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩
là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆
hē
诃.

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

ná mó dà bō rě bō luó mì duō jīng
南無大般若波罗蜜多经 (合掌三称)

huíxiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng tǔ
愿以此功德 庄严佛净土
shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦
ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心
jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà mó hē bō
十方三世一切佛.一切菩萨摩诃萨.摩诃般

rě bō luó mì
若波罗蜜

南无护法韦驮尊天菩萨

此咒置经书中可灭误跨之罪